SF

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

239

Isaac Asimov

ŽVAIGŽDĖS LYG DULKĖS

eridanas

PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Isaac Asimov

ŽVAIGŽDĖS LYG DULKĖS

SF PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Isaac Asimov

ŽVAIGŽDĖS LYG DULKĖS

Mokslinis fantastinis romanas ir apsakymas

Iš anglų kalbos vertė
BRONIUS BRUŽAS
GEDIMINAS URBONAITIS

KAUNAS
2002

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas", 239 tomas
Serija įkurta 1990 m.

Isaac Asimov
THE STARS LIKE DUST
New York, Del Rey books, 1983

UDK 820(73)-3
As23

www.eridanas.lt

ISBN 9955-10-030-3

ISAAC ASIMOV

ŽVAIGŽDĖS LYG DULKĖS

1. MIEGAMOJO MURMESYS

Ausis pasiekė švelnus miegamojo murmesys - neritmiškas, su niekuo nesupainiojamas, mirtinas garsas.

Visgi ne tai išvaikė slogų Bairono Farilo snaudulį. Neramiai pakrutinti galvą jį privertė nuo stalo galo atsklidęs, periodiškai pasikartojantis zirzimas.

Nepramerkdamas akių vaikinas apgraibomis ištiesė ranką ir paspaudė mygtuką.

- Klausau, - burbtelėjo jis.

Vaizdofono imtuvas pratrūko griaudėti, tačiau Baironas neturėjo jėgų jį pritildyti.

- Ar galėčiau kalbėti su Baironu Farilu? - šaižiai tarė balsas.

- Čia aš. Ko jūs norite? - mieguistai atsiliepė šis.

- Ar galėčiau kalbėti su Baironu Farilu? - nekantravo balsas.

Vaikinas atsimerkė, įsmeigė akis į tamsą, jausdamas ant liežuvio galo nusėdusį nemalonų, sausą prieskonį ir užuosdamas kambaryje kažkokį silpną kvapą.

- Klausau, - pakartojo vaikinas. - Ko reikia?

Įsitempęs, naktinę ramybę ištirpdęs balsas, regis, neatkreipė jokio dėmesio į atsakymą.

- Ar ten kas nors yra? Norėčiau kalbėti su Baironu Farilu.

Baironas atsirėmė ant alkūnės ir pakreipė galvą į tą vietą, kur turėtų būti vaizdofonas. Bakstelėjus pirštu į valdymo pultą, nušvito nedidukas ekranas.

- Čia aš. - Jis atpažino lygius, truputį asimetriškus Sandero Džončio bruožus. - Paskambinkite man ryte, Džonti.

Prieš išjungiant prietaisą, dar kartą nuskambėjo energingas balsas:

- Ei, ar ten kas nors yra? Ar čia universiteto bendrabutis? 526-tas kambarys? Ar girdite?

Staiga Baironas suprato, kad nedega atgalinio ryšio indikatoriaus lemputė. Mintyse save iškeikęs vaikinas bandė pasukti jungiklį, bet šis nė nekrustelėjo. Džončiui atsibodo laukti, ir ekranas aptemo, virsdamas pilkšvu stačiakampiu.

Išjungęs prietaisą Baironas nukorė pečius ir vėl pamėgino įsirausti į pagalvę. Viduje kirbėjo susierzinimas. Visų pirma niekas neturi teisės šaukti ant jo viduryje nakties. Pažvelgus aukštyn į lentyną, akys susidūrė su elektroninio laikrodžio skaitmenimis - 3:15. Teks lukteleti dar beveik keturias valandas, kol visame bendrabutyje įsijungs lempos.

Jis negalėjo pakęsti jausmo, kuris apimdavo pakirdus aklinoje tamsoje. Net ir po ketverių metų neįprato prie žemiečių renčiamų pastatų - belangių, masyvių gelžbetonio struktūrų. Prieš tūkstantmetį nusistovėjusi tradicija bylojo apie tuos laikus, kai sprogo primityvi atominė bomba, nesutikusi apsauginio ekrano pasipriešinimo.

Štai tokia praeitis. Atominis karas pridarė Žemei nepataisomos žalos. Dauguma jos plotų tapo radioaktyvūs, visiškai beverčiai. Šiuolaikiniai architektūriniai "šedevrai" atspindėjo senąsias baimes, todėl nenuostabu, kad atsibudęs Baironas skendėjo tamsoje.

Jis vėl atsirėmė ant alkūnės. Keista. Nerimą pažadino ne mirtinas miegamojo murmesys, o kažkoks beveik nepastebimas - ir, žinoma, niekaip nesusijęs su mirtina grėsme - pokytis kambaryje.

Aiškiai trūko vėdinamo oro dvelksmo. Vaikinas pabandė giliai įkvėpti, tačiau to nepavyko padaryti. Atrodė, tarsi tvankuma būtų įgavusi materialų pavidalą. Neveikianti ventiliacinė sistema sustiprino Bairono susierzinimą. Jis netgi negalėjo pasinaudoti vaizdofonu ir pranešti bendrabučio prižiūrėtojui apie gedimus.

Dar kartą įjungus ekraną, jame užsižiebė balzgana šviesa, tačiau atgalinio ryšio signalas atsisakė funkcionuoti. Tiek to. Prietaisą bus galima pataisyti, kai išauš diena.

Baironas nusižiovavo, įsispyrė į šlepetes ir delnais patrynė akis. Sugedo ventiliacinė sistema? Štai iš kur tas keistas, pažįstamas kvapas. Jis susiraukė ir porą kartų patraukė nosimi, tačiau nepajėgė tiksliai įvardinti šnerves kutenančio tvaiko šaltinio.

Nusvirduliavęs į vonios kambarį, kur ketino išgerti stiklinę vandens, jis instinktyviai spragtelėjo šviesos jungiklį. Jokio poveikio. Baironas pajuto, kaip susierzinimas perauga į pyktį. Nejau *niekas* neveikia? Numojęs ranka jis atsigėrė tamsoje. Vėl nusižiovavo ir grįžo į miegamąjį. Jame šviesa taip pat neužsidegė.

Baironas atsisėdo ant lovos, savo didžiules rankas prispaudė prie raumeningų kojų ir susimąstė. Paprastai tokie gedimai sukeltų aptarnaujančio personalo sąmyšį. Universiteto bendrabutis - ne viešbutis, tačiau, vardan Kosmoso, argi žmogus neturi teisės reikalauti minimalių patogumų? Vis dėlto šiuo metu tai nėra gyvybiškai svarbu, pripažino pats sau Baironas. Mokslai baigti, ir po trijų dienų jis atsisveikins su kambariu bei Žemės universitetu. Tiksliau sakant, su pačia Žemės planeta.

Vis tiek reikėtų pranešti apie gedimus. Teks pasinaudoti koridoriaus vaizdofonu. Galbūt pavyktų gauti automatinį žibintuvėlį arba ventiliatorių, kuris padėtų ramiai išsimiegoti ir išvengti dėl tvankaus oro kylančių psichosomatinių dusinančių pojūčių. Jei nepasiseks, tegul rauna juos Kosmosas! Teliko dvi naktys.

Blyškioje beverčio vaizdofono šviesoje jis susirado šortus ir palaidinę. Šlepečių nepasikeitė, nors kaukšėdamas koridoriuje spygliuotais batais tikrai nieko nepažadintų - betoninės kambarių sienos nepraleisdavo garsų.

Nudrožęs link durų Baironas paspaudė rankeną. Nuskambėjo trakštelėjimas, tačiau durys neatsidarė. Įtempęs raumenis pastūmė jas iš visų jėgų. Veltui stengėsi.

Jis atsitraukė porą žingsnių atgal. Kas per velniava? Nejau iš rikiuotės išėjo viso bendrabučio energijos generatorius? Negali būti. Laikrodis veikia. Kaip ir vaizdofonas, neskaitant sutrikusios atgalinio ryšio funkcijos.

Vieną minutėlę! Ar tik neprikišo čia nagų vaikinai, tebūnie palaimintos jų nuodėmingos sielos. Jie nepraleisdavo progos paišdykauti. Žinoma, tai vaikiška, tačiau jis pats ne sykį buvo iškrėtęs panašius pokštus. Kuris nors iš draugužių nesunkiai galėjo dieną įsmukti į kambarį ir atlikti savo "juodą" darbą. Bet ne, prieš miegą veikė tiek vėdinimas, tiek apšvietimas.

Ką gi, tuomet naktį. Bendrabutis statytas senų senovėje, todėl nereikia būti inžinerijos genijumi, kad pagadintum ventilia-

cinę sistemą ir kambario šviesas. Arba aklinai užtrenktum duris. Ryte jie žiūrės, kaip šaunuolis Baironas bergždžiai mėgina išsiveržti į koridorių. Turbūt išleis jį prieš vidurdienį, iš juoko susiėmę už pilvų.

- Cha, cha, - niūriai urgztelėjo Baironas. Nieko, kai tik jis išsivaduos, parodys bičiuliams iš kur kojos dygsta.

Vaikinas nusisuko ir kojos pirštu netyčia užkabino kažkokį daiktą, kuris su metaliniu žvangesiu nubarškėjo grindimis. Vaizdofono šviesos migloje suvirpėjo šešėlis. Baironas atsiklaupė ir apgraibomis ėmė naršyti palovį. Ištraukęs nediduką cilindro formos objektą, prikišo jį prie ekrano. (Dranguižiai pasielgė neišmintingai. Jiems derėjo visiškai sumaitoti vaizdofoną, užuot apsiribojus atgalinio ryšio sugadinimu.)

Baironas suvokė laikąs rankoje mažutį balionėlį su skylute, žiojinčia pirmgalyje. Pauostęs ją suprato, kodėl kambaryje tvyro toks kvapas. Tai hipnitas. Paskleidę migdomąsias dujas bičiuliai netrukdomi slampinėjo po kambarį.

Visiškai nesunku atsekti jų veiksmus, žingsnį po žingsnio. Durys buvo pravertos su laužtuvu - tai pati pavojingiausia darbo dalis, kadangi jis galėjo atsibusti. Kita vertus, niekas netrukdė vyrukams užlipinti durų liežuvėlio angos, kad jos neužsitrenktų. Kas pultų tikrinti užraktus grįžęs į kambarį? Šiaip ar taip, pro slenkstį įstūmus hipnito balionėlį, anestetikas ištirpo ore, užtikrintai nugramzdindamas jį į miego karalystę. Būtent tada pokštininkai įžengė į vidų - be abejo, su dujokaukėmis. Vardan Kosmoso! Jiems užteko priglausti prie burnos šlapią nosinę, kad penkiolika minučių nepajustų migdomųjų dujų poveikio.

Štai kodėl vaikinai sugadino vėdinimo sistemą. Įslinkę į kambarį, šį darbą turėjo atlikti pirmiausiai, kad pernelyg greitai neišsisklaidytų hipnitas. Paskui atjungė grįžtamojo vaizdofono ryšio funkciją, idant jis, Baironas, neprisišauktų pagalbos. Užtrenkė duris, neleisdami pabėgti iš kambario. Šviesos trūkumas, žinoma, privalėjo sukelti paniką. Kokie šaunuoliai!

Baironas prunkštelėjo. Dėl to neverta pykti. Pokštas yra pokštas. Tiesa, jis su mielu noru būtų išgriovęs duris. Vien pagalvojus apie tokią galimybę, įsitempė gerai treniruoti kūno raumenys. Deja, to padaryti nepavyks. Šios durys būtų atlaikiusios net atominio sprogimo bangą. *Velniai rautų* tas tradicijas!

Jis turi sumąstyti būdą, kaip išsivaduoti ir ištrinti iš bičiulių fizionomijų linksmas išraiškas. Visų pirma, reikia normalios šviesos, o ne balzganos vaizdofono ekrano spingsulės. Jokių problemų. Drabužių spintoje guli žibintuvėlis.

Vieną akimirką, krapštant spintos durų valdymo skydelį, Baironui pasidingojo, kad jos taip pat užtrenktos. Bet po sekundės durys prasiskyrė ir pradingo sienų plyšiuose. Vaikinas patenkintas linktelėjo galva. Nieko nuostabaus, pagalvojo jis. Bičiuliai nesusiprotėjo apdoroti spintos, juolab kad neturėjo tam laiko.

Baironui nustvėrus žibintuvėlį ir nusisukus, jo teorija netikėtai sužlugo. Sustingęs, jausdamas, kaip išdžiūsta burna, vaikinas įsiklausė.

Pirmą kartą nuo tada, kai pabudo, jis išgirdo miegamojo murmesį - tylų, neritmišką traškėjimą - ir akimoju suvokė, kas tai per garsas.

Neįmanoma neatpažinti "mirtinos Žemės barškuolės", išrastos prieš tūkstantį metų.

Tiksliau kalbant, radiacinio indikatoriaus, kuris tyliai urgzdamas fiksavo elektronus ir gama spindulių bangas - artėjančią mirtį!

Lėtai, ant kojų pirštų galiukų, Baironas žengė atatupstas. Atsitraukęs per šešias pėdas, jis nukreipė baltą žibintuvėlio spindulį į spintos gelmes ir išvydo tolimajame kampe glūdintį skaitiklį.

Baironas įsigijo šį prietaisą studijuodamas pirmame kurse. Dauguma universiteto naujokų, atvykusių iš Išorinių Pasaulių, nusipirkdavo skaitiklį vos atkeliavę į Žemę. Žinodami apie aukštą radiacijos lygį, jie paprasčiausiai norėdavo apsisaugoti. Baigdami mokslus parduodavo indikatorius kitai studentų kartai, tačiau Baironas neatsikratė savuoju ir dabar džiaugėsi to nepadaręs.

Vaikinas atsigręžė į stalą, kur gulėjo rankinis laikrodis. Virpančiais pirštais čiupo jį ir prikišo prie žibintuvėlio. Iš lankstaus plastiko supinta apyrankė žvilgėjo vandeningu baltu atspalviu. *Tikrai baltu.* Pasukiojo ją įvairiais kampais, tačiau spalva nepakito.

Plastikinė apyrankė taip pat buvo įsigyta pirmaisiais moks-

lo metais. Nuo stiprios radiacijos dozės ji pamėlynuodavo, o tai reiškė garantuotą mirtį. Jei dieną vaikščiodavai užsisvajojęs arba įsigilinęs į mintis, lengvai galėdavai nuklysti į vieną iš daugumos švytinčių takelių. Vietinė valdžia stengdavosi juos aptverti, be to, niekas nedrįsdavo artintis prie milžiniškų mirties plotų, besidriekiančių už kelių mylių nuo miesto. Vis dėlto atsargumo priemonių nebūna per mažai.

Pastebėjęs, kad plastikas nusidažė melsvu atspalviu, be jokių ginčių keliaudavai į ligoninę. Sudėtinės apyrankės dalys reaguodavo į radiaciją lygiai taip pat, kaip žmogaus kūnas. Atitinkami fotoelektriniai instrumentai per sekundės dalį įvertindavo spalvos ryškumą, atspindintį gyvam organizmui padarytą žalą.

Išvydęs sodrų mėlį, galėdavai ruoštis kelionei į anapilį. Šiuo atveju nepadėdavo jokie vaistai. Šiuo atveju nelikdavo jokios vilties išgyventi. Mirtis užklupdavo ne vėliau, kaip po savaitės, o ligoninės darbuotojams tereikėdavo pasirūpinti kremacijos procedūra.

Galutinai įsitikinus, kad apyrankė balta, Bairono išgąstis šiek tiek atslūgo.

Vadinasi, radiacijos lygis ne itin pakilęs. Galbūt tai dar vienas pokštas? Ne, *niekas* nedrįstų taip juokauti. Tik ne Žemėje, kur už neteisėtą radioaktyvių medžiagų naudojimą baudžiama mirtimi. Čionykštė valdžia privalėjo taip elgtis, todėl retai kam šaudavo į galvą pažeisti įstatymą be ypač rimtos priežasties.

Baironas pasistengė apsvarstyti šią mintį ramiai ir šaltakraujiškai. Jei kažkas užsimanytų jį nužudyti, tai *būtų* ypač rimta priežastis. Bet kodėl? Kam to reikia? Per savo dvidešimt tris gyvenimo metus, jis niekada neturėjo priešų. Bent jau *mirtinų* priešų.

Vaikinas suspaudė trumpai kirptų plaukų kuokštelius. Absurdiška taip galvoti, tačiau jis niekaip nepajėgė atsikratyti nerimo. Nusprendęs surasti radiacijos šaltinį, kurio nebuvo kambaryje prieš keturias valandas, atsargiai nutipeno link spintos. Iš karto aptiko tai, ko ieškojo - nedidelę, šešių kvadratinių colių dėžutę. Ją atpažinus, suvirpėjo apatinė Bairono lūpa. Niekada anksčiau nematė tokių objektų, tačiau pakankamai daug apie juos prisiklausė. Ištraukus iš spintos skaitiklį, murmesys prislopo. Pagarsėjo tuomet, kai plona žėruojanti skaitiklio

juostelė, kuri fiksuodavo gama spindulių lygį, nukrypo į dėžutę. Nekilo jokių abejonių, jog tai radiacinė bomba.

Šiuo metu indikatorius rodė nekenksmingą degiklio spinduliavimą. Dėžutės viduje tūnojo atominė bomba. Pastarąją šildė dirbtiniai, trumpalaikiai izotopai, filtruojantys atitinkamas daleles. Peržengus tam tikrą karščio ir dalelių tankio ribą, įsijungdavo reaktorius. Vietoj sprogimo, į aplinką pasklisdavo mirtina radiacijos dozė, kuri išlydydavo metalinę dėžutę ir sunaikindavo visas gyvas būtybes nuo šešių pėdų iki šešių mylių spinduliu, priklausomai nuo bombos dydžio.

Neįmanoma pasakyti, kada bus įveikta toji riba. Galbūt po poros valandų, galbūt po kelių sekundžių. Bejėgiškai stypsodamas Baironas spaudė sudrėkusiame delne žibintuvėlį. Vos prieš pusvalandį pažadintas vaizdofono zirzimo, jis dėl nieko nesijaudino. Nūnai žinojo mirsiąs.

Baironas nė kiek netroško mirties, tačiau priverstinai tūnodamas savo miegamajame vaikinas nenutuokė, kur galėtų slėptis.

Jo buveinė, esanti koridoriaus gale, jungėsi su vienu kambariu iš šono ir dar su dviem iš apačios bei viršaus. Su pastaruoju nepavyks užmegzti ryšio. Kaimyninio kambario vonia šliejosi prie jo tualeto, todėl mažai tikėtina, kad kas nors sugebės išgirsti pagalbos riksmą.

Telieka apatinis aukštas.

Paėmęs vieną iš sulankstomų kėdučių, kurias laikė tam atvejui, jei pritrūktų sėdimų vietų užklydusiems draugams, Baironas puolė trankyti ją į grindis. Nuskambėjo ausį rėžiantis gaudesys.

Po kiekvieno smūgio vaikinas trumpam nurimdavo svarstydamas, ar keliamas triukšmas pažadino apačioje miegantį žmogų - ar suerzino jį tiek, kad apie neramumus būtų pranešta bendrabučio valdžiai.

Staiga Baironas išgirdo tylų garsą. Jis pakėlė virš galvos suskaldytą kėdę ir įsiklausė. Berods, koridoriuje kažkas šaukia.

Vaikinas numetė ant žemės sulankstomą kėdutę ir atsakydamas suriko. Paskui priglaudė ausį prie durų vyrių, tačiau pro storą sieną teįstengė išgirsti savo pavardę.

- Farilai! Farilai! - kelis sykius pakartojo balsai ir pridūrė kažką panašaus į: “Ar jūs viduje?”, o gal: “Ar jums viskas gerai?”

- Atidarykite duris! - užriaumojo jis nesitverdamas savo kailyje, gausiai prakaituodamas. Bomba galėjo suveikti bet kurią akimirką.

Regis, jo šūksnis pasiekė tikslą, nes iš koridoriaus atsklido prislopintas raginimas:

- Atsargiai. Blasteris.

Suprasdamas, ką tai reiškia, Baironas skubiai spruko nuo durų.

Pasigirdo šaižus pokšėjimas, ir jis tiesiog fiziškai pajuto, kaip suvibravo kambarys. Netrukus durys įlūžo vidun. Iš koridoriaus plūstelėjo šviesa.

Baironas puolė laukan mojuodamas rankomis.

- Neikite į kambarį! - užstaugė jis. - Dėl Žemės meilės, tiktai neikite į kambarį! Čia paslėpta radiacinė bomba.

Priešais stovėjo du vyrai. Džontis ir bendrabučio prižiūrėtojas Esbakas, aiškiai ką tik pakilęs iš lovos.

- Radiacinė bomba? - sumikčiojo prižiūrėtojas.

- Kokio dydžio? - paklausė Džontis, tebelaikydamas blasterį, visiškai nesiderinantį prie jo išorės, kuri atrodė dabitiška netgi vidurnaktį.

Baironas skėstelėjo delnus per šešis colius.

- Gerai, - ištarė Džontis ir nė kiek nesijaudindamas atsigręžė į Esbaką. - Patarčiau evakuoti šio aukšto gyventojus. Suraskite kiek įmanoma daugiau švino plokščių ir atitverkite jomis koridorių. Iki ryto tegul niekas nekelia čia kojos.

Jis atsisuko į Baironą.

- Tos bombos veikimo spindulys - greičiausiai nuo dvylikos iki aštuoniolikos pėdų. Kaip ji pateko į jūsų kambarį?

- Nežinau, - atsakė vaikinas ir nusišluostė išprakaitavusią kaktą. - Jeigu jūs nieko prieš, aš su mielu noru kur nors prisėsčiau. - Jis žvilgtelėjo į riešą ir tik tada suprato, kad paliko laikrodį ant stalo. Vienai sekundei Baironą užvaldė instinktyvus troškimas pulti atgal į miegamąjį.

Koridoriuje pradėjo bruzdėti studentai, kuriuos prižiūrėtojas iškrapštė iš kambarių.

- Eikite su manimi, - tarė Džontis. - Man taip pat atrodo, kad jums reikėtų prisėsti.

- Kas atvedė jus į bendrabutį? - pasiteiravo Baironas. - Ne-

pykite, kad klausiu. Suprantama, esu labai dėkingas, kad pasirodėte pačiu laiku.

- Aš jums skambinau. Nesulaukiau atsakymo, todėl nusprendžiau asmeniškai su jumis susitikti.

- Susitikti? - pakartojo vaikinas alsuodamas su protrūkiais. - Kodėl?

- Norėjau perspėti, kad jūsų gyvybei gresia pavojus.

Baironas kimiai nusijuokė.

- Pats spėjau tai išsiaiškinti.

- Jie nesustos ties pirmu bandymu.

- Kas tie "jie"?

- Pratęskime pokalbį kitur, Farilai, - tarė Džontis. - Mums būtina šnektelėti akis į akį. Kadangi esate paženklintas mirties žyme, mano gyvybei taip pat gali kilti pavojus.

2. TINKLAS KOSMINĖJE ERDVĖJE

Tamsiame studentų poilsio kambaryje nebuvo nė gyvos dvasios. Nieko kito ir negalima tikėtis pusę penkių ryto. Vis dėlto Džontis stabtelėjo atidaręs duris ir įdėmiai apsižvalgė.

- Nejunkite lempų, - švelniai pasakė jis. - Mums jų neprireiks.

- Šiai nakčiai man užtenka tamsos, - burbtelėjo Baironas.

- Paliksime duris praviras.

Nuo įtampos išsekęs Baironas neketino ginčytis. Jis sudribo į artimiausią krėslą stebėdamas, kaip pridaromos durys susiaurino šviesos ruožą iki plonos linijos. Dabar, kai viskas baigėsi, vaikinas pajuto, kad jį pradeda krėsti šiurpas.

Džontis padėjo savo elegantišką lazdelę ant apšviesto grindų plotelio.

- Nenuleiskite nuo jos akių. Jei durys sujudės, mes iš karto tai pamatysime.

- Klausykite, aš nesu nusiteikęs suokalbiams, - suniurzgė Baironas. - Būtų malonu, jei pasakytumėte, ką norėjote. Jūs išgelbėjote man gyvybę, ir rytoj aš pasistengsiu tinkamai padėkoti. Bet dabar mieliau išmaukčiau stiklelį ir griūčiau į lovą pailsėti.

- Įsivaizduoju, kaip jaučiatės, - tarė Džontis. - Bet neuž-

mirškite, kad jums ką tik pasisekė išvengti amžinojo poilsio. Ar žinote, kad aš pažįstu jūsų tėvą?

Užkluptas netikėto klausimo Baironas kilstelėjo antakius. Tiesa, jo veido išraišką slėpė tamsa.

- Jis niekada to neminėjo.

- Nieko nuostabaus. Jūsų tėvas nėra girdėjęs vardo, kuriuo vadinuosi Žemėje. Beje, ar pastaruoju metu esate gavęs iš jo kokių nors žinių?

- Kodėl klausiate?

- Todėl, kad jam taip pat gresia pavojus.

- *Ką?*

Džontis sugraibė prieblandoje vaikino ranką ir tvirtai ją suspaudė.

- Prašyčiau kalbėti tyliau.

Baironas suvokė, kad iki šio momento jiedu šnibždėjosi.

- Paaiškinsiu konkrečiau, - tęsė Džontis. - Jūsų tėvas įkalintas. Ar suprantate, ką tai reiškia?

- Ne, nesuprantu. *Kas* jį įkalino ir kur jūs lenkiate? Kodėl kimbate prie manęs? - Bairono smilkiniai įnirtingai pulsavo. Dėl hipnito poveikio bei realios žūties galimybės vaikino kūnas taip suglebo, kad jis nepajėgė atsitraukti nuo šalia sėdinčio šaltakraujo dabitos, kurio kuždesiai gėlė ausis lyg šūksniai.

- Jūs, be abejo, įtariate, kuo užsiiminėjo jūsų tėvas?

- Jei pažįstate mano tėvą, tuomet žinote, kad jis yra Videmoso rančeris. Toks jo darbas.

- Ką gi, jūs nebūtinai turite manimi pasikliauti, - tarė Džontis, - nors aš rizikuoju savo gyvybe gelbėdamas jus. Leiskite man pasakyti tai, ko jūs nedrįstate išduoti. Jūsų tėvas rengia sąmokslą prieš Tiraną.

- Netiesa, - įsitempęs paprieštaravo Baironas. - Jūsų pagalba nesuteikia teisės taip kalbėti apie mano tėvą.

- Jaunuoli, jūs elgiatės kvailai, gaišindamas mane savo išsisukinėjimais. Nejau neaišku, į kokią keblią padėtį pakliuvote? Pasakysiu tiesiai šviesiai. Jūsų tėvą įkalino tiranai. Gali būti, kad šiuo laiku jis jau miręs.

- Netikiu, - pakilo iš savo vietos Baironas.

- Aš esu pakankamai gerai informuotas žmogus.

- Baikime tas kalbas, Džonti. Aš nenusiteikęs paslaptims. Be to, man kelia panieką jūsų pastangos...

- Kokios pastangos? - visai nesubtiliai nutraukė jį Džontis.

- Kaip manote, ko aš siekiu? Norėčiau priminti, jog būtent šios žinios, kurių taip atkakliai kratotės, paskatino mane gelbėti jūsų gyvybę. Aš supratau, kad kažkam maga jus nužudyti. Nakties įvykiai įrodė mano tiesą, ar ne, Farilai?

- Pradėkite viską iš naujo, - tarė Baironas. - Aš paklausysiu.

- Gerai. Berods, Farilai, jau spėjote susigaudyti, kad esu jūsų kaimynas iš Ūko Karalystės, nors visiems sakau, jog mano gimtinė yra Vega.

- Atspėjau iš jūsų tarties. Koks skirtumas?

- Labai didelis, mano drauge. Atvykau čia todėl, kad nepakenčiu tiranų, kaip ir jūsų tėvas. Jie engė mano žmones penkiasdešimt metų. Gana ilgą laiko tarpą.

- Aš nesidomiu politika.

Džončio balse vėl pasigirdo susierzinimo gaidelės.

- Aš nesu vienas iš Tirano agentų, kuris mėgintų pridaryti jums nemalonumų. Sakau jums tiesą. Jie sugavo mane prieš metus, panašiai, kaip dabar jūsų tėvą. Bet aš sugebėjau pasprukti ir atskridau į Žemę. Tūnodamas saugioje vietoje laukiu, kada galėsiu sugrįžti. Tai viskas, ką jums reikia apie mane žinoti.

- Daugiau nei prašiau, sere. - Baironas nepajėgė nuslėpti priešiškų jausmų. Jį nervino perdėtai skrupulinga Džončio kalbėjimo maniera.

- Natūralu. Privalėjau tai papasakoti, nes tokiu būdu susipažinau su jūsų tėvu. Jis dirbo su manimi, tiksliau, aš su juo. Beje, bendravo su manimi ne kaip oficialus Nefelos planetos kilmingasis, jei suprantate, ką turiu omenyje.

Baironas linktelėjo tamsoje ir atsakė:

- Taip.

- Nėra reikalo gilintis į šią temą. Aš *žinau*, kad jūsų tėvas įkalintas iš savo informacijos šaltinių, ir mano žodžius kuo puikiausiai įrodo pasikėsinimas į jūsų gyvybę.

- Ką norite tuo pasakyti?

- Nejau, uždarę į kalėjimą tėvą, tiranai būtų palikę laisvėję sūnų?

- Tvirtinate, kad radiacinę bombą į mano kambarį įkišo tiranai? Tai neįmanoma.

- Kodėl neįmanoma? Įsivaizduokite jų padėtį. Tiranas tevaldo penkiasdešimt pasaulių ir negali prilygti kitiems savo žmonių skaičiumi. Užuot pasinaudoję jėga, jie rezga klastingas intrigas, žmogžudystes. Jų tinklas, užmestas kosminėje erdvėje, pakankamai platus bei tankus ir neabejotinai driekiasi per penkis šimtus šviesmečių iki pat Žemės.

Baironas niekaip neįstengė išsivaduoti iš košmaro gniaužtų. Iš tolumos atsklido prislopintas garsas - kažkas barškino švino plokštes. Jo kambaryje tikriausiai tebemurmėjo skaitiklis.

- Visiška nesąmonė, - tarė vaikinas. - Šią savaitę ketinau grįžti į Nefelą. Esu tikras, kad jie tai žino. Kurių galų žudyti mane čia, Žemėje? Tereikėtų truputį palūkėti, ir aš pats nukeliaučiau į tiranų glėbį. - Pateikus logiškus argumentus, jį apėmė palengvėjimas.

Džontis palinko arčiau, ir jo specifinis kvapas pakuteno Bairono smilkinių plaukelius.

- Jūsų tėvas nestokoja populiarumo. Jo mirtis - patekęs į nelaisvę, jis greičiausiai neišvengs egzekucijos - sukels netgi vergiškos, tiranų veisiamos bailių rasės pasipiktinimą, kuriuo pasinaudojęs jūs galėtumėte tapti naujuoju Videmoso rančeriu. Mėgindami jus užmušti jie dar labiau rizikuotų. Kam reikia kankinių? *Tačiau* tiranai apsidžiaugtų išgirdę, kad jūs atsitiktinai žuvote tolimame pasaulyje.

- Netikiu, - atšovė Baironas nesugalvodamas nieko gudresnio.

Atsistojęs ir pasitaisęs savo plonas pirštinaites, Džontis pareiškė:

- Farilai, nepersistenkite vaizduodamas neišmanėlį. Žinoma, tėvas stengėsi jus apsaugoti nuo realybės, bet abejoju, ar jo įsitikinimai, neapykanta tiranams ir noras kovoti prieš engėjus nepadarė jums jokios įtakos.

Greičiausiai šia linkme jūs buvote vedamas visą gyvenimą. Susiklosčius "palankioms" aplinkybėms, atsidūrėte Žemėje ir savo mokslus matyt derinate su tam tikra užduotimi, kurios baigtis taip baugina tiranus, kad jie pasiryžę jus nužudyti.

- Kokia absurdiška melodrama.

- Tikrai? Tebūnie. Jei dabar jūsų neįtikins tiesa, vėliau tai padarys atitinkami įvykiai. Pasikėsinimai į jūsų gyvybę karto-

sis, dėl to nekyla jokių abejonių. Nuo šio momento, Farilai, galite manyti esąs lavonas.

Baironas pakėlė galvą.

- Palaukite! Kodėl jūs domitės šiuo reikalu?

- Aš esu patriotas. Trokštu išlaisvinti Ūko Karalystes, noriu, kad jos pačios išsirinktų savo valdžią.

- Ne. Paaiškinkite, kokie jūsų *asmeniniai* interesai? Idealistinės šnekos man nepriimtinos. Tik ne iš jūsų lūpų. Atleiskite, jei įžeidžiau, - neatlyžo Baironas.

Džontis vėl atsisėdo.

- Tiranai konfiskavo mano žemes. Dar prieš tremtį jaučiausi nejaukiai turėdamas paklusti tų neūžaugų įsakymams. Nūnai tiesiog privalau atsiimti valdas, kurios priklausė mano seneliui, kol pasirodė tiranai. Ar tai pakankamai rimta priežastis, kad norėčiau revoliucijos? Šiai būtų vadovavęs jūsų tėvas. Negi išduosite jo įsitikinimus?

- Aš? Man tik dvidešimt treji metai. Apie tokius dalykus nieko neišmanau. Jūs galėtumėte paieškoti tinkamesnių žmonių.

- Galėčiau, tik štai problema - jūsų tėvas daugiau neturėjo vaikų. Jeigu jį nužudys, jūs tapsite Videmoso rančeriu. Pasirinkčiau jus, net jei būtumėte dvylikametis idiotas berniukas. Man reikia jūsų dėl tos pačios priežasties, dėl kurios tiranai geidžia jumis atsikratyti. Berods, jie aiškiai parodė savo ketinimus. Argi *nematėte* savo kambaryje radiacinės bombos? Kam dar šautų mintis jus nužudyti?

Džontis nutilo kantriai lūkuriuodamas, kol Baironas atsakys.

- Niekam, - sukuždėjo vaikinas, - išskyrus tiranus. Vadinasi, jūs sakote tiesą apie mano tėvą!

- Taip. Tarkim, jis tapo karo auka.

- Manote, jog man nuo to geriau? Galbūt vieną dieną jam pastatys paminklą su švytinčiomis raidėmis, kurios bus įžiūrimos kosmose, net ir nutolus nuo planetos per dešimt tūkstančių mylių? - išdrožė Baironas. - Ar dėl to aš turėčiau jaustis laimingas?

Po trumpos pauzės Džontis pasiteiravo:

- Ką jūs rengiatės daryti?

- Keliausiu namo.

- Vis dar nesuvokiate, į kokią padėtį patekote?

- Aš pasakiau, kad keliauju namo. Ko iš manęs norite? Jei tėvas gyvas, pasistengsiu jį išvaduoti. Jei ne, tuomet...

- Tylos! - suirzo Džontis. - Jūs elgiatės kaip vaikiščias. Negi neaišku, kad negalite skristi namo? Ar aš kalbu su kūdikiu ar su protingu jaunu vyru?

- Ką siūlote? - sumurmėjo Baironas.

- Ar pažįstate Rodijos valdytoją?

- Tiranų draugą? Žinau, kas jis toks. Kaip ir visi Karalysčių gyventojai. Hinrikas V, Rodijos valdytojas.

- Ar kada nors teko su juo susitikti?

- Ne.

- Būtent. Jūs nesate asmeniškai matęs valdytojo, Farilai, todėl nežinote, kad jis imbecilas. Tiesiogine prasme. Konfiskavę Videmoso rančerio valdas, kaip ir mano žemę, tiranai padovanos jas Hinrikui. Štai kodėl turite ten vykti.

Nesuprasdamas Baironas papurtė galvą.

- Palaižūniškas charakteris padeda Hinrikui daryti bent šiokią tokią įtaką tiranams. Su jo pagalba galėtumėte susigrąžinti teises į nuosavybę.

- Labiau tikėtina, kad valdytojas išduos mane priešams.

- Teisingai. Tačiau jūs būsite tam pasiruošęs. Gal net sugebėsite išvengti arešto. Atminkite, kad ir koks svarbus bei reikšmingas būtų jūsų titulas, jis negarantuos sąmokslo sėkmės. Privalote mąstyti praktiškai. Būsimi sąjungininkai vertins ir gerbs jūsų vardą, tačiau, norint juos išlaikyti, prireiks finansinių išteklių.

Kurį laiką Baironas svarstė išgirstus žodžius.

- Man būtina daugiau laiko, kad apsispręsčiau.

- Jūsų laikas išseko tada, kai radote savo kambaryje radiacinę bombą. Metas imtis veiklos. Susitikęs su Rodijos valdytoju pateiksite jam mano rekomendacinį laišką.

- Taip gerai jį pažįstate?

- Jūs iš prigimties toks įtarus? Kartą lankiausi jo rūmuose atstovaudamas Lingeino valdovui. Imbeciliškas Hinriko protas turbūt seniausiai mane pamiršo, bet jis nedrįs to pripažinti. Prisistatęs galėsite improvizuoti. Rekomendacinį laišką duosiu jums ryte. Be to, gausite bilietą į laivą, kuris vidurdienį išvyks-

ta į Rodiją. Aš skrisiu ta pačia kryptimi, tiktai kitu keliu. Nedelskite. Kiek suprantu, mokslus jau baigėte?

- Teliko diplomų įteikimo ceremoniją.

- Jums rūpi kažkoks popiergalis?

- Ne.

- Ar turite pinigų?

- Užtektinai.

- Labai gerai. Pernelyg didelė suma sukeltų nereikalingų įtarimų. - Jis nutilo ir po akimirkos šaižiai ištarė: - Farilai!

Baironas krūptelėjo atsikratydamas sąstingio.

- Ką?

- Grįžkite pas saviškius. Niekam nesakykite, kad išvykstate. Tegul už jus kalba darbai.

Baironas niūriai linktelėjo. Sąmonės gelmėse kirbėjo mintis, kad neužbaigęs savo misijos Žemėje jis nuviltų mirštantį tėvą. Vaikiną graužė kartėlis. Kodėl jam niekas nepapasakojo apie tikruosius užduoties tikslus? Kodėl neperspėjo dėl pavojų? Kodėl leido veikti visiškoje nežinioje?

Išsiaiškinęs tiesą - ar bent jos dalį - apie tėvo vaidmenį rengiant sąmokslą, Baironas suprato, koks svarbus tas dokumentas, kurį reikėjo surasti Žemės archyvuose. Deja, jis neturėjo laiko paieškoms. Neturėjo laiko pasvarstyti. Neturėjo laiko išgelbėti savo tėvo. Visai įmanoma, kad jo paties gyvybė kabo ant plauko.

- Padarysiu taip, kaip liepiate, - tarė vaikinas.

Išėjęs į lauką Sanderas Džontis stabtelėjo ant bendrabučio laiptų ir abejingai apžvelgė universiteto kiemelį.

Nukulniavęs vingiuotu takelius, kuris nesiderino prie pseudosenovinės universiteto atmosferos, vyriškis nukreipė akis į pagrindinę apšviestą miesto gatvę. Už jos, ties horizontu, aiškiai matėsi amžinas, melsvas radiacijos tviskėjimas, nebylus priešistorinių kovų liudininkas.

Džontis pakėlė galvą ir kelias sekundes dėbsojo į dangų. Prabėgo daugiau nei penkiasdešimt metų nuo tada, kai tiranai pajungė savo valiai du tuzinus nuolatos tarpusavyje besivaidijančių nepriklausomų planetų, kurios slypėjo kosmoso gelmėje. Nūnai, visiškai netikėtai, nuo jų priklausys būsima taika.

Nugriaudėjusi audra vienu smūgiu sugniuždė karingą tenykščių pasaulių dvasią. Retsykiais, šen bei ten užsižiebdavo

pasipriešinimo kibirkštys. Tačiau, mėginant įpūsti į jas liepsną, reikės smarkiai ir ilgai plušėti. Ką gi, užtenka trūnyti Žemėje. Metas sugrįžti namo, kur pasilikę bendražygiai turbūt bando dabar su juo susisiekti.

Pagalvojęs apie tai Džontis paspartino žingsnį.

Įžengęs į savo kambarį vyriškis pajuto asmeninį spindulį, kuriuo atsiųstos žinios niekas nebūtų įstengęs perimti. Jam nereikėjo jokio materialaus imtuvo, jokio metalinio, laidais išraizgyto prietaiso, galinčio užfiksuoti elektronų impulsų šnabždesius, kurie atplaukdavo hipererdve iš pasaulio, nutolusio per pusę tūkstančio šviesmečių.

Pranešimą priimdavo poliarizuota kambario erdvė. Norint pastebėti jos pokyčius, reikėdavo turėti imtuvą, o pastarąjį atstojo Džončio sąmonė, kadangi spindulio vibracijas tegalėjo rezonuoti jo nervų sistema.

Tokios žinios būdavo siunčiamos tam tikro žmogaus smegenų bangomis, kurios savo unikalumu niekuo nesiskyrė nuo pirštų atspaudų. Tikimybė, kad iš kvadrilijono Visatos žmonių atsiras bent vienas asmuo su tapačiomis asmeninėmis bangomis - neįtikėtinai menka.

Džontis pajuto kutenimą galvoje ir išgirdo balsą, sklindantį pro begalinę nesuvokiamą hipererdvės tuštumą.

- ...iškvietimas... iškvietimas... iškvietimas... iškvietimas...

Išsiųsti pranešimą buvo sudėtingiau nei priimti. Šiuo atveju tekdavo pasitelkti į pagalbą mechaninį įtaisą, kurio dėka signalas pasiekdavo už Ūko slypintį adresatą. Įmantrus prietaisas glūdėjo dekoratyvinėje sagoje, prisiūtoje ant dešiniojo Džončio peties. Jis įsijungdavo automatiškai, vyriškiui atsistojus poliarizuotos erdvės plote. Paskui telikdavo aiškiai įsivaizduoti mintyse tai, ką norėdavai pasakyti balsu.

- Klausau! - tarė jis nesivargindamas prisistatyti.

Monotoniškas iškvietimo signalas pakito į žodžius, kurie nuskambėjo Džončio sąmonėje.

- Būkite pasveikintas, sere. Videmoso rančeriui įvykdyta mirties bausmė. Kol kas naujienos viešai neskelbiamos.

- Suprantama. Kam dar iš bendražygių nepasisekė?

- Daugiau niekam, sere. Rančeris tylėjo sukandęs dantis. Jis - drąsus ir ištikimas vyras.

- Taip. Tačiau vien drąsos ir ištikimybės neužtenka, kad išliktum laisvėje. Retsykiais patartina pademonstruoti saikingą bailumą. Na, nesvarbu. Šnekėjau su jo sūnumi, naujuoju rančeriu, kuriam jau teko patirti mirtiną pavojų. Vaikiną panaudosime savo reikmėms.

- Ar galėčiau pasiteirauti kokiu būdu?

- Į tavo klausimą atsakys netolimos ateities įvykiai. Šiuo momentu neįmanoma prognozuoti pasekmių. Rytoj jis išskrenda pasimatyti su Hinriku iš Rodijos.

- Hinriku! Jaunuolis siaubingai rizikuoja. Ar jis žino...

- Papasakojau jam, ką galėjau, - šiurkščiai atkirto Džontis. - Vaikinas privalo įrodyti savo veiksmais, kad juo verta pasitikėti. Dabartinėmis aplinkybėmis jis tėra dar vienas žmogus, kurį *galima būtų* paaukoti. Daugiau nemėgink su manimi susiekti, nes aš išskrendu iš Žemės.

Mintyse Džontis ryžtingai atjungė ryšį.

Kurį laiką vyriškis mąstė apie praėjusios paros įvykius. Lėtai nusišypsojęs jis nusprendė, kad viskas buvo suorganizuota tobulai, ir nūnai pats metas prasidėti komedijai.

Regis, netikėtumų *pavyks* išvengti.

3. NETIKĖTUMAI BEI RANKINIS LAIKRODIS

Erdvėlaiviui išsiveržus iš planetos gniaužtų, pirmąją kelionės valandą nieko įdomaus nevyksta. Prieš skrydį visada kyla sumaištis, turbūt niekuo nesiskirianti nuo bruzdėjimų, kurie lydėjo pastangas nustumti tuščiavidurį medžio kamieną į priešistorinę upę.

Palydovams pasirūpinus jūsų bagažu, įsikuriate savo kajutėje. Iš pradžių, atsidūręs svetimoje aplinkoje, jaučiatės nemaloniai ir nejaukiai. Paskutinį kartą atsisveikinęs su artimaisiais išgirstate, kaip tyliai žvangėdami užsidaro oro šliuzai, kurių liukai automatiškai įsisuka į laivo vidų tarsi gigantiški grąžtai.

Įsitvyro grėsminga tyla, po kelių sekundžių kiekvienoje kajutėje užsižiebia raudoni signalai: “Užsidėkite pagreičio skafandrus... užsidėkite pagreičio skafandrus... užsidėkite pagreičio skafandrus”.

Koridoriuose zujantys palydovai beldžia į duris ir skubiai pravėrę jas dar sykį primena:

- Neužmirškite skafandrų.

Jūs rangotės į skafandrą, šaltą, ankštų, nepatogų, tačiau pritvirtintą prie hidraulinių sistemų, kurios susilpnina bjaurų pakilimo perkrovų poveikį.

Tolumoje sugriaudi atominiai varikliai, veikiantys minimaliu pajėgumu, pritaikytu manevravimui atmosferoje. Įsijungus hidraulinėms sistemoms, atsilošiate krėsle, spaudžiamas nematomos pagreičio jėgos. Kai šioji atslūgsta, vėl palinkstate į priekį. Jei tuo metu išvengiate pykinimo jausmo, galite būti tikras, kad visos kelionės metu jūsų nekankins kosmoso liga.

Pirmąsias tris skrydžio valandas keleiviai nebuvo įleidžiami į panoraminę salę. Kai laivas įveikė paskutinį atmosferos sluoksnį, prie dvigubų durų nusidriekė ilga eilė, kurioje lūkuriavo ne tik "namisėdos" (kitais žodžiais tariant, žmonės, niekada anksčiau neturėję progos skristi kosminėje erdvėje), bet ir kur kas labiau patyrę keliautojai.

Visiems turistams buvo tiesiog privaloma pamatyti Žemę iš kosmoso.

Panoraminė salė priminė ant laivo korpuso išsipūtusį burbulą, pagamintą iš permatomo, dviejų pėdų storio plastiko. Prasiskyrus iridžio-plieno gaubtui, saugojančiam mėgstamiausią keleivių vietą nuo erozinio atmosferos dulkių poveikio, žmonių pilnutėlėje salėje išblėso šviesa. Smalsius veidus nutvieskė Žemės žvilgesys.

Apačioje kybanti planeta atrodė lyg milžiniškas, oranžinėmis, žydromis ir baltomis dėmelėmis išmargintas balionas. Matomas pusrutulis skendėjo saulės šviesoje; po debesų tumulais plytėjo žemynai, kuriuose driekėsi ryškiai geltonos dykumos, išraizgytos plonomis žaliomis linijomis. Mėlyną jūrų atspalvį ties horizontu nustelbdavo juoda kosminė tamsa. Aplinkui žybčiojo sidabriniai žvaigždžių taškeliai.

Žiūrovams netrūko kantrybės.

Jiems magėjo išvysti ne saulės nutviekstą pusrutulį. Beveik nepastebimam šoniniam pagreičiui išstumiant erdvėlaivį iš ekliptinės orbitos, akiratyje pasirodė ryškiai balta ašigalio kepurė. Planetą pamažu apgaubė nakties šešėlis, ir prieš keleivių akis nušvito didinga Eurazijos-Afrikos sala. Negyva, radioaktyvi jos dirva spindėjo lyg melsvo atspalvio jūra, kurioje blyk-

čiojo šviesų girliandos, bylojančios apie atominių bombų sprogimus. Maždaug prieš šimtmetį mokslininkai sukūrė apsauginius jėgų lauko ekranus, idant nė vienas pasaulis neužsimanytų tokiu būdu nusižudyti.

Žmonės spoksojo į Žemę, kol po kelių valandų šioji įgavo per pusę perlaužtos monetos formą ir nugrimzdo į begalinę tamsą.

Tarp žiūrovų buvo įsimaišęs ir Baironas. Jis sėdėjo priekinėje eilėje, atsirėmęs į turėklus, nukreipęs mąslias akis į kosminę erdvę. Vaikinas nemanė štai taip privalėsiąs palikti Žemę. Tik ne šiuo laivu ir ne šia kryptimi.

Įdegusia ranka patrynęs barzdaplaukius, želiančius pasmakrėje, jis prisiminė, kad ryte nespėjo nusiskusti. Apimtas kaltės pojūčio, Baironas nusprendė grįžti į kambarį ir ištaisyti klaidą. Vis dėlto jis neskubėjo vykdyti savo sumanymo. Panoraminėje salėje pilna žmonių, o kajutėje teks likti vienam.

Galbūt tai ne pats blogiausias variantas?

Vaikino nė kiek nežavėjo mintis, kad jis atsidūrė persekiojamos aukos vaidmenyje.

Nuo to momento, kai beveik prieš dvidešimt keturias valandas miegus išvaikė vaizdofono burzgimas, Baironas jautėsi taip, tarsi jį suptų vien priešai.

Ištirpo netgi bendrabučio sienų šiluma. Po pašnekesio su Džončiu studentų poilsio kambaryje prie jo iš karto prikibo senasis Esbakas.

- Pone Farilai, aš jūsų ieškojau, - prabilo prižiūrėtojas susijaudinusiu, spigiu balsu. - Koks pasibaisėtinas incidentas! Nieko nesuprantu. Ar negalėtumėte paaiškinti...

- Ne, - kone suriko Baironas, - negalėčiau. Kada leisite man pasiimti daiktus iš savo kambario?

- Ryte. Mes ką tik gavome įrangą, reikalingą jūsų kambario patikrinimui. Šiuo metu radiacijos lygis neviršija normos ribų. Jūs tikras laimės kūdikis. Išsigelbėjote pačiu laiku.

- Taip, taip. Jeigu jūs nieko prieš, dabar aš norėčiau pailsėti.

- Pernakvokite mano kambaryje. Rytoj surasime jums naują būstą. Beje, pone Farilai, dar vienas klausimas.

Perdėtas bendrabučio prižiūrėtojo mandagumas kėlė šleikš-

tulį. Baironas neabejojo, kad Esbakas netveria kailyje geisdamas sužinoti smulkmenas.

- Koks? - išvargusiu balsu paklausė jaunuolis.

- Ar numanote, kam rūpi jus... hmm... pašalinti?

- Pašalinti *tokiu būdu*? Aišku, kad ne.

- Kokie jūsų planai? Universiteto valdžiai būtų labai nemalonu, jei visuomenės dėmesį patrauktų toks incidentas.

Kaip primygtinai jis kartoja žodį "incidentas"!

- Man suprantama jūsų padėtis, - šaltai atsakė Baironas. - Nesijaudinkite. Aš nesiruošiu kreiptis į policiją ir pradėti tyrimo. Netrukus turėčiau atsisveikinti su Žemės planeta, todėl visiškai nenorėčiau keisti savo planų. Kaltinimų taip pat nepateiksiu. Galų gale aš likau gyvas.

Esbako fizionomijoje nušvito bemaž nepadorus palengvėjimas. Tai viskas, ko jiems reikėjo. Jokių problemų. Užmirškime nelemtą incidentą.

Jis grįžo į senąjį kambarį septintą ryto. Miegamojo tyloje nesigirdėjo nė menkiausio garselio. Matyt Esbakas išmetė bombą ir skaitiklį į ežerą. Kvaila naikinti įkalčius, tačiau tai - universiteto rūpestis. Sumetęs savo daiktus į lagaminus, Baironas paskambino į bendrabučio priimamąjį ir pasiprašė perkeliamas į kitą kambarį, prieš tai pastebėjęs, kad vėl veikia apšvietimas ir, žinoma, vaizdofonas. Apie naktinius įvykius tepriminė persikreipusios durys su išsilydžiusia spyna.

Jo prašymas buvo nedelsiant įvykdytas. Baironas privalėjo parodyti, kad liks bendrabutyje dar vienai nakčiai tam atvejui, jei kas nors paslapčia klausėsi pokalbio. Užsitikrinęs alibi jis išsikvietė taksi koridoriaus vaizdofonu. Tegul universiteto valdžia nusprogsta spėliodama, kur dingo jų studentas.

Kosmouoste vaikinas trumpam susidūrė su Džončiu, kuris abejingai linktelėjo galva ir žengė pro šalį įbrukdamas į Bairono ranką mažutį juodą rutuliuką - asmens tapatybės kapsulę su bilietu į Rodiją.

Pavarčius juodąją kapsulę rankoje, paaiškėjo, kad ji neužantspauduota. Vėliau, savo kajutėje Baironas perskaitė trumpą ir lakonišką rekomendacinį laišką.

Panoraminėje salėje regint, kaip palengva traukiasi Žemė, jam niekaip nesisekė atsikratyti minčių apie Sanderą Džontį. Su šiuo žmogumi neteko daug bendrauti, bent jau iki to momento,

kai Džontis įsiveržė į jo gyvenimą lyg uraganas, išgelbėdamas nuo garantuotos mirties ir priversdamas išvykti į netikėtą, paslapčių kupiną kelionę. Baironas žinojo vyriško pavardę, sveikindavosi su juo prasilenkdamas, retsykiais pasikeisdavo oficialiomis mandagybėmis, bet ne daugiau. Dabitiškai pasipuošusi, šalta it marmuras asmenybė nekėlė didelio susižavėjimo. Bet koks dabar skirtumas?

Jis patrynė savo trumpus kirpčiukus ir atsiduso. Pats nustebo suvokęs, kad ilgisi Džončio draugijos. Šiaip ar taip, šaltakraujiškam dabitai netrūko informacijos. Jis žinojo, ką daryti. Žinojo, ką *Baironas* turi daryti. Netgi privertė klausytis jo nurodymų. O dabar vaikinas jautėsi toks jaunas ir bejėgis, išgąsdintas priešiškos aplinkos.

Maža to, teko sutelkti visas jėgas, kad galvoje nepradėtų sūkuriuoti mintys apie tėvą. Tai niekuo nepagelbėtų.

- Pone Meleinai.

Nors balsas pakartojo pavardę tris sykius, Baironas atsigręžė tik tuomet, kai jo pečius kažkas pagarbiai palytėjo.

- Pone Meleinai, - vėl ištarė robotas, ir jaunuolis spoksojo į mechaninį pasiuntinį mažiausiai penkias sekundes, kol galiausiai prisiminė, jog ši pavardė buvo užrašyta ant bilieto, kurį jam davė Džontis.

- Taip, kas yra? Aš esu Meleinas.

Pasiuntinys tyliai sušnypštė:

- Man liepta pranešti, kad jūs perkeliamas į kitą kajutę. Bagažu jau pasirūpinta. Susitikęs su laivo ekonomu, gausite naują raktą. Tikimės, kad pokyčiai nesukels jums nepatogumų.

- Ką tai reiškia? - sušuko Baironas priversdamas krūptelėti kelis žmones iš tirpstančios žiūrovų grupės.

Be abejo, su savo funkcijas atliekančia mašina neverta ginčytis. Robotas pagarbiai linktelėjo metaline galva, demonstruodamas pataikūniškos žmogaus šypsenos imitaciją, ir pasišalino.

Išsiveržęs iš panoraminės salės Baironas energingai kreipėsi į laivo karininką, stypsantį šalia durų.

- Klausykite, man reikia susitikti su kapitonu.

Karininkas nė trupučio nenustebo.

- Ar tai svarbu, sere?

- Velniškai svarbu. Mane ką tik perkraustė į kitą kajutę,

nors aš ir neišsakiau tokio pageidavimo. Norėčiau sužinoti, ką visa tai reiškia.

Baironas suvokė, kad nederėtų pratrūkti pykčiu dėl tokio menko reikalo. Kita vertus, audringi jausmai paprasčiausiai atspindėjo susikaupusį apmaudą. Jo tik per plauką neužmušė, privertė sprukti iš Žemės į nežinomybę it nusikaltėlį. O dabar stumdo po laivą tarsi žaisliuką. Kantrybės taurė perpildyta.

Kažkodėl vaikinas neabejojo, kad Džontis, atsidūręs jo vietoje, elgtųsi kitaip. Galbūt išmintingiau. Ką gi, jis nėra Džontis.

- Aš pakviesiu laivo ekonomą, - pasakė karininkas.

- Noriu pasimatyti su kapitonu, - neatlyžo Baironas.

- Jūsų valia. - Tarstelėjęs keletą žodžių į miniatiūrinį komunikatorių, pritvirtintą prie uniformos atlapo, karininkas pareiškė: - Jus pakvies. Luktelėkite minutėlę.

Nedidukas, apkūnus kapitonas Hirmas Gordelis mandagiai atsistojo ir palinkęs virš rašomojo stalo ištiesė ranką pro duris įžengusiam Baironui.

- Pone Meleinai, - tarė jis. - Atleiskite, kad sukėlėme jums rūpesčių.

Kvadratinę kapitono galvą puošė žilų plaukų kupeta, virš santūriai besišypsančių lūpų styrojo tamsesnio atspalvio trumpi ūsiukai.

- Tai jau tikrai, - atkirto Baironas. - Aš buvau užsisakęs kajutę iš anksto, ir netgi jūs, sere, neturite teisės pakeisti jos be mano leidimo.

- Žinoma, pone Meleinai. Tačiau supraskite ir mūsų padėtį. Paskutinę minutę į lainerį atvyko labai svarbus asmuo, kuris primygtinai prašėsi apgyvendinamas arčiau gravitacinio laivo centro. Stipri traukos jėga kenkia jo širdžiai. Mes neturėjome kitos išeities.

- Bet kodėl pasirinkote mane?

- Reikėjo kažką pasirinkti. Jūs keliaujate vienas, esate jaunas ir sveikas žmogus, todėl nesunkiai ištversite aukštesnės gravitacijos aplinkos sąlygas. - Kapitonas nudelbė akimis Bairono kūną, šešių pėdų ir dviejų colių ūgio raumenų kalną. - Be to, naujoji kajutė kur kas prabangesnė už senąją. Galite manyti, kad jums pasisekė.

Gordelis apėjo rašomąjį stalą.

- Norėčiau asmeniškai parodyti jums naujuosius apartamentus.

Baironas pajuto, kaip jo pasipiktinimas po truputį atslūgsta. Kapitono paaiškinimas nuskambėjo pakankamai logiškai, nors... ar iš tiesų logiškai?

Išeidamas iš kajutės Gordelis pasiteiravo:

- Ar neatsisakytumėte drauge su manimi rytoj papietauti? Pagal grafiką, tuo metu mūsų laukia pirmasis Šuolis.

- Dėkui. Man būtų didelė garbė, - netikėtai pačiam sau atsakė Baironas.

Ganėtinai keistas pakvietimas. Ar ne per daug Hirmas Gordelis stengiasi, bandydamas jį nuraminti?

Ilgas kapitono stalas driekėsi nuo vienos svetainės sienos iki kitos. Išvydęs kortelę su savo pavarde prie pat stalo vidurio Baironas suglumo, nes nemanė esąs vertas tokio pagarbos ženklo. Tačiau palydovas aiškiai parodė, kur sėstis.

Vaikinas niekada nepasižymėjo perdėtu kuklumu. Ši charakterio savybė nėra būtina Videmoso rančerio sūnui. Vis dėlto paprastam piliečiui, Baironui Meleinui, retai kada pasitaikydavo bendrauti su aukštesniojo socialinio sluoksnio atstovais.

Visų pirma tenka pripažinti, kad kapitonas kalbėjo tiesą apie naująją kajutę. Ji *tikrai* prabangesnė už senąjį, antros klasės vienvietį kambarį. Gordelio įsiūlytuose dviviečiuose apartamentuose galėjai mėgautis asmenine vonia su įmontuotu plaukų džiovintuvu ir atitvertu dušu.

Vaikinas apsigyveno šalia "karininkų teritorijos", todėl aplinkui tematė uniformuotus vyrus. Į kajutę atskubėjęs padavėjas pateikė priešpiečius sidabriniuose induose. Likus ne tiek jau daug laiko iki pietų, pasirodė barzdaskutys. Keliaudamas pirma klase prabangiame laineryje neturėtum tuo stebėtis, tačiau Baironas Meleinas buvo paprastas žmogus, nepretenduojantis į materialinės gerovės aukštumas.

Prieš pietus truputį pasivaikščiojęs koridoriais jis suprato, jog pakliuvo į nepavydėtiną situaciją. Kur tik bežengdavo, jį akimoju apsupdavo mandagūs ir paslaugūs laivo įgulos nariais. Šiaip ne taip jų atsikratęs, Baironas nukulniavo link 140D numeriu pažymėtos kajutės, kurioje taip ir nepavyko įsikurti.

Jis stabtelėjo ir prisidegdamas cigaretę apsižvalgė. Pro šalį

tepraėjo vienas keleivis. Baironas paspaudė durų skambutį, bet nesulaukė atsakymo.

Nieko baisaus - kol kas laivo ekonomas nepasirūpino atsiimti senosios kajutės rakto. Matyt užmiršo. Jis įkišo į plyšį ploną, pailgą metalo plokštelę, ir aliuminio plėvele aptrauktoje spynos angoje aktyvavosi mažutis fotovamzdelis. Durims atsidarius, vaikinas žengė vieną žingsnį į kambarį.

Tai viskas, ko jam reikėjo. Baironas nėrė atgal į koridorių, o durys automatiškai užsitrenkė. Aišku kaip dieną, kad šioje kajutėje niekas negyvena. Nėra jokio svarbaus tipelio su negaluojančia širdimi. Lova nesujaukta, baldai nepajudinti. Nesimatė nei lagaminų, nei asmeninių daiktų. Nuo kambario dvelkė tuštuma.

Vadinasi, pasiūlęs Baironui prabangią aplinką it kokį kyšį, kapitonas tenorėjo pašalinti jį iš senosios kajutės. Kodėl? Kuo Gordelis domisi - šiuo kambariu ar juo pačiu?

Nūnai, mintydamas galvoje neatsakytus klausimus, vaikinas mandagiai atsistojo kartu su likusiais keleiviais, kai užlipęs ant pakilos, prie ilgojo stalo išdygo kapitonas.

Kodėl jį perkėlė?

Erdvėlaivio svetainėje pasigirdo muzika. Už prasivėrusių sienų nušvito tamsiai raudonomis, pritemdytomis spalvomis nusidažiusi panoraminė salė. Aplinkui knibždėte knibždėjo žmonių. Pietauti atėjo net ir tie, kurie atsigavo po kosminės ligos, sukeltos pirminio pagreičio ir menkučių gravitacijos pokyčių skirtingose laivo vietose.

Kapitonas šiek tiek palinko į priekį ir kreipėsi į Baironą:

- Labas vakaras, pone Meleinai. Kaip jums patinka naujoji kajutė?

- Ji nuostabi, sere. Deja, nesu toks turtingas, kad visada keliaučiau pirmąja klase, - abejingai atsakė jaunuolis pastebėdamas, kaip Gordelio fizionomijoje vieną sekundės dalį šmėkštelėjo nusivylimas.

Padavėjams pateikus desertą, prasiskyrė panoraminės salės burbulo gaubtas. Galutinai išblėsus šviesoms, iš akiračio išnyko Saulė, Žemė ir kitos planetos, kurios užleido vietą juodai kosmoso tamsai. Keleiviai žvelgė į Paukščių Taką, regėdami išilginį Galaktikos Lęšių vaizdą, išmargintą ryškiomis žvaigždėmis.

Atslūgus vilnijančiai pokalbių bangai, visų akys nukrypo į kosminę erdvę. Prie pietų stalo sėdintys svečiai tapo žiūrovais, muzika prislopo iki šnabždesio.

Įsitvyrojusioje tyloje per garsiakalbius nugriaudėjo balsas:

- Ponios ir ponai! Mes pasiruošę pirmajam Šuoliui. Dauguma jūsų bent jau teoriškai žino, kas tai yra. Visgi ne mažiau kaip pusei iš susirinkusiųjų niekada neteko patirti Šuolio. Būtent į juos ir kreipiuosi.

Viską pasako pats žodis "Šuolis". Erdvėlaikio struktūroje neįmanoma viršyti šviesos greičio. Tokį fizikos dėsnį suformulavo mūsų senoliai. Greičiausiai Einšteinas, nors dėl to galima būtų pasiginčyti, turint omenyje, kad šiam mokslininkui priskiriama pernelyg daug atradimų. Netgi pasiekęs šviesos greitį, laivas skrietų iki artimiausių žvaigždžių ne vienerius metus.

Štai kodėl vietoje erdvėlaikio struktūros mes renkamės menkai ištirtą hipererdvės karaliją, kur laikas ir atstumas neturi jokios reikšmės. Užuot plaukioję jūromis aplink žemynus, galime nusigauti iš vieno vandenyno į kitą pro siaurą sąsmauką.

Norint įsiskverbti į "erdvę erdvėje", anot kai kurių, reikia gigantiško energijos kiekio. Tam, kad tinkamoje vietoje išnirtume į mums įprastą kosmosą, būtina atlikti visą galybę kruopščių apskaičiavimų. Sunaudota energija ir intelektinės pastangos leidžia įveikti milžiniškus atstumus per vieną akies mirksnį. Jei ne Šuolis, tarpžvaigždinės kelionės būtų neįmanomos.

Taigi pirmasis Šuolis įvyks po dešimties minučių. Atėjus laikui, mes neabejotinai jus perspėsime. Galimi nemalonūs pojūčiai tetruks akimirką. Tikimės, kad jūs išliksite ramūs. Ačiū už dėmesį.

Svetainėje užgeso visos šviesos, ir keleiviai įsmeigė akis į žvaigždes.

Atrodė, kad prabėgo ištisa amžinybė, kol vėl nuskambėjo ryžtingas pranešėjo balsas:

- Šuolis įvyks po minutės... po penkiasdešimties sekundžių... keturiasdešimties... trisdešimties... dvidešimties... dešimties... penkių... trijų... dviejų... vienos...

Kaulus persmelkusi vibracija, regis, vienai sekundės daliai sutraukė realybės gijas.

Per tą neįsivaizduojamai menkutį laiko tarpą prašvilpė šimtas šviesmečių, ir laivas, skridęs Saulės sistemos pakraštyje, atsidūrė kosmoso gelmėje.

Šalia Bairono sėdintis žmogus išspaudė:

- Pažvelkite į žvaigždes!

Jo žodžius lydėjo kuždesiai, sklindantys nuo kitų staliukų:

- Pažiūrėkite! Pažiūrėkite!

Per tą patį neįsivaizduojamai menkutį laiko tarpą neatpažįstamai pasikeitė žvaigždės, kurių smarkiai padaugėjo, priartėjus prie didžiojo trisdešimties tūkstančių šviesmečių skersmens Galaktikos centro. Jos žibėjo juodo aksominio vakuumo fone lyg baltos kruopelės.

Prieš savo valią Baironas prisiminė eilėraštį, kurį parašė pirmojo kosminio skrydžio, kelionės į Žemę, proga būdamas jausmingu devyniolikmečiu jaunuoliu. Jo lūpos nebyliai suvirpėjo:

- *Žvaigždės lyg dulkės supa mane,*
Į tviskantį rūką pakylu.
Kosminę erdvę regiu it sapne,
Kai blyksnis šviesos skrodžia tylą.

Netikėtai užsižiebė svetainės lempos, ir romantiška Bairono nuotaika akimoju išsisklaidė. Jis vėl sėdėjo prie pietų stalo, girdėdamas įprastą pokalbių šurmulį.

Vaikinas dirstelėjo į rankinį laikrodį, jau ketino nusigręžti, tačiau kažkas jį sustabdė. Tai buvo tas pats laikrodis, kurį jis pasiėmė iš bendrabučio miegamojo kitą rytą po nelemtos nakties. Jam radiacinė bomba nepadarė jokio poveikio. Kiek kartų nuo tada žvilgčiojo į jį? Kiek kartų spoksojo į žvilgančius skaitmenis, nesuvokdamas akis badančios užuominos?

Juk plastikinė apyrankė buvo *balta*, o ne mėlyna. *Ji buvo balta!*

Pamažėle *visi* nakties įvykiai stojo į savo vietas. Kaip keista, kad mintis tvarkingai surikiavo vienas vienintelis faktas.

Skubiai atsistojęs jis sumurmėjo:

- Atsiprašau.

Pasitraukdamas nuo stalo anksčiau už kapitoną, svečias grubiai pažeisdavo etiketą, tačiau Baironui tai nė kiek nerūpėjo.

Užuot palaukęs lifto jis nudrožė trapais aukštyn link savo kajutės. Įpuolęs į kambarį užrakino duris, paskui nulėkė į vonią ir apžiūrėjo sienines spintas, nors nesitikėjo nieko surasti.

Savo planą jie greičiausiai įvykdė prieš kelias valandas.

Baironas atidžiai patikrino lagaminus. Jie puikiai padirbėjo. Nebuvo matyti jokių kratos požymių, tačiau trūko tapatybės dokumentų, ryšulėlio laiškų iš tėvo ir netgi kapsulės su rekomendaciniu laišku Rodijos valdytojui.

Štai, kodėl teko kraustytis į kitą kajutę. Juos domino ne apartamentai, o pats perkėlimo procesas. Beveik visą valandą jie galėjo teisėtai - *teisėtai,* vardan Kosmoso! - tvarkyti Bairono bagažą. Nekyla jokių abejonių, jog būtent tai ir darė.

Prisėdęs ant dvigulės lovos vaikinas susimąstė. Padėtis be išeities. Tai tobuli spąstai. Viskas suplanuota iki *smulkmenų.* Jei ne laikrodis, atsitiktinai paliktas nakčiai bendrabučio miegamajame, jis taip ir nebūtų supratęs, kokį tamprų tinklą tiranai numezgė kosminėje erdvėje.

Švelniai suburzgė durų skambutis.

- Užeikite, - šūktelėjo Baironas.

Į kajutę įžengęs palydovas nuolankiai tarė:

- Kapitonas pageidauja žinoti, ar galėtų jums ką nors pasiūlyti. Pakilęs nuo stalo atrodėte nekaip.

- Aš puikiai jaučiuosi, - atšovė jaunuolis.

Kaip įdėmiai jie mane stebi, dingtelėjo mintis. Tą pačią akimirką Baironas suprato, kad išsigelbėti nepavyks. Nors laivo įgula elgėsi itin mandagiai, tačiau akivaizdu, kad jis keliauja tiesiai į mirties glėbį.

4. LAISVAS?

Šaltas Džončio žvilgsnis susidūrė su kito žmogaus akimis.

- Sakai, tas objektas dingo?

Rizetis perbraukė delnu savo rausvą veidą.

- *Kažkas* dingo. Mes nė neįsivaizduojame, kas tai yra. Turbūt dokumentas, kurio ieškome. Žinome tik tiek, kad pavojų keliantis objektas priklauso periodui nuo penkiolikto iki dvidešimt pirmojo amžiaus pagal primityvųjį Žemės kalendorių.

- Kas verčia tave manyti, jog tai mums reikalingas dokumentas?

- Tam tikros aplinkybės. Jį labai atidžiai saugojo Žemės vyriausybė.

- Niekai. Laikydamiesi absurdiškų tradicijų, žemiečiai garbina visus dokumentus, susijusius su priešgalaktine praeitimi.

- Bet apie šio vagystę nebuvo paskelbta viešai. Kam reikia saugoti tuščią stendą?

- Nejau galvoji, kad jie pripažintų, esą kažkas sugebėjo pagrobti šventą reliktą? Vis dėlto negaliu patikėti, jog tai jaunojo Farilo darbas. Maniau, kad atidžiai jį stebite.

Rizetis nusišypsojo.

- Farilas neturi dokumento.

- Iš kur žinai?

Džončio agento atsakymas pribloškė labiau negu atominės bombos sprogimas.

- Dokumentas išgaravo prieš dvidešimt metų.

- Ką?

- Niekas jo nematė jau porą dešimtmečių.

- Vadinasi, mes ne to ieškome. Rančeris sužinojo apie jo egzistavimą ne vėliau, kaip prieš šešis mėnesius.

- Kažkas aplenkė jį devyniolika su puse metelių.

Džontis susimąstė. Po trumpos pauzės ištarė:

- Tiek to. Nemanau, jog tai svarbu.

- Kodėl?

- Todėl, kad gyvenau Žemėje ne vieną mėnesį. Prieš atvykdamas tikėjau, kad šioje planetoje atrasime vertingos informacijos, bet dabar... Tik pagalvok. Būdama vienintele apgyvendinta Galaktikos planeta, Žemė nesugebėjo nieko pasiekti. Turiu galvoje, karinėje srityje. Vienintelis čia išrastas ir šiokio tokio dėmesio vertas ginklas - tai pati paprasčiausia, neefektyvi branduolinė bomba. Čionykščiai net nesusiprotėjo sukurti apsauginių ekranų. - Jis grakščiai pamojo ranka į storą betoninę kambario sieną, už kurios radioaktyviu mėliu žvilgėjo horizontas.

- Laikinai apsistojus Žemėje, tai iš karto krito į akis, - tęsė Džontis. - Kvaila manyti, kad būtų galima pasimokyti kažko iš visuomenės, tepasiekusios tokį menką karinių technologijų lygį. Dabar madinga kalbėti apie prarastus menus ir mokslus. Taip pat nestinga primityvizmo kulto garbintojų, idiotiškai veblenančių apie galingą priešistorinę Žemės civilizaciją.

- Visgi, rančeris buvo išmintingas žmogus, - paprieštaravo Rizetis. - Jis minėjo, jog tai pats pavojingiausias dokumentas

visoje Galaktikoje. Nejau neprisimenate? Galiu pacituoti: "Tai garantuota mirtis tiek tiranams, tiek mums. Tačiau Galaktikai tai įkvėptų gyvybę."

- Kaip ir visi žmonės, rančeris neapsaugotas nuo klaidų.

- Sere, mes nė nenutuokiame, kas slypi dokumente. Galbūt paprasčiausios, niekada nespausdintos pastabos apie laboratorinius eksperimentus. Galbūt informacija apie žemiečiams nesuvokiamos paskirties ginklą...

- Nesąmonės. Ir taip šneka kariškis! Vienintelė mokslo sritis, kurią žmogus nepaliaujamai ir, beje, sėkmingai tyrinėjo, tai - karinės technologijos. Žinios apie potencialų ginklą nebūtų išlikusios paslaptyje ištisus dešimt tūkstančių metų. Manau, mums reikėtų sugrįžti į Lingeiną.

Rizetis gūžtelėjo pečiais, tačiau neatrodė įtikintas.

Kaip ir Džontis. Jei dokumentą pavogė, vadinasi, jis buvo pakankamai vertingas. Šiuo metu jį gali turėti bet kuri galaktinė valstybė.

Pavyzdžiui, Tiranas. Nors ir nenoriai, teko tai pripažinti. Rančeris nemėgo dalintis mintimis su kitais. Netgi Džončiu nepasitikėjo šimtu procentu. Jis sakė, kad dokumentas įkūnija mirtį. Sanderas Džontis kietai suspaudė lūpas. Nūnai prakeiktas kvailys su savo idiotiškomis užuominomis pakliuvo tiranams į nagus.

Kas bus, jei paslaptį atskleis Aratapas, sunkiai prognozuojamu elgesiu primenantis rančerį? Aratapas, pavojingiausias žmogus iš visų tiranų?

Saimokas Aratapas, kreivakojis ir siauraakis vyrukas, nepasižymėjo dideliu ūgiu. Kresnas kūno sudėjimas ir stambios galūnės iš karto išduodavo jį esant tiranu. Į neįtikėtinai aukštą bei raumeningą pavergtų pasaulių atstovą šaltakraujiškai žvelgė tiesioginis palikuonis (antros kartos) išdidžių karių, kilusių iš vėjuotos, nederlingos planetos ir išsibarsčiusių po kosmosą, idant užgrobtų turtingus, gausiai apgyvendintus Ūko regiono pasaulius.

Jo tėvas vadovavo eskadrai nedidukų, greitaeigių laivų, kurie netikėtai užpuldavo aukas ir tuojau pat sprukdavo šalin, kartodami šį manevrą ne vieną kartą. Galų gale besipriešinantys nerangūs kreiseriai virsdavo metalo krūva.

Ūko planetos kovojo senamadiškai, tuo tarpu tiranai gerokai pasistūmėjo į priekį šioje srityje. Milžiniški blizgantys priešų laivai eikvodavo energijos išteklius šaudydami ir niekaip nepataikydami į vikrius, puikiai bendradarbiaujančius tarpusavyje tiranų katerius. Nieko nuostabaus, kad Ūko Karalystės krito viena po kitos - kiekviena iš jų tylutėliai džiaugdavosi kaimynystėje kilusiu sąmyšiu, laukdama savo eilės.

Štai taip klostėsi įvykiai prieš penkiasdešimt metų. Nūnai provinciniuose Ūko regionuose tereikėdavo prižiūrėti tvarką ir surinkti mokesčius. Anksčiau mes užkariaudavome pasaulius, niūriai pagalvojo Aratapas, o dabar telieka varžytis su atskirais individais.

Jis nužvelgė jaunuolį - aukštą plačiapetį rimtu veidu ir absurdiškai trumpais plaukais, turbūt kirptais pagal paskutinį universitetinės mados klyksmą. Širdies gilumoje Aratapas jo gailėjosi. Aiškiai matėsi, kad vaikinas išsigandęs.

Savo ruožtu, Baironas nemanė, kad jo sąmonėje išsikerojo baimė. Jau veikiau įtampa. Visą gyvenimą jam buvo kalama į galvą, jog tiranai atlieka siuzerenų vaidmenį. Stiprus ir gyvybingas tėvas, kuris buvo gerbiamas ne tik savo valdose, bet ir kaimyninėse, tapdavo tylus ir netgi nuolankus tiranų akivaizdoje.

Retsykiais jie atskrisdavo į Videmosą, kad aptartų mokesčius arba, kitais žodžiais tariant, metines duokles. Už jų surinkimą Nefelos planetoje buvo atsakingas Videmoso rančeris. Pastarasis asmeniškai padėdavo tiranams tikrinti sąskaitas. Per iškilmingus pietus juos aptarnaudavo pirmiausia. Valdovams prašnekus, visi kiti akimoju užsičiaupdavo.

Vaikystėje Baironas niekaip negalėjo suprasti, kuo mažučiai, bjaurūs žmogeliai nusipelnė tokio vergiško lankstymosi. Paaugęs vaikinas suprato, kad tėvas visiškai priklauso nuo jų valdžios. Pats išmoko švelniai su jais kalbėtis ir nuolatos vartoti "jūsų kilnybės" kreipinį.

Išmoko taip gerai, kad spoksodamas į vieną iš siuzerenų nepajėgė nuslopinti nervinio drebulio.

Tik nusileidęs į Rodiją erdvėlaivis oficialiai virto jo kalėjimu. Zvimbtelėjus kajutės durų skambučiui, į kambarį įžengė du augaloti įgulos nariai ir kapitonas, kuris kategorišku balsu pareiškė:

- Baironai Farilai, kaip šio laivo kapitonas, esu įgaliotas jus

suimti ir pasirūpinti, kad susitiktumėte su didžiojo karaliaus komisaru.

Komisaru vadinosi priešais sėdintis neūžauga, kurio išorė spinduliavo abejingumą. "Didžiuoju karaliumi" titulavosi Tirano chanas, tebegyvenantis gimtojoje Ūko regionų užkariautojų planetoje, legendomis apipintuose akmeniniuose rūmuose.

Baironas paslapčia apsidairė. Jo rankų ir kojų niekas nesurišo, tačiau pašonėje stypsojo keturi ginkluoti mėlynšvarkiai sargybiniai iš Tirano policijos išoriečių kuopos. Penktasis, su majoro antpečiais, sėdėjo šalia komisaro stalo.

Pagaliau Saimokas Aratapas prabilo:

- Turbūt jau žinote, kad senasis Videmoso rančeris, jūsų tėvas, už išdavystę buvo nuteistas mirties bausme.

Nutilus plonam balsui, į Baironą įsistebeilijo išblukusios, tačiau švelnios akys.

Vaikinas nusprendė nepasiduoti provokacijoms. Kaip gaila, kad jis negali nieko padaryti. Mielai būtų surikęs arba užpuolęs tuos niekšus, bet tokiu būdu neprikeltų tėvo iš kapo. Komisaro norams jį palaužti nelemta išsipildyti.

- Aš esu Baironas Meleinas iš Žemės, - ramiai atsakė jaunuolis. - Reikalauju, kad leistumėte susisiekti su savo planetos konsulu.

- Šiuo metu mūsų pokalbis nėra oficialus. Sakote esąs žemietis Baironas Meleinas, hmm... - Aratapas pamojo ranka į popierius, gulinčius ant stalo. - Kodėl tuomet jūsų bagaže radome Videmoso rančerio laiškus sūnui bei registracijos į koledžą kvitus ir bilietus į diplomų įteikimo šventę, pasirašytus Bairono Farilo vardu?

Vaikiną užvaldė neviltis, bet jo veidas nė nevirptelėjo.

- Mano lagaminai buvo apieškoti neteisėtai, todėl aš nepripažįstu šių įrodymų.

- Mes ne teismo salėje, pone Farilai arba Meleinai. Verčiau pasiaiškinkite.

- Matyt kažkam magėjo paslėpti juos tarp mano daiktų.

Baironas nustebo nesulaukęs jokios komisaro reakcijos. Jo pasiteisinimas nuskambėjo kvailai ir neįtikinamai, tačiau Aratapas, užuot pasišaipęs, tiesiog bakstelėjo smiliumi į juodąją kapsulę.

- O rekomendacinis laiškas Rodijos valdytojui? Taip pat ne jūsų?

- Ne, jis mano, - pripažino Baironas žinodamas, kad laiške nepaminėta tikroji jo pavardė. - Mano ausis pasiekė žinios apie sąmokslininkus, kurie kėsinasi į valdytojo gyvybę...

Jis užsičiaupė, pasibaisėjęs savo kruopščiai suplanuota ir visiškai nevykusia kalba. Būtų natūralu, jei komisaras ciniškai išsišieptų.

Tačiau Aratapas to nepadarė. Jis paprasčiausiai atsiduso ir įgudusiais judesiais ištraukęs iš akių kontaktinius lęšius pamerkė juos į stiklinę su druskos tirpalu. Apnuoginti akių obuoliai atrodė šiek tiek pavandeniję.

- Jūs tikrai girdėjote apie sąmokslą? - paklausė jis. - Gyvendamas Žemėje, už penkių šimtų šviesmiečių? Keista, kad mūsų policija Rodijoje nieko apie tai nežino.

- Todėl, kad ji Rodijoje, o suokalbis rengiamas Žemėje.

- Aišku. Jūs esate sąmokslininkų agentas? Ar tiesiog norite perspėti Hinriką?

- Žinoma, kad perspėti.

- Kodėl?

- Nes tikiuosi už informaciją gauti neblogą atlyginimą.

Aratapas šyptelėjo.

- Bent šis tas panašu į tiesą. Gal papasakosite daugiau smulkmenų apie sąmokslą?

- Šnekėsiu tiktai su valdytoju.

Po trumpos pauzės Aratapas gūžtelėjo pečiais.

- Ką gi, Tiranas nesidomi vietiniais politiniais įvykiais. Mes padėsime jums susitikti su Hinriku, tuo pačiu prisidėdami prie pastangų jį apsaugoti. Mano žmonės prižiūrės jus, kol susirinksite savo daiktus. Paskui būsite laisvas. Išveskite jį.

Paskutinis nurodymas buvo skirtas ginkluotiems vyrams, kurie išlydėjo Baironą iš kambario. Aratapas vėl įsidėjo į akis kontaktinius lęšius, akimirksniu ištrynusius miglotą, apgaulingai bejėgišką žvilgsnį.

- Mums reikėtų atidžiai stebėti jaunąjį Farilą, - tarė jis kajutėje likusiam majorui.

Karininkas pritardamas linktelėjo

- Gerai! Vieną sekundę maniau, kad jūs patikėjote jo absurdiška istorija.

- Sukūrė ją tam, kad galėtų veikti niekieno nevaržomas. Su jaunais kvaileliais, prisižiūrėjusiais detektyvinių trilerių ir

laikančiais save tarpžvaigždinių intrigų žinovais, niekada nekyla didelių problemų. Kad ir kaip ten būtų, jis - *išties* senojo rančerio sūnus.

Šį kartą sudvejojo majoras.

- Esate tuo tikras? Juk žinote, kad mes negalime pateikti rimtų kaltinimų.

- Galvojate, jį specialiai mums pakišo? Kuriam galui?

- Galbūt kažkas bando nukreipti dėmesį nuo tikrojo Bairono Farilo.

- Mažai tikėtina, juolab kad mes turime jo fotokubą.

- Kieno? Vaikino?

- Rančerio sūnaus. Norėtumėte pamatyti?

- Be abejo.

Aratapas kilstelėjo juodą stiklinį tricolių briaunų kubą.

- Norėjau parodyti nuotrauką jaunuoliui, tačiau jai trūksta ryškumo. Nežinau, majore, ar esate susipažinęs su naujausiomis vidinių pasaulių technologijomis. Iš išorės, tai paprastas fotokubas, tačiau jį apvertus, automatiškai persigrupavusios molekulės aptemdo visas sieneles. Gana įdomi smulkmena.

Komisaras apvertė kubą, ir sumirgėjusi tamsa po truputį išsisklaidė, tarsi vėjų draskoma blausi migla. Žemaūgis tiranas stebėjo procesą sukryžiavęs ant krūtinės rankas.

Po kurio laiko trimatėje erdvėje nušvito besišypsantis jaunuolio veidas.

- Nuotrauką radome tarp kitų buvusio rančerio daiktų, - tarė Aratapas. - Ką pasakysite?

- Tai su mumis kalbėjęs vaikinas, be jokių abejonių.

- Taigi... - nutęsė Tirano pareigūnas, mąsliai spoksodamas į fotokubą. - Man šovė mintis, kad naudojantis tuo pačiu procesu ir naujoviškais molekulių paskirstymo metodais, kubo sienelėse būtų galima pavaizduoti šešias tarpusavyje susijusias nuotraukas, kurios keistų vieną kitą, statišką reiškinį paversdamos dinamišku. Majore, tai būtų visiškai nauja meno forma!

Šiek tiek paniekinantis karininko žvilgsnis atšaldė Aratapo entuziazmą.

- Vadinasi, jūs stebėsite Farilą? - burbtelėjo komisaras.

- Taip.

- Nenuleiskite akių ir nuo Hinriko.

- *Hinriko?*

- Žinoma. Būtent todėl mes paleidžiame vaikiną. Man reikia atsakymų į kai kuriuos klausimus. Kodėl Farilas keliauja pas Rodijos valdytoją? Kaip jiedu susiję? Būdamas gyvas rančeris neabejotinai turėjo gerai organizuotų, sąmokslą rezgančių sąjungininkų. Bet iki šiol mums nepavyko aptikti jų pėdsakų.

- Negi manote, kad į tai įsivėlęs Hinrikas? Jam neužtektų proto, net jei netrūktų drąsos.

- Sutinku. Tačiau dėl savo įgimto kvailumo jis galėtų tapti puikiu sąmokslininkų įrankiu. Jei tai tiesa, tuomet mūsų plane žiojėja nemaža spraga. Neturime teisės atmesti tokios galimybės.

Atsisveikindamas jis mostelėjo ranka; majoras atidavė pagarbą, apsisuko ant kulno ir pasišalino.

Aratapas atsiduso ir vėl apvertė kubą stebėdamas, kaip jį užlieja juoda it rašalas tamsa.

Tėvo laikais gyvenimas buvo paprastesnis. Parklupdęs po savo kojomis planetą, kone atlikdavai žygdarbį. O dabar tenka žaisti purvinus žaidimus, paslapčia reguliuojant nedaug ką nutuokiančio jaunuolio poelgius.

Deja, tai neišvengiama.

5. NERIMASTINGOS MINTYS

Savo amžiumi Rodijos direktoratas nė iš tolo neprilygo Žemei, *homo sapiens* tėvynei. Kaip ir Kentauro arba Sirijaus sektoriaus pasauliams. Pavyzdžiui, Arktūro planetose žmonės įsikūrė praėjus dviem šimtmečiams nuo tada, kai pirmieji kosminiai laivai pradėjo sukti ratus aplink Arklio Galvos ūką, kur pasisekė aptikti šimtus pasaulių, kupinų deguonies ir vandens. Tai buvo tikrai vertingas atradimas, nes dangaus kūnų knibždėlyne retai pasitaikydavo planetų, prie kurių cheminių medžiagų sistemos galėdavo prisitaikyti žmogaus organizmas.

Galaktikoje spindi nuo vieno iki dviejų šimtų milijardų žvaigždžių. Aplink jas skrieja penki šimtai milijardų planetų. Daugumos jų traukos jėga kur kas didesnė arba mažesnė negu Žemėje. Kai kurios pernelyg karštos, kai kurios pernelyg šaltos. Nemažą dalį pasaulių supa nuodingos atmosferos, sudary-

tos vien tik iš neono, metano, amoniako, chloro ar net silicio tetrafluorido dujų. Vienoms planetoms stinga anglies arba vandens, kitose tyvuliuoja bemaž gryno sieros dioksido jūros.

Dėl šių trūkumų žmonės tegalėjo kolonizuoti vos vieną iš šimto tūkstančių planetų. Nepaisant tokių proporcijų, Galaktikoje egzistavo keturi milijonai gyvenimui tinkamų pasaulių.

Mokslininkai nepaliaujamai ginčydavosi dėl tikslaus jų skaičiaus. Pasak "Galaktikos almanacho", ne itin patikimo informacijos šaltinio, Rodija buvo 1098-oji planeta, į kurią žmogus įkėlė koją.

Skamba ironiškai, tačiau Tiranas, būsimasis Rodijos užkariautojas, tapo 1099-ąja.

Ūko regiono istorija niekuo nesiskyrė nuo kitose kosmoso srityse vykstančios ekspansijos periodų. Sustiprėjus atskirų planetų-respublikų ekonomikai, jos kolonizuodavo artimiausius kaimynus, integruodamos šiuos į savo mažąsias "imperijas", kurių hegemonijai savo ruožtu pasipriešindavo naujai sudygusios federacijos ar kitokiais būdais susivieniję pasauliai.

Įnirtingų ir permainingų kovų sūkuryje stabilumą išsaugojo vienintelė Rodija, valdoma Hinridų dinastijos. Po kelių šimtmečių ji greičiausiai būtų įkūrusi tikrąją Ūko imperiją, jei ne Tiranas, atlikęs šį darbą per dešimt metų.

Vėlgi, kokia ironija! Iki tol, per visus septynis egzistavimo amžius tiranai vos sugebėjo išlaikyti autonomiją, ir tai - ne savo pastangų dėka. Niekam nereikėjo bevaisių jų planetos dykumų, nuolatos jaučiančių vandens stygių.

Rodijos direktoratas gyvavo netgi po Tiranos įsigalėjimo. Hinridų dinastijos atstovams netrūko populiarumo tarp tenykščių, todėl jie puikiai tiko vietinių valdytojų vaidmeniui. Koks skirtumas, kas sulaukia džiaugsmingų sveikinimų. Svarbiausia, kad būtų laiku surenkami mokesčiai.

Atvirai kalbant, tikrųjų Hinridų palikuonių liko ne tiek jau daug. Valdytojais tapdavo patys gabiausi šeimos nariai, nors pastarieji neretai būdavo įvaikinami.

Be to, rinkimus įtakodavo tiranai, puoselėjantys savus tikslus. Pavyzdžiui, prieš dvidešimt metų jų palankumą pelnė Hinrikas (penktasis tokiu vardu besivadinantis Rodijos valdytojas).

Jaunystėje Hinrikas buvo gražus vyras. Net ir dabar atrodydavo įspūdingai, kreipdamasis į Rodijos Tarybą. Laikas nuda-

žė jo plaukus sidabrinėmis gijomis, tačiau nepalytėjo tankių ir juodų kaip dukters akys ūsų.

Šiuo metu valdytojas kalbėjo su savo įniršusia atžala. Dviem coliais žemesnė už tėvą - paties Hinriko ūgis siekė beveik šešias pėdas - tamsaus odos gymio mergina net paraudonavo iš pykčio.

- Aš negaliu to padaryti! - pakartojo ji. - Ir *nedarysiu!*

- Ach, Arta, kodėl tu tokia nesukalbama? - sudejavo Hinrikas. - Kaip *man* pasiūlysi elgtis? Tik pagalvok apie mano padėtį.

- Jei motina būtų gyva, *ji* surastų išeitį. - Mergina aikštingai treptelėjo koja į grindis. Karališkas Artemidės vardas, kurį valdytojas meiliai sutrumpindavo iki Artos, būdavo suteikiamas bent vienai iš kiekvienos Hinridų dinastijos kartos moterų.

- Taip, taip, žinoma. Tebūnie palaiminta mano siela! Tavo motinai niekada netrūko sveiko proto. Kartais atrodo, jog tu atsigimei tiktai į ją, nieko nepaveldėdama iš manęs. Nagi, Arta, suteik jam progą pasireikšti. Nejau nepastebėjai... hmm... gerųjų jo savybių?

- Kokių?

- Na... - kurį laiką Hinrikas mąstė, kol galiausiai pasidavė. Žengęs prie dukters tėvas bandė apkabinti jos pečius, bet Arta vikriai išsisuko iš jo glėbio, atmesdama šalin savo purpurinę mantiją.

- Aš praleidau su tuo tipu visą vakarą, - gaižiai tarė mergina, - ir jis mėgino mane pabučiuoti. Tai pasibjaurėtina!

- Mieloji, visi žmonės bučiuojasi. Juk dabar ne tavo senelės - amžiną jai atilsį - laikai. Bučiniai nieko nereiškia. Ką padarysi, kai nuo jausmų užverda jaunatviškas kraujas.

- Jaunatviškas kraujas, kur gi ne! Per pastaruosius penkiolika metų tas siaubingas neūžauga galėjo pasigirti jaunyste tik po kraujo perpylimo! Tėve, jis keturiais coliais mažesnis už mane. Kaip aš atrodysiu šalia pigmėjo?

- Jis - labai svarbus žmogus, Arta. Labai svarbus.

- Tai neprideda ūgio. To tipo kojos kreivos, kaip ir visų tiranų, be to, iš jo burnos sklinda nemalonus kvapas.

- Nemalonus kvapas?

Artemidė suraukė nosį.

- Teisingai. Dvokia puvėsiais. Aš, be abejo, neužmiršau jam to pasakyti.

Hinrikui nukaro žandikaulis. Po akimirkos valdytojas sukrenkštė:

- Taip ir pasakei? Pateikei užuominą aukštam Karališko Tirano Dvaro pareigūnui, kad jis gali turėti nemalonių asmeninių bruožų?

- Ne tik gali, bet ir turi! Aš nesiskundžiu uosle! Kai jis palinko artyn, viena ranka suspaudžiau nosį, kita pastūmiau į krūtinę. Tai bent šaunuolis. Kad būtum matęs, kaip jis mataravo kojomis nudribęs ant nugaros. - Ji krestelėjo du pirštus, pavaizduodama tirtančias galūnes, tačiau Hinrikas nepastebėjo gesto. Susikūprinęs ir dejuodamas jis užsidengė delnais veidą. Po užsitęsusios pauzės išdrįso žvigtelėti į dukterį pro pirštų tarpelį.

- Kas dabar bus? Kaip tu galėjai taip pasielgti?

- Nieko gero tuo nepasiekiau. Žinai, ką jis atsakė? *Žinai, ką jis atsakė?* Tai buvo paskutinis lašas, perpildęs mano kantrybės taurę. Būtent tada nusprendžiau, kad nesileisiu merginama to nykštuko, net jeigu jis užaugtų iki dešimties pėdų.

- Ką... ką gi jis atsakė?

- Kalbėjo lyg pigios melodramos herojus. Cituoju: "Cha! Mergaitė su charakteriu! Tokios man dar labiau patinka!" Paskui du tarnai padėjo jam atsistoti ant kojų. Bet daugiau vyrukas nebandė alsuoti man į veidą.

Hinrikas sulinko krėsle ir įdėmiai nužvelgė Artemidę.

- Galėjai paskatinti jį tau pasipiršti. Nebūtinai nuoširdžiai. Vardan politinės ramybės...

- Tėve, ką reiškia "nebūtinai nuoširdžiai"? Nejau tikiesi, kad ištekėsiu už jo laikydama už nugaros sukryžiuotus kairės rankos pirštus?

Hinrikas sutriko.

- Ne, žinoma, ne. Ką gero duotų pirštų sukryžiavimas per santuokos ceremoniją? Arta, kodėl taip kvailai kalbi?

Artemidė atsiduso.

- Ką gi *tu* turėjai omenyje?

- Omenyje?... Visai susipainiojau. Aš nemoku vienu metu galvoti ir su tavimi ginčytis. Primink, ką aš sakiau anksčiau?

- Minėjai, kad turėčiau apsimesti, neva trokštu ištekėti, ar kažką panašaus.

- O, taip. Tenorėjau, kad tu nebūtum taip rimtai nusiteikusi.

- Gal man įsigyti meilužių?

Apstulbęs Hinrikas susiraukė.

- Arta! Drauge su motina mes stengiamės užauginti kuklią, save gerbiančią merginą. Kaip tau liežuvis apsiverčia šnekėti apie tokius gėdingus dalykus?

- Juk būtent tai turėjai galvoje?

- *Aš* galiu taip kalbėti. Merginai nederėtų kartoti suaugusio vyro žodžių.

- Dabar jau nieko nepakeisi. Ką gi, turbūt *privalėsiu* įsigyti meilužių, jei mano vedybas nulems politiniai motyvai, bet viskam yra ribos. - Artemidė įrėmė rankas į šonus, ir mantijos klostės nuslydo nuo įdegusių siaurų jos pečių. - Ką įsakysi man veikti, kai pašonėje nebus meilužių? Neištversiu, jei aplinkui visą laiką sukiosis mano neūžauga *vyras*.

- Mieloji, jis pakankamai senas, ir nemanau, kad po vestuvių išgyventų daug metų.

- Senas? Vos prieš penkias minutes sakei, kad jo gyslomis teka jaunatviškas kraujas.

Hinrikas plačiai skėstelėjo rankomis.

- Arta, jis yra *tiranas*, užimantis aukštą padėtį chano dvare.

- Tikriausiai chanui patinka jo kvapas. Tikriausiai pats chanas kaip reikiant dvokia.

Hinrikui baimingai įsižiojus, jo lūpos įgavo "O" raidės formą. Instinktyviai žvilgtelėjęs per petį, valdytojas kimiu balsu išspaudė:

- Daugiau niekada taip nešnekėk.

- Šnekėsiu, jei užsigeisiu. Be to, žmogelis jau turėjo tris žmonas. - Neleisdama tėvui įsiterpti ji skubiai pridūrė: - Ne chanas, o pigmėjus, ketinantis mane vesti.

- Jos mirusios, Arta, - energingai palingavo galva Hinrikas. - Negalvok apie tai. Ar tu manai, kad leisčiau savo dukrai tekėti už vyro, propaguojančio daugpatystę? Mes paprašysime, kad būtų pateikti visi reikiami dokumentai. Bet kiek žinau, jis apsivesdavo iš naujo tik po to, kai mirdavo žmona. Dabar jos visos atgulusios į kapą.

- Nenuostabu.

- Ach, tebūnie palaiminta mano siela, ką su tavimi daryti? - stengdamasis išsaugoti orumo likučius, Hinrikas metė paskutinį kozirį. - Arta, valdytojo duktė privalo laikytis Hinridų dinastijos tradicijų.

- Aš nekalta, kad gimiau tokioje šeimoje.

- Tai niekaip tarpusavyje nesusiję. Visos Galaktikos istorija liudija, kad vardan valstybės gerovės, planetų ir žmonių saugumo...

- Vargšė mergina tampa prostitute.

- Fu, kaip vulgaru! Vieną dieną - paminėsi mano žodį - netyčia pasakysi kažką panašaus viešai.

- Kad ir kaip ten būtų, aš netekėsiu. Verčiau mirsiu. Padarysiu *bet ką*, kad tik sutuoktuvės neįvyktų.

Valdytojas tylėdamas atsistojo ir ištiesė ranką. Jo lūpos nesuvaldomai drebėjo. Mergina puolė prie Hinriko ir apsipylusi ašaromis bejėgiškai nugrimzdo į jo glėbį.

- Aš negaliu, tėti, negaliu. Neversk manęs.

Sutrikęs jis patapšnojo dukters pečius.

- Ar žinai, kas bus jei tu nesutiksi? Nepatenkinti tiranai gali nuversti mane nuo sosto, įkalinti ir net nuteisti mir... - tardamas paskutinį žodį Hinrikas kone užspringo. - Dabar tokie neramūs laikai, Arta - labai neramūs. Praėjusią savaitę mirties bausmė, regis, buvo įvykdyta Videmoso rančeriui. Ar prisimeni jį, Arta? Lankėsi mūsų dvare prieš pusmetį. Toks augalotas vyras su apvalia galva ir giliai įspraustomis akimis. Pamačiusi jį iš pradžių išsigandai.

- Prisimenu.

- Greičiausiai jis miręs. Kas žino, galbūt po to ateis eilė ir tavo vargšui tėvui. Rančeris lankėsi mūsų dvare, o tai pakankamai įtartina.

Atsitraukusi mergina pažvelgė tėvui į akis.

- Kodėl įtartina? Juk tu niekaip su juo nesusijęs?

- Aš? Žinoma, ne. Tačiau jie gali taip pagalvoti, jei įžeisime Tirano chaną, atsisakydami susigiminiuoti su vienu iš jo favoritu.

Išgirdęs tylų vaizdofono burzgimą Hinrikas nustojo grąžyti rankas.

- Aš į skambutį atsiliepsiu savo kambaryje, - neramiu balsu tarė jis. - O tu verčiau pailsėk. Nusnūsk valandėlę ir pasijusi

geriau. Pažadu. Dabar tu šiek tiek susierzinusi.

Artemidė palydėjo tėvą įtampos kupinu žvilgsniu. Ji stovėjo nekrutėdama, ir tiktai švelniai besikilnojanti krūtinė liudijo apie žėruojančią gyvybės kibirkštį.

Prie valdytojo kabineto durų pasigirdo klumpsėjimas.

- Kas skambino? - dygiau nei derėtų paklausė mergina.

- Majoras Androsas, - atsakė Hinrikas papilkėjusiu iš baimės veidu.

- Iš Tirano policijos išoriečių kuopos?

Valdytojas teįstengė linktelėti galva.

- Negi manai, kad jis... - suriko Artemidė ir tuojau pat prikando liežuvį, nedrįsdama išreikšti žodžiais siaubingos minties, su viltimi laukdama atsakymo.

- Su manimi nori susitikti vienas jaunuolis iš Žemės. Aš jo nepažįstu. Ko jam čia reikia? - Jis sunkiai dvėsavo ir mikčiojo tarytum skęsdamas sūkuriuojančiame sąmonės verpete.

Pribėgusi mergina tvirtai suspaudė jo alkūnę ir griežtai ištarė:

- Prisėsk, tėve. Papasakok, kas atsitiko. - Įsakmus dukters balsas truputį prislopino jo veide atsispindinčią paniką.

- Tiksliai nežinau, - sušnibždėjo Hinrikas. - Tas jaunuolis lyg ir norėtų išduoti smulkmenas apie pasikėsinimą į mano gyvybę. Į *mano* gyvybę. Majoras *liepė* jį išklausyti.

Valdytojo veide nušvito kvaila šypsena.

- Žmonės mane myli. Niekas nenorėtų manęs užmušti. Tiesa?

Jis atidžiai nužvelgė Artemidę ir atsipalaidavo tik tada, kai šioji atsakė:

- Be abejo, tėve, niekas negeidžia tavo mirties.

- O kaip dėl *jų*? - vėl įsitempė Hinrikas.

- Ko?

- Tiranų, - palinkęs arčiau sušnibždėjo jis. - Juk Videmoso rančeris buvo vakar atvykęs į mūsų dvarą, o šiandieną tiranai jį nužudė. Dabar atsiųs savo agentą, kad pribaigtų mane.

Artemidė taip stipriai suspaudė Hinriko pečius, kad šio mintis vėl užvaldė fizinis skausmas.

- Tėve! Pasėdėk ramiai! Nieko nekalbėk, tik paklausyk, ką sakau! Niekas tavęs nežudys. Ar girdi? Niekas tavęs nežudys. Rančeris lankėsi pas mus prieš šešis mėnesius. Nejau nepameni? Prieš gerą pusmetį!

- Taip seniai? - sukuždėjo valdytojas. - Turbūt tavo tiesa.
- Lik savo kambaryje ir pailsėk. Tu persidirbęs. Aš pati susitiksiu su atvykėliu. Jei įsitikinsiu, kad jaunuolis nekelia grėsmės, atvesiu jį pas tave.
- Tu tikrai taip padarysi, Arta? Tikiuosi jis nepakels rankos prieš moterį. Ne, ne, tikrai nepakels.
Staiga pritūpusi Artemidė pakštelėjo jam į skruostą.
- Būk atsargi, - išsekusiu balsu sumurmėjo tėvas ir užsimerkė.

6. KARŪNOS SAVININKAS

Baironas Farilas nejaukiai lūkuriavo viename iš išorinių Rodijos rūmų pastatų. Pirmą kartą per visą gyvenimą jis jautėsi esąs tikras provincialas.

Videmoso dvaras, kuriame vaikinas užaugo, savo grožiu visada traukdavo akį, bet dabar gimtieji namai tepriminė žvilgančią, barbarišką buveinę. Tie vingiuoti kontūrai, trapios apdailos detalės, keistų formų bokšteliai, puošnūs "dirbtiniai langai"... Vien pagalvojęs apie tai jis krūptelėjo.

Rodijos rūmų kūrėjams buvo svetimos primityvios galvijų augintojų lordų pastangos pasipuikuoti savo gerove arba mirštančio, suvaikėjusio pasaulio bandymai demonstruoti prabangą. Akmeniniai rūmai įkūnijo Hinridų dinastijos valdžios zenitą.

Galingų, tykių pastatų linijos atrodė bemaž vertikalios. Jos nepastebimai krypo link kiekvienos struktūros centro, išvengdamos moteriškos bokšto smailių išvaizdos. Išdidūs mūrai kilo į tokias aukštumas, kad padarydavo žiūrovui neišdildomą įspūdį.

Į viršų besistiebiantys pastatai jungėsi į nedalomą, milžiniškų centrinių rūmų visumą. Žvelgiant į padanges, beveik nebuvo matyti vyriško Rodijaus stiliaus elementų. Iš akiračio išnyko netgi "dirbtiniai langai", vertinami už dekoratyvų žavesį ir visiškai nenaudingi kiaurą parą apšviestuose bei gerai vėdinamuose pastatuose.

Galima sakyti, kad labiausiai akį traukė geometriškai abstrakčios rūmų linijos.

Šalia vaikino trumpam stabtelėjo tiranų majoras.

- Netrukus jus priims, - tarė jis.

Baironas linktelėjo, ir po kurio laiko majorą pakeitė stambus vyriškis su purpurine uniforma, kurią išvydus, į galvą šovė mintis, jog tikrieji valdžios atstovai nesiekia demonstruoti galios puošnia išore. Jie pasitenkina paprastais melsvais apdarais. Vaikinas prisiminė ryškiaspalvius rančerio kostiumus ir prikando lūpą suvokęs tuštybės beprasmybę.

- Baironas Meleinas? - pasiteiravo Rodijos rūmų sargybinis. Teliko pritariamai pakinkuoti galva ir sekti jam iš paskos.

Pamatęs žvilgantį vienbėgį vagonėlį, diamagnetinių jėgų prikaustytą prie rausvo metalinio strypo, Baironas sustojo. Anksčiau neteko regėti nieko panašaus.

Nedidukas vagonėlis, kuriame būtų tilpę ne daugiau penkių ar šešių keleivių, lingavo vėjo gūsiuose tarsi grakšti ašara, atspindinti Rodijos saulės spindesį. Po juo driekėsi plonas, į kabelį panašus bėgis. Jaunuolis pasilenkė ir išvydo mėlyną dangų, įsiterpusį tarp metalinės gijos bei vagono. Dvelktelėjus stipresniam vėjui, pastarasis atsiplėšė nuo pagrindo per vieną colį, tarytum nekantraudamas skristi ir stengdamasis atsikratyti nematoma magnetine jėga. Paskui vėl nusileido žemyn, tačiau prie bėgio neprisilietė.

- Lipkite, - paragino sargybinis ir sekdamas įkandin Bairono užkopė laipteliais, kurie tylai įslydo į vagono sieną. Iš išorės tamsi, viduje keistoji transporto priemonė priminė permatomą burbulą. Uniformuotam vyrui prisėdus prie valdymo skydo, jis pakilo ir nusklendė plačiu lanku aukštyn. Pačioje arkos viršūnėje Baironui prieš akis kelioms sekundėms atsivėrė Rodijos rūmų panorama.

Į gigantišką visumą susiliejusias struktūras (turbūt rūmų kūrėjams nuo pat pradžių magėjo padaryti įspūdį oru skriejantiems žiūrovams) išraizgė švytinčios metalinės vienbėgių linijos.

Kai vagonėlis netikėtai sustojo, iš inercijos jaunuolis palinko į priekį. Kelionė tęsėsi ne ilgiau, kaip dvi minutes.

Priešais atsivėrė durys. Baironas žengė per slenkstį, ir jos akimoju užsitrenkė. Mažame kambarėlyje vaikinas stovėjo visiškai vienas, niekieno nestumdomas. Vis dėlto jis nepuoselėjo tuščių iliuzijų. Nuo tos prakeiktos nakties bendrabutyje, jo veiksmams didžiausią įtaką darė kiti žmonės.

Džontis privertė jį sėsti į laivą. Tiranų komisaras nugabeno į šiuos rūmus. Kiekvienas išorinių jėgų reguliuojamas poelgis tik dar labiau sustiprindavo Baiorono neviltį.

Aišku kaip dieną, kad tiranų neapkvailino jo pasakojimas. Komisaras nesunkiai galėjo susisiekti su Žemės konsulu, hiperbangomis užmegzti tiesioginį ryšį su pačia Žeme, arba nustatyti jo tapatybę pagal akių tinklainę. Tai paprasčiausi įprasti patikrinimai.

Kad ir kaip ten būtų, Džončio analizėje slypėjo tiesos krislas. Tiranai nesiruošia jo iš karto žudyti ir tokiu būdu paversti naujuoju kankiniu. Kita vertus, jei mirties bausmę paskirtų marionetė Hinrikas, tiranams tereikėtų atlikti niekingą stebėtojų vaidmenį.

Baironas tvirtai sugniaužė kumščius. Aukštas ūgis ir stiprus, raumeningas kūnas niekuo nepadės, kai pasirodys vyrai su blasteriais bei neuroniniais rimbais. Jis nejučia atsirėmė į sieną. Po to skubiai atsigręžė į kairę pusę, nes išgirdo, kaip prasiveria durys. Į kambarį įėjo ginkluotas sargybinis ir mergina. Kitu metu ir kitoje vietoje, jaunuolis būtų įdėmiau į ją įsižiūrėjęs, kadangi merginos išvaizda galėjo ilgam laikui prikaustyti žvilgsnį, bet dabar jam rūpėjo kiti dalykai.

Jiedu sustojo už šešių pėdų. Baironas nenuleido akių nuo uniformuoto vyro blasterio.

- Aš kalbėsiu su juo pirma, leitenante, - tarė sargybiniui mergina. Kai atsisuko į vaikiną, tarp jos akių įsirėžė vertikali raukšlelė: - Jūs esate tas žmogus, kuris nori papasakoti apie pasikėsinimą į valdytojo gyvybę?

- Man sakė, kad galėsiu asmeniškai šnekėtis su valdytoju, - prabilo Baironas.

- Tai neįmanoma. Jums teks iškloti informaciją man. Jei išaiškės, kad nemeluojate, jums bus deramai atlyginta.

- Ar galėčiau paklausti, kas jūs tokia? Iš kur man žinoti, kad jūs turite teisę kalbėti valdytojo vardu?

Mergina akivaizdžiai suirzo.

- Aš esu Hinriko duktė. Prašau atsakyti į mano klausimus. Jūs atvykote iš Sistemos užribio?

- Iš Žemės, - atsakė Baironas ir tučtuojau pridūrė: - Jūsų malonybe.

Kreipinys pamalonino ją.

- Kas tai per vieta?

- Nedidelė Žemės planeta priklauso Sirijaus sektoriui, jūsų malonybe.

- Galbūt prisistatytumėte?

- Aš esu Baironas Meleinas, jūsų malonybe.

Ji nužvelgė jaunuolį mąsliu žvilgsniu.

- Iš Žemės?... Ar mokate pilotuoti erdvėlaivį?

Baironas susilaikė nenusišypsojęs. Mergina norėjo jį išbandyti žinodama, kad tiranų kontroliuojamuose pasauliuose griežtai draudžiama gilintis į kosminės navigacijos sritį.

- Taip, jūsų malonybe. - Jis lengvai galės įrodyti savo žodžius veiksmais, jei turės progą taip ilgai *išgyventi*. Kosminės navigacijos mokslas nebuvo draudžiamas Žemėje, o per keturis metus įmanoma daug ko išmokti.

- Labai gerai, - tarė mergina. - Ką gi jūs norite papasakoti?

Jam teko skubiai apsispręsti. Sargybiniui nebūtų išdrįsęs sakyti tiesos, tačiau valdytojo dukteriai... galbūt šis faktorius pasitarnaus jo naudai.

- Nėra jokio sąmokslo, jūsų malonybe.

Ji apstulbo ir atsigręžė į savo bendražygį neslėpdama susierzinimo.

- Leitenante, išgaukite iš jo teisybę.

Skubiai žengęs į priekį Baironas susidūrė su blasterio vamzdžiu.

- Palaukite, jūsų malonybe. Išklausykite mane! Tik taip meluodamas galėjau prašyti, kad man būtų leista susitikti su valdytoju. Nejau nesuprantate?

Baironas pakėlė balsą tikėdamasis, kad nutolstanti figūra jį išgirs.

- Bent jau perduokite jo kilnybei, kad aš esu Baironas Farilas ir atvykau čia norėdamas pareikalauti to, kas teisėtai man priklauso.

Neturėdamas kitos išeities jaunuolis griebėsi už paskutinio, nugeibusio šiaudo. Senosios feodalų tradicijos prarado savo reikšmę dar prieš pasirodant tiranams. Dabar jos virto tikru archaizmu.

Mergina atsisuko, jos antakiai šoktelėjo aukštyn.

- Jūs esate aristokratiškos prigimties? Vos prieš kelias akimirkas tvirtinote, kad jūsų pavardė - Meleinas.

- Tiesiog pamelavo, - nuskambėjo nepažįstamas balsas. -

Tai išties Baironas Farilas. Jis stulbinančiai panašus į tėvą.

Tarpduryje stovėjo nedidukas, besišypsantis vyriškis. Jo švytinčiose, į Baironą įsmeigtose akyse, kurias vieną nuo kitos skyrė ganėtinai platus tarpas, atsispindėjo linksma nuostaba. Kilstelėjęs galvą į viršų, idant geriau įsižiūrėtų į aukšto jaunuolio veidą, žmogus kreipėsi į merginą.

- Negi neatpažįsti jo, Artemide?

Spėriai žengusi prie jo, valdytojo duktė paklausė ramiu balsu:

- Dėde Gilai, ką čia veiki?

- Rūpinuosi savo interesais, Artemide. Nepamiršk, jei sąmokslininkai nužudytų tavo tėvą, iš visos Hinridų dinastijos, aš pirmas galėčiau pretenduoti į sostą. - Gilbretas Hinridas mirktelėjo ir pridūrė: - Tegul leitenantas užsiima kitais darbais. Tau negresia joks pavojus.

Nekreipdama dėmesio į jo pasiūlymą Artemidė piktai paklausė:

- Vėl vogčiomis klauseis komunikatoriaus?

- Na, žinoma. Nejau galėtum atimti iš manęs tokį malonumą? Neįsivaizduoji, kaip įdomu paslapčia klausytis tiranų pokalbių.

- Jei būtum sučiuptas, tavęs už tai nepaglostytų.

- Pavojus prideda žaidimui azarto, širdele. Galų gale patys tiranai be jokio sąžinės graužimo prikaišiojo rūmuose pasiklausymo aparatūros. Jie žino viską, ką *mes* darome. Kas čia blogo, jei primestas taisykles panaudojame savo labui? Hmm... gal pristatytum mane?

- Ne, - atšovė ji. - Tau neturėtų rūpėti šis reikalas.

- Tuomet leisk man judu supažindinti. Kai išgirdau jo vardą, nedelsdamas mečiau savo įdomius užsiėmimus. - Vyriškis apėjo Artemidę ir mandagiai šypsodamasis nužvelgė jaunuolį. - Tai Baironas Farilas.

- Aš jau prisistačiau, - įsiterpė Baironas, viena akimi stebėdamas leitenantą, tebelaikantį rankoje blasterį.

- Tačiau nepaminėjote, kad esate Videmoso rančerio sūnus.

- Nes jūs sutrukdėte. Šiaip ar taip, dabar žinote mano istoriją. Aš privalėjau atsikratyti tiranų neišduodamas savo tikro vardo. - Baironas nutilo nekantriai laukdamas atomazgos. Jeigu jo nesuims, vadinasi, egzistuoja nedidelė - tiksliau, menkutė - galimybė, kad įvykiai pakryps teigiama linkme.

- Aišku, - tarė Artemidė. - Šia problema turėtų užsiimti pats valdytojas. Jūs tikras, kad į jo gyvybę niekas nesikėsina?
- Visiškai, jūsų malonybe.
- Gerai. Dėde Gilai, gal pabūtum kartu su ponu Farilu? Leiteinante, eikite su manimi.
Baironas pajuto, kaip kūną persmelkia silpnumas. Vaikinas mielai būtų atsisėdęs, tačiau nesulaukė tokio pasiūlymo iš Gilbreto, tyrinėjančio jį tarsi laboratorinę pelę.
- Rančerio sūnus! Kaip juokinga!
Baironas palenkė galvą įsistebeilydamas į žemaūgį vyruką. Jam iki gyvo kaulo įgrįso atsargūs vienskiemeniai žodžiai bei rūpestingai formuluojamos frazės, todėl nenuostabu, kad iš jaunuolio lūpų išsprūdo griežtas atsakymas.
- Taip, aš esu rančerio sūnus. Toks gimiau. Gal turite kitų klausimų?
Gilbretas neįsižeidė. Drauge su platėjančia šypsena, jo siaurame veide išryškėjo raukšlelių raizginiai.
- Būtų džiugu, jei patenkintumėte mano smalsumą. Jūs tikrai galvojate, kad atvykęs čia galite reikalauti teisėtų savo privilegijų ir prašyti apsaugos? *Čia?*
- Šia tema turėčiau kalbėtis su valdytoju, sere.
- Ak, jaunuoli, nešvaistykite veltui laiko. Netrukus įsitikinsite, kad su valdytoju neįmanoma tvarkyti reikalų. Kaip manote, kodėl į jus visų pirma kreipėsi jo duktė? Kokia juokinga mintis.
- Jums viskas kelia juoką?
- Kodėl gi ne? Mano požiūrį į gyvenimą geriausiai apibrėžia būdvardis "juokingas". Pažvelkite į Visatą, jaunuoli. Jei nepajėgsite kvatoti iš tos bjaurasties, verčiau iš karto persipjaukite sau gerklę. Beje, užmiršau prisistatyti. Aš esu valdytojo pusbrolis.
- Sveikinu, - šaltai atšovė Baironas.
Gilbretas patraukė pečiais.
- Jūs teisus. Tai neįspūdingas titulas. Sprendžiant iš jūsų tvirtinimų, esą niekas neplanuoja kėsintis į Hinriko gyvybę, mano padėtis dar labai ilgai nesikeis.
- Nebent jums pačiam magėtų suregzti sąmokslą.
- Brangusis sere, turite nuostabų humoro jausmą. Pripraskite prie minties, kad aš nesu žmogus, į kurio žodžius kreipiamas rimtas dėmesys. Mano pastabos tėra ciniško charakterio

atspindys. Juk jūs nemanote, kad direktoratas išsaugojo savo vertę iki šių laikų? Turbūt esate tikras, jog Hinrikui nestinga sveiko proto? Žinokite, jis niekada nepasižymėjo išskirtinėmis intelektinėmis savybėmis, tačiau, bėgant metams, su valdytoju darosi neįmanoma susišnekėti. Ach, atleiskite, visai užmiršau, kad jūs nepažįstate mano pusbrolio. Nieko baisaus, jau girdžiu jo žingsnius. Patarčiau atminti, kad jūs kalbėsite su didžiausios Ūko Karalystės valdovu. Tikiuosi, jog tai jus pralinksmins.

Daugelio metų patirtis leido Hinrikui nesunkiai išlaikyti orią povyzą. Maloningu rankos mostu įvertinęs uolias Baireno pastangas nusilenkti, jis gana ūmiai paklausė:

- Kokiais tikslais atvykote į mūsų planetą, sere?

Artemidė stovėjo šalia tėvo, ir Baironas, didelei savo nuostabai, suprato niekaip neįstengiąs atitraukti akių nuo gražaus jos veido.

- Jūsų kilnybe, - prabilo jaunuolis, - aš tenoriu įrodyti, jog mano tėvas buvo neteisingai apkaltintas ir, kaip žinote, dėl to nuteistas mirties bausme.

Hinrikas nuleido akis.

- Aš truputį pažinojau jūsų tėvą. Jis lankėsi Rodijoje vieną ar du kartus. - Valdytojas trumpam nutilo. Kai vėl prašneko, jo balsas šiek tiek sudrebėjo. - Judu esate labai panašūs. Kiek girdėjau, Videmoso rančeris buvo teisiamas, prisilaikant visų įstatymų. Deja, aš nežinau smulkmenų.

- Būtent jas ir norėčiau išsiaiškinti, jūsų kilnybe. Garantuoju, kad mano tėvas - ne išdavikas.

- Natūralu, kad sūnus gina tėvą, - skubiai įsiterpė Hinrikas, - tačiau šiuo reikalu jums derėtų kreiptis į Aratapą.

- Aš nepažįstu tokio žmogaus, jūsų kilnybe.

- Aratapo? Tiranų komisaro?

- Jis atsiuntė mane į Rodiją. Jūs, be abejo, suprantate, kad aš negalėčiau leisti tiranams...

Sustingęs Hinrikas nesiklausė jaunuolio. Valdytojo delnas nevalingai prigludo prie lūpų, tarsi mėgindamas nuslėpti jų virpėjimą.

- Jus atsiuntė Aratapas? - dusliai išspaudė Hinrikas.

- Man teko pasakyti jam...

- Aš žinau, ką jūs pasakėte. Neverta kartoti. Man labai gaila, Videmoso ran... hmm... pone Farilai, bet aš niekuo negaliu jums pagelbėti. Tai ne mano kompetencijoje. Reikia pasitarti su Vykdomąja Taryba... Arta, nestumdyk manęs ir leisk susikaupti. Gilbretai! Pasirūpink ponu Farilu. Tegaliu pažadėti, kad būtinai kreipsiuos į Vykdomąjį Komitetą. Supraskite, visi privalome laikytis įstatymų. Tai labai svarbu. Labai svarbu.

Jis apsisuko ant kulno murmėdamas kažką po nosimi.

Artemidė trūktelėjo Bairono švarko rankovę.

- Minutėlę. Ar jūs sakėte tiesą tvirtindamas, kad mokate pilotuoti erdvėlaivį?

- Žinoma, - linktelėjo galvą Baironas ir nusišypsojo. Akimirką padvejojusi ji atsakė tuo pačiu.

- Gilbretai, norėčiau vėliau su tavimi pakalbėti, - tarė Artemidė ir išskubėjo iš kambario. Nulydėjęs ją žvilgsniu Baironas atsigręžė į valdytojo pusbrolį tik tada, kai šis palietė jo alkūnę.

- Jūs greičiausiai esate alkanas, galbūt ištroškęs ir pageidautumėte išsimaudyti? - paklausė Gilbretas. - Neatsisakysite įprastų gyvenimo malonumų?

- Ne, žinoma, ne. Dėkui jums, - atsiliepė Baironas pajutęs, kaip atslūgsta įtampa. Vieną akimirką jis jautėsi nuostabiai, visiškai atsipalaidavęs. Mergina *tikrai* graži. *Labai* graži.

Tuo tarpu Hinriko galvoje kirbėjo karštligiškos mintys. Grįžęs į savo apartamentus jis ilgai mąstė, tačiau teįstengė padaryti vienintelę išvadą. Tai spąstai! Aratapas atsiuntė jaunuolį, bandydamas įvilioti jį, Hinriką, į spąstus!

Valdytojas prispaudė delnus prie smilkinių iš visos širdies trokšdamas numalšinti jų tvinkčiojimą ir pagaliau suprato, ką jis *privalo* padaryti.

7. SĄMONĖS MUZIKOS KŪRĖJAS

Naktis užslenka visuose pasauliuose, tiesa, ne vienodais intervalais, kadangi skirtingose vietose para gali trukti nuo penkiolikos iki penkiasdešimt dviejų valandų. Nieko keisto, kad kelionių mėgėjams, besilankantiems įvairiose planetose, tenka

ištverti pakankamai sunkią psichologinio prisitaikymo stadiją.

Daugumos planetų vyriausybės užtikrindavo darbo ir poilsio periodus tam tikromis priemonėmis. Oro kondicionavimas ir dirbtinis apšvietimas dienos bei nakties kaitą išstūmė iš pagrindinių problemų sąrašo (tik ne tuo atveju, kai šie pokyčiai įtakodavo žemės ūkį). Atsirasdavo ir tokių pasaulių (ypač retai), kurie nė trupučio nekreipdavo dėmesio į trivialius šviesos ir tamsos faktorius.

Nepaisant visų socialinių aplinkybių, nakties artėjimas visada turėjo ypatingą psichologinę reikšmę, netgi tais laikais, kai žmonių protėviai tebegyveno medžiuose. Leidžiantis saulei, į kiekvieną sąmonės kertelę įsiskverbdavo baimės ir nesaugumo pojūtis.

Centrinių rūmų viduje sutemų nefiksavo joks sensorinis mechanizmas, tačiau Bairono įsitikinimą, kad juodi nakties nagai pamažu drasko šviesos skraistę, nulėmė kažkokia neapibrėžta nuojauta, glūdinti paslaptinguose žmogaus smegenų koridoriuose. Jis žinojo, kad lauke tvyrančią nakties tamsą nepagyvins net ryškūs žvaigždžių taškeliai. Jis žinojo, jog tam tikru metų laiku pusę regimų žvaigždžių užgožia "kosmoso skylė", kitais žodžiais tariant, Arklio Galvos ūkas (gerai pažįstamas visoms Ūko Karalystėms).

Vaikiną vėl pradėjo kankinti neviltis.

Nuo tada, kai šnektelėjo su valdytoju, jis daugiau nematė Artemidės - dėl to jautė apmaudą. Baironas tikėjosi susitikti su ja prie pietų stalo, tačiau jam teko kramsnoti maistą vienam, neskaitant dviejų nepatenkintų sargybinių, mindžikuojančių už durų. Bent jau Gilbretas būtų pasilikęs. Vis dėlto valdytojo pusbrolis nusprendė pasišalinti, tarsi ketindamas tokiu elgesiu parodyti tikrąjį Hinridų šeimos svetingumą.

Nieko nuostabaus, kad sugrįžęs ir pasakęs: "Mudu su Artemide kalbėjome apie jus", - jis sulaukė gyvo susidomėjimo ženklų.

Reakcija prajuokino Gilbretą, ir jis nesidrovėdamas išsišiepė.

- Iš pradžių pasiūlysiu jums apsilankyti savo laboratorijoje, - pagaliau ištarė.

- Kokioje laboratorijoje? - aiškiai atšalęs paklausė Baironas.

- Tai vieta, kur montuojami įvairūs prietaisai, - nuskambėjo miglotas atsakymas.

Gilbreto laboratorija labiau panešėjo į biblioteką, kurios kampe stūksojo ornamentais išpuoštas stalas.

Baironas lėtai apžiūrėjo kambarį.

- Kuriate čia savo prietaisus? Kokius?

- Pavyzdžiui, tiranų žvalgų spindulius perimančią pasiklausymo aparatūrą, kurios *neįmanoma* užpelenguoti. Štai taip "asmeniškai" iš Aratapo išgirdau apie jus. Turiu dar kelis įdomius mažmožius. Tokius, kaip vizisonoras. Jums patinka muzika?

- Tai priklauso nuo stiliaus.

- Gerai. Man pavyko išrasti naują instrumentą, tik nežinau, ar grodamas juo, išgaunu *muzikinius* garsus. - Gilbretas palietė knygų mikrofilmų lentyną, ir šioji prasiskyrė į dvi dalis. - Be abejo, tai nekokia slėptuvė, tačiau niekas nežiūri į mane rimtai ir nekiša nosies į mano apartamentus. Argi ne juokinga? Ach, atleiskite, jūs nesate kilęs iš linksmuolių padermės.

Instrumentas pasirodė esąs kreivašonės dėžės formos, nė iš tolo neprimenančios aptakių gamyklinių objektų kontūrų. Viena jo pusė buvo nusagstyta mažučiais žvilgančiais mygtukais.

- Ji nėra graži, - tarė Gilbretas, - bet kam, vardan Laiko, tai rūpi? Išjunkite lempas. Ne, ne! Jokių jungiklių. Tiesiog *užsimanykite*, kad lempų tviskėjimas išblėstų.

Šviesa akimoju pradingo. Teliko sidabrinis, nuo lubų sklindantis žvilgesys, kuris apgaubė jų veidus it vaiduokliška balzgana. Gilbretas švelniai nusijuokė išgirdęs Bairono šūktelėjimą.

- Tai vienas iš mano vizisonaro triukų. Jis priderintas prie žmogaus sąmonės, kaip ir asmeninės kapsulės. Suprantate, ką turiu omenyje?

- Ne, atvirai kalbant, nesuprantu.

- Ką gi, paaiškinsiu kitais žodžiais. Atitinkamas instrumento mikroschemas pažadina elektrinis jūsų smegenų ląstelių laukas. Tai ganėtinai paprasta matematinė užduotis, nors man dar neteko girdėti, kad kas nors būtų sugebėjęs ją išspręsti sukurdamas tokio dydžio prietaisą. Paprastai, elektrinių impulsų perdavimui reikėtų penkių lygių generatoriaus. Beje, instrumentas veikia ir atbuline tvarka. Paspaudžiu vieną mygtuką, ir mikroschemos tiesiogiai įtakos jūsų smegenis - galėsite matyti ir girdėti be akių ir ausų pagalbos. Žiūrėkite!

Iš pradžių nebuvo į ką žiūrėti. Po sekundės Bairono akių kampučiuose šmėkštelėjo miglelė, kuri virto blyškiu, melsvai violetiniu rutuliuku. Net ir užsimerkus, jis nedingo iš akiračio - tiesiog kybojo ore, apsuptas aiškios muzikinės gaidos.

Rutuliukas išsiplėtė, ir Baironas netikėtai suvokė, kad objektas egzistuoja jo kaukolėje. Tiksliau sakant, ne objektas, o spalvotas, nebylus garsas. Apėmė jausmas, tarsi būtų įmanoma ištiesti ranką ir jį paliesti.

Nusidažiusi vaivorykštės atspalviais muzikinė gaida pakilo oktava aukštyn ir apgaubė jį tarsi žemyn plevenanti šilko atraiža. Paskui šioji sprogo ištaškydama spalvas, kurios akimirkai nudegindavo, bet nesukeldavo jokio skausmo.

Tyliai dejuodami plūstelėjo drėgni žali burbulai. Sutrikęs Baironas nesėkmingai stengėsi pro juos prasibrauti. Jis suprato negalįs pajudėti. Mažieji lašeliai užtvindė visą sąmonę.

Vaikinas be garso suriko, ir iliuzijos išsisklaidė. Kambaryje vėl nutvisko šviesa, o priešais stovėjo besijuokiantis Gilbretas. Apsvaigęs Baironas atžagaria ranka nusibraukė nuo kaktos prakaitą ir klestelėjo į krėslą.

- Kas čia dedasi? - išspaudė jis kiek galima griežtesniu balsu.

- *Aš* nežinau, - atsakė Gilbretas. - Jūs susidūrėte su kažkuo, ko smegenys anksčiau nebuvo patyrusios. Jos nepajėgė suvokti naujo fenomeno esmės. Kai sutelkėte dėmesį į pojūčius, smegenys pabandė perteikti juos pažįstamomis vaizdo, garso ir lytėjimo sąvokomis, tiesa, veltui stengėsi. Beje, kaip dėl kvapų? Retsykiais man dingodavosi, kad šį tą užuodžiu. Guldau galvą, kad šunys įsisąmonina pojūčius vien tik kvapų forma. Kada nors reikės išbandyti vizisonarą su gyvūnais.

Kita vertus, jei nepaisysite užplūstančių jausmų, jie greitai išnyks. Būtent tai ir darau, panorėjęs stebėti, kaip jie veikia kitus žmones. Nieko sudėtingo.

Savo gyslota ranka apglėbęs instrumentą jis perbėgo pirštais per mygtukus.

- Kartais galvoju, kad iki galo perpratus šio prietaiso subtilybes, būtų įmanoma kurti naujoviškas simfonijas, be garso ir vaizdo. Deja, man trūksta gabumų.

- Norėčiau užduoti klausimą, - prabilo Baironas.

- Rėžkite.

- Kodėl jūs, mokslininkas, tuščiai leidžiate laiką su žaisliukais...

- Užuot užsiėmęs rimtais dalykais? Nežinau. Galbūt mano įtaisai nėra visiškai beprasmiški. Tikriausiai girdėjote, jog tai nelegalu.

- Kas?

- Mano vizisonaras. Ir pasiklausymo aparatūra. Jei tiranai išsiaiškintų, ką veikiu, būčiau nuteistas mirties bausme.

- Juokaujate?

- Anaiptol. Aiškiai matosi, kad jūs augote galvijų rančoje. Jauni žmonės nepamena senųjų laikų. - Staiga jis palenkė galvą ir primerkęs akis pasiteiravo: - Jūs priešinatės tiranų viešpatavimui? Galite kalbėti laisvai. Atvirai sakau, kad *aš* jų nekenčiu. Kaip ir jūsų tėvas.

- Taip, - ramiai atsakė Baironas.

- Kodėl?

- Todėl, kad jie svetimšaliai, neturintys teisės valdyti nei Nefelos, nei Rodijos.

- Ar jūs visada puoselėjote tokius įsitikinimus?

Baironas neatsiliepė.

Gilbretas prunkštelėjo.

- Kitaip tariant, nusprendėte, kad tiranai yra svetimšaliai tik tada, kai jie teisėtai nužudė jūsų tėvą. Ach, prašyčiau neužsiplieksti. Ramiai pamąstykite ir atminkite, kad esu jūsų pusėje. Taigi kokias teises turi Videmoso rančerio pavaldiniai? Kaip būtų nubaustas kerdžius pavogęs galviją? Pasodintas į kalėjimą? O jei kėsintųsi į jūsų tėvo gyvybę, galbūt dėl savų priežasčių, kurios bendražygiams atrodytų visiškai pagrįstos? Jo neabejotinai lauktų mirties bausmė. Kokią teisę turi jūsų tėvas kurti įstatymus ir bausti tenykščius? Galima tvirtinti, kad rančeris buvo *jų* tiranas.

Žinoma, mūsų supratimu, jis įkūnijo tikrą patriotą. Na, ir kas? Tiranų nuomone, jis tebuvo išdavikas, kurį reikėjo pašalinti. Tai elementari gynybinė reakcija. Kitados Hinridai taip pat praliejo marias kraujo. Pasiskaitykite istoriją, jaunuoli. Visų pasaulių vyriausybių rankos suteptos krauju.

Todėl patarčiau surasti svaresnę neapykantos tiranams priežastį. Nemanykite, kad užtenka pakeisti vienus valdovus kitais. Nuo to netapsime laisvesni.

Baironas smogė kumščiu į kitos rankos delną.

- Objektyvi filosofija tinka žmogui, stebinčiam įvykius iš šalies. Įdomu, kaip jaustumėtės, jei būtų nužudytas *jūsų* tėvas.

- Taip ir atsitiko. Direktoratą prieš porą dešimtmečių valdė mano tėvas. Jį pribaigė subtiliai, neskubant. Palaužė jo dvasią, kaip ir paties Hinriko. Po tėvo mirties tiranai neleido *man* tapti nauju valdytoju, kadangi garsėjau neprognozuojamu charakteriu. Hinrikui nestigo ūgio bei grožio, ir, kas svarbiausia, nuolankumo. Nors pastarąja savybe tiranai pernelyg nepasitikėjo, todėl nuolatos kankino vargšelį, paversdami jį apgailėtina marionete, kuri net negali pasikasyti be leidimo. Pats matėte mano pusbrolį. Jis akivaizdžiai degraduoja, apimtas paranojiškos baimės. Bet ne todėl aš trokštu atsikratyti tiranų viešpatija.

- Tikrai? - įsiterpė Baironas. - Jūs išradote visiškai naują priežastį?

- Nieko naujo, jaunuoli. Tiesiog tiranai atėmė iš dvidešimties milijardų žmonių prigimtinę teisę dalyvauti vystymosi procese. Jūs mokėtės mokykloje. Girdėjote apie ekonomikos ciklą. Įsikūrę planetoje... - Gilbretas ėmė vardinti argumentus, sulig kiekvienu atlenkdamas po pirštą, - kolonistai iš pradžių rūpinasi maistu, todėl propaguoja žemdirbystę. Vėliau pradeda rausti uolienos sluoksnį, ieškodami rūdos. Eksportuodami neapdorotą žaliavą bei grūdinių kultūrų perteklių jie perka įvairius reikalingus mechanizmus ir prabangos elementus. Tai antroji stadija. Po jos seka trečioji, kai, padidėjus gyventojų skaičiui ir gerokai išaugus užsienio investicijoms, užsimezga industrinės civilizacijos ūgliai. Galų gale ateina eilė ketvirtajai stadijai, kai, įvaldęs sudėtingas technologijas, importuojantis maistą ir eksportuojantis mechaninius prietaisus pasaulis pradeda rūpintis primityvesnių planetų vystymusi.

Dažniausiai technologines aukštumas pasiekusiuose pasauliuose, gyvena ypač daug žmonių. Jie nepaprastai galingi karine prasme - kokiais gi dar tikslais kuriamos mašinos? - ir valdo nemažai žemdirbių planetų.

Kas atsitiko su mumis? Visai neseniai buvome trečiojoje stadijoje, kai nesuvaldomai vystosi industrija. O dabar? Procesas sustojo vietoje, užšalo, netgi ėmė trauktis atgal. Mūsų poreikiai tiranų nedomina. Rodija tėra trumpalaikė investicija, nes

po kurio laiko mes nugrimsime į skurdo gelmes ir tapsime nepelningi. Tuo tarpu jie nusigriebs grietinėlę.

Tiranai uždraudė visus mokslinius tyrinėjimus žinodami, kad industrinis pasaulis sparčiai ištobulina ginklus. Pripratę prie varganos egzistencijos žmonės nė nesuvoks, kad jiems kažko trūksta. Jūs pats nustebote, kai pasakiau, kad už vizisonaro sukūrimą man gresia mirties bausmė.

Žinoma, vieną dieną mes nugalėsime tiranus. Tai praktiškai neišvengiama. Niekas negali viešpatauti amžinai. Jie aptings ir suglebs, tuokdamiesi su pavaldžių planetų atstovais užmirš savo tradicijas, paskęs korupcijos liūne. Tačiau tai tęsis ne vieną šimtmetį, kadangi istorijos tėkmė srūva pakankamai lėtai. Prabėgus amžiams, mums vis tiek reikės tenkintis bemokslių žemdirbių vaidmeniu, stebint stiprėjančius urbanizuotus kaimynus, kuriems nusišypsojo laimė nepakliūti po geležiniu tiranų kumščiu. Ūko Karalystės visiems laikams pasiliks pusiau kolonijinės planetos, o mes tegalėsime pasigirti esantys didžiosios žmonijos progreso dramos žiūrovai.

- Kažkur esu tai girdėjęs, - tarė Baironas.

- Natūralu, jeigu mokėtės Žemėje, kuri užima ypač įdomią padėtį socialinio vystymosi raidoje.

- Išties?

- Pagalvokite! Nuo tada, kai buvo atrasta galimybe keliauti tarpžvaigždine erdve, Galaktika nepaliaujamai plėtėsi. Mes priklausome augančiai, bręstančiai visuomenei. Akivaizdu, kad žmonės įveikė brendimo stadiją vienintelėje vietoje ir vienintelių metu - Žemėje, prieš pat katastrofą. Laikinai praradę galimybę kolonizuoti naujas erdves, tenykščiai susidūrė su gyventojų pertekliaus, gamtinių turtų išeikvojimo ir panašiomis problemomis, kurios niekada nekankino kitų Galaktikos pasaulių.

Jie buvo *priversti* gilintis į socialinius mokslus. Gaila, kad iki šių dienų bemaž nieko neliko išsaugota. Štai, kas juokingiausia. Jaunystėse Hinrikas žavėjosi primityvizmo teorijomis. Jis sukaupė milžinišką kolekciją žemiškų objektų, neturinčių sau lygių visoje Galaktikoje. Tapęs valdytoju pusbrolis nustojo tuo domėtis, ir jo daiktai atiteko man. Išsaugotos žemiečių literatūros nuotrupos tiesiog fantastiškos. Jose siekiama pažinti vidinį žmogaus pasaulį, o tai visiškai nebūdinga ekstravertinei Galaktikos civilizacijai. Nepaprastai juokinga.

- Kokia palaima! - sarkastiškai sušuko Baironas. - Jau maniau, kad po rimtų šnekų jūs galutinai praradote humoro jausmą.

Gilbretas gūžtelėjo pečiais.

- Aš paprasčiausiai esu atsipalaidavęs, todėl jaučiuosi puikiai. Galbūt pirmą kartą per daugelį mėnesių. Ar įsivaizduojate, ką reiškia nuolatos vaidinti? Keisti kaukes dvidešimt keturias valandas per parą? Netgi tada, kai kalbi su draugais arba lieki vienas, neturi teisės užsimiršti nė vienai sekundei. Ar nutuokiate, ką reiškia būti diletantu juokdariu, kurio nuomonė niekam nerūpi? Kurio absurdiškos ir ciniškos pastabos įtikina aplinkinius, kad jie bendrauja su vėjavaikiu? Taip elgiuosi todėl, kad stengiuosi išsaugoti savo menkavertę gyvybę ir bent retsykiais įkąsti engėjams.

Jis pakėlė galvą pažvelgdamas Baironui į akis ir prabilo bemaž maldaujančiu balsu:

- Skirtingai nei aš, jūs mokate pilotuoti laivą. Argi ne keista? Jūs šnekate apie mano sugebėjimus mokslo srityje, o aš net nesugebu valdyti paprasčiausio vienviečio katerio. Tačiau jūs... jūs galite tai daryti, todėl privalote kuo skubiau išvykti iš Rodijos.

Baironas susiraukė ir šaltai paklausė:

- Kodėl?

Gilbretas atsakė greitakalbe:

- Kaip minėjau, mudu su Artemide dėl visko susitarėme. Eikite tiesiai į jos kambarį. Mergina jūsų lauks. Nubraižiau planelį, kad nepasiklystumėte koridoriuose. - Jis ištiesė Baironui nedidelę metalinę plokštelę. - Jei kas nors sustabdys, sakykite, kad jus iškvietė valdytojas, ir keliaukite toliau. Veikite ryžtingai, tuomet nekils jokių sunkumų...

- Vieną minutėlę! - įsiterpė vaikinas, neketindamas paklusti Gilbretui. Džončio nurodymu, jis skrido į Rodiją ir pakliuvo į tiranų nagus. Savo ruožtu, tiranų komisaras išsiuntė Baironą į centrinius rūmus, kur jo likimą turėtų nulemti psichologiškai nestabili marionetė. Užtenka, vardan Kosmoso ir Laiko! Nuo šiol jis pats kontroliuos savo veiksmus, kad ir kokie riboti šie būtų. Ryžtingai apsisprendęs Baironas nesiruošė keisti nuomonės.

- Aš atvykau į Rodija svarbiu reikalu, sere, - tarė jis, - todėl niekur neskrisiu.

- Ką? Nebūkite idiotas. - Vienai minutei Gilbretas neteko savitvardos. - Nejau manote, kad įstengsite ką nors nuveikti Rodijoje? Nejau manote, kad iki aušros pajėgsite ištrūkti iš rūmų gyvas? Neprabėgs nė dvidešimt keturių valandų, kai Hinrikas susisieks su tiranais, ir jūs būsite įkalintas vienutėje. Aš gerai pažįstu savo pusbrolį. Žinau, kad dabar jis įnirtingai svarsto, ką daryti.

- Tarkim, jūs sakote tiesą. Vis tiek nesuprantu, kodėl taip jaudinatės dėl manęs, - atšovė Baironas. Daugiau *niekas* jo negainios. Netampys už virvučių.

Spoksodamas į jaunuolį Gilbretas atsistojo.

- Nes noriu skristi su jumis. Negaliu amžinai gyventi tiranų priespaudoje. Nei Artemidė, nei aš nemoku valdyti laivo, antraip jau seniai būtume išsinešdinę. Nuo jūsų priklauso mudviejų gyvybės.

Baironas truputėlį atlyžo.

- Valdytojo duktė? Kuo ji čia dėta?

- Iš mūsų trijų, jos padėtis labiausiai apgailėtina. Neretai moterims gresia šis tas kraupesnio už mirtį. Ar žinote, kas laukia jaunos, puikios išvaizdos ir netekėjusios valdytojo dukters? Ji tampa jauna, puikios išvaizdos ir ištekėjusia moterimi. O kam mūsų laikais atitenka jaunikio vaidmuo, jei ne sukriošusiam, ištvirkusiam tiranų rūmų funkcionieriui, kuris palaidojo tris žmonas ir nūnai trokšta merginos glėbyje prisiminti jaunystę?

- Valdytojas neleistų, kad taip atsitiktų!

- Valdytojo leidimo niekam nereikia.

Baırono mintyse atgijo Artemidės paveikslas. Nuo kaktos aukštyn sušukuoti, tiesūs plaukai su vienintele banguota sruoga, besiplaikstančią prie pečių. Šviesi ir švari veido oda, juodos akys, raudonos lūpos! Aukšta, jauna, besišypsanti! Toks apibūdinimas greičiausiai tiktų šimtams milijonų Galaktikos merginų. Būtų kvaila galvoti tiktai apie vieną.

Didelei savo nuostabai jis paklausė:

- Ar laivas paruoštas?

Plati šypsena privertė Gilbreto veidą susiraukšlėti. Valdytojo pusbroliui nespėjus prasižioti, į duris kažkas įnirtingai pasibeldė. Jų pokalbį nutraukė ne komunikatoriaus fotospindulys ir ne tarnas.

Smūgiai pasikartojo.

- Verčiau atidarykite duris, - pasiūlė Gilbretas.

Baironas pakluso nurodymui, ir į kambarį įvirto du uniformuoti vyrai. Staigiu judesiu atidavęs senajam linksmuoliui pagarbą, pirmasis atsisuko į vaikiną.

- Baironai Farilai, jūs suimamas Tirano komisaro bei Rodijos valdytojo įsakymu.

- Kuo esu kaltinamas?

- Išdavyste.

Vieną sekundės dalį Gilbreto fizionomijoje sušmėžavo nevilties blyksnis. Nuleidęs akis vyriškis sumurmėjo:

- Hinrikas pasirodė greitesnis, nei tikėjausi. Kokia juokinga mintis!

Prieš juos vėl stypsojo senasis Gilbretas, išsišiepęs ir nerūpestingas, šiek tiek pakėlęs antakius, tarytum mintyse jis būtų šaltakraujiškai bandęs įvertinti nemalonių įvykių pasekmes.

- Sekite paskui mane, - paliepė sargybinis, ir Baironas išvydo jo bendražygio rankose neuroninį rimbą.

8. LEDI SUKNELĖS

Vaikino burna išdžiūvo. Sąžiningoje kovoje, vienas prieš vieną, jis būtų įveikęs sargybinius. Žinodamas tai, Baironas iš visos širdies geidė išmėginti laimę. Gal net pavyktų pasipriešinti abiems vyrams iš karto. Tačiau turėdami rimbus, kareiviai tučtuojau pademonstruotų ginklų galią, jei tik jis pakeltų ranką. Telieka pasiduoti. Nėra kitos išeities.

Niaurią nuotaiką išblaškė Gilbreto balsas:

- Vyrai, leiskite jam pasiimti apsiaustą.

Suklusęs Baironas skubiai atsisuko į mažąjį žmogelį. Jis neturėjo jokio apsiausto.

Rankoje laikantis ginklą sargybinis pagarbiai taukštelėjo kulnais ir pamojo rimbu į Baironą.

- Girdėjote, ką sakė milordas. Vykdykite nurodymą!

Vaikinas žengtelėjo atatupstas iki knygų lentynos, pritūpė ir nuleido ranką už kėdės, tarsi norėdamas sugriebti įsivaizduojamą apsiaustą. Jis sugniaužė kumštį ir įsitempęs pažvelgė į Gilbretą.

Sargybinių akimis žiūrint, vizisonaras tebuvo keistas krei-

vašonis objektas, todėl jie neatkreipė jokio dėmesio į valdytojo pusbrolį, kuris švelniai palytėjo dėžę. Baironas įsmeigė akis į rimbo vamzdį tikėdamasis, kad sąmonę užvaldęs ginklas sustabdys tariamų vaizdų arba garsų pliūpsnį.

Kiek dar reikės laukti?

- Ar jūsų apsiaustas už kėdės? - paklausė vienas iš sargybinių. - Atsistokite! - nekantraudamas jis žengė artyn ir staiga sustingo. Iš nuostabos susiaurėjusios akys žaibiškai kryptelėjo į kairę pusę.

Pagaliau! Baironas išsitiesė ir puolė į priekį. Nustvėręs kareivį už kelių, patraukė į save. Uniformuotas vyras dusliai sudribo ant grindų, o didžiulis jaunuolio delnas suspaudė jo ranką, gniaužiančią neuroninį rimbą.

Kitas sargybinis akimoju išsitraukė ginklą, bet užuot pasinaudojęs juo, pradėjo įnirtingai trinti savo akis.

Gilbretas šaižiai nusijuokė.

- Kaip jaučiatės, Farilai?

- Nė velnio nematau, - suniurnėjo jis. Paskui pridūrė: - Išskyrus rimbą.

- Ką gi, griebkite ginklą ir bėkite. Sargybiniai neįstengs jūsų sulaikyti. Jų sąmones užliejo neegzistuojantys vaizdai ir garsai. - Gilbretas pasitraukė į šoną, toliau nuo besiranganČių kūnų.

Baironas drožė kumščiu priešininkui į šonkaulius. Kareivio veidas agoniškai persikreipė, ir jis susirietė dvilinkas. Jaunuolis pakilo ant kojų, spausdamas delne rimbą.

- Atsargiai! - suriko Gilbretas.

Tačiau Baironas sureagavo viena akimirka per vėlai. Jį netikėtai pargriovė antrasis uniformuotas vyras. Tikriausiai nė pats nesusigaudė, ką puolė. Tiesiog užvirto ant vaikino gargaliuodamas nerišlius žodžius jam į ausį.

Purtydamasis ir išgąstingai žvelgdamas į tuščias sargybinio akis, kurios tikriausiai matė kitiems neregimus siaubingus dalykus, Baironas stengėsi panaudoti užgrobtą ginklą pagal paskirtį. Įtempęs visas jėgas, bergždžiai mėgino nusikratyti užpuoliku. Tris kartus vos išsisuko nuo kareivio bizūno spindulio.

Pagaliau pro kareivio riaumojimą prasismelkė aiškus sakinys.

- Aš tave pričiupsiu! - suriko jis, ir blyškus, beveik nematomas jonizuoto oro mirgėjimas, kurį skleidė energetinis rimbo spindulys, užkliudė Bairono pėdą.

Turbūt panašus jausmas apimtų, jei žmogus įliptų į verdančio švino kubilą. Arba jei ant kojos nukristų granito luitas. Arba jeigu ją nukąstų ryklys. Tiesą sakant, vaikinas nepatyrė jokios fizinės žalos, neskaitant to, kad spindulys maksimaliai suaktyvino nervų galiukus, kontroliuojančius skausmo pojūčius. Nežinia, ar verdančio švino poveikis būtų stipresnis.

Baironas užstaugė visa gerkle. Draskomas akinančio skausmo, jis nepajuto, kaip baigėsi kova.

Sargybinio gniaužtai atsileido, ir po kelių minučių, prisivertęs atsimerkti ir išsivalyti iš akių ašaras, jaunuolis pastebėjo, kad priešininkas sėdi atsirėmęs į sieną, graibydamas pirštais orą ir kvailai kikendamas. Pirmasis kareivis drybsojo išsikėtojęs ant nugaros, neprarasdamas sąmonės. Jo žvilgsnis padrikai blaškėsi į kambario kampus, kūnas truputį virpėjo, pro lūpas ištryško putos.

Šiaip ne taip atsistojęs Baironas nušlubavo link sienos. Smogė rimbo buože sargybiniui, ir šis sukniubo. Tą pačią procedūrą pakartojo nusvyravęs prie kito kareivio, kurio akių obuoliai nustojo vartytis tik tuomet, kai žmogus neteko sąmonės.

Baironas vėl atsisėdo ir įniko trinti savo pėdą. Nuspyręs nuo kojos batą ir nutraukęs kojinę, su nuostaba įsistebeilijo į nepažeistą odą. Drėkstelėjo ją nagu ir susiraukė pajutęs deginantį skausmą. Tada pažvelgė Gilbretą, kuris padėjo ant stalo vizisonarą ir pasikasė liesą veidą.

- Dėkui, kad pagrojote savo instrumentu, - ištarė Baironas.

Gilbretas numojo ranka.

- Netrukus čia pasirodys visas būrys kareivių. Keliaukite į Artemidės kambarį. Greičiau!

Protinga mintis, pagalvojo Baironas, ir paskutinį kartą dirstelėjo į ištinusią, tvinksinčią pėdą. Tada užsimovė kojinę, o batą įgrūdo į užantį. Iš antrojo sargybinio atėmęs dar vieną rimbą, įsikišo jį už diržo.

Negalėdamas atsikratyti pykinimo pojūčio vaikinas atsisuko į duris ir paklausė:

- Ką gi jie matė, sere?

- Nežinau. Aš nekontroliuoju vaizdinių. Paprasčiausiai įjungiau vizisonarą maksimaliu galingumu, o visa kita priklausė nuo jų kompleksų. Nagi, užtenka šnekų. Ar turite Artemidės kambario planelį?

Baironas pakinkavo galva ir išslinko į tuščią koridorių. Sparčiai žingsniuoti trukdė dilgsinti koja.

Pažvelgęs į laikrodį jaunuolis prisiminė, kad jis rodo erdvėlaiviuose naudojamą standartinį tarpžvaigždinį laiką, pagal kurį valandą sudarė šimtas minučių, o parą - tūkstantis. Todėl skaičius "876", rausvai žibantis metaliniame paviršiuje, dabar visiškai nieko nereiškė.

Kad ir kaip ten būtų, Rodijoje tikriausiai užslinko gili naktis arba miego stadija (su sąlyga, jog šiedu periodai nesutampa), antraip koridoriuose nebūtų taip tuščia, o fosforescuojantys sienų bareljefai neliktų be sargybinių. Atsitiktinai palietęs vieną jų, kuris vaizdavo karūnavimo sceną, Baironas suprato, jog tai nėra trimatis paveikslas. Nustebęs apžiūrėjo jį iš arčiau. Paskui pagalvojo apie užduotį ir nuskubėjo į priekį.

Tušti koridoriai - tai dar vienas įrodymas, jog Rodija žengia nuosmukio keliu. Tapęs maištininku, jis aiškiai pastebėjo simbolius, liudijančius apie tirpstančią planetos galią. Visų pirma reikėtų paminėti, kad niekur nesimatė naktinių sargybinių, būtino prabangių rūmų elemento.

Jis žvilgtelėjo į Gilbreto planelį ir pasuko į dešinę, judėdamas aukštyn plačiu taku. Kažkada, netgi tamsiuoju paros metu, čia tikriausiai knibždėte knibždėjo žmonių, ne taip, kaip dabar.

Priartėjęs prie kambario, pažymėto plane, jis spūstelėjo fotoskambutį. Durys šiek tiek prasivėrė, po to plačiai atsilapojo.

- Užeikite, jaunuoli, - sušnibždėjo Artemidė.

Netardamas nė žodžio Baironas įsliūkino vidun, ir durys tyliai užsidarė. Sutaršyti drabužiai, nuplyšusi rankovė, išraudęs veidas turbūt nepadarė merginai didelio įspūdžio. Prisiminęs užantyje tūnantį batą, Baironas numetė jį ant žemės ir pasistengė įspausti sutinusią pėdą į siaurą ertmę. Tada paklausė:

- Nieko prieš, jei atsisėsiu?

Ji nuvedė vaikiną link kėdės, o pati atsistojo šalia, truputį susierzinusi.

- Kas atsitiko? Kas jūsų kojai?

- Susižeidžiau, - nesigilindamas į smulkmenas atsakė jis. - Jūs pasirengusi išvykti?

Artemidė nušvito.

- Vadinasi, pasiimsite mus su savimi?

Baironas nebuvo nusiteikęs malonybėms. Jo pėda vis dar skausmingai tvinkčiojo.

- Tiesiog parodykite man, kur yra laivas. Aš nešdinuosi iš šitos prakeiktos planetos. Galite keliauti drauge, jei tik norite.

Ji susiraukė.

- Galėtumėte būti mandagesnis. Jums teko muštis?

- Taip, su jūsų tėvo kareiviais, kurie bandė suimti mane už išdavystę. Labai dėkui už tokį prieglobstį.

- Ach, man labai gaila.

- Man taip pat. Nenuostabu, kad saujelė tiranų gali kontroliuoti penkiasdešimt pasaulių. Mes patys jiems padedame. Jūsų tėvas padarytų bet ką, mėgindamas išsaugoti valdžią, netgi numotų ranka į esmines kilmingojo pareigas... Tiek to, neverta apie tai šnekėti.

- Juk sakiau, kad man labai gaila, lorde rančeri, - šaltai pabrėždama titulą ištarė Artemidė. - Ne jums teisti mano tėvą. Juolab kad nežinote visų faktų.

- Manęs nedomina ši tema. Privalome paskubėti, kol nepasirodė šaunieji jūsų tėvo kareiviai. Atleiskite, jei įžeidžiau. - Atsiprašymas nuskambėjo rūsčiai ir nenuoširdžiai, bet... po velnių, jis pirmą kartą gyvenime patyrė neuroninio rimbo poveikį ir *nė kiek* dėl to nesidžiaugė. Tie žmonės *privalėjo* suteikti jam prieglobstį.

Artemidę užvaldė pyktis, kurį pažadino, be abejo, ne tėvas, o šis kvaiša nesubrendėlis. Toks jaunas, praktiškai dar vaikas, neką vyresnis už ją pačią.

Suzvimbus komunikatoriui, mergina pareiškė:

- Luktelėkite minutėlę, kol atsiliepsiu.

- Arta? - tyliai nuskambėjo Gilbreto balsas. - Kaip klostosi reikalai?

- Jis čia, - sukuždėjo mergina.

- Gerai. Nieko nesakyk, tiktai išklausyk mane. Pasilikite kambaryje. Rūmuose vyksta paieškos, ir aš negaliu jų sustabdyti. Ką nors sugalvosiu, tuo tarpu jūs *nejudėkite iš vietos*. - Nelaukdamas atsakymo Gilbretas išjungė komunikatorių.

- Tokios tokelės, - burbtelėjo Baironas, kuris girdėjo pokalbį nuo pradžios iki galo. - Ką gi man daryti? Ar likti čia ir sukelti jums problemų, ar išeiti į koridorių ir pasiduoti? Berods, Rodijoje niekur nerasiu saugios vietelės.

Mergina pervėrė jį nuožmiu žvilgsniu ir kone springdama išspaudė:

- Ach, užsičiaupkite, jūs... jūs, bjaurus kvaily.

Jiedu piktai spoksojo vienas į kitą. Bairono nepradžiugino toks malonus kreipinys. Šiaip ar taip, jis stengėsi padėti. Neverta žarstytis įžeidimais.

- Atleiskite, - tarė ji ir nusisuko.

- Nieko tokio, - gaižiai atšovė jis. - Žmogus turi teisę išsakyti savo nuomonę.

- Nereikėjo taip šnekėti apie mano tėvą. Jūs neįsivaizduojate, ką reiškia būti valdytoju. Jis dirba Rodijos gyventojams, net jeigu jūs tuo netikite.

- Na, žinoma. Saugodamas savo pavaldinius, jis priverstas parduoti mane tiranams. Visiškai natūralu.

- Taip, tam tikra prasme. Tėvas privalo įrodyti jiems savo ištikimybę. Antraip tiranai jį nuvers ir pradės tiesiogiai kontroliuoti Rodiją. Ar tada būtų geriau?

- Jei kilmingasis negali surasti prieglobsčio...

- Ach, jūs galvojate tiktai apie save.

- Vargu ar esu savanaudis vien todėl, kad netrokštu mirties. Būtų geriau, jei prieš iškeliaudamas anapilin spėčiau pakovoti. Su tiranais grūmėsi ir *mano* tėvas. - Jis suprato, kad įtakotas merginos pradeda šnekėti melodramatiškai.

- Ir ką jūsų tėvas tuo pasiekė?

- Nieko. Jį paprasčiausiai užmušė.

Artemidės veidą perkreipė liūdna išraiška.

- Vis kartoju, kad man labai gaila, ir šį sykį kalbu rimtai. Aš tikrai jus užjaučiu. - Tarsi gindamasi ji pridūrė: - Turbūt žinote, kad mano padėtis taip pat nekokia.

- Taip, girdėjau, - sutiko Baironas. - Ką gi, pradėkime viską iš naujo. - Jis pabandė nusišypsoti. Kojos maudimas šiek tiek atslūgo.

- Iš tiesų, jūs *nesate* bjaurus, - pasistengė lengvabūdiškai atsakyti mergina.

Baironas sutriko.

- Na, ką jūs...

Jis neužbaigė sakinio, nes Artemidė prispaudė prie lūpų pirštą. Jiedu atsigręžė į duris.

Pusiau elastininėmis plastikinėmis plytelėmis išklotu koridoriumi nubildėjo visa galybė kojų. Dauguma jų prabėgo pro šalį, tačiau ne visos - už durų pasigirdo kareiviškas kulnų kaukštelėjimas, ir netrukus suzirzė skambutis.

Gilbretui teko darbuotis itin sparčiai. Iš pradžių reikia paslėpti vizisonarą. Pirmą kartą per savo gyvenimą jis pasigailėjo neturįs geresnės slaptavietės. *Velniai rautų* Hinriką, kuris sugebėjo taip greitai apsispręsti ir nepalaukė ryto. Jis *privalo* pasprukti. Nežinia, kada pasitaikys tokia proga.

Pripažindamas sau, kad nevalia numoti ranka į tokį menką reikalą, kaip du be sąmonės gulintys kareiviai ir kalinio pabėgimas, jis iškvietė sargybos kapitoną. Pastarasis niūriai liepė saviškiams išnešti vyrų kūnus ir tik tada kreipėsi į Gilbretą.

- Milorde, iš jūsų žodžių ne visai supratau, kas čia įvyko, - tarė jis.

- Nejau neaišku? - atkirto Gilbretas. - Jie atėjo suimti jaunuolio, bet šis atsisakė pasiduoti ir Kosmosas žino kur pradingo.

- Netrukus išsiaiškinsime, milorde, - tarė kapitonas. - Rūmuose vieši ypač svarbus asmuo, todėl mes sustiprinome apsaugą. Jam nepavyks išsiveržti į lauką. Visgi, nesuvokiu, *kaip* jis pabėgo? Mano vyrai buvo ginkluoti.

- Jaunuolis kovėsi kaip tigras. Pašoko nuo tos kėdės...

- Gaila, milorde, kad jūs nesusiprotėjote padėti mano kariams susitvarkyti su žmogumi, apkaltintu išdavyste.

Gilbretas paniekinamai vyptelėjo.

- Kokia juokinga mintis, kapitone. Jeigu du jūsų vyrai su neuroniniais rimbais nepajėgia sudoroti vieno beginklio jaunuolio be mano pagalbos, matyt laikas būtų pasiieškoti naujų rekrūtų.

- Ką gi, mes apieškosime rūmus, sugausime bėglį ir pažiūrėsime, ar jis sugebės pakartoti savo žygdarbį.

- Aš su malonumu palaikysiu jums draugiją.

Šį kartą antakį kilstelėjo kapitonas.

- Tai gali būti pavojinga, milorde.

Gilbretas žinojo, kad niekam neleidžiama dalinti Hinridams tokių pasiūlymų. Jis nuleido pastabą negirdomis ir nusišypsojo, papuošdamas liesą savo veidą raukšlelių raizginiu.

- Suprantama, - tarė valdytojo pusbrolis, - tačiau retsykiais mane pralinksmina ir pavojai.

Kapitonui prisireikė penkių minučių, kad surinktų sargybinių būrį. Likęs kambaryje vienas, Gilbretas susisiekė su Artemide.

Išgirdę tylų skambučio burzgimą, Baironas su Artemide sustingo. Po akimirkos kažkas atsargiai pabarbeno į duris. Šiuos garsus nutraukė Gilbreto balsas.

- Leiskite man pamėginti, kapitone, - pasakė jis ir šūktelėjo: - Artemide!

Su palengvėjimu atsiduses Baironas žengė link durų, bet mergina skubiai uždengė delnu jo burną.

- Vieną minutėlę, dėde Gilai, - atsiliepė ji rankos mostu rodydama į tuščią sieną.

Nieko nesuprasdamas jaunuolis dėbtelėjo į Artemidę, kuri nepatenkinta susiraukė. Spėriai nutipenusi prie sienos ji kažką spūstelėjo, ir, prasiskyrus nematomoms durims, prieš akis atsivėrė persirengimo kambarys. Merginos lūpos krustelėjo, nebyliai ištardamos: " Į vidų", - tuo tarpu pirštai krapštė prie dešiniojo peties pritvirtintą dekoratyvinį smeigtuką, kurį atsegus, magnetinis laukas išardė nematomą suknelės siūlę.

Baironas žengė per slenkstį ir atsisuko į kambarį. Prieš užsidarant sienai, dar spėjo išvysti, kaip ji užsimeta ant pečių baltą pūkuotą mantiją. Suglamžyta purpurinė suknelė gulėjo numesta ant kėdės.

Jis apsidairė svarstydamas, ar sargybiniai išdrįs naršyti Artemidės apartamentus. Prasidėjus paieškoms, jo padėtis būtų beviltiška. Iš persirengimo kambario niekur nepabėgsi. Be to, čia nėra jokių didesnių objektų, už kurių būtų galima saugiai pasislėpti.

Nuo drabužių, kybančių eilėje prie vienos sienos, sklido vos pastebimas raibuliavimas. Perbraukęs jį ranka Baironas pajuto silpną dilgsėjimą. Matyt, tai kažkokia speciali priemonė, skirta apsaugoti rūbus nuo dulkių.

Gal vertėtų įsirausti į sukneles? Geriau pagalvojus, būtent tai jis ir darė. Su Gilbreto pagalba sutvarkė du sargybinius ir atsidūręs šiame kambaryje slapstėsi tarp ledi suknelių.

Netikėtai pačiam sau Baironas suvokė, kad jis gailisi neatsisukęs į užsidarančią sieną akimirką anksčiau. Merginos figūra išties nepakartojama. O jis elgėsi bjauriai kaip vaikas. Be abejo, dėl tėvo klaidų negalima kaltinti dukters.

Nūnai telieka laukti, spoksant į tuščią sieną; laukti, kol kambaryje nuskambės žingsnių garsai, kol prasivers durys ir į jį nukryps ginklai.

Žinodamas, kad šį kartą neverta tikėtis vizisonaro pagalbos, Baironas tvirtai sugniaužė neuroninių rimbų buožes.

9. IR VALDOVO KELNĖS

- Kas yra? - Artemidė be didelio vargo apsimetė sunerimusia. Ji kreipėsi į Gilbretą, kartu su kapitonu mindžikuojantį prie durų. Truputį tolėliau koridoriuje pagarbiai stypsojo pustuzinis uniformuotų vyrų. - Kas nors atsitiko mano tėvui?

- Ne, ne, - papurtė galvą Gilbretas. - Nieko baisaus, dėl ko turėtum jaudintis. Tu miegojai?

- Ketinau gultis, - paaiškino ji. - Visas tarnaites jau seniai išsiunčiau į savo kambarius. Jūs mirtinai mane išgąsdinote.

Atsigręžusi į kapitoną Artemidė griežtu balsu paklausė:

- Ko jums reikia? Atsakykite greičiau. Dabar ne pats tinkamiausias metas audiencijai.

Nespėjus kareiviui prasižioti, įsiterpė Gilbretas.

- Tai tikrai juokinga, Arta. Mūsų pažįstamas jaunuolis - nepamenu jo vardo - sudorojo du sargybinius ir kažkur prapuolė. Dabar mes jį persekiojame. Netgi sudarėme lygias sąlygas. Vienas kareivių būrys ir vienas bėglys. Aš pats įsitraukiau į medžioklę nusprendęs pademonstruoti šauniajam kapitonui savo ryžtą bei narsą.

Artemidė pasistengė atrodyti visiškai priblokšta.

Po nosimi burbtelėjęs vienskiemenį prakeiksmą, kapitonas papriekaištavo:

- Atleiskite, milorde, bet savo miglotu pasakojimu jūs visus gaišinate. Miledi, šiandieną mes apkaltinome išdavyste

žmogų, kuris tituluojasi Videmoso rančerio sūnumi. Bandėme vaikiną suimti, bet jis išsprūdo iš mūsų rankų. Todėl dabar privalome iškratyti kiekvieną rūmų kambarį.

Susiraukusi Artemidė žengė atatupsta.

- Ir manąjį?

- Jei tik miledi leis.

- Jokiu būdu. Aš tikrai žinočiau, jei mano kambaryje būtų pašalietis. Jūsų užuomina, neva vidurnaktį mano miegamajame galėtų tūnoti svetimšalis, ypač nepadori. Reikalauju pagarbos, kapitone.

Įsakmus tonas padarė kareiviui įspūdį. Jis linktelėjo galva ir atsakė:

- Miledi, prisiekiu, kad nieko panašaus negalvojau. Meldžiu atleisti už sutrukdymą. Mus visiškai tenkina jūsų patvirtinimas, kad nematėte bėglio. Tokiomis aplinkybėmis būtina pasirūpinti jūsų saugumu. Tai labai pavojingas žmogus.

- Tikiuosi, ne toks pavojingas, kad jūsų kompanija neįstengtų jo sudoroti?

Pašnekesį vėl nutraukė šaižus Gilbreto balsas:

- Užtenka tų mandagybių, kapitone. Kol plepate su mano dukterėčia, bėglys suspės apiplėšti ginklinę. Siūlyčiau palikti sargybinį prie ledi Artemidės durų, idant niekas daugiau nesutrikdytų ramaus jos poilsio. Nebent, širdele... - jis spragtelėjo pirštais, - ...pageidautum prisijungti prie mūsų.

- Aš mieliau užsirakinčiau duris ir eičiau miegoti, - šaltai atkirto Artemidė.

- Išsirink didžiulį tvirtą vyrą, - šūktelėjo Gilbretas. - Štai tą. Beje, Arta, ar matai, kokiomis šauniomis uniformomis puikuojasi mūsų kariai? Vos pastebėjus jas, galėtum iš karto atpažinti Rodijos rūmų sargybinį.

- Milorde, mes neturime laiko, - nekantriai tarė kapitonas. Jis pamojo ranka, ir iš būrio išniro augalotas vyriškis, atidavęs pagarbą Artemidei, kuri užtrenkė duris ir įsiklausė į nutolstančius žingsnius.

Sekundę luktelėjusi mergina vėl iškišo nosį į koridorių. Gilbreto pasiūlytas sargybinis stovėjo įsitempęs, išskėtęs kojas, dešinėje rankoje laikydamas ginklą, kairę nuleidęs prie pavojaus signalo. Savo ūgiu karys prilygo Baironui, tik šiek tiek nusileido pečių pločiu.

Jai dingtelėjo, kad Videmoso rančerio sūnus - nepaisant amžiaus įtakojamų vaikiškų poelgių - atrodė kaip tikras raumenų kalnas, o tai gali praversti. Nederėjo taip piktai su vaikinu kalbėti. Tuo labiau, kad jo išvaizda ganėtinai miela.

Artemidė uždarė duris ir žengė link persirengimo kambario.

Įsitempęs Baironas stebėjo prasiskiriančią siena. Jis kietai sučiaupė lūpas jausdamas, kaip sumedėja pirštai.

- *Atsargiau*, - šnipštelėjo mergina nudelbusi akimis neuroninius rimbus.

Lengviau atsikvėpęs Baironas sukišo ginklus į kišenes. Ne itin patogiai jautėsi, nes buožės įsirėmė į šonus, tačiau ką padarysi, kai neturi tinkamų dėklų.

- Galvojau, kad manęs ieško sargybiniai.

- Išeikite, tiktai kalbėkite tyliai.

Ji tebevilkėjo naktinę mantiją, išaustą iš glotnios, Baironui anksčiau neregėtos medžiagos, papuoštos sidabriniais pūkeliais ir dėl statinio krūvio traukos prilipusios prie kūno. Šiam apdarui, išryškinusiam Artemidės figūros kontūrus, nereikėjo nei sagų, nei kilpelių ar magnetinių siūlių laukų.

Pajutęs, kaip raudoniu nusidažo jo ausys, Baironas pripažino sau, jog tai suteikė jam malonumo.

- Gal nusisuktumėte? - ištiesė smilių Artemidė.

Vaikinas pažvelgė į jos veidą.

- Ką? O, atsiprašau.

Jis nusigręžė ausimis gaudydamas keičiamų drabužių šiurenimą. Kažkodėl jam nešovė į galvą klausimas, kodėl Artemidė nenori persirengti slaptajame kambarėlyje. Kaip žinia, tam tikros moterų charakterio savybės nėra pavaldžios psichologinei analizei.

Dirstelėjęs per petį Baironas pastebėjo, kad ji pasipuošusi juodu, dviejų dalių, iki kelių siekiančiu kostiumu. Galbūt žodis "pasipuošusi" pernelyg gražiai skamba, nes apdaras labiau tiko pasivaikščiojimui lauke negu rūmų iškilmėms.

- Mes išvykstame? - instinktyviai paklausė Baironas.

Ji papurtė galvą.

- Pirmiausia jums reikia pasikeisti rūbus. Stovėkite šalia durų, kol aš pakviesiu sargybinį.

- Kokį sargybinį?

Mergina šyptelėjo.

- Gilbretas pasiūlė, kad mane saugotų kareivis.

Pravėrusi per colį duris Artemidė pamatė, kad sargybinis tebestovi nejudėdamas savo vietoje.

- Ei, - tyliai sukuždėjo ji. - Ateikite čia.

Paprastai kareiviai nedvejodami paklūsta valdytojo dukters įsakymams, todėl augalotas vyriškis žengė į kambarį ir pagarbiai paklausė:

- Kuo galėčiau pasitarnauti, mile...

Jo keliai sulinko nuo svorio, užgriuvusio pečius, o burną užčiaupė užpuoliko kumštis, tvojęs tiesiai į gerklas.

Apimta šleikštulio Artemidė skubiai uždarė duris. Hinridų rūmuose gyvenimas tekėjo ramia vaga, tad jai niekada anksčiau neteko matyti, kaip žmogus dūsta, išrausdamas ir žiopčiodamas, lyg į krantą išmesta žuvis.

Prašiepęs dantis Baironas iš visų jėgų spaudė priešininko gerklę. Vieną minutę silpstančios sargybinio rankos dar talžė raumeningą priešininko dilbį, kojos bejėgiškai mataravo ore. Neatleisdamas gniaužtų vaikinas pakėlė savo auką į orą.

Galiausiai kareivio galūnės suglebo, po sekundės nurimo ir konvulsiškai trūkčiojantis kūnas. Baironas švelniai nuleido vyrą ant žemės, ir šis sudribo tarsi maišas.

- Ar jis miręs? - sušnibždėjo persigandusi Artemidė.

- Abejoju. Norint užmušti žmogų, reikia jį smaugti mažiausiai keturias ar penkias minutes. Kurį laiką vyrukas pagulės atsijungęs. Gal turite ką nors, kuo galėtume jį surišti?

Mergina papurtė galvą su siaubu žvelgdama į sukniubusio sargybinio kūną.

- Šiam reikalui kuo puikiausiai tiktų elastinės kojinės, - tarė Baironas. - Manau, kad surastumėte savo spintoje vieną kitą porą. - Jis išrengė vyriškį, ištraukė iš dėklo ginklą. - Be to, norėčiau išsimaudyti. Man tiesiog būtina palįsti po dušu.

Baironas su malonumu paniro į dezinfekuojančią Artemidės vonios miglą. Galbūt pernelyg kvapnią, bet į tai neverta kreipti dėmesio. Atvirame lauke aromatas išsisklaidys. Bent tiek gerai, kad karšto oro srovėje tiškantys vandens lašeliai nuvalys nuo jo visas dulkes. Vaikinas sugrįžo į kambarį ne tik švarus bet ir visiškai sausas. Nieko panašaus nebuvo nei Videmose, nei Žemėje.

Sargybinio uniforma šiek tiek veržė per pečius, o kūgio for-

mos kepurė šleivai kėpsojo ant viršugalvio. Jis nepatenkintas nužvelgė veidrodyje savo atspindį.

- Kaip aš atrodau?

- Kaip tikras kareivis, - nuramino Artemidė.

- Jums teks paimti vieną rimbą. Man užtenka dviejų.

Mergina pakėlė ginklą dviem pirštais ir įmetė jį į maišą, pritvirtintą prie plataus diržo nematoma mikromagnetinio lauko jėga.

- Eime. Jei ką nors pakeliui susitiksime, leiskite kalbėti man, o pats nepratarkite nė žodžio. Jus gali išduoti svetimšališka tartis, be to, eilinis kareivis neturi teisės prabilti, jeigu į jį niekas nesikreipia.

Ant grindų tysantis sargybinis truputį krustelėjo ir sumirksėjo. Jo riešus ir kulkšnis veržė kojinės, kurios savo stiprumu gerokai pranoko plieną. Burnoje saugiai tūnojo kamšalas.

Nustūmęs jį į šalį nuo durų, Baironas praleido į priekį valdytojo dukterį.

- Čionai, - pamojo ranka Artemidė.

Prie pirmojo koridoriaus posūkio už nugaros pasigirdo žingsniai, ir po sekundės kažkas palytėjo pečius.

Vikriai atsisukęs Baironas viena ranka nustvėrė užpuoliko pirštus, kita čiupo rimbą.

Pasirodė, jog tai Gilbretas.

- Ramiau, žmogau, - burbtelėjo jis ir išsivadavęs iš jaunuolio gniaužtų patrynė delną. - Aš laukiau jūsų, tačiau tai nėra nusikaltimas, už kurį reikėtų laužyti kaulus. Leiskite jumis pasigrožėti, Farilai. Drabužiai mažumėle per ankšti, bet šiaip atrodote neblogai - visai neblogai. Taip apsirengęs išliksite nepastebimas, kadangi į uniformuoto kareivio veidą niekas nežiūri.

- Dėde Gilai, užtenka kalbų, - energingai sušnibždėjo Artemidė. - Kur kiti sargybiniai?

- Nejau mano balsas toks bjaurus? - suirzo Gilbretas. - Sargybiniai ropščiasi į bokštą. Jie nusprendė, kad bėglio nėra žemutiniuose lygiuose, todėl prie pagrindinių įėjimų ir laiptų paliko kelis vyrus su įjungtomis visuotinio pavojaus sistemomis. Šias užtvaras turėtume lengvai įveikti.

- Ar jie nepasiges jūsų, sere? - paklausė Baironas.

- Cha! Manau, kapitonas apsidžiaugė, kai aš pasišalinau. Galiu užtikrinti, kad jiems manęs nereikia.

Bendražygiai kalbėjosi pašnibždomis. Nutilo tiktai priartėję prie dvigubų paradinių durų, kurias saugojo trys sargybiniai.

- Ei, vyrai! - sušuko Gilbretas. - Ar girdėjote kokių nors naujienų apie pabėgusį kalinį?

- Ne, milorde, - atsakė vienas kareivis ir kaukštelėjęs kulnais atidavė pagarbą.

- Ką gi, būkite akyli. - Jie ryžtingai nužingsniavo link durų, o sargybiniai tuojau pat išjungė aidintį pavojaus signalą.

Lauke tvyrojo naktis. Ryškiame, žvaigždėtame danguje skendėjo Tamsos ūkas, šalia horizonto užtemdęs šviesos taškelius. Už nugaros stūksojo centriniai rūmų. Norint nusigauti iki asmeninio valdytojo kosmouosto, tereikėjo paeiti pusę mylios.

Po penkių minučių Gilbretas akivaizdžiai sunerimo.

- Kažkas ne taip, - tarė jis.

- Dėde Gilai, tikiuosi, tu neužmiršai paruošti laivo? - paklausė Artemidė.

- Aišku, ne, - atšovė jis pakuždomis. - Pažiūrėkite į uosto bokštą. Jis neturėtų šviesti.

Gilbretas parodė pirštu į medžius, pro kurios tvieskė balti švyturio spinduliai. Tai reiškė, kad uostas priima arba išlydi erdvėlaivius.

- Kiek žinau, šį vakarą nelaukėme svečių, - sumurmėjo Gilbretas. Staiga supratęs, kas čia dedasi, jis sustojo ir išskėtė rankas, kad sulaikytų bendražygius. - Baigta, - bemaž isteriškai sukikeno valdytojo pusbrolis. - Šį kartą idiotas Hinrikas tikrai pridarė kvailysčių. Į Rodiją atvyko tiranai! Ar matote? Tai asmeninis Aratapo kateris.

Baironas pastebėjo blyškiai žvilgantį, aptakių formų erdvėlaivį, įsimaišiusį tarp kitų, niekuo neišsiskiriančių Rodijos laivų.

- Kapitonas minėjo, kad pas mus lankosi "svarbus asmuo", - tęsė Gilbretas, - bet aš praleidau jo žodžius pro ausis. Mūsų planas sužlugo. Prieš tiranus nepakovosime.

- Kodėl? - netikėtai nuožmiai atkirto Baironas. - Kodėl gi mes negalime pakovoti prieš tiranus? Jie nieko neįtaria, o mes turime ginklų. Įsibraukime į paties komisaro laivą. Numaukime jam kelnes.

Jaunuolis žengė į priekį, išnirdamas iš sąlygiškai saugaus medžių prieglobsčio į atvirą lauką. Artemidė su Gilbretu nuse-

kė iš paskos. Trijulei nebūtina slėptis. Jis tėra paprasčiausias kareivis, lydintis du karališkos šeimos narius.

Dabar jiems teks susigrumti su tiranais.

Prieš daugelį metų, pirmą kartą viešint Rodijoje, centriniai rūmai padarė Saimokui Aratapui didelį įspūdį. Tiksliau sakant, jų išorė, o ne vidinė, suplėkusiomis senienomis atsiduodanti erdvė. Prieš dvi kartas tuzino pasaulių širdyje buvo įsikūrusios administracinės institucijos ir įstatymų leidėjai.

Pastarieji egzistavo netgi dabar (chanas niekada nesikišdavo į vietinių teisinių sistemų veiklą). Jie susitikdavo kartą per metus, idant formaliai patvirtintų vyriausybės nurodymus. Vis dar funkcionuojančią Vykdomąją Tarybą tesudarė dvylika žmonių, kurie tūnodavo savo valdose devynias iš dešimties savaičių. Žinoma, be administracinių įstaigų negalėtų išsiversti nei valdytojas, nei chanas, bet šios, išsimėčiusios po visą planetą, paklusdavo tiktai naujiesiems šeimininkams, tiranams, ir beveik nereaguodavo į Hinriko nurodymus.

Nūnai didinguose, iš akmens ir metalo sukurtuose rūmuose teliko valdytojo šeima, pakankamai didelis tarnų būrys ir visiškai nereikalinga vietinių sargybinių kuopa.

Lindėdamas šiame kiaute Aratapas neturėjo nė menkiausio pagrindo džiaugtis. Komisarą kankino nuovargis ir begalinis troškimas kuo greičiau išsitraukti kontaktinius lęšius iš paraudusių akių. Svarbiausia tai, kad jis jautėsi nusivylęs.

Nėra jokio padoraus sąmokslo! Retsykiais jis pažvelgdavo į savo palydovą, tačiau majoras klausėsi valdytojo, nutaisęs bereikšmę veido išraiška. Beveik negirdėdamas, ką kalba Hinrikas, komisaras įterpdavo vieną kitą žodį.

- Videmoso sūnus? Išties? Suėmėte jį? Puiku!

Atvirai kalbant, jam ne itin rūpėjo valdytojo pasakojimas. Pedantiškas, mėgstantis tvarką Aratapas negalėjo pakęsti, kai įvykiai klostydavosi neaiškia linkme - kai atskiri faktai niekaip nepritapdavo vienas prie kito.

Visų pirma išdaviko Videmoso rančerio sūnus slapta bandė susitikti su Rodijos valdytoju. Demaskuotas jis pamėgino tai padaryti atvirai, sukurdamas absurdišką istoriją apie pasikėsinimą į Hinriko gyvybę. Tuo metu Aratapui atrodė, kad vaikino planas pakankamai aiškus.

Dabar vėl užslinko nežinios migla. Skubėdamas jį išduoti Hinrikas persistengė. Kažkas čia ne taip. Kodėl tiranų komisarui buvo leista sužinoti visas smulkmenas?

Jis vėl sutelkė dėmesį į valdytoją. Akivaizdu, kad Hinrikas pradėjo kartotis. Aratapas pajuto, kaip širdyje dilgteli užuojauta šiam žmogeliui, kurio bailumas suerzindavo netgi tiranus. Deja, tenka pripažinti, kad visišką ištikimybę tegalėjo užtikrinti baimė.

Stokodamas tokio jausmo Videmoso rančeris nusprendė maištauti, nors tiranų valdžia patenkindavo visus jo poreikius. Tuo tarpu įbaugintas Hinrikas nedrįsdavo net pagalvoti apie pasipriešinimą.

Išklojęs savo nerišlią istoriją, drebantis valdytojas tikėjosi sulaukti iš klausytojų kokių nors pritarimo ženklų. Tačiau majoras nesiruošė suteikti jam tokio malonumo. Kariškis neturėjo vaizduotės. Atsidusęs Aratapas pagalvojo, kad tokia savybė praverstų ir jam pačiam. Įpuolęs į politikos liūną, sausas neišlipsi.

- Jūs puikiai pasidarbavote - truputį energingiau prabilo komisaras. - Galiu užtikrinti, kad pranešiu chanui apie jūsų ryžtingus veiksmus.

Sprendžiant iš Hinriko fizionomijos, nuo jo širdies nuriedėjo akmuo.

- Atveskite tą jauną gaidžiuką, ir mes paklausysime jo istorijos, - pasiūlė Aratapas vargiai slopindamas žiovulį. Jo visiškai nedomino, ką papasakos "jaunasis gaidžiukas".

Hinrikas ketino paspausti signalinį mygtuką ir iškviesti kapitoną, tačiau nespėjo to padaryti, kadangi sargybinių vadas jau stovėjo tarpduryje.

- Jūsų kilnybe, - sušuko jis ir nelaukdamas leidimo įžengė į kambarį.

Kurį laiką Rodijos valdytojas dėbsojo į ranką, kybančią per kelis colius nuo mygtuko, tarytum svarstydamas, ar tik nebus privertęs kareivį ateiti vien savo valios jėga.

- Kas yra, kapitone? - neryžtingai paklausė Hinrikas.

- Jūsų kilnybe, kalinys pabėgo!

Aratapo nuobodulys šiek tiek ištirpo. Kažkas įdomaus?

- Kalbėkite aiškiau, kapitone, - įsakė jis ir išsitiesė krėsle.

Sargybinių vadas glaustai atpasakojo įvykių eigą.

- Jūsų kilnybe, prašyčiau skelbti ypatingąją padėtį, - užbaigdamas tarė jis. - Jie negalėjo toli pabėgti.

- Taip, žinoma, - sumikčiojo Hinrikas. - Ypatingoji padėtis. Pradėkite paieškas! Tučtuojau! Komisare, aš nesuprantu, kaip tai galėjo atsitikti. Kapitone, sukvieskite visus savo vyrus. Mes būtinai atliksime tyrimą, komisare. Jūsų reikalavimu, nubausime kiekvieną prasikaltusį sargybinį. Nubausime! Nubausime!

Jis kartojo žodį kone apimtas isterijos, tačiau kapitonas nepajudėjo iš vietos, akivaizdžiai norėdamas dar kažką pranešti.

- Ko laukiate? - nustebo Aratapas.

- Ar galėčiau pašnekėti su jūsų kilnybe akis į akį? - staiga paklausė kapitonas.

Išgąstingas Hinriko žvilgsnis skubiai nukrypo į šaltakraujišką komisaro veidą.

- Mes neturime paslapčių nuo chano pasiuntinių, - nevykusiai demonstruodamas pasipiktinimą atsakė valdytojas. - Tai mūsų draugai, mūsų...

- Sakykite, ką norėjote, - švelniai įsiterpė Aratapas.

Kapitonas taukštelėjo kulnais ir tarė:

- Kadangi man liepta kalbėti, jūsų kilnybe, didžiai apgailestaudamas privalau jus informuoti, kad pabėgusį kalinį lydėjo ledi Artemidė bei milordas Gilbretas.

- Sargybiniai leido, kad jis pagrobtų mano dukterį ir pusbrolį? - pašoko ant kojų Hinrikas.

- Nebuvo jokio pagrobimo, jūsų kilnybe. Jie lydėjo kalinį savanoriškai.

- Iš kur žinote? - užmiršęs nuovargį pasiteiravo Aratapas. Vis dėlto suokalbis egzistuoja. Kur kas įdomesnis, negu jis tikėjosi.

- Mums paliudijo kalinio užpultas kareivis ir trys sargybiniai, kurie netyčia leido jiems išsprukti iš rūmų. - Padvejojęs jis niūriai pridūrė: - Kai šnekėjau su ledi Artemide, ji teigė, kad ruošiasi miegoti. Tik vėliau man šovė į galvą, jog moterys negula į lovą pasidažiusios. Pripažįstu savo klaidą. Rytoj iš pat ryto pateiksiu jūsų kilnybei atsistatydinimo prašymą. Tik iš pradžių paskelbkite ypatingąją padėtį. Be jūsų leidimo, aš neturiu teisės liesti karališkosios šeimos narių.

Tačiau Hinrikas nieko neatsakė, svyruodamas ant kojų ir spoksodamas į pavaldinį beprasmišku žvilgsniu.

- Kapitone, verčiau pasirūpinkite valdytojo sveikata, - tarė Aratapas. - Siūlyčiau iškviesti gydytoją.

- Kaip dėl ypatingosios padėties? - neatlyžo kapitonas.

- Nebus jokios ypatingosios padėties, - atrėžė komisaras. - Ar supratote mane? Tegul niekas nedrįsta gaudyti kalinio. Užmirškite šį incidentą. Liepkite savo vyrams vykdyti įprastas užduotis ir prižiūrėkite valdytoją. Eime, majore.

Tiranų karininkas prasižiojo tik tada, kai jiedu išėjo į lauką, palikdami už nugaros centrinius rūmus.

- Aratapai, tikiuosi, jūs žinote, ką darote. Jei manyčiau kitaip, būčiau netylėjęs.

- Ačiū, majore. - Komisarui patiko naktinis oras, tvyrantis žaliuojančioje planetoje. Tiranas taip pat buvo savotiškai patrauklus, prikaustantis žvilgsnį kraupiu kalnų ir uolų grožiu. Išdžiūvusį, sausros nualintą pasaulį nuolatos kankino troškulys.

- Majore Androsai, jūs nesusišnekėsite su Hinriku, - tęsė Aratapas. - Jūsų rankose jis nugeibs ir palūš. Jei norime išpešti iš valdytojo naudos, reikia elgtis su juo švelniai.

- Aš ne tai turėjau omenyje, - papurtė galvą majoras. - Kodėl nesutikote paskelbti pavojaus? Nejau nenorite jų sugauti?

- O jūs norite? - Aratapas stabtelėjo. - Prisėskime ant to suolelio šalia pievos. Esu tikras, kad šios nuostabios vietos nepasiekia šnipų spinduliai. Kurių galų jums reikia jaunuolio, majore?

- Aš stengiuos sugauti visus išdavikus ir sąmokslininkus.

- Ach, tiesa. Bet jūs vaikotės keletą nereikšmingų marionečių nekreipdamas dėmesio į nuodų šaltinį. Kam jums prisireikė pienburnio, kvailos mergiotės ir suvaikėjusio senio?

Netoliese tyliai čiurleno dekoratyvinis nedidukas krioklys. Štai kas kėlė Aratapui didžiausią nuostabą. Tik pagalvokite, kiek daug vandens iššvaistoma veltui! Regint nuo uolienų tekančią srovelę, jį visada apimdavo pasipiktinimas.

- Dabar mes neturime nieko, - pastebėjo majoras.

- Užtat žinome jų planą. Kai pirmą kartą išvydome jaunuolį, nusprendėme padėti jam užmegzti ryšį su Hinriku. Tai sutrikdė mus, nes Hinrikas... na, jūs žinote, kas tai per žmogus. Bet paaiškėjo, kad Farilas melavo sakydamas, esą jam būtina susisiekti su Rodijos valdytoju. Iš tiesų vaikinui reikėjo jo dukters ir pusbrolio. Galėjome ir patys susiprotėti.

Kodėl Hinrikas neiškvietė mūsų anksčiau? Kodėl laukė iki vidurnakčio?

Todėl, kad jo veiksmus sugebėtų valdyti bet kas. Pavyzdžiui Gilbretas, kuris veikiausiai pakišo pusbroliui mintį, neva susitikdamas su mumis šią naktį jis įrodytų savo ištikimybę Tiranui.

- Mus specialiai iškvietė, kad būtume jų pabėgimo *liudininkais*?

- Ne, dėl kitos priežasties. Paklauskite savęs, kur tie žmonės rengiasi keliauti?

Majoras gūžtelėjo pečiais.

- Rodija didelė.

- Teisybė, jei kalbėtume tiktai apie jaunąjį Farilą. Tačiau du karališkosios šeimos nariai negalėtų išlikti šioje planetoje neatpažinti. Ypač mergina.

- Vadinasi, jiems teks skristi į kosmosą. Logiška išeitis.

- Iki rūmų kosmouosto ne daugiau, kaip penkiolika minučių kelio. Ar dabar aišku, kodėl buvome pakviesti į Rodiją?

- Jie išvyks *mūsų laivu*?

- Žinoma. Matyt, jie galvoja, jog tai idealus variantas, antraip būtų pasirinkę vieną iš savo krovininių laivų. Farilas mokėsi Žemėje, ir aš neabejoju, kad jis moka pilotuoti katerį.

- Štai, kur bėda. Kodėl mes leidžiame kilmingiesiems išbarstyti savo atžalas po visą Galaktiką? Norint užsiimti vietine prekyba, jiems užtektų susigaudyti, kaip keliauti į artimiausias planetas. Mes suteikiame priešininkams galimybę auginti potencialius karius.

- Kad ir kaip ten būtų, - su mandagiu abejingumu įsiterpė Aratapas, - Farilas studijavo Žemės universitete. Šiuo metu nevertėtų užsiplieksti dėl objektyvaus fakto. Pakalbėkime ramiai. Aš esu tikras, kad jie įsibrovė į mūsų katerį.

- Netikiu.

- Jūs turite rankinį komunikatorių. Pabandykite susisiekti su laivu.

Majoro pastangos nieko gero nedavė.

- Užmegzkite ryšį su uosto bokštu, - pasiūlė Aratapas.

Iš miniatiūrinio imtuvo pasigirdo susijaudinęs balselis:

- Bet... jūsų kilnybe, aš nieko nesuprantu... Tai kažkokia klaida. Jūsų kateris atsiplėšė nuo žemės prieš dešimt minučių.

Aratapas šyptelėjo.

- Dabar aišku? Kuriant sudėtingą planą, būtina apsvarstyti menkiausias detales. Ar suvokiate, kokių pasekmių galime tikėtis?

Majoras linktelėjo galva, suplojo sau per šlaunį ir tyliai nusijuokė.

- Na, žinoma.

- Be abejo, jie nesuvokia, kad patys save sužlugdė, - tęsė Aratapas. - Nusprendę skristi gremėzdišku krovininiu laivu, jie veikiausiai būtų sugebėję pasprukti. Kitaip tariant - jei tiksliai prisimenu posakį, - būtų palikę mane be kelnių. Visgi jos tvirtai suveržtos diržu, o štai bėglių neišgelbės *niekas*. Atėjus tinkamam metui, aš sugausiu ne tik juos, bet ir visą sąmokslininkų šutvę, - su pasitenkinimu užbaigė Aratapas. Paskui atsiduso ir vėl pajuto užplūstantį nuovargį. - Taigi mudviem nusišypsojo laimė. Galime neskubėti. Susisiekite su centrine baze, kad mums atsiųstų kitą laivą.

10. GALBŪT!

Baironas Farilas negalėjo pasigirti turįs didelės patirties erdvėlaivių pilotavimo srityje. Žemės universitete studijuodamas kosminę inžineriją, praleido pusę semestro gilindamasis į hiperatominių variklių teoriją, kuri nesuteikė praktinių žinių, kaip manipuliuoti laivu erdvėje. Profesionalūs pilotai įsisavindavo šį meną kosmose, o ne mokyklose.

Lydimi aklos sėkmės, jie sugebėjo pakilti iš uosto be ypatingų nesklandumų. "Kietaširdis" reagavo į valdymo prietaisų impulsus kur kas greičiau, nei Baironas tikėjosi. Jam teko kelis kartus skraidyti artimojoje Žemės erdvėje, pilotuojant pasenusio modelio, studentams skirtus laivus, tačiau pastarieji - kylantys spiralėmis ir lėtai besiveržiantys iš atmosferos į kosmosą - priminė tikrus vėžlius, palyginti su "Kietaširdžiu", kuris taip staigiai šastelėjo aukštyn, kad Baironas persivertė per savo krėslo atramą ir išsinarino petį. Artemidė su Gilbretu neužmiršo atsargumo, būdingo visiems nepatyrusiems kosmoso keliautojams, ir spėję prisisegti diržais išvengė fizinių sužalojimų, neskaitant vienos kitos mėlynės. Stengdamasis nusidraskyti pan-

čius ir monotoniškai besikeikdamas, kalinys tiranas trenkėsi į sieną.

Baironas atsistojo ant virpančių kojų ir spyręs tiranui trumpam jį užtildė. Paskui nustvėrė turėklus, pritvirtintus prie sienos, ir puolė irtis link savo krėslo, įnirtingai kovodamas su pagreičio slėgiu. Skrydžio tempą gerokai pristabdė iš erdvėlaivio priešakio ištryškę energijos pliūpsniai.

Jie pasiekė viršutinius Rodijos atmosferos sluoksnius. Dangaus skliautas nusidažė violetiniu atspalviu, nuo oro trinties įkaito laivo korpusas. Šilumą pajuto netgi žmonės, tūnantys tarp storų katerio sienų.

Prisireikė ne vienos valandos, kol galiausiai pavyko sutramdyti laivą ir priversti jį skristi planetos orbitoje. Baironas nenutuokė, kaip apskaičiuoti greitį, kuris padėtų išsivaduoti iš Rodijos gravitacijos gniaužtų. Jis sėdėjo prie valdymo skydo, reguliuodamas energijos sroves, plūstančias iš laivugalio bei priešakio, mokydamasis iš savo klaidų, stebėdamas masės matuoklį, pagal kurio gravitacinio lauko galios parodymus galėjai nustatyti atstumą iki planetos paviršiaus. Laimei, į prietaiso duomenų saugyklą jau buvo įvesta informacija apie Rodijos pasaulio spindulį bei masę. Mėginant pačiam tai padaryti, Baironui būtų tekę atlikti ne vieną eksperimentą.

Masės matuoklio rodikliai nesikeitė jau dvi valandas. Vaikinas leido sau atsipalaiduoti žvelgdamas, kaip nuo krėslų pakyla bendražygiai.

- Lorde rančeri, jūsų pilotavimo maniera ne itin maloni, - tarstelėjo Artemidė.

- Jei nepatinka, galite pati sėsti prie valdymo skydo, - atšovė Baironas. - Tik iš pradžių turėsite mane išlaipinti.

- Nusiraminkite, nusiraminkite, nusiraminkite, - pertraukė juodu Gilbretas. - Prašau nustoti ginčytis. Beje, kadangi esame įkalinti tokioje ankštoje erdvėje, siūlyčiau atsisakyti gremėzdiškų “lordų” ir “miledi” titulų. Mano vardas yra Gilbretas, tavo - Baironas, o jos - Artemidė. Kalbėdami tarpusavyje naudokime tiktai tokius kreipinius arba kažką panašaus. Jeigu jau prabilome apie laivo pilotavimą, galbūt vertėtų paprašyti mūsų draugo tirano pagalbos?

Surištas kareivis piktai dėbtelėjo į trijulę.

- Ne, - palingavo galva Baironas. - Negalime juo pasitikė-

ti. Kai priprasiu prie laivo, mano vairavimo įgūdžiai pagerės. Kol kas nepatyrėme avarijos, ar ne?

Dėl maudžiančio peties jį apėmė gaiži nuotaika.

- Ką gi su juo *daryti*? - paklausė Gilbretas.

- Šaltakraujiška žmogžudystė mums niekuo nepagelbėtų, - atsakė Baironas. - Tik dar labiau suerzintų tiranus. Valdovų rasės atstovo žudikams niekada nelemta išpirkti savo nuodėmes.

- Kokia alternatyva?

- Išlaipinsime jį planetoje.

- Gerai. Kokioje?

- Rodijoje.

- Ką?

- Tai vienintelė vieta, kurioje tiranai mūsų neieškos. Be to, mums vis tiek reikia nusileisti.

- Kodėl?

- Juk tai komisaro laivas, skirtas skraidyti netoli planetos paviršiaus. Jis neaprūpintas maisto atsargomis ir neparuoštas kosminėms kelionėms. Prieš išvykdami privalome papildyti maisto ir vandens atsargas.

Pritardama Artemidė energingai pakinkavo galva.

- Teisingai! Nebūčiau pati apie tai pagalvojusi. Protinga mintis, Baironai.

Jaunuolis nerūpestingai numojo ranka, tačiau širdyje jautėsi patenkintas. Artemidė pirmą kartą kreipėsi į jį vardu. Vadinasi, sugeba būti maloni, jei tik užsinori.

- Jis iš karto perduos valdžiai mūsų koordinates, - paprieštaravo Gilbretas.

- Abejoju, - atsakė Baironas. - Visų pirma Rodijoje nestinga apleistų žemės plotų. Negi manote, kad išmesime jį miesto centre arba paleisime prie tiranų garnizono? Šiaip ar taip, vyrukas tikriausiai nejaučia didelio noro susisiekti su savo viršininkais. Eilini, sakyk, kas laukia kareivio, leidusio pavogti asmeninį chano komisaro katerį?

Kalinys neatsakė, bet jo lūpos pastebimai išblyško.

Baironas nebūtų sutikęs pasikeisti su kareiviu vietomis. Žinoma, jo negalima kaltinti už tai, kad pamiršę mandagumą karališkosios Rodijos šeimos nariai jėga užvaldė erdvėlaivį. Laikydamasis karinių tiranų taisyklių, eilinis atsisakė įleisti juos į "Kietaširdį" be atitinkamo karininko leidimo. Taip pat būtų pa-

sielgęs ir su pačiu valdytoju. Kol jis atsikalbinėjo, trijulė įsiveržė į laivą. Sargybinis susiprato išsitraukti ginklą tik tuomet, kai pamatė į save nukreiptą neuroninį rimbą.

Visgi jis nesidavė įbauginamas. Ryžtingai nusiteikusį kareivį teko nuraminti paralyžiuojančiais spinduliais. Kad ir kaip ten būtų, jam grėsė karo teismas ir mirties nuosprendis. Niekam, įskaitant ir patį kareivį, dėl to nekilo abejonių.

Po dviejų dienų jie nutūpė Sautvarko miesto pakraštyje. Šią vietą pasirinko specialiai, nes ji plytėjo toliau nuo tankiai apgyvendintų planetos rajonų. Pro liuką išstumtas tiranas nuplevenо su parašiutu žemyn ir nusileido maždaug už penkiasdešimties mylių nuo artimiausio miestelio

Laivas ganėtinai švelniai nutūpė tuščiame paplūdimyje, ir Baironas, vienintelis iš trijulės, galintis išlikti neatpažintas, susiruošė apsipirkti. Gilbreto duotų pinigų vos užteko, kad būtų patenkinti elementarūs poreikiai, nes didesnę jų dalį vaikinas paklojo už dviratį vežimėlį, kuriuo gabeno įsigytus maisto produktus.

- Galėjai protingiau išleisti pinigus, užuot pirkęs tiranų košę, - pareiškė Artemidė.

- Vadink, kaip nori, tačiau tai pats tinkamiausias maistas kosminėse kelionėse, - karštai atšovė Baironas.

Ilgą laiką braidžiojus po miestą, paskui tempus vežimą į laivą, jį kankino nuovargis, jau nekalbant apie irzlią nuotaiką. Žinodama, kad jam teko rizikuoti apsiperkant vienoje iš tiranų intendantūrų, mergina galėjo bent padėkoti.

Visgi jie neturėjo kitos išeities. Mažųjų tiranų laivų saugyklos neprilygo kitų flotilių kreiserių sandėliams, kuriuose tilpdavo netgi narvai su gyvūnais. Kaloringos jų koncentratų plytelės, saugojamos žemos temperatūros aplinkoje, užimdavo dvidešimt kartų mažiau vietos, nei tas pats įprasto maisto kiekis.

- Tiranų košės skonis bjaurus, - patempė lūpą Artemidė.

- Priprasi, - atrėžė Baironas pamėgdžiodamas aikštingą jos balsą. Valdytojo duktė išraudo ir supykusi nusigręžė.

Labiausiai merginą nervino ne monotoniškos maisto plytelės, suslėgtos taip, kad viename kubiniame colyje būtų kuo daugiau kalorijų, o erdvės - kitaip tariant, atskirų miegamųjų -

trūkumas. Kateryje tebuvo variklių patalpos, valdymo kabina, nedidelė saugykla ir ankšta kajutė su šešiais gultais, pritvirtintais dviem aukštais prie sienų. Tiesiai už kambario durų puikavosi mažutėlė išvietės niša.

Tai reiškė, kad jie turės susitaikyti su asmeninio privatumo stoka; tai reiškė, kad Artemidė privalės užmiršti moteriškas sukneles, veidrodžius bei širdžiai mielą dušo kabiną.

Nieko baisaus, ji pripras. Baironas neabejojo padaręs išdidžiai valdytojo dukrai pakankamai nuolaidų. Jai tikrai derėtų būti malonesnei ir bent retsykiais pademonstruoti savo nuostabią šypseną. Tiesą sakant, mergina būtų visai nebloga, jei tiktai pažabotų velniškai aikštingą charakterį.

Kam veltui tuščiai švaistyti laiką mąstant apie ją?

Didžiausią galvos skausmą kėlė problemos dėl vandens. Tirano, dykumų pasaulio, gyventojai žinojo vandens vertę, tad būdami erdvėlaivyje nenaudojo skysčių kūno priežiūros reikmėms. Kariai prausdavosi tiktai nusileidę į planetą. Kelionių metu dar niekam nepakenkė šiek tiek purvo ir prakaito. Geriamo vandens taip pat amžinai trūkdavo. Galų gale skysčių neįmanoma supresuoti, kaip maisto plytelių. Todėl vandens cisternos pranokdavo pastarąsias savo apimtimi, bet ne kiekiu.

Išsiaiškinus, kad distiliavimo prietaisai gali perdirbti kūno išskyras, Baironą apėmė pasišlykštėjimas. Jis nusprendė atsikratyti atliekomis, užuot bandęs pakeisti šias į vandenį. Žinoma, tokia cheminė procedūra - visiškai natūrali. Bėda ta, kad ji labai neįprasta žmogui, nuo pat gimimo gyvenusiam drėgmės kupinuose pasauliuose.

Antrąjį kartą Baironui pavyko bemaž idealiai atplėšti katerį nuo planetos paviršiaus. Patenkintas savimi vaikinas įniko tyrinėti kompaktišką valdymo skydą, mažai kuo primenantį kontrolinius prietaisus, kuriuos regėjo Žemės laivuose. Suvokęs vieno ar kito jungiklio funkciją, Baironas priklijuodavo prie jo popieriaus skiautelės su užrašyta pastaba.

Į piloto kabiną įžengė Gilbretas.

- Artemidė kajutėje? - atsigręžęs paklausė jaunuolis.

- Kur gi dar ji galėtų būti?

- Kai susitiksi su dukterėčia, pasakyk, kad aš miegosiu piloto kabinoje. Siūlyčiau tau padaryti tą patį. - Patylėjęs kelias sekundes Baironas sumurmėjo. - Tik to mums betrūko - išpaikintos mergaitės.

- Pats irgi ne kartą elgeisi vaikiškai, - tarė Gilbretas. - Nepamiršk, prie kokio gyvenimo sąlygų ji įpratusi.

- Gerai, nepamiršiu. Bet kas iš to? Kaip manai, prie kokių sąlygų *aš* esu įpratęs? Juk negimiau kasyklose arba asteroidų juostoje, o užaugau didžiausioje Nefelos rančoje. Reikia mokėti išgyventi įvairiausiose situacijoje. Prakeikimas, aš negaliu ištempti laivo korpuso, praplėsti maisto ir vandens saugyklų ar įrengti dušo kabinos. O ji nesiliauja burbėjus, tarytum pats būčiau suprojektavęs šitą katerį. - Jam palengvėjo, išsirėkus ant Gilbreto. Dabar Baironas būtų apšaukęs bet ką.

Vėl atsidarius durims, į kabiną įžengė Artemidė, kuri lediniu balsu pareiškė:

- Ar negalėtum, ponuli, nustoti klykti? Tavo balsas girdisi visame laive.

- Manęs tai nejaudina, - atšovė Baironas. - Jei *tau* kas nors nepatinka, atmink, kad pakliuvome čia dėl tavo tėvo kaltės, kuris bandė užmušti mane ir ištekinti tave.

- Prašyčiau nekalbėti apie mano tėvą.

- Kalbėsiu, apie ką norėsiu.

Gilbretas užsidengė delnais ausis.

- *Maldauju jūsų*, patylėkite!

Ginčui nutrūkus, valdytojo pusbrolis vėl prabilo:

- Gal aptarkime, kur skrisime? Kuo greičiau pasieksime savo kelionės tikslą ir išsinešdinsime iš laivo, tuo geriau visi jausimės.

- Sutinku su tavimi, Gilai, - pasakė Baironas. - Vykime bet kur, kad tik nereikėtų klausytis jos niurzgėjimo. Moterys ir erdvėlaiviai - tai du nesuderinami dalykai.

Nepaisydama įžeidžiančios pastabos Artemidė kreipėsi į Gilbretą.

- Galbūt vertėtų ištrūkti iš Ūko srities?

- Nežinau, ką jūs nuspręsite, - įsiterpė Baironas, - bet aš pasiliksiu Karalystėse. Iš pradžių privalau nusigauti į rančą ir truputį pasišnekėti su savo tėvo žudikais.

- Aš nesakau, kad mes iškeliausime amžiams, - atsakė Artemidė. - Tiesiog luktelėsime, kol atslūgs paieškų įkarštis. Nesuprantu, ką tu veiktum toje rančoje. Vis tiek jos nesusigrąžinsi, nebent sutriuškintum tiranų imperiją, o tai neįmanoma.

- Tau nebūtina žinoti, ką ketinu daryti. Tai mano reikalas.

- Ar galėčiau šį tą pasiūlyti? - švelniai pasiteiravo Gilbretas. Jų tylėjimą palaikęs pritarimo ženklu, vyriškis pratęsė: - Tarkim, aš pasakysiu, kur turėtume skristi ir kokių veiksmų imtis, kad sutriuškintume imperiją, anot Artos.

- Tikrai? - nustebo Baironas. - Kaip mes tai padarysime?

Gilbretas nusišypsojo.

- Bičiuli, tavo požiūris išties juokingas. Nejau manimi nepasitiki? Šneki taip, tarsi galvotum, kad aš negalėčiau pasiūlyti nieko protingo. Argi nepadėjau mums visiems ištrūkti iš rūmų?

- Taip, žinoma, aš mielai tave išklausysiu.

- Dėkui. Daugiau nei dvidešimt metų laukiau galimybės pasprukti. Gimęs paprastu piliečiu, jau seniai būčiau pasipustęs padus, tačiau dėl savo prakeiktos kilmės, esu stebimas visuomenės lyg pro padidinamąjį stiklą. Tačiau yra ir geroji pusė - jei nepriklausyčiau Hinridų šeimai, nebūčiau dalyvavęs chano karūnavimo ceremonijoje ir nebūčiau sužinojęs paslapties, kuri vieną dieną sunaikins tą patį chaną.

- Jau įdomiau, - tarstelėjo Baironas.

- Iš Rodijos į Tiraną ir atgal skridome imperijos karo laivu. Panašiu į šitą katerį, tiktai didesniu. Valdovų planetoje nieko įdomaus neįvyko, kas galėtų turėti įtakos dabartinei mūsų situacijai, užtat grįžtant namo į mus pataikė meteoras.

- Kas?

Gilbretas pakėlė ranką.

- Aš žinau, jog tai neįtikėtinas įvykis. Kosminėje erdvėje - ypač tarpžvaigždinėje erdvėje - galimybė susidurti su meteoru praktiškai lygi nuliui, bet ko tik nepasitaiko. Bent jau mano atveju. Kaip žinia, pro laivo korpuso sienas sugebėtų prasiskverbti netgi segtuko galvutės dydžio meteoras.

- Natūralu, - įsiterpė Baironas. - Viskas priklauso nuo kinetinės energijos, kurią nulemia jų masė ir greitis. Pastarasis veiksnys kompensuoja masės trūkumą, - niūriai tarė jis, tarytum kartodamas mintinai išmoktą pamoką, ir paslapčia nužvelgė Artemidę.

Ji klausėsi dėdės atsisėdusi taip arti Bairono, kad jiedu beveik lietėsi. Grožėtis nuostabiu merginos profiliu netrukdė net šiek tiek susiriebalavę plaukai. Ji buvo nusimetusi švarkelį, po kuriuo vilkėjo baltą pūkuotą palaidinukę, kažkokiu būdu sugebėdama šios nesuglamžyti per keturiasdešimt aštuonias valandas.

Kelionė būtų malonesnė, pagalvojo Baironas, jeigu ji išmoktų elgtis kaip pridera. Bėda ta, kad Rodijos valdytojas nuo mažens pataikaudavo dukters įgeidžiams. Augdama paprastoje šeimoje, ji būtų tapusi miela žavinga moterimi.

Jaunuolį pamažu užvaldė svajos, kuriose *jis* kontroliavo Artemidę, priversdamas merginą įvertinti *jo* asmeninius privalumus. Malonias mintis išsklaidė šaltas valdytojo dukters žvilgsnis. Baironas skubiai atsigręžė į Gilbretą supratęs, kad pro jo ausis praslydo mažiausiai pora sakinių.

- Aš visiškai nenutuokiau, kodėl išsijungė apsauginis laivo ekranas. Kartais tokių dalykų tiesiog neįmanoma išvengti. Šiaip ar taip, akmenėlio dydžio meteoras pramušė katerio korpusą ir užuot išlėkęs pro kitą išorinę laivo sieną nepridarydamas didelės žalos - pramuštas angas būtų buvę galima laikinai užlopyti, - jis atsidūrė valdymo kabinoje, kur skraidžiojo rikošetu atsimušdamas nuo sienų. Po kelių sekundžių nukrito ant grindų, bet žinant, kad pradinis meteoro greitis siekė šimtą mylių į minutę, jis tikriausiai spėjo kirsti kambarį tūkstančius kartų. Abu įgulos nariai buvo supjaustyti į gabalėlius, o man pavyko išsigelbėti tik todėl, kad tuo metu sėdėjau savo kajutėje.

Aš išgirdau tylų tarškesį, kai meteoras įsibrovė į katerį, paskui dunksėjimą, jam pokšint į sienas, ir išgąstingus įgulos narių klyksmus. Įgriuvęs į valdymo kabiną pamačiau kraujo balas ir sudraskytus kūnus. Visą kitą pamenu lyg per miglą, nors daugelį metų regėdavau tuos vaizdus košmaruose.

Šaižus nutekančio oro švilpesys nuvedė mane link skylės laivo korpuse. Užlipdžiau atvirą ertmę metaliniu lopu, o vidinis aplinkos slėgis padėjo ją hermetizuoti. Ant grindų pastebėjau vis dar šiltą kosminio kūno gabalėlį ir sutraiškiau jį veržliarakčiu. Nuo avarijos praėjo vos keletą minučių, bet kateryje oras pastebimai atšalo.

Paskui išverčiau pro oro šliuzą lavonus, pririštus prie buksyrinių magnetų, ir išgirdau, kaip šie su žvangesiu prisiklijavo prie išorinio laivo korpuso. Nuo tada sušalę kūnai visą laiką sekė kateriui įkandin. Suprantate, grįžus į Rodiją, man reikėjo turėti įrodymus, paliudijančius, kad ne aš nužudžiau žmones, o meteoras.

Atvirai šnekant, neįsivaizdavau, kaip nusigauti iki namų. Jaučiausi visiškai bejėgis. Pilotuoti laivo nemokėjau, todėl

nedrįsau aiškintis valdymo prietaisų funkcijų būdamas tarpžvaigždinės erdvės gelmėse. Be to, nežinojau, kaip pasinaudoti subeterine komunikacijų sistema ir išsiųsti SOS signalą. Tegalėjau sėdėti sudėjęs rankas ir laukti.

- Nejau išties nieko nedarei? - paklausė Baironas svarstydamas, ar tik Gilbretas neišgalvojo šios istorijos, leisdamas pasireikšti savo romantiškai vaizduotei. Įdomu, kokios mintys verda jo smegeninėje? - Kaip dėl Šuolių per hiperedvę? Kažkaip turėjai juos atlikti, antraip dabar nebūtum su mumis.

- Tiranų laivai su užprogramuotais valdymo prietaisais gali automatiškai atlikti Šuolius, - paaiškino Gilbretas.

Bairono fizionomijoje nušvito nepasitikėjimo išraiška. Negi senis mano, kad jis kvailys?

- Pasakėlės vaikams, - burbtelėjo jis.

- Anaiptol. Tai viena iš prakeiktų pažangių karinių technologijų, padėjusių jiems išplėšti pergales. Tiranai nugalėjo penkiasdešimt planetinių sistemų, šimtus kartų pranokstančių juos savo gyventojų skaičiumi ir ištekliais, ne su kišeniniais peiliukais. Aišku, jie prigriebė mus po vieną bei sumaniai pasinaudojo išdavikais, bet nevertėtų užmiršti ir pranašesnės karinės taktikos, kurią nemaža dalimi įtakojo automatiniai Šuoliai, suteikiantys laivams neįtikėtino manevringumo ir leidžiantys įgyvendinti sudėtingus kautynių planus.

Ši hiperedvinių Šuolių technologija - tai labiausiai saugoma paslaptis, kurią atskleidžiau įkalintas "Kraugeryje". Beje, norėčiau pridurti, kad erzinantį tiranų įprotį pavadinti erdvėlaivius nemaloniais vardais turbūt nulemia psichologiniai motyvai, ne kitaip. Aš savo akimis *mačiau*, kaip nevaldomas kateris atlieka Šuolius.

- Sakai, kad mūsų laivas taip pat moka tokių triukų?

- Nenustebčiau, jei tai būtų tiesa.

Baironas atsisuko į valdymo skydą ir nužvelgė porą tuzinų jungiklių, kurių paskirties dar nepavyko išsiaiškinti. Nieko tokio, galės padaryti tai vėliau.

Jis vėl dirstelėjo į Gilbretą.

- Laivas nugabeno tave namo?

- Ne. Apšaudęs valdymo kabiną, meteoras suskaldė ir apdaužė nemažai kontrolinių prietaisų. Nežinau, kokiu būdu jis pakeitė nustatytą skrydžio trajektoriją, tačiau faktas lieka faktu - kateris taip ir nesugrąžino manęs į Rodiją.

Galų gale jo greitis sumažėjo, ir aš supratau, kad kelionė teoriškai artėja prie pabaigos. Neturėjau jokio supratimo, kur atsidūriau, bet kažkaip sugebėjau nureguliuoti teleskopą ir panoraminiame ekrane išvydau artėjančią planetą. Visiškai netikėtai man nusišypsojo sėkmė. Deja, kateris neskrido į ją tiesiu taikymu. Jei būčiau nieko nedaręs, laivas būtų aplenkęs planetą milijonų mylių atstumu. Bent tiek gerai, kad galėjau pasinaudoti eteriniu radijo siųstuvu. Būtent nuo tada pradėjau domėtis elektronika. Nusprendžiau daugiau niekuomet nepatekti į tokią beviltišką situaciją. Žinai, bejėgiškumo jausmas nėra pats linksmiausias dalykas gyvenime.

- Taigi tu pasinaudojai radijo siųstuvu... - pertraukė Gilbreto išvedžiojimus Baironas.

- Teisingai. Ir jie mane išgelbėjo.

- Kas tokie?

- Planetos gyventojai.

- Kai sekasi, tai sekasi. Kokia tai planeta?

- Neįsivaizduoju.

- Jie tau nepasakė?

- Juokinga, ar ne? Gelbėtojai nepanoro prisistatyti! Dėl vieno esu tikras - toji vieta kažkur Ūko Karalystėse!

- Iš kur žinai?

- Nes tie žmonės atpažino tiranų laivą ir ketino ištaškyti jį į skutelius. Vos spėjau įtikinti, kad aš vienintelis iš įgulos narių likau gyvas.

Baironas prispaudė savo didžiulius delnus prie kelių.

- Palauk minutėlę. Aš kai ko nesuprantu. Tas pasaulis *negali* priklausyti Karalystėms, jeigu tenykščiai atpažinę tiranų laivą norėjo jį susprogdinti.

- Apsirinki! Pasaulis *iš tiesų* slypi Ūko regione! - nuskambėjo entuziastingas šūksnis. Gilbreto akyse nušvito karštligiškas žvilgesys. - Jie nuskraidino mane į planetos paviršių. Kad būtum tai matęs! Išgirdęs daugybę įvairių tarčių suvokiau, jog ten gyvena žmonės iš visų Karalysčių. Ir jie nė trupučio *nesibaimino* tiranų. Žiūrint iš kosmoso, toji vieta - tikras ginklų sandėlis - atrodė, tarsi sunykęs ūkininkų pasaulis. Paaiškėjo, kad vietiniai gyvena po žeme. Mano brangus drauge, *kažkur* Karalysčių gilumoje tebėra planeta, nebijanti tiranų ir pasiruo-

šusi sunaikinti imperiją lygiai taip pat ryžtingai, kaip tą meteoro kliudytą laivą.

Bairono krūtinėje ėmė smarkiau plakti širdis. Vienai akimirkai vaikinas užsigeidė patikėti, kad Gilbretas sako tiesą.

Galbūt ateities perspektyvos nėra jau tokios niūrios? Galbūt!

11. GAL IR NE!

O gal ir ne!

- Iš kur sužinojai, jog tai ginklinė? - paklausė Baironas. - Kiek laiko ten išbuvai? Ką matei?

Gilbretas suirzo.

- Svarbiausia, ne tai, ką mačiau. Jie neorganizavo man ekskursijų ar ko nors panašaus. - Jis prisivertė atsipalaiduoti. - Štai, kas įvyko. Kai ištrūkau iš laivo, jaučiausi visiškai sutrikęs. Iš baimės susitraukus skrandžiui, net negalėjau valgyti ir, iš šalies žiūrint, turbūt atrodžiau nekaip. Pabūtumėte jūs įkalinti kosminėje erdvėje!

Aš prisistačiau savo gelbėtojams, ir jie nugabeno mane po žeme. Kartu su laivu, žinoma. Pastarasis veikiausiai kėlė didesnį susidomėjimą, nei mano kilmingoji esybė. Suteikiau tiems žmonėms galimybę ištirti tiranų kosminės inžinerijos stebuklą, o jie, savo ruožtu, nuvedė mane į ligoninės tipo įstaigą.

- Ką gi tu regėjai, dėde? - paklausė Artemidė.

- Jis niekada anksčiau *tau* nepasakojo? - nustebo Baironas.

- Ne.

Gilbretas pridūrė:

- Iki šiol niekam apie tai nepasakojau. Kaip jau minėjau, pakliuvau į ligoninę, kur išvydau laboratorijas, aprūpintas kur kas sudėtingesniais prietaisais, nei mūsiškės Rodijoje. Pakeliui į gydymo įstaigą, mačiau gamyklas, iš kurių sklido metalo žvangėjimas. Matyt jose buvo statomi naujo modelio laivai, nes tokio tipo skraidymo aparatų, sugavusių tiranų katerį, man dar neteko matyti.

Per visus tuos dvidešimt metų man nė karto nekilo klausimas, kur buvau atsidūręs. Pavadinau keistąją planetą "maištininkų pasauliu" ir esu tikras, kad vieną dieną tiranus užpuls jų

erdvėlaivių spiečius, o prie maištininkų prisijungs dauguma pavergtų Karalysčių. Kiekvienų naujų metų išvakarėse vis sakydavau sau: duodu galvą nukirsti, kad šiemet užvirs išsivadavimo kova. Tiesa, širdies gilumoje tikėdavausi, jog prieš tai man pavyks ištrūkti iš Rodijos. Nenorėjau, kad didysis antpuolis prasidėtų be manęs.

Gilbretui nusijuokus, jo balsas truputį suvirpėjo.

- Sužinoję, kokios mintys kirba *mano* galvoje, dauguma žmonių būtų labai nustebę. Argi ne keista, kad visų pripažintas cinikas ir juokdarys svajoja dalyvauti maišto kampanijoje!

- Tai įvyko prieš du dešimtmečius, bet per tą laiką jie neparodė nė menkiausių gyvybės ženklų, - pastebėjo Baironas. - Jokių keistų formų laivų. Jokių netikėtų incidentų. O tu vis tiek manai...

- Taip, manau, - karštai atkirto Gilbretas. - Dvidešimt metų - ne tiek jau daug, kad suorganizuotum rimtą pasipriešinimą planetai, valdančiai penkiasdešimt sistemų. Aš neabejoju, jog tebuvau pirmosios maišto stadijos liudininkas. Nuo tada jie greičiausiai darbavosi nesudėdami rankų - išrausė visą galybę požeminių urvų, sukūrė naujus ginklus, patobulino laivus, verbavo žmones, rezgė strateginius planus.

Spontaniškai griebiasi blasterių tiktai karštagalviai iš karinių filmų. Bežiūrint kokį nors trilerį, susidaro įspūdis, kad nuo naujo ginklo išradimo iki masinės jo gamybos prabėga ne daugiau nei kelios dienos. Iš tiesų, tai labai ilgas procesas, Baironai, o maištininkų pasaulio gyventojai privalo numatyti visas smulkmenas prieš stodami į kovą. Jie neturės antros galimybės.

Kalbant apie "incidentus"... Žinai, pasitaikydavo atvejų, kai tiranų erdvėlaiviai pradingdavo lyg į vandenį. Ko tik nebūna plačiajame kosmose, pasakysi tu, tačiau nevertėtų atmesti minties, kad juos sučiupo maištininkai. Prisiminiau vieną įvykį - prieš dvejus metus "Nenuilstantis kovotojas" pranešė užfiksavęs keistą objektą, pakankamai arti, kad sureaguotų masės matuoklis. Nuo to karto daugiau niekas nematė šio tiranų laivo. Galbūt į jį pataikė meteoras. *O gal ir ne.*

Paieškos užtruko ne vieną mėnesį, tačiau jos nedavė jokių rezultatų. Manau, kad "Nenuilstamą kovotoją" - naują, eksperimentinio modelio laivą - pagrobė maištininkai.

- Kodėl nepasilikai toje planetoje? - paklausė Baironas.

- Nejau galvoji, kad nenorėjau? Deja, viską nulėmė aplinkybės. Tie žmonės buvo tikri, kad aš praradau sąmonę, todėl man pavyko išgirsti šį tą įdomaus. Pradinėje maišto stadijoje jie turėjo elgtis itin atsargiai. Žinodami, kad į jų rankas pateko Gilbretas Hinridas - net jei nebūčiau prisistatęs, šį faktą galėjo lengvai patvirtinti mano daiktai, esantys laivo kajutėje - maištininkai suprato, jog, Rodijos valdytojo pusbroliui negrįžus namo, prasidėtų plataus masto paieškos. Nenorėdami rizikuoti jie išsiuntė mane į Rodiją.

- Tai dar didesnė rizika! - sušuko Baironas. - Kaip jie tai padarė?

- Nežinau. - Ploni Gilbreto pirštai perbraukė žilstančius plaukus; sprendžiant iš neramaus žvilgsnio, jam niekaip nepavyko išsklaidyti tamsos skraistės, gaubiančios atminties gelmes. - Turbūt prigirdė mane anestetikais, ir aš netekau sąmonės. Toji prisiminimų dalis visiškai išsitrynė. Kai atsimerkiau, pamačiau, kad vėl esu "Kraugeryje"; atsidūriau kosmose, netoli Rodijos.

- Ar įgulos narių lavonai tebebuvo prilipdyti magnetais prie laivo korpuso? Ar juos pašalino maištininkų pasaulyje? - pasiteiravo Baironas.

- Kaip ir anksčiau, jie sekė įkandin "Kraugerio".

- Ar turėjai kokių nors įrodymų, galėjusių paliudyti, jog lankeisi maištininkų pasaulyje?

- Nė vieno, išskyrus tai, ką prisimenu.

- Kaip supratai, kad skrendi šalia Rodijos?

- Aš nesupratau. Tiesiog žinojau, kad esu netoli planetos - susiprotėjau dirstelėti į masės matuoklį. Pasinaudojau radijo siųstuvu, ir šį sykį mane išgelbėjo Rodijos laivai. Tą pačią dieną išklojau Tirano komisarui savo istoriją, žinoma, išvengdamas tam tikrų smulkmenų. Apie keistąją planetą neužsiminiau nė vienu žodžiu. Tvirtinau, kad metoras susidūrė su kateriu po paskutiniojo šuolio. Nenorėjau, kad jie suvoktų, esą aš sugebėjau atskleisti tiranų laivų paslaptį.

- Manai, kad maištininkai išsiaiškino šį įdomų faktą? Gal pats jiems papasakojai?

- Gaila, neturėjau tokios galimybės, nes daugumą laiko praleidau tame pasaulyje būdamas be sąmonės. Neįsivaizduoju, ką jiems pasisekė sužinoti.

Baironas dėbtelėjo į panoraminį ekraną. Žvelgiant į sustin-

gusį vaizdą, atrodė, kad jų laivas nejuda iš vietos. "Kietaširdis" lėkė dešimties tūkstančių mylių per valandą greičiu, tačiau bekraštėje kosminėje erdvėje tai tėra vėžlio žingsniai. Akis prikaustė hipnotizuojančios, ryškios ir nejudrios žvaigždės.

- Kokia kryptimi keliausime? - pagaliau prabilo vaikinas. - Berods, tu nenutuoki, kur yra maištininkų pasaulis?

- Nenutuokiu. Tačiau beveik esu tikras, kad pažįstų žmogų, kuris galėtų tai žinoti, - energingai atsakė Gilbretas.

- Kas toks?

- Lingeino monarchas.

- Lingeino? - Baironas susiraukė. Regis, šį pavadinimą teko girdėti anksčiau, tiktai kur? - Kodėl būtent jis?

- Tai paskutinė tiranų užgrobta Karalystė ir, beje, ne tokia nuolanki, kaip likusios planetinės Ūko sistemos. Ar tai pakankamai svarus argumentas?

- Nemanau.

- Jei nori rimtesnės priežasties, galime pašnekėti apie tavo tėvą.

- Kuo jis čia dėtas? - vienai akimirkai užmiršęs, kad tėvas nužudytas, Baironas išvydo jį sąmonės akimis, gyvą ir sveiką, paskui prisiminė, ką jam padarė tiranai, ir vėl pajuto viduje išsikerojantį šaltį.

- Prieš šešis mėnesius jis lankėsi centriniuose rūmuose. Man pasisekė nugirsti, apie ką tavo tėvas šnekėjosi su Hinriku.

- Ach, dėde, - gaižiai įsiterpė Artemidė.

- Ką, brangute?

- Tu neturėjai teisės vogčiomis klausytis asmeninių pokalbių.

Gilbretas gūžtelėjo pečiais.

- Be abejo, tačiau tenka pripažinti, kad šis užsiėmimas suteikė man malonumo ir naudingos informacijos.

- Vieną minutėlę, - pertraukė jį Baironas. - Mano tėvas viešėjo Rodijoje prieš pusmetį? - vaikiną užvaldė susijaudinimas.

- Taip.

- Ar būdamas rūmuose jis turėjo progą pamatyti valdytojo surinktą primityviųjų laikų kolekciją? Minėjai, kad Hinrikui priklauso didžiulė biblioteka, kurioje pilna įvairiausių objektų, susijusių su Žeme.

- Tikriausiai. Valdytojas leidžia lankytis bibliotekoje gar-

bingiems svečiams, jei tik jie parodo susidomėjimą. Paprastai, retai kas ten užsuka, bet aš labai gerai prisimenu, kad Videmoso rančeris praleido joje beveik visą dieną.

Kaip tik prieš pusmetį tėvas pirmą kartą paprašė Baiorono pagalbos.

- Turbūt pats esi nuodugniai ją išnaršęs? - paklausė jaunuolis.

- Žinoma.

- Gal netyčia aptikai bibliotekoje ką nors, kas bylotų apie Žemėje egzistuojantį dokumentą, kuris būtų nepaprastai vertingas karine prasme?

Gilbretas sutriko akivaizdžiai nesuprasdamas, apie ką šneka Baironas.

- Girdėjau gandus, esą toks dokumentas atsirado paskutiniais priešistorinės Žemės šimtmečiais, - paaiškino vaikinas. - Tegaliu pasakyti, jog, mano tėvo nuomone, tai pats vertingiausias ir grėsmingiausias dalykas visoje Galaktikoje. Privalėjau jį surasti, tačiau, susiklosčius nepalankioms aplinkybėms, pernelyg greitai išsinešdinau iš Žemės. Šiaip ar taip... - jo balsas suvirpėjo, - ...tėvas jau buvo miręs.

Nuostabos kupina Gilbreto veido išraiška nepakito.

- Neturiu nė menkiausio supratimo, apie ką tu kalbi.

- Tėvas užsiminė apie dokumentą prieš šešis mėnesius. Matyt kažką sužinojo Rodijos bibliotekoje. Gal įsivaizduoji, ką jam pavyko išsiaiškinti?

Gilbretas papurtė galvą.

- Ką gi, paklausykime tavo istorijos, - pasiūlė Baironas.

- Jiedu šnekėjo apie Lingeiną. Nors tavo tėvas labai atsargiai rinko žodžius, iš jo užuominų suvokiau, kad sąmokslui vadovauja tenykštis valdovas. Be to... - Gilbretas šiek tiek padvejojo, - Rodijoje lankėsi ir pats Lingeino monarchas. Aš... aš papasakojau jam apie maištininkų pasaulį.

- Ką tik tvirtinai, kad niekam apie tai neprasitarei, - pastebėjo Baironas.

- Išskyrus monarchą. Man *reikėjo* tiesos.

- Ką jis atsakė?

- Praktiškai nieko. Kita vertus, kodėl jis turėtų manimi pasitikėti? Galbūt aš dirbu tiranams. Iš kur jam žinoti? Vis dėlto ryžtingų paneigimų neišgirdau. Tai nuteikia viltingai.

- Tikrai? Tuomet keliaujame į Lingeiną, - tarė Baironas. - Nematau jokio skirtumo, kur skristi.

Prisiminimai apie tėvą prislėgė jaunuolį, ir kurį laiką jam niekas nerūpėjo. Tebūnie Lingeinas, jei nėra geresnio pasirinkimo.

Tebūnie Lingeinas! Lengva pasakyti. Tačiau kokių veiksmų griebiasi pilotas, kad nuskraidintų laivą į mažutį šviesos taškelį, nutolusį per trisdešimt penkis šviesmečius? Du šimtus trilijonų mylių. Du su keturiolika nulių. Lekiant dabartiniu, dešimties tūkstančių mylių per valandą greičiu, prireiktų dviejų milijonų metų, idant būtų pasiektas tikslas.

Baironas pervertė "Astronominį Galaktikos almanachą" jausdamas užplūstančią neviltį, regėdamas daugybės tūkstančių žvaigždžių koordinates, pažymėtas trimis graikiškomis raidėmis - r (ro), q (teta) ir f (fi).

r reiškė parsekais matuojamą atstumą nuo Galaktikos Centro; q simbolizavo Galaktikos Lęšių plokštumos ir standartinės trianguliacijos linijos (kuri jungia Galaktikos Centrą ir Žemės planetos Saulę) kampą, o f - tai statusis standartinės linijos ir Galaktikos Lęšių kampas; pastarieji du matmenys žymimi radianais. Turint visus šiuos duomenis, galima nesunkiai surasti žvaigždę beribėje kosminėje erdvėje.

Neskaitant dangaus kūno padėties, apskaičiuotos tam tikrą standartinę dieną, reikėjo žinoti žvaigždės judėjimo greitį bei kryptį. Pataisos gana nereikšmingos, tačiau būtinos. Palyginti su tarpžvaigždiniais atstumais, milijonas mylių tėra trumputė atkarpa, bet erdvėlaiviui - tai pakankamai ilgas kelio tarpas.

Be abejo, nevertėtų užmiršti ir laivo padėties erdvėje. Pagal masės matuoklio parodymus nesunku sužinoti atstumą iki Rodijos arba, tiksliau sakant, iki Rodijos saulės, kurios gravitacinis laukas užgožia jos sistemos planetų trauką. Daug sudėtingiau nustatyti kelionės kryptį, remiantis standartinės trianguliacijos linijos nuorodomis. Norėdamas apskaičiuoti "Kietaširdžio" padėtį, Baironas privalėjo išsiaiškinti ne tik Rodijos saulės, bet ir dar dviejų artimiausių žvaigždžių koordinates.

Jam pavyko neblogai susidoroti su šia užduotimi. Bent jau pats taip manė. Nustačius Lingeino saulės ir laivo padėtį kosmose, vaikinui tereikėjo sureguliuoti valdymo prietaisus ir hiperatominio variklio energetinę galią.

Baironas jautėsi vienišas ir įsitempęs. Bet neišsigandęs! Jis specialiai neskubėdamas rengėsi Šuoliui. Tiesiog norėjo dar kartą patikrinti kiekvieną reikalingą smulkmeną. Sąžiningai atlikus darbą, bus galima nusnausti ant užklotų, atitemptų iš miegamojo į piloto kabiną.

Bendražygiai turbūt jau kirmija savo kajutėje. Baironas tvirtino sau, kad jis džiaugiasi galėdamas darbuotis tyloje, tačiau koridoriuje pasigirdus basų pėdų šlepsėjimui, vaikinas pajuto, kaip suspurda širdis.

- Labas, - tarė jis. - Kodėl nemiegi?

Tarpduryje neryžtingai mindžikavo Artemidė.

- Ar nesutrukdysiu, jei užeisiu į vidų? - švelniu balsu paklausė ji.

- Priklausys nuo to, ką darysi.

- Pasistengsiu tavęs neerzinti.

Ji atrodo *pernelyg* nuolanki, pagalvojo Baironas, tačiau netrukus mergina išsklaidė jo įtarimus.

- Aš siaubingai bijau, - tarė Artemidė. - O tu?

Jis ketino atsakyti, kad jaučiausi kuo puikiausiai, bet kažkodėl neprisivertė pasipuikuoti savo narsa. Droviai šyptelėjęs sumurmėjo:

- Truputį.

Keista, tačiau jo prisipažinimas nuramino Artemidę. Atsiklaupusi ant grindų ji nužvelgė storus, atverstus tomus ir skaičiais išmargintus popieriaus lapus.

- Šitas knygas radai valdymo kabinoje?

- Žinoma. Be jų, neįmanoma pilotuoti laivo.

- Ir tu supranti, kas jose parašyta?

- Gaila, bet ne viską. Tikiuosi, mano žinių užteks, kad atliktume Šuolį į Lingeiną.

- Ar tai sunku?

- Ne, jei esi tiksliai apskaičiavęs skrydžio kryptį, moki valdyti kontrolinius prietaisus ir turi patirties, ko aš labiausiai stokoju. Mums reikės tenkintis vienu Šuoliu, o ne keliais. Išeikvosime daugiau energijos, bet gal sugebėsime išvengti netikėtų problemų.

Nederėtų jai aiškinti smulkmenų. To betrūko, kad išsigandusią merginą apimtų tikra panika. Baironas liepė mintyse sau užsičiaupti, tačiau liežuvis atsisakė paklusti. Jis geidė su kuo

nors išsikalbėti ir pasidalinti kankinančiu nerimu.

- Aš nežinau tam tikrų reikalingų dalykų. Pavyzdžiui, nenumanau, kaip Šuolį paveiks masės tankis, kontroliuojantis Visatos iškreiptumą. "Almanache" - štai toje storoje knygoje - rašoma, kad, atliekant standartinius Šuolius, būtina įvertinti iškreiptumo faktorius. Apskaičiuoti pataisas turėtų pilotas. Tačiau mėgindamas įveikti gigantišką dešimties šviesmečių atstumą hiperedvėje, dėl nieko negali būti tikras. Nė nenutuokiu, ar teisingai naudojuosi kompiuteriu.

- Kas atsitiks, jei tu suklydai?

- Mes *galime* išnirti į kosminę erdvę per arti Lingeino saulės.

Apsvarsčiusi išgirstus žodžius ji tarė:

- Neįsivaizduoji, kaip man palengvėjo.

- Po to, ką papasakojau?

- Be abejo. Vartydamasi savo gulte, apsupta beribio kosmoso, jaučiausi tokia bejėgiška. Dabar žinau, kad mes įstengsime įveikti tuščiąją erdvę.

Baironą pradžiugino atsakymas. Šiuo metu ji nė iš tolo nepriminė aikštingos mergaitės.

- Ar ne per drąsiai pasakyta?

- Aš *žinau*, jog tu suvaldysi laivą.

Tikėkimės, kad ji neklysta, pagalvojo jaunasis pilotas.

Atsigręžusi į jį Artemidė parietė po savimi ilgas, nuogas kojas. Merginos kūną tedengė ploni naktiniai marškiniai, tačiau ji, skirtingai nei Baironas, regis, neatkreipė į tai dėmesio.

- Gulint lovoje, mane apėmė keistas bauginantis pojūtis, tarsi aš plūduriuočiau ore, - tarė Artemidė. - Kiekvieną kartą, kai versdavausi ant kito šono, mano kūnas pakildavo per kelis colius aukštyn, tada pamažu nusileisdavo, lyg būtų prilaikomas nematomų spyruoklių.

- Tu miegojai ant viršutinio gulto?

- Taip. Bandžiau įsitaisyti ant apatinio, bet kai matai prieš save čiužinį, nutolusį nuo veido vos per šešis colius, pradeda kankinti klaustrofobija.

Baironas nusijuokė.

- Viskas labai paprasta. Toldama nuo laivo pagrindo, gravitacinė jėga susilpnėja. Gulėdama antrajame aukšte tu sveri dvidešimt ar trisdešimt svarų mažiau nei būdama ant grindų. Ar

tau kada nors teko skraidyti dideliu keleiviniu laineriu?

- Vieną kartą. Kai mudu su tėvu pernai lankėmės Tiranoje.

- Laineriuose gravitacinė jėga krypsta link išorinio korpuso, todėl ilgoji laivo ašis visada yra "viršuje", kad ir kur tu būtum. Dėl šios priežasties tų dičkių varikliai sumontuojami specialiame cilindre, išilgai mano minėtos ašies. Šiame kateryje privalėsi prisitaikyti prie natūralios traukos jėgos.

- Palaikant dirbtinę gravitaciją, turbūt išnaudojama galybė energijos?

- Tiek, kad jos su kaupu užtektų nedideliam miestui.

- Ar mūsų degalų atsargos neišseks?

- Dėl to gali nesijaudinti. Laivai automatiškai gamina kurą, pakeisdami bet kokią materiją į energiją. Greičiau susidėvės išorinis korpusas, negu pasibaigs degalai.

Baironas pastebėjo, kad mergina buvo nusivaliusi nuo veido visą kosmetiką. Įdomu, kaip ji tai padarė, dingtelėjo mintis. Turbūt pamirkė nosinės kraštelį į geriamąjį vandenį. Net ir nedažytas Artemidės veidas atrodė nuostabiai - šviesų odos gymį pabrėžė juodi plaukai ir akys. Šilumą spinduliuojančios akys...

Suvokęs, kad tyla šiek tiek užsitęsė, jis skubiai prabilo:

- Tau nesi patyrusi kosmoso keliautoja, tiesa? Sakei, kad skridai laineriu vos vieną kartą.

Ji linktelėjo.

- Mielai būčiau atsisakiusi ir to skrydžio. Jei nebūtume apsilankę Tirane, tas gašlus dvariškis nebūtų manęs pamatęs ir... Nenoriu apie tai kalbėti.

Nesigilindamas į smulkmenas Baironas paklausė:

- Ar tai įprastas reiškinys? Turiu omenyje retas keliones į kitas planetas.

- Deja. Tėvui nuolatos tenka viešėti svečiose šalyse valstybės reikalais. Vienur atidaro žemės ūkio parodas, kitur rėžia kalbas naujai pastatytų rūmų proga. Dažniausiai sako tai, ką jam parašo Aratapas. Tačiau likę šeimos nariai retai kada išvyksta iš namų. Mūsų veiksmus kausto tiranų draudimai. Vargšas Gilbretas! Jis buvo išskridęs iš Rodijos vienintelį kartą, kai atstovaudamas tėvą turėjo dalyvauti chano karūnavimo ceremonijoje. Nuo tada, jam nė sykio nepasitaikė progos pakilti į kosminę erdvę.

Mergina nuleido akis ir išsiblaškiusi ėmė glamžyti jaunuolio rankovę. Paskui vėl prašneko:

- Baironai?

- Taip... Arta? - sumikčiojęs išspaudė jis.

- Manai, kad dėdė Gilas sakė tiesą? Gal tiesiog viską įsivaizduoja? Mintys apie Tiraną neduoda Gilbretui ramybės jau daugelį metų, o jis negali nuveikti nieko įdomaus, tiktai perimti slaptą informaciją, siunčiamą šnipų spinduliais. Tai vaikiškas užsiėmimas suaugusiam žmogui. Nenustebčiau, jei užsisvajojęs apie tokius nuotykius, jis būtų įtikėjęs, jog tai įvyko iš tiesų. Aš *pažįstu* jį.

- Gali būti. Šiaip ar taip, kelionė į Lingeiną neturėtų mums pakenkti.

Jiedu sėdėjo taip arti vienas kito, kad Baironas būtų galėjęs lengvai paliesti merginą, apkabinti ją ir pabučiuoti.

Jis taip ir padarė.

Tiesą sakant, Artemidė nerodė jokių ženklų, paskatinusių prasiveržti Bairono jausmus. Vieną akimirką jie kalbėjo apie Šuolius, gravitaciją ir Gilbretą, o kitą - ji paniro į jaunuolio glėbį, leisdama jam palytėti savo sodrias šilkines lūpas.

Baironas instinktyviai panoro ištarti absurdiškus atsiprašymo žodžius, tačiau prieš prabildamas pastebėjo, kad ji niekur nesiruošia bėgti. Užsimerkusi mergina atrėmė galvą į jo kairiąją ranką.

Nieko nesakydamas Baironas pasirinko geresnę išeitį - vėl įsisiurbė į jos lūpas.

Kai Artemidė prašneko, jos balsas nuskambėjo šiek tiek svajingai:

- Ar tu alkanas? Jei nori, pašildysiu maisto koncentratą. Po to galėsi pamiegoti, o aš prižiūrėsiu valdymo prietaisus. Ir... žinai, iš pradžių grįšiu į kajutę apsirengti.

Ji stabtelėjo prie durų ir atsisuko:

- Beje, koncentrato skonis ne toks jau blogas. Tik reikia priprasti. Ačiū, kad pasirūpinai maisto atsargomis.

Kad ir kaip būtų keista, jųdviejų paliaubas įtvirtino ne bučinys, o Artemidės padėka.

Po poros valandų į piloto kabiną užklydo Gilbretas, kuris, regis, nė trupučio nenustebo išvydęs linksmai besišnekučiuojančią porelę. Užuot pareiškęs pastabą dėl Bairono rankos, pri-

lipusios prie dukterėčios juosmens, jis paklausė:

- Kiek laiko liko iki Šuolio?

- Pusvalandis, - atsakė vaikinas.

Po trisdešimties minučių jis sėdo prie valdymo skydo, pokalbių šurmulys išsisklaidė užleisdamas vietą slegiančiai tylai.

Sulaukęs paskutinio atskaitos taško, Baironas giliai įkvėpė ir plačiu lanku, iš dešinės į kairę, patraukė svirtį.

Savo dydžiu "Kietaširdis" neprilygo laineriui, todėl kelionė per hiperedvę gavosi ne tokia sklandi, kokios buvo galima tikėtis. Baironui trumpam apsvaigo galva, prieš akis suvirpėjo vaizdas.

Po akimirkos aplinkiniai objektai vėl įgavo ryškius kontūrus.

Panoraminiame ekrane drastiškai pakito žvaigždės. Jaunasis pilotas pasuko laivą, kad išvaduotų "Kietaširdį" iš gravitacinio įkaitusių dujų kamuolių lauko. Galų gale, ekrane nušvitus akinančiai baltam žvaigždės taškeliui, Baironas nukreipė į jį teleskopą ir įjungė spektroskopinės analizės programą. Paskui atvertė "Almanachą" ir atidžiai peržiūrėjo skyrių, pavadintą "Spektrinės žvaigždžių savybės". Baigęs darbą pašoko nuo savo krėslo:

- Ji tebėra per toli. Teks vėl panirti į hiperedvę. Visgi mes keliaujame teisinga kryptimi. Prieš mus - Lingeino saulė.

Baironas pirmą kartą gyvenime savarankiškai atliko Šuolį ir, beje, sėkmingai.

12. MONARCHAS PASIRODO

Lingeino monarchas įsitempęs mąstė, tačiau jo minčių tėkmė niekaip neatsispindėjo šaltakraujiškoje veido išraiškoje.

- Ir tu laukei keturiasdešimt aštuonias valandas, kol nusprendei apie tai papasakoti? - pagaliau ištarė jis.

Rizetis narsiai atsakė:

- Mes nemanėme, kad jus reikėtų jaudinti dėl nereikšmingų dalykų. Sutrukdėme jus tik todėl, kad iki šiol nesugebėjome nieko suprasti. Turint omenyje mūsų padėtį, būtina saugotis keistų objektų.

- Noriu, kad pakartotum savo istoriją.

Monarchas užmetė koją ant žibančios palangės ir pažvelgė į lauką. Pats langas buvo geriausias keisto Lingeino architektūros stiliaus pavyzdys. Nedidelis, įrėmintas penkių pėdų gylio siaurėjančioje nišoje, su storu ir skaidriu lyg ašara stiklu, vingiuotų formų, jis labiau priminė lęšį, pro kurį iš visų pusių į pastato vidų sklido šviesa. Pažiūrėjus laukan, kaip ir pro visus monarcho rūmų langus, atsiverdavo miniatiūrinė, horizontą siekianti ir stiklo pakraščiuose šiek tiek iškreipta panorama. Tiesa, deformacijos netgi suteikdavo žavesio apačioje gyvybingai bruzdančiam miestui, iš oro uosto kylantiems pusmėnulio pavidalo stratosferiniams laivams. Pripratus prie tokių vaizdų, nė nešaudavo į galvą atidaryti lango ir susidurti su nuobodžia realybe. Kai pro lęšius plūstantys spinduliai susitelkdavo į vieną tašką, grasindami sukelti gaisrą, poliarizuoti stiklai automatiškai aptemdavo.

Žmogus, sukūręs teoriją, esą planetos architektūra atspindi to pasaulio padėtį Galaktikoje, neabejotinai lankėsi Lingeine ir grožėjosi jo pastatų langais. Kaip ir pro šiuos, žiūrint į nedidelę planetą iš viršaus, įmanoma išvysti nepakartojamą panoraminį vaizdą. "Pasauliai-valstybės", tokie, kaip Lingeinas, beveik išnyko iš Galaktikos, seniai įveikusios šią ekonominę ir politinę stadiją. Paprastai žvaigždinės sistemos jungdavosi į vieną politinį konglomeratą, tačiau Lingeinas neketino pakeisti per amžius nusistovėjusios tvarkos ir kolonizuoti naujų planetų. Visgi tai nė trupučio nepakenkė jo materialinei gerovei.

Galaktikoje egzistuoja pasauliai, kurie yra tarpinės hipererdve skriejančių laivų stotelės. Tai priklauso ne tik nuo tam tikro kosmoso regiono, bet ir nuo apgyvendintų planetų pasiskirstymo erdvėje, jų kolonizacijos, išsivystymo bei ekonominės sistemos tipo.

Senų senovėje suvokęs savo tranzitinę vertę, Lingeinas atvertė naują istorijos puslapį. Žinoma, strategiškai palankios koordinatės dar negarantuoja galingo investicijų srauto. Svarbiausia mokėti išnaudoti šią padėtį. Okupuodama aplinkinius asteroidus, neturinčius tiek išteklių, kad šie padėtų išgyventi naujakuriams, Lingeino valdžia tenorėjo išlaikyti prekybos monopoliją. Ant uolienų luitų pastatytos aptarnavimo stotys galėjo pasiūlyti erdvėlaiviams, ko tik širdis geidžia - nuo atsarginių hiperatominių variklių detalių iki knygų mikrofilmų projektorių.

Ūko Karalystės atsiųsdavo į prekybos centrus kailius, mineralus, grūdus, mėsą, medieną, tuo tarpu Vidinės Karalystės tiekdavo mechaninę įrangą, buitinius prietaisus, medikamentus, įvairiausių rūšių gaminius.

Būtent tuo Lingeinas panešėjo į savo pastatų langus - iš ekonomiškai klestinčios "planetos-valstybės" matėsi visa Galaktika.

- Pradėk nuo pašto laivo, Rizeti, - neatsigręždamas liepė monarchas. - Kur būtent jis susitiko su kateriu?

- Mažiau nei už šimto tūkstančių mylių nuo Lingeino. Tikslios koordinatės nėra svarbios. Nuo tada atvykėliai buvo akylai stebimi. Esmė ta, kad tiranų kateris nesiruošia pasitraukti iš planetos orbitos.

- Tarsi kažko lauktų, užuot ketindamas nusileisti?

- Taip.

- Ar pavyko išsiaiškinti, kiek laiko jie lūkuriuoja?

- Deja, tai neįmanoma. Daugiau niekas jų nematė. Mes atidžiai viską patikrinome.

- Ką gi, sugrįžkime prie pašto laivo, kurį sustabdę atvykėliai grubiai pažeidė Asociacijos su Tiranu Kodeksą.

- Abejoju, ar tai tiranai, - tarė Rizetis. - Neryžtingi veiksmai išduoda juos esant tremtiniais arba iš nelaisvės pasprukusiais kaliniais.

- Kalbi apie žmones, esančius tiranų kateryje? Galbūt jie nori, kad mes taip manytume? Na, gerai, jie paprašė perduoti man pranešimą...

- Taip, tiesiogiai monarchui.

- Tai viskas?

- Viskas.

- Jie nebuvo įžengę į pašto laivą?

- Palaikė ryšį per komunikatorių. Paskui iššovė pašto kapsulę, kurią sugavo mūsų erdvėlaivio tinklas.

- Kokį ryšį užmezgė - garso ar vaizdo?

- Pastarąjį. Lingeino laivo kapitonas sakė, kad su juo šnekėjosi jaunuolis, turintis "aristokratiškų manierų", kad ir ką tai reikštų.

Monarchas lėtai sugniaužė kumščius.

- Tikrai? Kodėl gi nenufotografavo jo veido? Kodėl padarė tokią klaidą?

- Kapitonas nesitikėjo, jog tai gali būti labai svarbu. O kaip jūs manote, sere?

Lingeino valdovas neatsakė į klausimą.

- Štai čia - pranešimas?

- Teisingai. Siaubingai ilga, iš vieno žodžio tesudaryta žinia, kurią mes privalėjome perduoti jums, tačiau dėl suprantamų priežasčių to nepadarėme. Kas, jei kapsulėje būtų paslėpta miniatiūrinė branduolinė bomba? Tokių atvejų pasitaikydavo ir anksčiau.

- Taip, panašiai žuvo ne vienas monarchas, - sumurmėjo Lingeino valdovas. - Tik vienas žodis - "Gilbretas". Vienas žodis...

Iš išorės monarchas atrodė ramus ir šaltas lyg uola, bet viduje pamažu išsikerojo abejonės, o jam nepatikdavo grumtis su ryžto stoka. Apribojimai valdovui negalioja - bent jau savose žemėse.

Lingeine ne visada vyravo monarchinė santvarka. Anksčiau planetą valdė pirklių dinastijos. Asteroiduose įkūrusios pirmąsias aptarnavimo stotis, turtingos šeimos priklausė aristokratiniam sluoksniui. Žemės nuosavybės požiūriu ir socialine padėtimi jos nusileido kaimyninių pasaulių rančeriams bei didžiųjų sodų valdytojams, tačiau gerokai lenkė juos savo finansiniais ištekliais.

Nieko nuostabaus, kad Lingeino tykojo įprasta tokiomis priemonėmis valdomų planetų dalia. Galios pusiausvyra svyruodavo tai vienos, tai kitos šeimos naudai. Tremtyje sustiprėjusios įvairios grupuotės nuolatos regzdavo intrigas bei perversmus. Palyginti su Rodijos direktoratu, Ūko regiono stabilumo įsikūnijimo, Lingeine tvyrojo tikras chaosas. Anot populiaraus priežodžio - "Jis permainingas tarsi Lingeinas".

Žvelgiant į praeitį, nesunku nuspėti, kokios pasekmės laukė "planetos-valstybės". Kaimyniniams pasauliams susivienijus į federacijas ir įgavus daugiau galios, brangios pilietinės Lingeino rietenos ėmė kelti rimtą grėsmę materialinei gerovei. Didesnė visuomenės dalis nenorėjo nieko, išskyrus ramybę. Todėl plutokratiją pakeitė monarchija, savo ruožtu suvaržiusi kai kurias laisves. Valdžia atiteko vienam žmogui, kurio draugiškas elgesys su plačiosiomis masėmis padėdavo užsitikrinti jų paramą, grumiantis su priešiškai nusiteikusiais pirkliais.

Monarchinė santvarka taip sustiprino Lingeiną, kad netgi tiranai, prieš trisdešimt metų užpuolę prekybininkų oazę, pateko į aklavietę. Žinoma, naujosios imperijos kūrėjų nepavyko nugalėti, tačiau, sulaukus aršaus atsako, tiranams teko pristabdyti invaziją į kitas planetas.

Skirtingai nuo likusių Ūko Karalysčių, tapusių Tirano vasalais, Lingeinas išsikovojo "sąjungininko" padėtį ir bent teoriškai apgynė savo nepriklausomybę, pasirašydamas Asociacijos Kodeksą.

Šios nuolaidos neapkvailino monarcho. Čionykščiai šovinistai gali tikėti esantys laisvi, bet Lingeino valdovas žinojo, kad per pastaruosius tris dešimtmečius tik per plauką pasisekdavo išvengti tikros okupacijos. Tik per plauką.

O dabar žaidimas artėja prie pabaigos, kai vargšę auką per pusę perkąs drakono nasrai. Sužinoję apie slaptą monarcho organizaciją, kad ir neveiksmingą, tiranai gavo kuo puikiausią dingstį griebtis baudžiamųjų veiksmų.

Galbūt kateris tėra pirmasis ugnies pliūpsnis, atsklidęs iš drakono gerklės?

- Ar laivą saugoja sargybiniai? - paklausė monarchas.

- Juk sakiau, kad atvykėliai stebimi. Masės matuoklio veikimo ribose sklendžia du mūsų *krovininiai* erdvėlaiviai. - Rizetis kreivai šyptelėjo.

- Ar pavyko sužinoti ką nors įdomaus?

- Ne. Beje, vienintelis Gilbretas, kurį aš pažįstu, yra Rodijos Hinridų dinastijos atstovas. Ar kada teko su juo bendrauti?

- Kai paskutinį kartą viešėjau Rodijoje, - atsakė monarchas.

- Jūs, be abejo, nieko jam nepasakojote?

- Be abejo.

Rizetis mąsliai prisimerkė.

- Aš maniau, kad jums stinga atsargumo, kaip ir tiranams, nekreipusiems dėmesio į Gilbretą - šiaip ar taip, pastaruoju metu Rodiją valdo silpnaprotis Hinridų palikuonis. Buvau tikras, kad jus bandoma įvilioti į spąstus.

- Mažai tikėtina. Iš Lingeino išvykau prieš metus, o atgal grįžau tik praeitą savaitę, ir tai neilgam. Argi ne keista, kad būtent šiuo metu gaunu pranešimą?

- Jūs negalvojate, jog tai sutapimas?

- Žinau tik *vieną* priežastį, kodėl tai negali būti sutapimas.

Man teks apsilankyti tame kateryje. Be palydos.

- Neįmanoma, sere, - sušuko priblokštas Rizetis. Dešinįjį jo smilkinį vagojantis randas netikėtai įgavo purpurinį atspalvį.

- Kas man uždraus? Gal tu? - šaltai pasiteiravo monarchas.

Nedrįsdamas primygtinai prieštarauti Lingeino valdovui, Rizetis nuleido galvą ir tyliai sumurmėjo:

- Kaip įsakysite, sere.

"Kietaširdžio" trijulei iki gyvo kaulo įgriso varginantis laukimas. Jau dvi dienas jie skrido planetos orbitoje nieko neveikdami.

Ilgą laiką atidžiai stebėjęs valdymo skydo parodymus Gilbretas paklausė:

- Ar tau neatrodo, kad jie pajudėjo?

Baironas dirstelėjo į prietaisus. Jis skutosi, rūpestingai gramdydamas nuo smakro šarmines tiranų putas.

- Ne, jie nė nekrustelėjo. Tiesiog budriai mus stebi.

Vaikinas sutelkė dėmesį į viršutinę lūpą, atkakliausiai skutimosi procedūrai besipriešinantį odos plotelį, ir susiraukė, pajutęs ant liežuvio galo rūgštų putų skonį. Tiranai mokėdavo grakščiai sudoroti visus barzdaplaukius, pasitelkę į pagalbą savo išradimą. Nekyla abejonių, jog tai pats greičiausias ir švariausias trumpalaikio skutimosi metodas, jei tik juo naudodavosi profesionalas. Šarminės putos lengvai ištirpdydavo plaukelius, nepažeisdamos odos, kuri tejausdavo švelnų spaudimą, primenantį šilto oro srovę.

Vis dėlto Baironas niekaip negalėjo užmiršti gandų ar tikrų faktų (kad ir kas tai būtų), esą tarp tiranų paplitusį veido vėžį labiausiai įtakodavo jų putos, skirtos higieninei veido priežiūrai. Pirmą kartą per visą gyvenimą jaunuoliui dingtelėjo, kad galbūt reikėtų depiliuoti savo veidą. Kai kuriuose Galaktikos regionuose šioji procedūra būdavo taikoma itin dažnai. Apmąstęs tokią galimybę Baironas nusprendė, kad neverta visam laikui atsisakyti barzdaplaukių. O jei pasikeis mada, ir vyrai pradės auginti ūsus arba garbanotas žandenas?

Baironas nužvelgė veidrodyje savo veidą svarstydamas, ar jam tiktų iki žandikaulių nutįsę bakenbardai. Vaikino mintis nutraukė tarpduryje pasirodžiusi Artemidė:

- Maniau, kad tu miegi.

- Jau atsikėliau, - atsakė jis ir nusišypsojo.

Mergina švelniai paglostė Bairono skruostą.

- Atrodai lyg aštuoniolikmetis.

Jis prispaudė Artemidės delną prie savo lūpų.

- Nesileisk apgaunama išorės.

- Ar jie vis dar stebi mus?

- Taip. Tau neapkarto nuobodžios pertraukos, kurių metu tegali sėdėti ir jaudintis?

- Šioji pertrauka gana maloni.

- Jei turi omenyje kitus jos aspektus.

Artemidė pakeitė temą:

- Kodėl mes nenusileidžiame į Lingeiną?

- Mudu su Gilbretu galvojome apie tai ir supratome, kad mes nesame pasiruošę tokiai rizikai. Galime ramiai laukti, kol išseks vandens atsargos.

Į jaunuolių pokalbį įsiterpė Gilbretas:

- Jie *tikrai* pajudėjo!

Baironas pribėgo prie valdymo skydo ir įdėmiai patikrino masės matuoklį. Pažvelgęs į bendražygį burbtelėjo:

- Gali būti, jog tu neklysti.

Čiupęs skaičiavimo mašinėlę jis įniko spaudyti mygtukus.

- Ne, tiedu erdvėlaiviai nepajudėjo, Gilbretai. Masės matuoklio parodymus pakeitė prie jų prisijungęs trečiasis laivas. Jei teisingai nustačiau skrydžio trajektoriją, jis nutolęs nuo mūsų per penkis tūkstančius mylių, q lygus 46 laipsniams, o f - 192 laipsniams. Kita vertus, jei pritaikysime nestandartines atstumo matavimo priemones, tuomet q ir f bus atitinkamai lygūs 314 ir 168 laipsniams.

Nutilęs Baironas vėl įsisteibeilijo į valdymo prietaisų ekranus.

- Berods, tas nedidelis laivas artėja prie "Kietaširdžio". Ar įstengtum su jais susisiekti, Gilbretai?

- Galiu pamėginti, - atsakė šis.

- Gerai. Tik atjunk vaizdinį ryšį. Iš pradžių reikia išsiaiškinti, kas užsimanė pas mus pasisvečiuoti.

Baironas susižavėjęs stebėjo, kaip Gilbretas valdo kontrolinius eterinio radijo siųstuvo jungiklius. Matyt jis turėjo įgimtą talentą šiam darbui. Reguliuodamas siaurojo radijo spindulį, operatorius beveik nesulaukdavo pagalbos iš laivo kompiuterio.

Maždaug už šimto mylių nutolusio laivo koordinatės paprastai būna apskaičiuojamos su penkių ar šešių laipsnių paklaida, o tai reiškia, kad objektas, su kuriuo bandoma užmegzti ryšį, gali skristi bet kokiame dešimties milijonų kubinių mylių erdvės taške, tuo tarpu radijo signalo skersmuo nesiekė nė pusės mylios. Sklinda gandai, neva patyręs operatorius sugeba pajusti, koks atstumas skiria taikinį ir pro jį prašovusį spindulį. Žinoma, tokia teorija neturi nieko bendro su mokslo sritimi, tačiau neretai kito paaiškinimo tiesiog neįmanoma surasti.

Gilbretui prisireikė vos dešimties minučių, kad susisiektų su artėjančiu erdvėlaiviu.

Dar po dešimties minučių Baironas atsilošė savo krėsle ir tarė:

- Jie atsiųs pas mus vieną žmogų.

- Ar mums verta sutikti su jų pasiūlymu? - paklausė Artemidė.

- Kodėl gi ne? Juk mes ginkluoti.

- O jei per arti prisileisime jų laivą?

- Arta, tiranų kateris tris ar keturis kartus galingesnis už pačius geriausius Lingeino karo laivus. Jų veiksmus varžo žymusis Asociacijos Kodeksas, be to, mes turime penkis didelio kalibro blasterius.

- Nė nežinojau, jog tu moki naudotis tiraniškais ginklais, - nustebo Artemidė.

Bairono nepradžiugino galimybė ištrinti iš jos veido susižavėjimo išraišką.

- Nemoku. Kol kas. Bet užtikrinu tave, kad Lingeino erdvėlaivis nedrįs mūsų pulti.

Po pusvalandžio panoraminiame ekrane išryškėjo nediduko laivo kontūrai. Aiškiai matomos dvi vertikalių stabilizatorių eilės liudijo, kad jam dažnai tenka pakilti į stratosferą.

Pažvelgęs pro teleskopą Gilbretas džiaugsmingai šūktelėjo:

- Tai asmeninė monarcho jachta. - Vyriškis plačiai išsišiepė. - Argi nesakiau, kad sulauksime jų dėmesio, jei paminėsime mano vardą?

Prieš sustingdamas ekrane, Linegeino laivas kurį laiką mažino greitį.

Per radijo imtuvą atsklido plonas balsas:

- Pasiruošę priimti svečią?

- Pasiruošę! - atsakė Baironas. - Bet tiktai vieną žmogų.

- Taip, vieną žmogų, - patvirtino balsas.

Jachta iššovė metalinį, vingiuojantį it gyvatė lyną su pritvirtintu magnetiniu cilindru, kuris išaugo panoraminiame ekrane, paskui pranyko iš akiračio ir dusliai žvangėdamas prilipo prie "Kietaširdžio" korpuso. Susijungimo momentu erdvėlaivius siejančia gija nuvilnijo inertiškos bangos.

Lingeino laivas atsargiai nutolo ištiesindamas lyną. Kosminėje erdvėje įsitempusią stygą nutvieskė vietinės saulės spinduliai, tačiau jos galo beveik nesimatė.

Baironas maksimaliai sustiprino teleskopo galingumą, ir ekraną užtvindė jachta bei miniatiūrinė žmogaus figūra, įsikibusi į pusės mylios ilgio kabelį.

Tiesą sakant, kosmose būdavo propaguojamas kiek kitoks persėdimo metodas. Dažniausiai du laivai taip priartėdavo vienas prie kito, kad jų oro šliuzai beveik liesdavosi. Tarp pastarųjų, magnetinio lauko dėka, nusidriekdavo tunelis, kuriuo žmogus galėdavo keliauti nesisaugodamas stingdančio vakuumo šalčio. Žinoma, tam reikėjo abipusio sutarimo ir pasitikėjimo.

Tuo tarpu slenkant metaliniu lynu, tekdavo įsirangyti į skafandrą. Žiūrint pro teleskopą, Lingeino atstovas priminė nerangų storulį, su vargu judinantį galūnes. Baironas matė, kad, jam sulenkus ranką, akimoju suvibruodavo mechaninės sandūros, leisdamos dantračiams įsisprausti į kitą griovelį.

Abu laivai sklendė erdvėje vienodu greičiu saugodamiesi, kad nenutrūktų lynas, o keliautojas nenulėktų kūliavirsčia į tolimos saulės glėbį. Jei taip įvyktų, niekas neįstengtų sustabdyti jo skrydžio į amžinybę.

Žmogus iš Lingeino judėjo sparčiai ir užtikrintai. Prieš atleisdamas vieną ranką ir sugriebdamas įtemptą kabelį kita, jis nusklęsdavo į priekį mažiausiai tuziną pėdų, tarsi gibonas, apsisiautęs žvilgančiu skafandru.

- Kas atsitiks, jeigu jam nepavyks nustverti lyno? - paklausė Artemidė.

- Net jeigu taip atsitiktų - nors, sprendžiant iš įgudusių jo veiksmų, tokia galimybė labai abejotina, - mes nesunkiai jį sugautume.

Priartėjęs Lingeino atstovas pradingo už panoraminio ekrano ribų. Po penkių sekundžių ant laivo korpuso subildėjo jo žingsniai.

Baironui trūktelėjus signalinę svirtį, nutvisko oro šliuzo kontūrai. Po akimirkos, tarsi paklusdamos įsakmiam barbenimui, prasivėrė išorinis liukas. Už piloto kabinos pasigirdo dunkstelėjimas. Oro šliuzo liukui užsidarius, prasiskyrė sienos dalis, ir į vidų įžengė žmogus.

Jo skafandras akimoju aprasojo, storą šalmo stiklą apgaubė balzgana migla. Baironas įjungė šildytuvus, ir į kabiną plūstelėjo karšto oro srautas, pavertęs šerkšną blizgančiais vandens lašeliais.

Striuki metaliniai atvykėlio pirštai įnirtingai krapštė šalmo skląstį, tarytum žmogus būtų norėjęs kuo greičiau atsikratyti baltu rūku, aptraukusiu akis. Liesdamiesi prie vidinės izoliacijos sušiugždėjo plaukai, ir netrukus bendražygių trijulė išvydo jo veidą.

- Jūsų kilnybe! - džiaugsmingai šūktelėjo Gilbretas ir triumfuodamas pridūrė: - Tai monarchas, Baironai.

Nustėręs vaikinas tesugebėjo kimiai išspausti:

- Džontis!

13. MONARCHAS PASILIEKA

Koja stumtelėjęs vieną skafandro dalį į šoną, kitą padėjęs ant minkšto krėslo, Lingeino valdovas pareiškė:

- Senokai taip nesportavau. Nors sakoma - įgūdžiai nepranyksta visą gyvenimą. Mano atveju, tai gryna teisybė. Sveiki, Farilai, lorde Gilbretai. O čia, jei gerai pamenu, valdytojo duktė, ledi Artemidė!

Monarchas įsikišo tarp lūpų ilgą cigaretę, kurio galiukas nušvito, jam giliai įkvėpus. Kabinoje padvelkė malonus aromatizuoto tabako kvapas.

- Nesitikėjau taip gretai su jumis susitikti, Farilai, - tarė jis.

- Galbūt manėte, kad daugiau niekada su manimi nesusidursite, - įgėlė Baironas.

- Gyvenime visko pasitaiko, - sutiko monarchas. - Suprantama, kai gauni pranešimą su vienu vieninteliu žodžiu "Gilbre-

tas", be to, žinai, kad Gilbretas nemoka pilotuoti laivo; kai pats išsiunti į Rodiją jaunuolį, išmanantį navigacines subtilybes ir turintį užtektinai ryžto, kad pagrobtų tiranų katerį; kai išgirsti, jog su tavimi nori susisiekti "jaunas ir aristokratiškų manierų" šio laivo įgulos narys, norom nenorom peršasi akivaizdi išvada. Aš nė kiek nenustebau jus išvydęs.

- Leiskite tuo suabejoti, - atrėžė Baironas. - Kiekvienas žudikas velniškai nustebtų pamatęs, kad jo aukai pavyko išgyventi. Aš neprasčiau už jus išmanau dedukcijos meną.

- Farilai, jūsų protiniai sugebėjimai verti pagarbos.

Monarchas kalbėjo ramiai, nė trupučio nesutrikęs, ir Baironas suprato, kad demonstruodamas pyktį jis atsidūrė kvailio vietoje. Įniršęs vaikinas atsigręžė į savo draugus.

- Tai Sanderas Džontis, apie kurį jums pasakojau. Man nesvarbu, kad jis yra Lingeino monarchas. Net jei būtų penkiasdešimties pasaulių valdovas, jis vis tiek pasiliks man Sanderu Džončiu.

- *Šitas* žmogus... - pradėjo Artemidė.

Ją nutraukė Gilbretas, drebančia plona ranka trindamas kaktą:

- Valdykis, Baironai. Ar tu išprotėjai?

- Aš *nesu* išprotėjęs! - suriko jaunuolis ir tučtuojau pasistengė susitvardyti. - Tu teisus. Man nederėtų šaukti. Nešdinkitės iš mano laivo, Džonti. Ar pakankamai tyliai pasakiau? Nešdinkitės iš mano laivo.

- Brangusis Farilai, kodėl jūs siūlote man išvykti?

Gilbretas kažką nerišliai sukrenkštė, tačiau Baironas šiurkščiai nustūmė jį į šoną ir atsisuko į monarchą, prisėdusį ant krėslo.

- Jūs padarėte vieną klaidą, Džonti. Tiktai vieną. Juk negalėjote žinoti, kad pasprukęs iš savo bendrabučio kambario paliksiu miegamajame laikrodį, kurio apyrankė reaguoja į padidėjusį radiacijos lygį.

Monarchas išpūtė dūmų ratilą ir maloniai nusišypsojo.

- Toji apyrankė nė sykio nenusidažė mėlynu atspalviu, - tęsė Baironas. - Tą naktį mano kambaryje buvo paprasčiausias bombos falsifikatas. Jei paneigsite mano žodžius, apšauksiu jus melagiu. Man jokio skirtumo, kas jūs toks - Džontis, monarchas, ar dar velniai žino kas.

Svarbiausia, kad būtent *jūs* pakišote falsifikatą. Būtent *jūs*

papurškėte hipnito dujas, o paskui suvaidinote likusią komedijos dalį. Privalėjote tai padaryti, antraip būčiau išmiegojęs visą naktį ir nieko nesupratęs. Taigi kas paskambino vaizdofonu norėdamas užsitikrinti, kad aš pabusiu ir aptiksiu bombą, specialiai padėtą šalia radiacinio skaitiklio? Kas išsprogdino duris ir suteikė man galimybę pabėgti, kol nespėjau išsiaiškinti, jog tai nelemta klastotė? Turbūt linksmai praleidote naktelę, Džonti.

Baironas nutilo tarsi trokšdamas įsitikinti, kad jo žodžiai padarė reikiamą įspūdį. Monarchui mandagiai linktelėjus galva, vaikinas pajuto, kad jį užlieja įsiūčio banga. Apėmė jausmas, tarytum jis bergždžiai daužytų pagalves, čaižytų vandenį, spardytų orą.

- Tiranai ruošėsi nužudyti mano tėvą, - nuožmiai išrėžė Baironas. - Netrukus būčiau apie tai sužinojęs. Gal būčiau keliavęs į Nefelą, gal ir ne. Turėjau teisę pats nuspręsti, ar verta atvirai pasipriešinti tiranams. Turėjau teisę pasirengti bet kokiai įvykių eigai.

Tačiau jūs norėjote, kad aš skrisčiau į Rodiją ir pasimatyčiau su Hinriku. Žinoma, nesitikėjote, kad paklusiu *jūsų* įgeidžiams ir pasinaudosiu *jūsų* patarimu. Todėl sumodeliavote tokią situaciją, kuri neleido man pasirinkti kitos išeities!

Galvojau, jog mane kažkas stengiasi susprogdinti, bet nesupratau, kokios priežastys verčia žudikus kėsintis į mano gyvybę. Atrodė, kad jūsų dėka man pavyko ištrūkti iš mirtinų spąstų. Atrodė, kad jūs žinote viską, pavyzdžiui, ką privalėčiau daryti toliau. Buvau praradęs pusiausvyrą ir sutrikęs, todėl paklausiau jūsų patarimo.

Baironas užsičiaupė pritrūkęs kvapo, bet atsakymo nesulaukė.

- Jūs nė neketinote paaiškinti, kad laivas, kuriuo išskridau iš Žemės, priklauso Rodijai ir kad jūs pasirūpinote pranešti kapitonui tikrąją mano tapatybę! - vėl suriko jis. - Jūs nepaaiškinote, kad, laineriui nusileidus į Rodiją, aš akimoju pateksiu tiranams į rankas. Gal išdrįsite tai paneigti?

Stojo ilga pauzė. Džontis užgesino nuorūką.

Gilbretas patrynė savo rankas.

- Baironai, kokias nesąmones tu kalbi. Monarchas niekuomet nebūtų...

Džontis pakėlė galvą ir tyliai ištarė:

- Dar ir kaip būtų. Jūsų įžvalgumas tiesiog nuostabus, Baironai. Aš pripažįstu pakišęs netikrą bombą ir nusiuntęs jus į Rodiją tam, kad pakliūtumėte tiranams į nagus.

Vaikino veidas prašviesėjo. Bent truputį išsisklaidė bejėgiškumo pojūtis.

- Vieną dieną, Džonti, - pasakė jis, - aš su jumis atsiskaitysiu. Šiuo metu mano veiksmų laisvę varžo trys karo laivai, lūkuriuojantys Lingeino monarcho. Visgi, kol esu "Kietaširdžio" pilotas, nenoriu jūsų matyti savo kateryje. Siūlyčiau apsivilkti skafandrą ir geruoju pasišalinti.

- Šį laivą jūs užgrobėte kaip tikras piratas.

- Nesvarbu. Dabar *aš* jį valdau. Jūs turite penkias minutes, kad įsirangytumėte į savo skafandrą.

- Kam tie dramatiški vaidinimai? Mes reikalingi vienas kitam, todėl aš privalau pasilikti čia.

- Man nereikia *jūsų*. Nereikėtų netgi tuo atveju, jei mus užkluptų tiranų laivynas, o jūs padėtumėte jų atsikratyti.

- Farilai, jūs kalbate ir elgiatės, kaip paauglys, - pareiškė Džontis. - Aš leidau jums išsišnekėti. Galbūt atėjo *mano* eilė tarti keletą žodžių?

- Ne. Niekas manęs nepriverstų jūsų klausytis.

- O dabar?

Artemidė išgąstingai sušuko. Baironas žengė į priekį, tada stabtelėjo, paraudęs iš pykčio, nežinodamas, ką daryti.

- Aš nevengiu atsargumo priemonių, - pasakė Džontis. - Atleiskite, kad grasinu ginklu, tačiau dėl jūsų užsispyrimo neturiu kitos išeities.

Monarchas laikė rankoje kišeninį blasterį, kurio spinduliai, užuot paralyžiavę ar sukėlę skausmą, garantuodavo staigią mirtį.

- Jau daugelį metų ruošiau Lingeiną kovai prieš Tiraną, - pradėjo Džontis. - Ar įsivaizduojate, koks tai sunkus darbas? Praktiškai neįmanomas. Vidinės Karalystės jokiu būdu nesutiktų padėti. Žinojome tai iš savo skaudžios patirties. Pavergtos planetinės sistemos tegali pasipriešinti tiranams susivienijusios, tačiau vietiniai valdytojai nesileidžia tuo įtikinami. Aktyvi jūsų tėvo veikla kainavo jam gyvybę. Atminkite, jog tai ne vaikų žaidimas.

Kai jūsų tėvas pakliuvo į nelaisvę, supratome sulaukę rim-

tos krizės. Tiranai suėmė vieną iš sąmokslo organizatorių, tad privalėjome nukreipti juos klaidingais pėdsakais. Kuriam laikui man teko užmiršti garbės ir padorumo sąvokas.

Juk negalėjau prieiti prie jūsų ir pasakyti: "Farilai, mums ant kulnų lipa tiranai. Jūs esate rančerio sūnus, todėl keliate įtarimą. Keliaukite į Rodiją ir draugiškai bendraudamas su Hinriku nukreipkite jų dėmesį nuo Lingeino. Vykdydamas šią pavojingą užduotį, jūs galite netekti gyvybės, bet dabar svarbiausia idealai, dėl kurių kovojo jūsų tėvas."

Visai įmanoma, kad jūs būtumėte sutikęs su pasiūlymu, bet aš nedrįsau eksperimentuoti. Buvau priverstas valdyti jūsų veiksmus tam tikrais manevrais. Garantuoju, jog tai itin sudėtingas darbas, tačiau atsidūręs aklavietėje aš neturėjau kito pasirinkimo. Atvirai prisipažįstu - nežinojau, ar sugebėsite išsigelbėti. Vis dėlto jus buvo galima paaukoti. Matote, aš nieko neslepiu. Jums pavyko išgyventi, ir šis faktas mane išties pradžiugino.

Be to, nerimavome dar dėl vieno dalyko. Tiksliau sakant, dokumento...

- Kokio dokumento? - įsiterpė Baironas.

- Malonu, kad susidomėjote. Kaip minėjau, jūsų tėvas dirbo man, todėl aš žinojau, kad jis paprašė jūsų surasti dokumentą. Puikus pasirinkimas - jaunuolis, teisėtai gyvenantis Žemėje, nekelia jokių įtarimų. *Vėliau* padėtis pasikeitė. Suėmę Videmoso rančerį, tiranai iš karto atkreipė dėmesį į jo sūnų. Jei būtumėte aptikęs dokumentą, šis neišvengiamai būtų patekęs į priešų rankas. Turėjome išskraidinti jus iš Žemės, kol nespėjote įvykdyti savo užduoties. Nejau tvirtinsite, jog tai nelogiškas sprendimas?

- Vadinasi, dokumentą gavote *jūs*? - paklausė Baironas.

- Ne, - papurtė galvą monarchas. - Kažkas nugvelbė jį iš Žemės prieš daugelį metų. Hmm... ar galėčiau padėti blasterį? Ranka apsunko.

- Žinoma, - atsakė Baironas.

Nuleidęs ginklą monarchas pasiteiravo:

- Ką tėvas papasakojo jums apie dokumentą?

- Nieko tokio, ko nežinotumėte. Pats sakėte, kad jis dirbo jums.

- Teisingai pastebėta, - nelinksmai šyptelėjo monarchas.

- Ar savo pasakojimą baigėte?
- Taip.
- Tuomet nešdinkitės iš laivo, - paragino vaikinas.
- Palauk, Baironai, - prabilo Gilbretas. - Užmiršk trumpam savo asmenines nuoskaudas. Kaip dėl mudviejų su Artemide? Mūsų balsai *taip pat* šį tą reiškia. Manau, jog monarchas kalba išmintingai. Norėčiau priminti, kad Rodijoje išgelbėjau tau gyvybę. Galėtum parodyti dėkingumą ir atsižvelgti į mano nuomonę.
- Gerai, priimk mano nuoširdžią padėką! - suriko Baironas ir parodė pirštu į oro šliuzą. - O dabar keliauk kartu su juo. Dink iš akių. Norėjai surasti monarchą? Štai ir jis! Aš sutikau nuskraidinti jus į Lingeiną ir savo pažadą įvykdžiau. Todėl neaiškink *man*, ką turėčiau daryti.
Jis atsisuko į Artemidę netverdamas kailyje iš pykčio.
- Gal pageidautum ką nors pridurti? Tu irgi išgelbėjai man gyvybę. Berods, visi aplinkui daugiau nieko neveikia, tik gelbsti man gyvybę. Gal nori išskristi drauge su jais?
Mergina šaltai atkirto:
- Nekalbėk už mane, Baironai. Jei norėčiau, taip ir pasakyčiau.
- Nemanyk, kad esi kuo nors įsipareigojusi. Gali išvykti, kada tik užsigeisi.
Įsižeidusi ji nusigręžė. Sąmonės kertelėje kuždantis sveiko proto balsas tvirtino Baironui, esą jis elgiasi vaikiškai, nes nepajėgia numalšinti bejėgiško įniršio ir susitaikyti su mintimi, kad pasirodė prieš Lingeino valdovą kaip tikras kvailelis. Bjauriausia tai, kad jų nė kiek nesujaudino Džončio aiškinimai, neva atiduodamas Baironą Farilą tiranams, tarsi kaulą šunims, jis nieko blogo nepadarė. Po perkūnais, galbūt jie mano, kad Videmoso rančerio sūnus tėra paprasčiausias žaisliukas?
Jis prisiminė netikrą bombą, Rodijos lainerį, tiranus, pašėlusią naktį valdytojo rūmuose ir pajuto gailestį sau pačiam.
- Na, Farilai? - tarė monarchas.
- Na, Baironai? - pakartojo Gilbretas.
Jaunuolis atsisuko į Artemidę.
- Ką *tu* galvoji?
- Kad ir kaip ten būtų, jis tebėra Lingeino valdovas, kurio laukia trys karo laivai. Regis, tu neturi iš ko rinktis, - ramiai atsakė ji.

Monarchas nužvelgė merginą neslėpdamas susižavėjimo.

- Džiugu, miledi, kai po tokia malonia išore slypi skvarbus protas. - Kurį laiką jis įdėmiai spoksojo į Artemidę.

- Ką siūlote? - paklausė Baironas.

- Jei sutiksite prisidėti prie bendro reikalo, pažadu nugabenti jus į tą vietą, kurią milordas Gilbretas vadina maištininkų pasauliu.

- Esate tikras, kad jis *egzistuoja*?

Gaižų Bairono burbtelėjimą lydėjo Gilbreto balsas:

- Vadinasi, tai *Lingeinas*?

Monarchas šyptelėjo.

- Milordo paminėtas pasaulis išties egzistuoja, tačiau tai ne Lingeinas.

Iš Gilbreto lūpų išsprūdo nusivylimo atodūsis.

- Kita vertus, galėčiau padėti jį surasti, - pridūrė monarchas.

- Kaip? - griežtai paklausė Baironas.

- Šią problemą ne taip jau sunku išspręsti, kaip jūs manote. Tarkim, milordas sakė tiesą tvirtindamas, kad lankėsi pasaulyje, kuris organizuoja maištą prieš tiranus. Toji planeta, tūnanti kažkur Ūko regione, sugebėjo išlikti nepastebėta dvidešimt metų. Tokiu atveju, tėra vienintelė vieta, kurioje ji galėtų būti.

- Kokia?

- Nejau neaišku, kad maištininkų pasaulis slepiasi Ūko viduje?

- Ūko *viduje*?

- Na, žinoma, vardan Didžiosios Galaktikos, - sumurmėjo Gilbretas.

Bendražygių trijulei teko pripažinti, jog tai akivaizdu.

Artemidė nedrąsiai pasiteiravo:

- Argi žmonės gali gyventi Ūko gelmėse?

- Kodėl gi ne? - patraukė pečiais monarchas. - Ūką sudaro ne nuodingos dujos, o paprasčiausių dulkių trupinėliai, nutolę vienas nuo kito milžiniškais atstumais ir sugeriantys žvaigždžių šviesą taip, kad prieš save tegali įžiūrėti tamsią miglą. Visais kitais atžvilgiais, tos dulkės nė trupučio nekenksmingos ir praktiškai nepastebimos.

Atleiskite, jei mano kalba pasirodys jums pernelyg smul-

kmeniška. Pastaruosius kelis mėnesius praleidau Žemės universitete rinkdamas informaciją apie Arklio Galvos ūką.

- Kodėl būtent ten? - nutraukė jį Baironas. - Tai nėra labai svarbu, bet man paprasčiausiai įdomu, tuo labiau, kad mudu susipažinome Žemėje.

- Aš neturiu ko slėpti. Išvykęs iš Lingeino savais reikalais - pastarieji niekaip nesusiję su aptariama tema, - prieš pusmetį apsilankiau Rodijoje. Mano agentui, Videmosui - jūsų tėvui, Baironai, - nesisekė derėtis su valdytoju, kurį bandėme patraukti į mūsų pusę. Mėginau asmeniškai jį įkalbėti, tačiau nepasiekiau jokių rezultatų. Nepykite, miledi, tačiau tokio tipo žmogui, kaip Hinrikui, ne vieta mūsų organizacijoje.

- Teisingai, - suniurzgė Baironas.

- Kita vertus, man nusišypsojo laimė susitikti su Gilbretu, - pratęsė monarchas. - Paskui išvykau į Žemę, žmonijos lopšį, pradėjusį pirmuosius Galaktikos tyrinėjimus. Nieko keisto, jog tame pasaulyje išliko didžiausi moksliniai archyvai. Paaiškėjo, kad Arklio Galvos ūkas niekada nebuvo kolonizuotas. Kas išdrįstų rizikuoti skrisdamas į kosminės erdvės sektorių, kur visiškai nesimato aplinkinių žvaigždžių? Šiaip ar taip, man tereikėjo informacijos.

Dabar atidžiai paklausykite. Tiranų laivas, kuriame tūnojo įkalintas lordas Gilbretas, susidūrė su meteoru po pirmojo Šuolio. Žinant, kad kelionė iš Tirano į Rodiją vyksta įprastu prekybiniu maršrutu - manau, niekam dėl to nekyla abejonių, - galima tiksliai nustatyti kelio atkarpą, kurioje erdvėlaivis nukrypo nuo kurso. Paprastai, prieš kitą Šuolį spėjama nuskristi maždaug pusę milijonų mylių.

Štai dar viena prielaida - įsirėžęs į valdymo skydą meteoras greičiausiai suskaldė laivo giroskopą ir tokiu būdų pakeitė Šuolių linkmę. Tačiau, norint pakoreguoti hiperatominių postūmių *galią*, reikėtų sutraiškyti visus variklius, o jų, suprantama, meteoras nepalietė.

Taigi keturių likusių Šuolių ilgis išliko nepakitęs, kaip ir sąlyginė jų linkmė. Tai kažkas panašaus į vingiuotą, nežinoma kryptimi ir nežinomu kampu sulenktą vielą. Hmm... gal verčiau pasiūlysiu kitą pavyzdį. Įsivaizduokite sferą, kurios centras būtų laivo ir meteoro susidūrimo taškas, o spindulį sudarytų likusių Šuolių vektorių suma.

Kai nubraižiau tokios sferos diagramą, paaiškėjo, kad maždaug šeši tūkstančiai kvadratinių laipsnių, viena ketvirtoji jos paviršiaus slypi Arklio Galvos ūke. Mums telieka surasti Ūko viduje, milijonus mylių aprėpiančioje teritorijoje, spindinčią žvaigždę, šalia kurios avariją patyrė Gilbreto laivas.

Kiek, jūsų manymu, žvaigždžių mes galėtume aptikti taip arti įsivaizduojamos sferos paviršiaus? Atminkite, kad Galaktikoje jų yra šimtas milijardų.

Pats to nepastebėdamas Baironas ėmė svarstyti Džončio užduotą klausimą.

- Turbūt kelis šimtus?

- Penkias! - pataisė jaunuolį monarchas. - Tiktai penkias. Jus suklaidino skaičius su vienuolika nulių. Galaktika talpina savyje septynis trilijonus kubinių šviesmečių, o tai reiškia, kad vidutiniškai vieną žvaigždę gaubia septyniasdešimt kubinių šviesmečių. Gaila, nenutuokiu, aplink kuriuos iš tų penkių dangaus kūnų skrieja apgyvendintos planetos. Tarkim, kad Ūko viduje, mums reikiamoje srityje, egzistuoja vienintelė kolonizuota sistema. Deja, senųjų laikų astronomai neturėjo laiko gilintis į smulkmenas. Jiems terūpėjo apskaičiuoti žvaigždžių padėtį erdvėje, ištirti būdingas jų savybes, spektrinius tipus.

- Jūs tvirtinate, kad vienoje iš penkių žvaigždinių sistemų, mes aptiksime maištininkų pasaulį? - vėl prabilo Baironas.

- Tai pati logiškiausia išvada.

- Jei patikėsime Gilo istorija.

- Aš tikiu.

- Prisiekiu, kad papasakojau jums gryną tiesą, - pasipiktinęs įsiterpė Gilbretas.

- Ketinu asmeniškai ištirti tenykštes Ūko planetas, - tarė Džontis. - Mano motyvai akivaizdūs. Būdamas Lingeino monarchu, galiu nemažai prisidėti organizuojant pasipriešinimą.

- Ir padedamas dviejų Hinridų bei Videmoso užsitikrinti stiprią, saugią padėtį laisvę išsikovojusiuose pasauliuose, - patikslino Baironas.

- Jūsų ciniškos šnekos manęs negąsdina, Farilai. Natūralu, kad žinodamas apie galimą sėkmingą maištą noriu palaikyti laiminčiąją pusę.

- Nes bijote, kad Lingeinas gali būti padovanotas kokiam nors maištininkų kapitonui?

- Arba Videmoso ranča.

- O jei sąmokslininkams nelemta pasiekti pergalės?

- Apie šią problemą pakalbėsime suradę tai, ko ieškome.

- Aš vyksiu drauge su jumis, - lėtai pasakė Baironas.

- Puiku! Tik pirmiausia jums reikės išsikraustyti iš šito laivo.

- Kodėl?

- Taip bus geriau. Jūsų kateris netinka ilgoms kelionėms.

- Tai naujausiomis technologijomis aprūpintas tiranų laivas.

- Dėl šios priežasties jis pernelyg krenta į akis.

- Bet ne Ūko gelmėse. Būsiu atviras su jumis, Džonti. Ketinu prisijungti prie ekspedicijos, nes noriu atrasti maištininkų pasaulį. Tačiau mes nesame draugai, ir aš pasiliksiu prie *savo* valdymo skydo.

- Baironai, - švelniai prabilo Artemidė, - šitas laivas *per mažas* mums trims.

- Tu teisi, Arta. Tačiau Džončio žmonės galėtų primontuoti prie "Kietaširdžio" kapsulę su papildoma gyvenamąja erdve. Tuomet mums užtektų vietos. Maža to, tokiu būdu užmaskuotume tikrąją katerio kilmę.

Apsvarstęs pasiūlymą monarchas atsakė:

- Ką gi, Farilai, turint omenyje, kad jūs nepuoselėjate man bičiuliškų jausmų ar bent pasitikėjimo, aš privalėsiu imtis atsargumo priemonių. Mes parūpinsime laivui kapsulę, įrengtą pagal jūsų pageidavimus. Tačiau man būtinos garantijos, kad jūs elgsitės kaip pridera. Ledi Artemidė turės keliauti su manimi.

- *Ne*! - suriko Baironas.

Monarchas kilstelėjo antakį.

- Ne? Įdomu, ką pasakys miledi?

Lingeino valdovui atsigręžus į Artemidę, jo šnervės truputį suvirpėjo.

- Drįstu patikinti, miledi, kad mano laive jums bus patogiau.

- Be ne *jums*, milorde, galite tuo neabejoti, - atkirto ji. - Apsaugodama jus nuo savo bjauraus charakterio, pasiliksiu čia.

- Jūs greičiausiai apsigalvotumėte, jei... - pradėjo monarchas, kurio lygią veido išrašką sudarkė dvi raukšlelės, įsirėžusios tarpuakyje.

- Manau, kad ledi Artemidė aiškiai išdėstė savo norus, - pertraukė jį Baironas.

- O jūs visapusiškai ją paremsite, Farilai? - vėl išsišiepė monarchas.

- Be abejo! Mes trise liekame “Kietaširdyje”. Dėl to nesiginčysime.

- Išsirinkote gana keistą draugiją.

- Kodėl?

Lingeino valdovas atsainiai nužvelgė savo rankų nagus.

- Apgavęs ir privertęs rizikuoti gyvybe, aš gerokai jus suerzinau. Tiesiog nuostabu, kad jums patinka panašiomis sąlygomis bendrauti su Hinriko, intrigų meistro, dukterimi.

- Aš pažįstu Hinriką. Jūsų nuomonė apie valdytoją nieko nekeičia.

- Tiek daug sugebėjote apie jį išsiaiškinti?

- Užtektinai.

- Ar žinote, kad jis nužudė jūsų tėvą? - Džontis dūrė pirštu į Artemidę. - Ar žinote, jog mergina, kurios saugumu taip rūpinatės, yra jūsų tėvo žudiko duktė?

14. MONARCHAS IŠVYKSTA

Kelias sekundes vaizdas kabinoje išliko nepakitęs. Ramus ir atsipalaidavęs monarchas prisidegė dar vieną cigaretę. Gilbretas tūnojo susigūžęs krėsle. Žvelgiant į persikreipusį raukšlėtą senio veidą, atrodė, kad jis tuojau prapliups raudoti. Niaurią išvaizdą pabrėžė virš jo pečių karantys piloto amortizatorių diržai.

Mirtinai išbalęs, sugniaužęs kumščius Baironas dėbsojo į Džontį. Išplėtusi šnerves Artemidė nenuleido akių nuo vaikino.

Tylus radijo signalo spragsėjimas, pažadinęs juos iš sąstingio, nuskambėjo tarsi varpų dūžiai.

Gilbretas krūptelėjo ir pasimuistė krėsle.

Monarchas tingiai pastebėjo:.

- Berods, mes truputį užsišnekėjome. Perspėjau Rizetį, kad būsiu čia ne ilgiau kaip valandą.

Nušvitusiame vaizdo ekrane pasirodė pražilę Rizečio plaukai.

Išklausęs pranešimo Gilbretas atsisuko į Lingeino valdovą.

- Jis nori kalbėti su jumis.

Atsistojęs monarchas žengė link ekrano.

- Man nieko neatsitiko, Rizeti, - tarė jis savo pavaldiniui, kurio atsakymą išgirdo visi esantys piloto kabinoje:

- Sere, pristatykite laivo įgulos narius.

Šalia monarcho išdygo Baironas.

- Aš esu Videmoso rančeris, - išdidžiai pareiškė jis.

Plačiai ir džiaugsmingai nusišypsojęs Rizetis atidavė pagarbą.

- Būkite pasveikintas, sere.

- Grįšiu į jachtą su jaunąja ledi. Pasiruoškite oro šliuzų sujungimui, - pasakė monarchas ir nutraukęs vaizdo ryšį dirstelėjo į Baironą. - Patikinau saviškius, kad būtent jūs skrendate šiuo laivu, antraip jie niurzgėtų, esą aš elgiuosi pernelyg drąsiai atvykdamas čia vienas. Jūsų tėvas buvo ypač populiarus tarp mano žmonių.

- Štai, kodėl jūs galite prisidengti mano vardu.

Monarchas gūžtelėjo pečiais.

- Visgi nereikėjo meluoti savo karininkui, - pridūrė Baironas.

- Meluoti? - nesuprato Džontis.

- Artemidė pasilieka "Kietaširdyje".

- Net ir po to, ką papasakojau?

- Nieko jūs nepapasakojote, - dygiai atšovė Baironas. - Kurių galų turėčiau tikėti jūsų žodžiais, neparemtais jokiais įrodymais? Nenoriu pasirodyti netaktiškas, bet jūs, esu tikras, suprantate mane.

- Taip gerai pažįstate Hinriką, kad mano žodžiai atrodo neįtikėtini?

Pastaba aiškiai pataikė į tikslą. Baironas tylėdamas susvyravo.

- Aš tvirtinu, jog tai melas, - prašneko Artemidė. - Ar *jūs* turite įrodymų?

- Netiesioginių. Kadangi man nebuvo suteikta garbė dalyvauti jūsų tėvo ir tiranų pokalbiuose, aš galiu pateikti jums tik tam tikrus faktus, iš kurių jūs patys padarysite išvadas. Kaip minėjau, prieš šešis mėnesius Hinriką aplankė Videmoso rančeris. Tenka pripažinti, kad jis pernelyg entuziastingai stengėsi

palenkti Rodijos valdytoją į mūsų pusę arba tiesiog neįvertino pastarojo bailumo. Šiaip ar taip, jis prišnekėjo daugiau nei derėtų. Milordas Gilbretas gali tai paliudyti.

Valdytojo pusbrolis nusiminęs linktelėjo galva ir atsisuko į Artemidę, o ši, savo ruožtu, įsmeigė į jį drėgnas, piktas akis.

- Atleisk, Arta, bet jis sako tiesą. Apie monarchą išgirdau iš Videmoso.

- Man pasisekė, kad milordo tokios ilgos mechaninės ausys, kurios patenkina susidomėjimą valstybiniais valdytojo reikalais, - tarė monarchas. - Mane užkalbinęs Gilbretas visiškai atsitiktinai perspėjo dėl pavojaus. Nieko nelaukdamas sprukau iš Rodijos, bet padarytos žalos, be abejo, ištaisyti negalėjau.

Tai buvo vienintelė Videmoso klaida, o Hinrikas, kaip žinia, nėra užsitarnavęs pavydėtinos drąsaus ir nepriklausomo žmogaus reputacijos. Tiranai suėmė jūsų tėvą, Farilai, neprabėgus nė pusmečiui. Kas kitas jį įdavė, jei ne Rodijos valdytojas?

- Kodėl jo neperspėjote?

- Farilai, mes užsiimame ne vaikų žaidimais, ir Videmoso rančeris *suprato* galįs kelti pavojų. Jis sunaikino visus įrodymus, liudijančius apie santykius su sąmokslininkais. Kai kas iš mūsų manė, kad jam reikėtų išvykti iš Ūko regiono ar bent pasislėpti. Videmosas atsisakė tai daryti. Matyt baiminosi, kad, pakeisdamas savo gyvenimo būdą, sukels įtarimų tiranams ir užtrauks nelaimę visam judėjimui. Todėl jis nusprendė rizikuoti tiktai savo gyvybe.

Beveik pusmetį tiranai kantriai lūkuriavo, kol Videmosas padarys klaidą ir nesąmoningais veiksmais išduos bendražygius. Bergždžios viltys. Per tuos šešis mėnesius į jų tinklus įsipainiojo tik jūsų tėvas.

- Tai melas! - užsiplieskė Artemidė. - Bjaurus, veidmainiškas melas. Jei tai būtų tiesa, tuomet tiranai stebėtų ir jus. Dabar nesėdėtumėte čia, šypsodamasis ir tuščiai švaistydamas savo laiką.

- Miledi, aš nešvaistau tuščiai laiko. Turiu pripažinti, kad visomis išgalėmis stengiausi diskredituoti jūsų tėvo, kaip informacinio šaltinio, patikimumą. Spėju, jog man neblogai pasisekė. Nuo šiol tiranai abejos, ar jiems klausytis žmogaus, kurio duktė ir pusbrolis akivaizdžiai prijaučia išdavikams. Kita vertus, net jei Rodijos valdytojas nepraras jų palankumo, man tai

nė motais. Aš vis tiek skrendu į Ūko gelmes, kur išnykčiau galimiems persekiotojams iš akių. Mano veiksmai kalba patys už save įrodydami, jog sakiau tiesą.

Prieš prabildamas Baironas giliai įkvėpė:

- Siūlyčiau baigti pašnekesį, Džonti. Mes prisijungsime prie ekspedicijos, o jūs papildysite mūsų atsargas. Tuo ir apsiribokime. Man visiškai nesvarbu, ar jūs melavote, ar kalbėjote nuoširdžiai. Rodijos valdytojo duktė neatsako už savo tėvo nusikaltimus. Artemidė Hinridė pasilieka su manimi, jei tik pati sutinka.

- Sutinku, - patvirtino mergina.

- Gerai. Problema išspręsta. Beje, norėčiau perspėti, kad jūsų karo laivai nebandytų pulti tiranų katerio.

- Farilai, jūs juokaujate? Aš nusiteikęs draugiškai. Norite pasilaikyti mergaitę? Prašom. Ar galėčiau persėsti į savo jachtą tiesiogiai pro sujungtus oro šliuzus?

Baironas linktelėjo.

- Bent šiokį tokį mūsų pasitikėjimą jūs, žinoma, įgavote.

Atsargiai manevruodami abu laivai taip suartėjo, kad prailginti, vamzdžio formų šliuzų skyriai bemaž lietėsi vienas prie kito.

- Jie vėl bandys prisijungti po dviejų minučių, - tarė Gilbretas prilipęs prie radijo.

Magnetinių laukų valdomiems šliuzų vamzdžiams jau tris kartus nepavyko užmegzti kontakto.

- Dvi minutės, - pakartojo įsitempęs Baironas ir ketvirtą sykį įjungė magnetinį lauką. Varikliams prisitaikant prie netikėto energijos nutekėjimo, piloto kabinoje trumpam priblėso šviesa. Kurį laiką oro šliuzų vamzdžiai vingiavo kosminėje erdvėje, kol galiausiai susiliete paskleisdami vibraciją po visą "Kietaširdį". Juos hermetizavo automatiniai skląsčiai.

Baironas lėtai nusivalė išrasojusią kaktą jausdamas, kaip atslūgsta įtampa.

- Na, štai, - sumurmėjo jis.

Pakėlęs skafandrą, iš vidaus vis dar apsitraukusį drėgmės plėvele, Džontis maloniai ištarė:

- Dėkui. Aš atsiųsiu savo karininką. Galėsite susitarti su juo dėl papildomų atsargų.

Monarchas išvyko.

- Gilai, pasirūpink Džončio karininku, kol aš sugrįšiu. Jam pasirodžius, išjunk magnetinį lauką, ir oro šliuzai, veikiami fotoninio impulso, akimoju atsiskirs.

Apsisukęs ant kulno vaikinas išlėkė iš piloto kabinos. Jam reikėjo šį tą apmąstyti.

Už nugaros subildėjo žingsniai, ir netrukus pasigirdo Artemidės balsas:

- Baironai, noriu su tavimi pašnekėti.

- Vėliau, Arta, jei tu nieko prieš, - atsigręžęs tarė jis.

Mergina įdėmiai nužvelgė jaunąjį pilotą.

- Ne, dabar.

Artemidės rankos kybojo ore, tarytum ji būtų geidusi apkabinti Baironą, tačiau nesiryžo to daryti būgštaudama, kad nesulauks atsako.

- Ar tu tiki tuo, ką jis pasakojo apie mano tėvą?

- Tai nesvarbu.

- Baironai, - pradėjo ji ir nutilo nerasdama tinkamų žodžių. Paskui vėl pabandė: - Baironai, aš suprantu, kad artimesnius mūsų santykius nemaža dalimi nulėmė bendras pavojaus ir vienišumo jausmas, bet... - ji užsikirto.

- Tau nebūtina aiškinti, kad esi Hinridė, - tarė vaikinas. - Žinodamas tai, pasistengsiu daugiau tau neįkyrėti.

- Ne, ne. - Artemidė čiupo Bairono ranką ir prispaudė savo skruostą prie jo tvirto peties. - Man nerūpi nei Hinridai, nei Videmosai. Aš... aš tave myliu. - Merginai pakėlus galvą, jųdviejų žvilgsniai susidūrė. - Manau, kad ir tu mane myli. Pripažintum tai, jei tik užmirštum, kad aš kilusi iš Hinridų dinastijos. Sakei monarchui, kad aš nesu atsakinga už savo tėvo nusikaltimus. Lygiai taip pat galėtum nekreipti dėmesio į aukštą jo padėtį.

Ji apsivijo rankomis Bairono kaklą, ir jaunuolis pajuto iš Artemidės lūpų sklindančią šilumą. Teko sugniaužti jos pirštus, kiek įmanoma švelniau, ir lėtai juos atplėšus žengti atatupstam.

- Aš nesitaikysiu su Hinridais, miledi - pasakė jis.

Artemidė nustėro.

- Minėjai monarchui, kad...

Jis nuleido galvą

- Atleisk, Arta. Netikėk viskuo, ką sakiau monarchui.

Merginai knietėjo surikti, kad jos tėvas nieko blogo nepadarė, kad tai neturi reikšmės...

Tačiau Baironas nusisuko ir grįžo į piloto kabiną, palikdamas ją stovinčią koridoriuje, įskaudintą ir pažemintą.

15. SKYLĖ KOSMOSE

Žengęs pro tarpdurį vaikinas pastebėjo Tedorą Rizetį. Pražilęs, tačiau pakankamai energingas raudonskruostis vyriškis priėjo prie Bairono ir plačiai išsišiepęs paspaudė jo ranką

- Vardan Kosmoso! - sušuko Rizetis. - Atrodo, kad prieš save regiu gyvą senąjį rančerį.

- Norėčiau, kad taip būtų, - niūriai ištarė Baironas.

Žilaplaukio šypsena išblėso.

- Kaip ir mes visi. Leiskite prisistatyti, aš esu karinių Lingeino pajėgų pulkininkas Tedas Rizetis. Turėčiau pridurti, kad mūsų slapto žaidimo dalyviai nepaiso titulų. Netgi į monarchą kreipiamės “sere”. - Jis staiga surimtėjo. - Lingeine nėra nei lordų, nei rančerių, tad nesupykite, jei kartais pasirodysiu pernelyg tiesmukas.

Baironas patraukė pečiais.

- Pats sakėte, kad šiame žaidime titulai nereikalingi. Kaip dėl papildomos kapsulės? Regis, dėl jos reikėtų tartis su jumis.

Vienai akimirkai jis įsmeigė akis į kitą kabinos pusę. Šalia Gilbreto, tyliai besiklausančio pokalbio, sėdėjo Artemidė, kuri išsiblaškiusi baksnojo fotoninių kompiuterio kontaktų mygtukus savo baltais plonais pirštais. Iš sąstingio jį pažadino Rizetis, apžiūrėjęs kambarį vertinančiu žvilgsniu.

- Pirmą kartą matau tiranų katerį iš vidaus. Tiek to. Tikiuosi, laivugalyje yra atsarginis oro šliuzas? Jei neklystu, energetinių variklių stūmoklių žiedas juosia laivo vidurį?

- Teisingai.

- Gerai. Tuomet viską sutvarkysime be didelių problemų. Kai kuriuose senesnio modelio erdvėlaiviuose stūmokliai būna sumontuoti laivugalyje, todėl kapsulę tenka tvirtinti kiek kitokiu kampu nei derėtų. Dėl to pakinta gravitaciniai laukai ir praktiškai iki nulio sumažėja laivo manevringumas atmosferoje.

- Kiek laiko užtruksite, Rizeti, kol viską sutvarkysite?

- Neilgai. Kokios apimties kapsulės jums reikia?

- Pačios didžiausios.

- Aukščiausios klasės? Monarchas liepė vykdyti visus jūsų nurodymus, todėl galėtume primontuoti jums kapsulę, kuri savo dydžiu nenusileistų erdvėlaiviui. Ji netgi turėtų papildomus variklius.

- Ir, be abejo, gyvenamąsias patalpas?

- Panelei Hinridei? O, taip, jos bus daug geresnės negu... - Rizetis prikando liežuvį.

Išgirdusi savo vardą Artemidė lėtai išėjo iš kabinos. Baironas palydėjo ją žvilgsniu.

- Atleiskite, neturėjau kreiptis į ją "panele", - atsiprašė Rizetis.

- Nieko tokio. Nekreipkite į tai dėmesio. Ką ten sakėte?

- Apie patalpas? Kapsulėje yra du nemaži miegamieji, sujungti dušo kabina, ir laineriuose įprasti persirengimo kambariai bei vandentiekio sistema. Jai netrūks patogumų.

- Gerai. Mums reikės vandens ir maisto.

- Žinoma. Vandens rezervuaro jums užteks dviem mėnesiams, gal šiek tiek mažiau, jei užsimanysite įsirengti baseiną. Be to, atsiųsime užšaldytos mėsos paketus. Dabar jūs valgote tiranų koncentratus, tiesa?

Baironui linktelėjus, Rizetis išsiviepė.

- Jų skonis, kaip pjuvenų. Ko dar pageidausite?

- Drabužių ledi Artemidei.

Rizečio kaktą išvagojo raukšlelės.

- Taip, be abejo. Tačiau ji privalės pati išsirinkti apdarus.

- Ne, sere. Mes pateiksime ledi Artemidės kūno matmenis, o jūs atsiųsite į laivą pačias madingiausias sukneles, kokių tiktai ji užsigeis.

Prunkštelėjęs Rizetis papurtė galvą.

- Rančeri, mergina sukritikuos kiekvieną suknelę, kurią ne pati išsirinks. Net jeigu ši atitiks jos skonį. Galiu tai garantuoti, nes pakankamai gerai pažįstu silpnąją lytį.

- Esu tikras, kad jūs teisus. Tačiau bus taip, kaip *aš* pasakiau.

- Vėliau nesiskųskite, kad neperspėjau. Ką gi, tebūnie jūsų valia. Jums pačiam teks su ja ginčytis. Ko dar pageidausite?

- Visokių mažmožių. Dezinfekavimo priemonių. Ir, žinoma, kosmetikos, kvepalų... tai, ko reikia moterims. O dabar užsiimkite kapsulės montavimu.

Netardamas nė žodžio, iš piloto kabinos pasišalino Gilbretas. Baironas nusekė jį akimis jausdamas, kaip širdį persmelkia pyktis. Hinridai! Toji prakeikta Hinridų dinastija, kuriai priklausė Rodijos valdytojo pusbrolis ir duktė!

- Be abejo, mudviem su ponu Gilbretu taip pat praverstų švarūs drabužiai. Kita vertus, tai ne pats svarbiausias dalykas.

- Aišku. Nieko tokio, jei pasinaudosiu jūsų radijo siųstuvu? Verčiau pasiliksiu jūsų kateryje, kol pabaigsime darbus.

Perdavęs nurodymus savo pavaldiniams Rizetis vėl nužvelgė Baironą ir tarė:

- Niekaip negaliu priprasti prie minties, kad matau gyvą, vaikščiojantį ir kalbantį rančerio įsikūnijimą. Retsykiais jis šnekėdavo apie jus. Minėjo, kad studijavote Žemės universitete.

- Teisybė. Jei ne kitokia linkme susiklostę įvykiai, prieš savaitę būčiau gavęs diplomą.

Rizetis nesmagiai pasimuistė.

- Hmm, nepykite dėl tos priverstinės kelionės į Rodiją. Tarp mudviejų kalbant, toks monarcho sprendimas sukėlė kai kurių vaikinų nepasitenkinimą. Jis niekada nesitaria su mumis - tai natūralu. Bet šį sykį pernelyg drąsiai rizikavo. Kai kas iš mūsiškių - neminėsiu vardų - pradėjo rimtai svarstyti, kaip sustabdyti lainerį ir jus išgelbėti. Sutinku, tai drastiškos priemonės, tačiau mes galėjome jomis pasinaudoti, jei tiktai nebūtume žinoję, kad monarchas valdo padėtį.

- Džiugu, kai žmogus sugeba įkvėpti begalinį pasitikėjimą.

- Mes pažįstame monarchą. Jis viską slepia štai čia. - Rizetis bakstelėjo pirštu sau į kaktą. - Niekas tiksliai nežino, kodėl Lingeino valdovas priima vienokį ar kitokį sprendimą. Beje, visuomet teisingą. Iki šiol jam pavyko pergudrauti tiranus, skirtingai nuo kitų.

- Pavyzdžiui, mano tėvo.

- Kalbėjau ne apie jį, bet jūsų žodžiuose yra tiesos. Netgi rančeris neišvengė įkalinimo. Jūsų tėvas visada pasižymėdavo principingumu ir sąžiningumu. Jis nekentė klastingų intrigų, vertindavo žmones pagal jų darbą, elgėsi su visais vienodai. Būtent dėl šių savybių užsitarnavo pagarbą.

Aš esu ne tik pulkininkas, bet ir paprastas pilietis. Mano tėvas dirbo gamykloje, nepaisant to, kad jo sūnus įstengė palypėti aukštyn karinės hierarchijos laiptais. Susitikęs koridoriuje inžinieriaus padėjėją, jis pasitraukdavo į šoną, tarstelėdavo kelis malonius žodelius, ir visą likusią dienos dalį inžinieriaus mokinys jausdavosi taip, tarytum ką tik būtų tapęs variklių skyriaus vadovu.

Kai reikėdavo, tėvas mokėjo pareikalauti drausmės. Tačiau nepersistengdavo. Jei prisivirdavai košės, sulaukdavai pelnytos bausmės. Tuo viskas ir užsibaigdavo. Jis nelaikydavo akmens užantyje, kaip ir rančeris.

Užtat Lingeino valdovas nė iš tolo į juos nepanašus. Išnaudodamas savo analitinį mąstymą jis paklotų ant menčių bet kurį priešininką, išdrįsusį stoti skersai kelio. Man regis, kad jis neturi humoro jausmo. Pavyzdžiui, aš negalėčiau šnekėti su monarchu taip, kaip su jumis. Šiuo metu paprasčiausiai plepu, jaučiuosi atsipalaidavęs. Kai tenka kreiptis į jį, privalau lakoniškai ir oficialiai iškloti savo mintis, antraip išgirsiu priekaištų dėl netinkamo kalbos stiliaus. Nieko nepadarysi, monarchas lieka monarchu.

- Intelektinės jo savybės išties nepakartojamos, - pritarė Baironas. - Ar žinojote, kad jis suvokė susitiksiąs su manimi dar prieš patekdamas į laivą?

- *Tikrai*? Ne, nežinojome. Štai, apie ką kalbėjau. Jis ruošėsi keliauti į tiranų katerį be palydos. Garantuota savižudybė, pagalvojome mes, bet nedrįsome prieštarauti suprasdami, kad jis puikiai nutuokia, ką daro. Monarchas nė nesiruošė aiškinti, jog tikisi pasimatyti su jumis, ir pradžiuginti mus naujienomis apie rančerio sūnų, kuriam pavyko ištrūkti iš priešų nagų. Tipiškas elgesys.

Artemidė sėdėjo ant apatinės kajutės lovos susilenkusi, kad į stuburą neįsirėžtų viršutinio gulto rėmai. Atvirai šnekant, dabar jai mažiausiai rūpėjo nepatogumai.

Susimąsčiusi ji trynė delnais suknelės klostes. Mergina jautėsi sudirgusi, purvina ir nuvargusi.

Jai atsibodo valytis veidą ir rankas su drėgna nosine. Jai atsibodo visą savaitė vilkėti tuos pačius drabužius. Jai atsibodo pešioti drėgnus plaukus, kad šie nepavirstu kaltūnu.

Išgirdusi žingsnius Artemidė pašoko ant kojų ir jau ketino nusisukti. Daugiau niekada... niekada gyvenime nepažvelgs jam į veidą.

Tačiau į kajutę užėjo Gilbretas, ir mergina vėl susmuko ant gulto.

- Labas, dėde Gilai.

Senasis valdytojo pusbrolis atsisėdo priešais. Kelias sekundes liesas jo veidas spinduliavo kažką panašaus į susirūpinimą, kurį netrukus pakeitė šypsena.

- Savaitę pratūnojus laive, pradingsta visas smagumas, - tarė jis. - Gal tu sugebėtum mane pralinksminti?

- Baik, dėde Gilai, nepradėk tų psichologinių žaidimų. Jei manai, kad įtikinsi mane, esą privalėčiau jaustis už tave atsakinga, tai labai klysti. Su mielu noru trenkčiau tau antausį.

- Jei nuo to pasijusi geriau...

- Perspėju, jei palinksi arčiau, nukentės tavo žandas. Jei pakartosi: "Ar nuo to pasijutai geriau?" - paraudonuos ir kitas.

- Akivaizdu, jog tu susikivirčijai su Baironu. Dėl ko?

- Aš nenusiteikusi šnekėti šia tema. Palik mane ramybėje. - Truputį patylėjusi Artemidė pridūrė: - Baironas galvoja, kad monarchas neklydo dėl tėvo. Kaip aš jo nekenčiu!

- Ko? Tėvo?

- Ne! To veidmainio kvaišos!

- Vadinasi, Bairono. Gerai. Nesupyk, jei pasakysiu, kad šioji neapykanta, mano viengungišku protu, tėra absurdiškas meilės protrūkis.

- Dėde Gilai, nejau jis išties galėjo tai padaryti?

- Baironas? Ką padaryti?

- Ne! Tėvas. Negi jis tikrai išdavė rančerį tiranams?

Gilbretas akimirksniu surimtėjo.

- Neįsivaizduoju - sumurmėjo senasis keistuolis ir iš padilbų pažvairavo į Artemidę. - Kita vertus, jis *išdavė* Baironą.

- Nes suprato, jog tai spąstai, - karštai atšovė ji. - Tas siaubingas monarchas prisipažino žinojęs, kuo viskas baigsis. Tiranai specialiai nusiuntė Baironą pas tėvą, o šis neturėjo iš ko pasirinkti.

- Gal ir tavo tiesa, - sutiko Gilbretas ir vėl pažvairavo į merginą, - bet kodėl tuomet jis bandė ištekinti tave už gašlaus ir visiškai nejuokingo senio? Jei Hinrikas nesipriešino tokiai santuokai...

- Jis neturėjo kitos išeities, - nutraukė dėdę Artemidė.

- Širdele, tu pateisini visus padlaižiavimo tiranams atvejus. Iš kur žinai, kad Hinrikas nieko neužsiminė jiems apie rančerį?

- Dėl to nekyla jokių abejonių. Aš geriau už tave pažįstu tėvą. Jis nekenčia tiranų, garbės žodis, ir niekada nesiūlytų jiems savo pagalbos, nors bijo ir stokoja ryžto atvirai priešintis.

- Kodėl taip manai?

Ji taip įnirtingai papurtė galvą, kad ant kaktos užkrito plaukų sruogos, kurios paslėpė ištryškusias ašaras.

Gilbretas įdėmiai nužvelgė dukterėčią, paskui bejėgiškai skėstelėjo rankomis ir dingo iš kajutės.

Už tiranų katerį keletą tuzinų kartų didesnę kapsulę ir laivo paskuigalyje esantį atsarginį oro šliuzą sujungė siauras koridorius.

Monarchas drauge su Baironu apžiūrinėjo gyvenamąsias patalpas.

- Ar nieko netrūksta? - paklausė jis.

- Ne, - atsakė vaikinas. - Regis, čia mums netrūks patogumų.

- Gerai. Tiesa, Rizetis minėjo, kad ledi Artemidė nekaip jaučiasi, ar bent jau atrodo ne itin sveika. Jei panelei reikia medicininės priežiūros, gal būtų išmintingiau atsiųsti ją į mano laivą?

- Ji nesiskundžia sveikata, - atšovė Baironas.

- Kaip pasakysite. Ar jums užteks dvylikos valandų, kad pasiruoštumėte kelionei?

- Užteks ir dviejų.

Baironas nukulniavo jungiamuoju koridoriumi (jam reikėjo truputį susikūprinti) atgal į senąją "Kietaširdžio" kajutę ir žengęs prie Artemidės pasakė:

- Tavęs laukia asmeniniai apartamentai. Aš pasistengsiu tau netrukdyti. Didesnę laiko dalį praleisiu piloto kabinoje.

- Man nerūpi, kur tu būsi, rančeri, - lediniu balsu atsakė ji.

Abu laivai iššovė reaktyvines sroves ir atlikę Šuolį priartėjo prie Ūko pakraščio. Kelionė laikinai nutrūko, nes Džončio jachta turėjo atlikti paskutines navigacines procedūras. Ūko viduje jie skris bemaž apgraibomis.

Baironas niūriai spoksojo į panoraminį ekraną. Ten nieko nesimato! Pusę dangaus sferos gaubė aklina tamsa. Pirmą kartą gyvenime jaunuoliui dingtelėjo mintis, kad kosminėje erdvėje spindinčios žvaigždės skleidžia draugišką šilumą.

- Atrodo, tarsi kosmose būtų atsivėrusi skylė, - sumurmėjo jis Gilbretui.

Po antrojo Šuolio, bendražygių laivai nugrimzdo į Ūko gelmes.

Beveik tuo pačiu metu didžiojo chano komisaras Saimokas Aratapas, kuriam iš paskos skrido dešimt ginkluotų tiranų katerių, išklausė savo šturmano ir pareiškė:

- Nesvarbu, sekite jiems įkandin.

Tiranų laivai paniro į Ūką atsilikdami nuo "Kietaširdžio" maždaug vienu šviesmečiu.

16. MEDŽIOTOJAI

Vilkėdamas uniformą, pasiūtą iš šiurkščios medžiagos, Saimokas Aratapas jautėsi nepatogiai, tačiau chano kareiviams nedera skųstis tokiomis menkutėmis problemomis. Tradicijos bylojo, jog tam tikri suvaržymai teigiamai įtakodavo kareivišką drausmę.

Vis dėlto Aratapas nepabūgo paniurzgėti - žinoma, saikingai - ant nelemtų tradicijų.

- Ankšta apykaklė griaužia man kaklą.

Majoras Androsas, kuris per savo karjerą karinėse Tirano pajėgose nedėvėjo nieko kito, išskyrus uniformas su ankštomis apykaklėmis, atsakė:

- Likęs vienas, galėsite šiek tiek ją prasisegti. Taisyklės draudžia tai daryti, jei esate šalia karininkų arba eilinių.

Aratapas paniekinamai šnarpštelėjo. Jam kėlė pasipiktinimą ne tik judesių laisvę varžanti uniforma, kurią privalėjo vilkėti šioje pseudokarinėje ekspedicijoje, bet ir įsakmi majoro kalbėjimo maniera. Su pastarąja teko susidurti dar Rodijoje, kai Androsas griežtai paskelbė:

- Komisare, mums prireiks dešimties laivų.

Aratapas nudelbė jį susierzinusio žmogaus žvilgsniu. Tuo

metu jis ketino siųsti paskui jaunąjį Videmosą vieną vienintelį katerį.

- Dešimt laivų, majore? - tarstelėjo komisaras pastūmęs į šalį kapsules, į kurias įdėjo ataskaitas Kolonijiniam Chano Biurui - tam atvejui, jei atsitiktinai negrįžtų iš ekspedicijos.

- Taip, sere. Ne mažiau.

- Kodėl?

- Nes noriu užtikrinti saugumą. Jaunuolis kažkur išvyko, o jūs pats tvirtinate, kad prieš Tiraną rengiamas sąmokslas. Mano nuomone, šiedu faktai susiję tarpusavyje.

- Na, ir kas?

- Būtina pasiruošti susidūrimui su sąmokslininkais. Išsiųsti vieną laivą - pernelyg pavojinga.

- Koks skirtumas, jeigu jų bus dešimt? Arba šimtas?

- Aš esu atsakingas už karinius veiksmus, todėl siūlau dešimt.

Aratapui kilstelėjus antakius, jo kontaktinius lęšius nenatūraliai nutvieskė iš sienų sklindanti šviesa. Teoriškai, taikos metais sprendimus priimdavo civiliai, tačiau kariškiai atstovavo ganėtinai įtakingą luomą, ir į jų nuomonę visuomet prisieidavo atsižvelgti.

- Jūsų pasiūlymą būtinai apsvarstysiu, - atsargiai tarė jis.

- Dėkui. Žinoma jūs turite teisę nepritarti mano rekomendacijoms. - Majoras kaukštelėjo kulnais oficialiai atiduodamas pagarbą. - Bet tokiu atveju, aš būsiu priverstas atsisakyti savo įgaliojimų.

Šį kartą išspausti nuolaidų iš dabartinės situacijos atėjo eilė Aratapui.

- Karinius klausimus sprendžiate jūs, majore. Pasielgčiau neišmintingai, jei kiščiaus ne į savo reikalus. Tikiuosi, kad mano atžvilgiu, kai tenka gilintis į svarbias politines problemas, jūsų požiūris panašus.

- Kokias problemas?

- Viena jų susijusi su Hinriku. Kai vakar užsiminiau, kad jis galėtų keliauti drauge, jūs griežtai paprieštaravote.

Majoras abejingai atsakė:

- Manau, jog tai nebūtina. Tiranų pajėgoms stojus į kovą, tarp mūsų esantis svetimšalis neigiamai paveiktų įgulos bei karių moralinę būklę.

Aratapas atsiduso. Tyliai, kad negirdėtų pašnekovas. Savo srityje Androsas buvo nepralenkiamas, tad komisarui nederėjo demonstruoti susierzinimo.

- Aš sutinku su jumis, - prabilo Aratapas. - Vis dėlto paprašyčiau susimąstyti apie politinius mūsų padėties aspektus. Įvykdę mirties nuosprendį senajam Videmoso rančeriui mes sukėlėme Karalystėse sąmyšį. Tiranų veiksmų teisėtumu niekas nesiryžtų suabejoti, tačiau būtų parankiau, jei rančerio sūnaus mirtis neasocijuotusi su mumis. Šiuo metu paprasti Rodijos žmonės težino, kad jaunasis Videmosas pagrobė valdytojo dukterį, visuomenės itin mėgstamą Hinridų dinastijos atstovę. Būtų visiškai suprantama, jei baudžiamajai ekspedicijai vadovautų valdytojas.

Dramatiškas ėjimas su kaupu patenkintų čionykščių gyventojų patriotizmą. Hinrikas viešai paprašys tiranų pagalbos, ir mes su mielu noru jam padėsime. Reikia parodyti Karalystėms, kad ekspediciją organizavo pati Rodija - kad būtent Rodija, susiklosčius palankioms aplinkybėms, išaiškino sąmokslą ir nužudė jaunąjį Videmosą.

Majoras neatlyžo:

- Visgi mes negalime leisti, kad karines Tirano pajėgas lydėtų Rodijos laivais. Jei tektų stoti į mūšį, jie tiktai trukdytų. Tada jūsų paminėtą problemą privalėtų spręsti kariškiai.

- Brangusis majore, aš nesakiau, kad Hinrikas vadovaus laivui. Jūs pakankamai gerai jį pažįstate, kad žinotumėte to žmogaus sugebėjimus. Iš Rodijos piliečių, ekspedicijoje dalyvaus vienintelis valdytojas.

- Tuomet aš atsisakau savo prieštaravimų, - tarė Androsas.

Beveik visą savaitę tūnodami kosminėje erdvėje, už dviejų šviesmečių nuo Lingeino, tiranų laivyno karininkai prarado kantrybę.

Majoras Androsas pareikalavo tučtuojau išsilaipinti į planetą.

- Lingeino monarchas iš visų jėgų stengiasi vaizduoti esąs chano draugas, - pareiškė jis. - Bet aš nepasitikiu tais, kurie dažnai keliauja į svečias šalis. Vėliau juos apsėda maištingos mintys. Keista, kad, monarchui sugrįžus, jaunasis Videmosas skrenda su juo susitikti.

- Majore, jis neslėpė nei savo kelionių, nei sugrįžimo. Be to, mes nežinome, ar Videmosas išties nori su juo susitikti. Vaikinas tiesiog sklendžia Lingeino orbitoje. Kodėl nesileidžia?

- Galbūt vertėtų paklausti, kodėl jis *sklendžia* orbitoje?

- Turiu šiokių tokių minčių, kurios paaiškintų dabartinę situaciją.

- Su džiaugsmu jų pasiklausyčiau.

Aratapas timptelėjo apykaklę, mėgindamas ją truputį atlaisvinti, tačiau nieko gero tuo nepasiekė.

- Berods, jaunuolis kažko lūkuriuoja, - pradėjo komisaras. - Abejoju, kad, nulėkus į Lingeiną pačiu tiesiausiu keliu - atlikus vos vieną Šuolį, - jam būtų pritrūkę ryžto. Guldau galvą, jog sulaukęs draugų pastiprinimo jis keliaus kažkur kitur. Tas faktas, kad Videmosas nesileidžia į Lingeiną, liudija apie jo nenorą rizikuoti. Tai savo ruožtu įrodo, kad Lingeino gyventojai - o ypač monarchas - nėra susiję su sąmokslu, išskyrus galbūt pavienius individus.

- Akivaizdūs paaiškinimai nebūtinai yra teisingi.

- Brangusis majore, mano paaiškinimai ne tik akivaizdūs, bet ir logiški, atitinkantys įvykių eigą.

- Visai įmanoma, kad jūs neklystate. Bet jei per artimiausias dvidešimt keturias valandas situacija nepasikeis, aš įsakysiu laivams priartėti prie Lingeino.

Susiraukęs Aratapas stebėjo, kaip majoras išeina pro duris. Sunku vienu metu kontroliuoti nenustygstančias vietoje užkariautas planetas ir trumparegius jų nugalėtojus. Dvidešimt keturios valandos. Per tą laiką kažkas turėtų atsitikti, antraip jam teks ieškoti būdų, kaip sustabdyti Androsą.

Suzvimbė durų skambutis, ir suirzęs Aratapas pakėlė galvą. Negali būti, kad majoras nusprendė sugrįžti. Na, žinoma, ant slenksčio stypsojo aukštas pakumpęs Hinrikas, už kurio nugaros matėsi sargybinis, nesitraukiantis nuo jo nė per žingsnį. Teoriškai, Rodijos valdytojui buvo suteikta visiška judėjimo laisvė. Ko gero, jis pat tuo tikėjo. Bent jau niekada nekreipė dėmesio į kareivį, prilipusį prie alkūnės.

Hinriko veidą perkreipė miglota šypsena.

- Ar aš jums nesutrukdžiau, komisare?

- Nė trupučio. Prisėskite, valdytojau. - Aratapas liko stovė-

ti, tačiau Hinrikas, regis, to nepastebėjo.

- Norėčiau aptarti su jumis šį tą svarbaus. - Rodijos valdytojui nutilus, iš jo akių išblėso įtampa. Po pauzės jis prabilo visai kitokiu balsu. - Koks didelis ir nuostabus jūsų laivas!

- Ačiū, - vyptelėjo Aratapas. Devyni lydintys erdvėlaiviai tebuvo tipiški miniatiūriniai tiranų kateriai, užtat flagmanas, kuriuo jie skrido, savo forma ir dydžiu priminė milžiniškus nebeegzistuojančio Rodijos laivyno modelius. Tokie kreiseriai, vis dažniau atsirandantys tiranų flotilėje, bylojo apie pamažu silpstančią karinę dvasią. Kaip ir anksčiau, kovinius dalinius sudarė mažučiai triviečiai kateriai, tačiau aukščiausio rango karininkai, tvirtindami, esą jiems būtina praplėsti štabo būstines, mieliau apsistodavo gigantiškuose erdvėlaiviuose.

Tačiau tai nejaudino Aratapo. Kai kurie seno raugo kareiviai tvirtino, neva stiprėjantis patogumų poreikis įtakos tiranų išsigimimą. Tuo tarpu komisaras manė, jog tai liudija apie augantį kultūrinį civilizacijos lygį. Galbūt po kelių šimtmečių tiranai apleis savo gimtąją planetą ir įsilies į pavergtųjų Ūko Karalysčių visuomenę. Tokia perspektyva pakankamai viliojanti.

Žinoma, šiuo klausimu jis nedrįso garsiai reikšti savo nuomonės.

- Noriu jums kai ką pasakyti, - tarė Hinrikas. Šiek tiek pamąstęs pridūrė: - Šiandieną nusiunčiau Rodijos gyventojams pranešimą. Patikinau juos, kad jaučiuosi gerai ir kad mes netrukus sučiupsime nusikaltėlius, pagrobusius mano dukterį.

- Gerai, - linktelėjo galva Aratapas neišgirdęs nieko naujo. Jis pats nurodė Hinrikui, ką rašyti, nors atrodo, kad pastarasis įtikėjo esąs žinutės autoriumi ar netgi ekspedicijos vadovu. Komisaras pajuto, kaip širdyje sudilgsi gailestis aiškiai regresuojančiam žmogui.

- Kai tie banditai akiplėšiškai užpuolė rūmus, mano žmonės neabejotinai susijaudino, - tęsė Hinrikas. - Turbūt jie didžiuosis savo valdytoju, kuris nedelsdamas ėmėsi atsakomųjų veiksmų, tiesa, komisare? Jie pamatys, kad Hinridams nestinga ryžto ir narsos. - Silpnapročio fizionomijoje nutvisko triumfuojanti išraiška.

- Žinoma, - sutiko Aratapas.

- Ar mes priartėjome prie priešų?

- Ne, valdytojau. Jie tebėra šalia Lingeino.

- Tebėra? - susijaudinęs Hinrikas pratrūko dudenti greitakalbe. - Prisiminiau, ką norėjau jums pasakyti, komisare. Laive yra išdavikų. Privalome tučtuojau juos izoliuoti. Išdavikai... - jo balsas prislopo iki šnabždesio.

Sudirgusiam Aratapui dingtelėjo, kad jis tuščiai švaistytų savo laiką ramindamas šį idiotą. Gaila, tačiau išgaravus paskutiniams sveiko proto lašeliams, vargšas beprotis netiks net marionetės vaidmeniui.

- Mūsų vyrai - ne išdavikai, valdytojau, - tarė jis. - Kažkas jus suklaidino.

- Ne, ne. - Hinrikas nustūmė Aratapo ranką nuo savo peties. - Kur mes esame?

- Čia, kajutėje!

- Aš turėjau omenyje laivą. Žiūrėjau į panoraminį ekraną, bet nepastebėjau, kad šalia būtų kokia nors žvaigždė. Mes atsidūrėme giliame kosmose?

- Be abejo.

- Lingeino niekur nesimato.

- Jis už dviejų šviesmečių.

- Taigi! Taigi! Komisare, jūs tikras, kad mūsų niekas nesiklauso? - jis palinko arčiau link Aratapo ausies. - Tuomet iš kur mes žinome, kad priešas sklendžia netoli Lingeino? Būdami už tokio atstumo mes negalėtume jo aptikti. Kažkas skleidžia klaidingą informaciją, o tai pats tikriausias išdavystės įrodymas.

Galbūt Hinrikas išties yra pamišėlis, tačiau jo smegeninėje retsykiais blykstelėdavo protingų minčių.

- Šia problema turėtų užsiimti technikai, o ne mūsų aukštos padėties žmonės.

- Bet ekspedicijos vadovas privalo žinoti viską, ar ne? Juk aš *esu* vadovas? - jis atidžiai apsidairė. - Atvirai kalbant, jaučiu, kad majoras Androsas ne visada paiso mano nurodymų. Ar jis vertas pasitikėjimo? Suprantama, žiūrint iš šalies, atrodo keista, kad aš įsakinėju tiranų karininkui. Visgi man reikia surasti savo dukterį. Jos vardas Artemidė. Dukterį pagrobė, todėl man teko surinkti dešimt laivų, kad galėčiau ją susigrąžinti. Aš privalau išsiaiškinti, iš kur jūs žinote, kad priešas priartėjęs prie Lingeino. Mano duktė taip pat turėtų ten būti. Jūs pažįstate mano dukterį? Jos vardas Artemidė.

Jis pervėrė tiranų komisarą maldaujančiu žvilgsniu, paskui

užsidengė delnu akis ir sumurmėjo kažką panašaus į "Atleiskite".

Aratapas sukando dantis. Jam kėlė nuostabą mintis, neva idiotas Rodijos valdytojas gali puoselėti tėviškus jausmus. Kad ir kaip ten būtų, nevalia leisti šiam žmogui kentėti.

- Pabandysiu paaiškinti, - švelniai ištarė jis. - Jūs girdėjote apie masės matuoklius, kurie padeda aptikti laivus kosmose?

- Taip, taip.

- Prietaisas itin jautriai reaguoja į gravitacinius poveikius. Ar nutuokiate, ką tai reiškia?

- O taip. Visi objektai skleidžia traukos jėgą. - Nervingai grąžydamas rankas Hinrikas dar labiau palinko prie Aratapo.

- Teisingai. Masės matuokliu galima naudotis tuomet, kai ieškomas laivas skrenda ne toliau, kaip už milijono mylių, ir atitinkamu atstumu nuo planetos, daug didesnio objekto...

- Su galingesne gravitacija.

- Būtent, - patvirtino Aratapas, ir Hinrikas patenkintas nusišypsojo. - Mes, tiranai, sukūrėme siųstuvą, spinduliuojantį hiperedvėje tam tikras deformuotos kosminės struktūros bangas, kurios neturi nieko bendro su elektromagnetinėmis šviesos, paprasto arba subeterinio radijo savybėmis.

Sutrikęs Hinrikas nepratarė nė žodžio.

- Svarbiausia, kad mūsų prietaisas gerokai skiriasi nuo masės matuoklio, - skubiai pratęsė komisaras. - Mes nesunkiai galime aptikti to spinduliavimo šaltinį, todėl visada tiksliai žinome, kur yra tiranų laivai, net jeigu jie skristų kitoje žvaigždės pusėje arba būtų nutolę per šimtus šviesmečių.

Hinrikas rimtai pakinkavo galva.

- Taigi jaunajam Videmosui paspruktus įprastu erdvėlaiviu, - tęsė Aratapas, - jis turėtų galimybę pasislėpti. Tačiau vaikinas pagrobė tiranų katerį ir pats to nenutuokdamas atsidūrė mūsų akiratyje. Kadangi jis negali niekur pabėgti, mes būtinai išgelbėsime jūsų dukterį.

Hinrikas plačiai nusišypsojo.

- Nuostabu, komisare. Tai labai šauni gudrybė.

Aratapas kuo puikiausiai suvokė, kad Rodijos valdytojas bemaž nieko nesuprato iš to, ką jis pasakė. Migla apsitraukusioje Hinriko sąmonėje tiesiog sukirbėjo įsitikinimas, kad jo dukters išgelbėjimas kažkaip priklauso nuo tiraniško mokslo.

Komisaras tvirtino sau, neva jo norą nuraminti valdytoją nulėmė ne gailestis, o akivaizdžios politinės priežastys. Jei pavyks surasti dukterį, galbūt vargšelis sugebės išsaugoti blaivų protą.

Suzirzė durų skambutis, ir šį kartą į kajutę įžengė majoras Androsas. Hinriko ranka suspaudė krėslo ranktūrį ir išbalo - lygiai kaip ir veidas.

- Majore Andro... - pradėjo jis atsistodamas.

Tačiau Androsas nesiteikė nė žvilgtelėti į valdytoją.

- Komisare, - prabilo jis, - "Kietaširdžio" padėtis pasikeitė.

- Tikiuosi, jis nenusileido į Lingeiną? - paklausė Aratapas.

- Ne, - atsakė majoras. - Kateris paniro į hipererdvę.

- O, gerai. Turbūt prie jo prisijungė dar vienas laivas?

- Gal ir ne vienas. Kaip žinote, mūsų prietaisai gali užfiksuoti tiktai "Kietaširdį".

- Ką gi, skrendame pavymui.

- Jau įsakiau šturmanui pakeisti kursą. Tenorėčiau pridurti, kad bėgliai atliko Šuolį link Arklio Galvos ūko.

- Kur?

- Tame kosminės erdvės regione nėra jokių didesnių planetinių sistemų. Peršte peršasi logiška išvada.

Aratapas lyžtelėjo lūpas ir drauge su majoru išskubėjo į piloto kabiną.

Likęs mindžikuoti tuščiame kambaryje Hinrikas kelias minutes dėbsojo į duris. Paskui patraukė pečiais ir vėl atsisėdo, bereikšmiu žvilgsniu įsistebeilydamas į kajutės sieną.

- Mes patikrinome "Kietaširdžio" koordinates, sere, - pareiškė šturmanas. - Bėgliai Ūko viduje.

- Nesvarbu. Sekite jiems įkandin. - Aratapas atsisuko į majorą Androsą. - Matote, ką reiškia luktelėti? Dabar mes žinome, kad sąmokslininkų štabas slepiasi Ūko gelmėse. Štai kodėl negalėjome surasti tų gudragalvių.

Skriedama "Kietaširdžiui" iš paskos, tiranų laivų eskadra nėrė į Arklio Galvos ūką.

Maždaug dvidešimtą kartą žvilgtelėjęs į panoraminį ekraną Aratapas, kaip ir anksčiau, išvydo juodą tamsą, nustelbusią žvaigždžių švytėjimą.

- Tai jau trečias jų sustojimas, - prašneko Androsas. - Nieko nesuprantu. Užuot kur nors nusileidę, jie porą dienų sklendžia vienoje vietoje.

- Galbūt tiek laiko užtrunka kruopštūs naujų Šuolių apskaičiavimai, - tarstelėjo Aratapas. - Šiaip ar taip, matomumas lygus nuliui.

- Išties taip galvojate?

- Ne. Jų Šuoliai pernelyg tikslūs. Masės matuoklio duomenų neužtektų, norint išnirti iš hipererdvės taip arti dangaus kūno. Matyt bėgliai iš anksto žinojo žvaigždžių koordinates.

- Kodėl gi jie lieka kosmose?

- Tikriausiai ieško apgyvendintų planetų. Gal patys neįsivaizduoja, kur slypi sąmokslininkų centras. - Aratapas šyptelėjo. - Mums tereikia skristi iš paskos.

- Sere! - taukštelėjęs kulnais į komisarą kreipėsi šturmanas.

- Taip? - pakėlė galvą Aratapas.

- Priešas nusileido planetoje.

Įjungęs komunikatorių Aratapas skubiai susisiekė su majoru.

- Ar jūs girdėjote paskutines naujienas? - paklausė jis Androso, įžengusio į piloto kabiną.

- Taip. Mano įsakymu, juos persekios desantininkai.

- Jūs vėl skubate, kaip ir tuomet, kai norėjote visu greičiu skristi į Lingeiną. Manau, kad įkandin "Kietaširdžio" turėtų sekti tiktai šis laivas.

- Jūsų argumentai?

- Jei tai išties galingas maištininkų centras, jie negalvos, kad vienas laivas gali sukelti pavojų. Tuo tarpu mes pasistengsime užmegzti ryšį su likusiais kateriais. Sulaukus žinutės, jums teks skubiai skristi į Tiraną.

- Į Tiraną?

- Taip. Ir grįžti su pastiprinimu.

Androsas apsvarstė pasiūlymą.

- Gerai. Vis tiek šitas erdvėlaivis per didelis, kad tiktų kautynėms.

Spirale leidžiantis žemyn, planeta užtvindė visą panoraminį ekraną.

- Regis, paviršiuje plyti dykros, sere, - prabilo šturmanas.

- Ar išsiaiškinote “Kietaširdžio” koordinates?

- Taip, sere.

- Nutūpkite kiek įmanoma arčiau bėglių, bet taip, kad jie mūsų nepastebėtų.

Erdvėlaivis įsiskverbė į atmosferą. Dieninėje planetos pusėje purpuriniu atspalviu švytėjo dangus. Aratapas įdėmiai nužvelgė naująjį pasaulį. Pagaliau ilgoji medžioklė artėja prie pabaigos!

17. IR MEDŽIOTOJŲ AUKOS

Tiems, kurie niekada nebuvo kosminėje erdvėje, žvaigždinių sistemų tyrimas ir apgyvendintų planetų paieškos gali pasirodyti jaudinantis ar bent įdomus užsiėmimas. Patyrusiam kosmoso klajūnui - tai pats nuobodžiausias darbas.

Aptikti žvaigždę, milžinišką švytinčią vandenilio ir helio masę, paprasčiau negu paprasta. Viską lemią atstumas, netgi Ūko tamsoje. Priartėjus prie dujų kamuolio per penkis milijardus mylių, jis pats išdygsta akiratyje.

Tačiau mėginant surasti planetą, sąlygiškai nedidelį uolienos luitą, nutviekstą jo saulės atošvaistės, susiduriama su rimtesnėmis problemomis. Skrisdamas pro žvaigždinę sistemą šimtus tūkstančių kartų, įvairiausiais kampais, tyrinėtojas galėtų lengvai nepastebėti planetos. Užuot pasikliovus atsitiktine sėkme, tenka pritaikyti tam tikrą paieškų sistemą. Būtina užimti padėtį kosminės erdvė taške, nutolusį nuo tiriamos žvaigždės per atstumą, kuris dešimt tūkstančių kartų lenkia to dujų kamuolio skersmenį. Anot statistinio galaktinio žinyno, labiau nutolusių nuo savo saulės planetų beveik nėra, jau nekalbant apie *apgyvendintą* pasaulį, kurį nuo žvaigždės skiria ne daugiau, kaip tūkstantį kartų didesnis už saulės skersmenį atstumas arba šeši laipsniai - maždaug 1/3600-toji dangaus sferos ploto dalis. Pastarąją galima greitai ir nuodugniai patikrinti.

Vaizdo kamera nureguliuojama taip, kad judėtų priešinga laivo skrydžiui kryptimi ir užfiksuotų kaimynystėje esančius žvaigždynus. Prieš tai, be abejo, reikia užtemdyti artimiausios saulės spindesį. Tuomet ekrane nušvitusios planetos atrodys lyg siauri dryželiai. Jeigu jų nėra, egzistuoja tikimybė, kad plane-

tos slepiasi už saulės. Manevras pakartojamas, užėmus kosminėje erdvėje kitą padėtį, kuri paprastai būna arčiau žvaigždės.

Nieko nuostabaus, jei atlikus nuobodžią procedūrą devynis sykius su trimis skirtingomis žvaigždėmis ir nepasiekus jokių teigiamų rezultatų, gali sudrebėti moralinės būklės pamatai.

Pavyzdžiui, Gilbretas jau kurį laiką jautėsi prislėgtas. Vis rečiau ir rečiau pasitaikydavo akimirkų, kurios "pralinksmindavo" senąjį valdytojo pusbrolį.

Bendražygiai ruošėsi Šuoliui link ketvirtosios, monarcho sąraše pažymėtos žvaigždinės sistemos, kai Baironas pasakė:

- Bent tiek gerai, kad Džontis neapsiriko skaičiuodamas žvaigždžių koordinates.

- Pagal statistiką, planetinę sistemą turi viena iš trijų žvaigždžių, - tarstelėjo Gilbretas.

Baironas pritardamas linktelėjo. Tokius nuvalkiotus galaktografijos pradmenis žinojo kiekvienas vaikas.

- Vadinasi, mes turime dvi trečiąsias, pakeltas kubiniu laipsniu - tai yra aštuonias dvidešimt septintąsias - arba mažiau negu vieną iš trijų galimybių atsitiktinai surasti tris saules, aplink kurias neskrieja nė viena planeta.

- Na, ir kas?

- Iki šiol nieko neaptikome. Matyt kažkur įsivėlė klaida.

- Tu pats matei kameros pateiktą informacija. Be to, statistiniai duomenys ne visada būna teisingi. Visai įmanoma, kad planetų formavimąsi Ūko viduje neigiamai įtakoja dulkių dalelės. O gal atvirkščiai - toji migla susidarė sprogus dangaus kūnams.

- Tikiuosi, tu kalbi nerimtai? - apstulbo Gilbretas.

- Žinoma, kad ne. Šneku nesąmones, nes noriu girdėti savo balsą. Aš nieko neišmanau apie kosmogoniją. Kas galėtų suprantamai paaiškinti, kodėl tos planetos formuojasi ir kodėl jose neįsitvyro tobulos gyvenimo sąlygos? - išvargęs Baironas tebelipino etiketes prie valdymo skydo jungiklių. - Gerai, kad pavyko susigaudyti, kaip naudotis blasteriais, ieškikliais, kontroliniais energijos šaltinio prietaisais...

Jam magėjo dirstelėti į panoraminį ekraną. Netrukus "Kietaširdžiui" vėl prisieis atlikti Šuolį, skrodžiant juodą it rašalas tamsą.

- Ar žinai, kodėl šis Ūkas pavadintas Arklio Galva? - paklausė Baironas.

- Nes jį atrado Horasas Hedas*. Nejau tvirtinsi, kad klystu?

- Gali būti. Žemiečiai galvoja kitaip.

- Tikrai?

- Jie tvirtina, esą Ūko pavidalas primena arklio galvą.

- Kas yra arklys?

- Žemės gyvūnas.

- Kokia juokinga mintis, Baironai. Man Ūkas nepanašus į jokį gyvūną.

- Priklauso nuo to, iš kur į jį žiūri. Stebint Ūką iš Nefelos, jis primena žmogaus ranką su trimis pirštais. Bet kai lankiausi Žemės universiteto observatorijoje ir pažvelgiau pro teleskopą, jis *išties* truputi priminė arklio galvą. Gal Ūkas gavo pavadinimą dėl savo formos? Kas žino? Gal toks žmogus Horasas Hedas niekada neegzistavo? - Baironui atsibodo tuščiai malti liežuviu, tačiau jis neprisivertė užsičiaupti.

Įsitvyrojusi ilga pauzė suteikė Gilbretui progą prašnekti tais klausimais, kurie nedavė jaunuoliui ramybės ir kurių jis visiškai nenorėjo aptarinėti.

- Kur yra Arta? - paklausė Gilbretas.

Baironas žvilgtelėjo į jį ir atsakė:

- Kažkur kapsulėje. Aš nesekioju paskui jos sijoną.

- Skirtingai nuo monarcho. Kartais atrodo, kad jis ten gyvena.

- Jam pasisekė.

Siauroje Gilbreto fizionomijoje išryškėjo raukšlelių voratinkliai.

- Nebūk kvailas, Baironai. Artemidė nekalta, kad priklauso Hinridų šeimai.

- Pakeiskime temą.

- Aš privalau tai pasakyti. Kodėl tu taip su ja elgiesi? Nes manai, kad Hinrikas atsakingas dėl tavo tėvo mirties? Aš esu jo pusbrolis, bet tavo požiūris į manę nepasikeitė!

- Teisingai, - sutiko jaunuolis. - Kalbu su tavimi, kaip ir anksčiau. Kalbu ir su Artemide.

- Kaip ir anksčiau?

Baironas nutylėjo.

---

*Horasas Hedas (*angl.* Horace Hedd) skamba panašiai, kaip arklio galva (*angl.* horse head).

- Tu atiduodi ją monarchui, - pastebėjo Gilbretas.

- Tegul ji pati renkasi.

- Ne, rinktis teks tau, Baironai. - Gilbretas palinko arčiau vaikino tarsi suokalbininkas ir patapšnojo jo kelį. - Man nederėtų kištis ne į savus reikalus. Tiesiog noriu pasakyti, kad šiuo metu ji - pati geriausia Hinridų šeimos atstovė. Ar nustebtum, jei prisipažinčiau, kad myliu Artemidę kaip savo vaiką, kurių, deja, niekada neturėjau?

- Nė kiek dėl to neabejoju.

- Tuomet paklausyk mano patarimo, Baironai, ir sustabdyk Lingeino valdovą.

- Aš galvojau, kad juo pasitiki, Gilai.

- Taip - kaip monarchu. Kaip antitiraniško judėjimo lyderiu. Bet nemanau, kad jis tiktų į porą Artemidei.

- Kodėl pats su ja nepasišneki?

- Ji nekreips į mane dėmesio.

- O į mane kreips?

- Jei surasi tinkamus žodžius.

Vienai akimirkai Baironą, regis, apėmė dvejonės. Jis sudrėkino liežuviu išdžiuvusias lūpas ir nusisukęs griežtai pareiškė:

- Nenoriu apie tai kalbėti.

- Dar pasigailėsi dėl to, - liūdnai tarstelėjo valdytojo pusbrolis.

Baironas nieko neatsakė. Kodėl Gilbretas nepalieka jo ramybėje? Natūralu, kad ateityje gali tekti pasigailėti dėl savo elgesio. Galvojo apie tai ne vieną kartą, bet neįstengė surasti jokios padoresnės išeities.

Vaikinas išsižiojo ir giliai įkvėpė tarsi bandydamas atsikratyti dusinančio, krūtinę slegiančio pojūčio.

Išnirus iš hipererdvės, jų laukė netikėtumas. Baironas sureguliavo kontrolinius prietaisus pagal monarcho piloto nurodymus ir užleidęs Gilbretui vietą prie valdymo skydo pats susiruošė pamiegoti. Jį pažadino pečius purtančios rankos ir energingas šūksnis:

- Baironai! Baironai!

Šis išvirto iš gulto ir nusileido ant grindų sugniaužęs kumščius.

- Ko reikia?

- Ramiau, nesikarščiuok. Mes užfiksavome F-2 tipą.

Neblogos naujienos. Valdytojo pusbrolis triukšmingai iškvėpė orą ir atsipalaidavo.

- Daugiau niekada manęs taip nežadink, Gilbretai. Sakai, F-2 tipas? Tikiuosi, turi omenyje naują žvaigždę?

- Žinoma. Įdomu, ar ne?

Tam tikra prasme, pagalvojo Baironas. Maždaug 95 procentai gyvenamų Galaktikos planetų sukasi aplink F ir G spektrinio tipo žvaigždes, kurių skersmuo lygus nuo 750 tūkstančių iki 1,5 milijono mylių o paviršiaus temperatūra siekia nuo penkių iki dešimties tūkstančių Celsijaus laipsnių. Žemės saulė buvo G-0 tipo, Rodijos - F-8, Lingeino - G-2, kaip ir Nefelos. F-2 galbūt šiek tiek šiltoka, bet ne per daug.

Pirmos trys žvaigždės, ganėtinai mažos bei rausvos, priklausė K spektriniam tipui. Net jei aplink jas skristų planetos, pastarosiose vargu ar galėtų gyventi žmonės.

Kai sekasi, tai sekasi. Pirmąją filmavimo dieną pavyko aptikti penkias planetas, artimiausia jų buvo nutolusi nuo savo saulės per šimtą penkiasdešimt milijonų mylių.

Naujienas asmeniškai pranešė Tedoras Rizetis, kuris lankydavosi "Kietaširdyje" neką rečiau už monarchą, pagyvindamas katerio atmosferą nuoširdžiu bendravimu. Po kelionės metaliniu lynu jis sunkiai dvėsavo ir pūkštavo.

- Neįsivaizduoju, kaip monarchas sugeba tai daryti. Turbūt senesnis mano kūnas nepritaikytas tokiems pratimams - išspaudė Rizetis ir tučtuojau pridūrė: - Žvaigždė turi penkias planetas!

- Jūs esate tuo tikras? - pasitikslino Gilbretas.

- Visiškai. Keturios iš jų yra J tipo.

- O penktoji?

- Penktoji gali būti tai, ko ieškome. Atmosferoje užfiksavome deguonies pėdsakus.

Gilbretas triumfuodamas cyptelėjo, o Baironas sumurmėjo mąsliu balsu:

- Keturios iš jų - J tipo... ką gi, mums tereikia vienos.

Akivaizdu, kad tai normalus pasiskirstymas. Daugumą didžiųjų Galaktikos pasaulių gaubė vandenilio prisotintos atmosferos. Nieko nuostabaus, žinant, kad jų sandarą įtakoja žvaigždės, sudarytos iš tų pačių dujų. J tipo planetos turėjo tankias

metano arba amoniako atmosferas, retsykiais paįvairintas vandenilio molekulėmis arba nemenku helio kiekiu. Planetų skersmuo siekdavo ne mažiau kaip trisdešimt tūkstančių mylių o temperatūra nekrisdavo žemiau minus penkiasdešimties Celsijaus laipsnių. Žmonės jokiu būdu jose neišgyventų.

Žemėje Baironas išsiaiškino, kad raidė "J" simbolizuoja Jupiterį, tenykštės saulės sistemos planetą, geriausio savojo tipo pavyzdį. Ko gero tai tiesa. Pagal šią klasifikaciją, Ž tipo (tai yra "Žemės") planetos - daug mažesnės, turinčios silpnesnę gravitaciją, kuri nepajėgia išlaikyti vandenilio prisotintų dujų, tuo labiau, kad jos skrieja arčiau saulės ir dėl šios priežasties išsaugoja šilumą. Jų atmosferos pakankamai retos, sudarytos iš gyviems organizmams būtino deguonies ir azoto. Vis dėlto pasitaiko atvejų, kai šias chemines medžiagas papildo mirtinos chloro priemaišos.

- Kaip dėl chloro? - paklausė Baironas. - Ar gerai ištyrėte atmosferą?

Rizetis pakratė galvą.

- Tik viršutinius jos sluoksnius. Jei ten yra chloro, jis bus nusėdęs prie paviršiaus.

Vyriškis apkabino plačius Bairono pečius.

- Gal pakviestum mane išgerti į savo kambarį?

Gilbretas palydėjo juos susirūpinusiu žvilgsniu. Jam nedavė ramybės tai, kad monarchas užsispyręs siekia Artemidės prielankumo, o jo dešinioji ranka lygiai taip pat atkakliai traukia Baironą į alkoholizmo liūną. Įdomu, ar jaunuolis žino, ką daro, pamanė jis ir vėl nuklydo mintimis į naująją planetą.

"Kietaširdžiui" įsiskverbus į atmosferą, Artemidė atėjo į piloto kabiną. Jos veidą puošė vos pastebima šypsenėlė. Kai mergina žengė per slenkstį (savo pasirodymu labai nustebindama aplinkinius, kadangi didesnę laiko dalį ji praleisdavo kapsulėje), Baironas tarė:

- Labas, Artemide.

Užuot atsakiusi į pasisveikinimą, ji kreipėsi į Gilbretą:

- Dėde Gilai, ar mes tikrai leidžiamės?

Valdytojo pusbrolis patrynė rankas.

- Berods, širdele. Po kelių valandų mes pagaliau ištrūksime iš laivo ir pajusime po kojomis tvirtą pagrindą. Argi tai nenuteikia džiuginančiai?

- Tikėkimės, kad šioji planeta yra būtent tai, ko mes ieškome, antraip išgaruos visas džiaugsmas.

- Mums liko dar viena žvaigždė, - paguodė ją Gilbretas truputį suraukęs antakius.

Netikėtai atsigręžusi į Baironą, Artemidė šaltai paklausė:

- Kažką sakėte, pone Farilai?

Priblokštas vaikinas burbtelėjo:

- Ne, nieko.

- Matyt man pasigirdo. Atleiskite.

Aplenkiant Baironą, plastikiniai merginos suknelės ornamentai brūkštelėjo jo koją, o kvepalų gūsis privertė jį kiečiau sukąsti žandikaulius.

Prie trijulės prisijungė Rizetis, kuris su mielu noru išnaudojo didžiausią kapsulės privalumą, suteikiantį galimybę svečiui pernakvoti kateryje.

- Ištyrę atmosferą, - prašneko pulkininkas, - sužinojome, kad trisdešimt procentų atmosferos sudaro deguonis, be to, azotas ir inertiškos dujos. Jokio chloro. - Po trumpos pauzės jis sumykė: - Hmm...

- Kažkas ne taip? - pasiteiravo Gilbretas.

- Mes neaptikome anglies dvideginio, o tai negerai.

- Kodėl? - paklausė Artemidė stovėdama šalia panoraminio ekrano ir spoksodama į tolimą planetos paviršių, link kurio kateris artėjo dviejų tūkstančių mylių per valandą greičiu.

- Nėra anglies dvideginio - nėra augmenijos, - įsiterpė Baironas.

- Tikrai? - ji atsisuko į vaikiną ir šiltai nusišypsojo.

Didelei savo nuostabai Baironas atsakė tuo pačiu ir iš karto pajuto, kad Artemidės veido išraišką persmelkia šaltukas, tarsi jos šypsena būtų skirta kažkam kitam. Suvokus, kaip kvailai jis atrodo, jaunojo Videmoso vypsnis išblėso.

Neverta kreipti į ją dėmesio. Bėda ta, kad, Artemidei pasirodžius akiratyje, Bairono valios anestetiko poveikis išsisklaidydavo, o širdį vėl suspausdavo skausmas.

“Kietaširdžiui” panirus į žemutinius atmosferos sluoksnius, Gilbretą apėmė melancholiška nuotaika. Gremėzdiška kapsulė nepridėjo kateriui aerodinaminių savybių, todėl Baironui teko kaip reikiant pasidarbuoti, valdant besispyriojančius kontrolinius prietaisus.

- Pralinksmėk, Gilai, - tarė jis, nors pats nejautė ypatingo džiaugsmo. Į radijo signalus iki šiol niekas neatsiliepė. Jeigu tai ne *maištininkų* pasaulis, daugiau nebėra prasmės laukti. Jis pasiruošęs veikti!

- Šioji planeta nepanaši į maištininkų pasaulį. Ji uolėta ir išdžiūvusi, - pasakė Gilbretas ir žvilgtelėjo į Rizetį. - Turite kokių nors naujienų dėl anglies dvideginio?

- Taip. Aptikome šiokių tokių pėdsakų, - atsiliepė pulkininkas ištįsusiu veidu. - Maždaug vieną tūkstantąją procento dalį.

- Galbūt sąmokslininkai specialiai pasirinko nieko neišsiskiriantį dykrų pasaulį, - tarstelėjo Baironas.

- Bet aš mačiau fermas, - paprieštaravo Gilbretas.

- Nejau manai, kad mes galime nuodugniai apžiūrėti tokio dydžio planetą, apsukę aplink ją vos kelis ratus? Gilai, tu velniškai gerai žinai, kad maištininkų nėra itin daug. Gal jie apsistojo kokiame slėnyje, kur užtenka vulkaninės prigimties anglies dvideginio ir vandens. Prašvilptume pro juos už dvidešimties mylių ir vis tiek nieko nepastebėtume. Natūralu, kad jie neatsako į radijo signalus prieš tai neištyrę šių kilmės.

- Reikalingos anglies dvideginio koncentracijos taip lengvai nesukaupsi, - sumurmėjo Gilbretas, nesitraukdamas nuo panoraminio ekrano.

Staiga Baironas suvokė norįs, jog tai *nebūtų* jų ieškomas pasaulis. Vaikinas dar sykį priminė sau, kad jis *nedelsiant* privalo imtis ryžtingų veiksmų.

Bendražygius užvaldė keistas jausmas.

Išjungus dirbtines šviesas, pro atvirus liukus plūstelėjo saulės spinduliai, galbūt ne tiek nutvieksdami laivo interjerą, kiek suteikdami jam tam tikro naujoviško žavesio. Rizetį erzino tai, kad jie vengia saugotis vietinės atmosferos. Pulkininkas tvirtino, esą anglies dvideginio stoka gali sutrikdyti kvėpavimo sistemą, tačiau Bairono įsitikinimu, truputis šviežio oro neturėtų jiems pakenkti.

Jųdviejų pokalbį nutraukė priėjęs Gilbretas, kuris nusijuokė ir pažvelgęs pro liuką atsiduso:

- Uolos...

- Aukštikalnėje pastatysime radijo siųstuvą, - tarė Baironas.

- Signalo diapazonas aprėps šį pusrutulį. Jei rezultatai bus neigiami, išbandysime kitą planetos pusę.

- Apie tai ir šnekėjai su Rizečiu?

- Būtent. Šį darbą atliksime mudu su monarchu. Čia jo sumanymas. Kita vertus, aš būčiau pasiūlęs tą patį. - Vaikinas pažvairavo į pulkininką, bet šio veido išraiška nepasikeitė. - Manau, kad iš pradžių reikėtų apsivilkti kombinezoną.

Rizetis pritardamas linktelėjo. Nepaisant ryškiai švytinčios saulės ir sauso oro, planetos paviršiuje tvyrojo stingdanti žvarba.

Monarchas žengė link pagrindinio “Kietaširdžio” šliuzo. Balzganas, plonas jo kombinezonas svėrė vieną uncijos dalelę ir nepriekaištingai apsaugojo nuo šalčio. Prie krūtinės pritvirtintas anglies dvideginio balionėlis tiekė jam reikalingą CO_2 kiekį.

- Gal norėsite mane apieškoti Farilai? - pakėlęs rankas ironiškai pasiteiravo Džontis.

- Ne, - atsakė Baironas. - Gal pageidausite patikrinti *mane,* ar neturiu ginklų?

- Tokia mintis nė nešovė man į galvą.

Apsimainius šaltomis it planetos oras mandagybėmis, Baironas sugriebė vieną lagamino su radijo įranga rankeną, monarchas nustvėrė kitą.

- Nesunku, - burbtelėjo vaikinas ir atsisukęs pastebėjo laivo viduje tyliai stovinčią Artemidę.

Jos baltos suknelės klostes kedeno vėjas. Permatomos rankovės, prigludusios prie rankų, įgavo sidabrinį atspalvį.

Vieną pavojingą akimirką Baironas pajuto, kaip išblėsta jo pyktis. Jaunuoliui magėjo šokti atgal į katerį, tvirtai suspausti Artemidės pečius - taip, kad ant šių pasiliktų mėlynės, - mėgautis jos lūpų šiluma...

Susitvardęs jis paprasčiausiai linktelėjo galva. Tuo tarpu jos šypsena ir atsisveikinimo mostas buvo skirti monarchui.

Atsigręžęs po penkių minučių Baironas vis dar galėjo įžiūrėti baltą raibuliavimą, slypintį tarpduryje. Pakilus į aukštikalnę, laivas išnyko iš akiračio. Priešais, iki pat horizonto driekėsi plikas, uolos luitais paįvairintas žemės plotas.

Svarstydamas, kas jo laukia ateityje, Baironas neužmiršo

pagalvoti, ar kada nors pavyks vėl pamatyti Artemidę - ar išdidi Hinridų šeimos atstovė lauks jo sugrįžtančio?

18. SUŽLUGUSIŲ VILČIŲ NASRAI

Artemidė žvelgė į nutolstančią porelę, kol jiedu virto miniatiūrinėmis figūrėlėmis, ropojančiomis į granito kalną. Prieš išnykstant, viena iš jų atsisuko. Mergina įsitempė nenutuokdama, kuris - Baironas ar monarchas - nutarė paskutinį kartą žvilgtelėti į katerį.

Išeidamas jis nepasakė nė žodžio. Nė vieno žodžio! Atsukusi nugarą saulei ir uoloms, mergina sugrįžo į metalinį kalėjimą. Dar niekada gyvenime ji nesijautė tokia vieniša.

Artemidę persmelkė drebulys, tačiau ji neketino pripažinti savo silpnumo.

- Dėde Gilai! - nuskambėjo aikštingas šūksnis. - Kodėl tu neuždarai liukų? Nori, kad mirtinai sušalčiau? - nors katerio šildytuvai veikė visu pajėgumu, termometro stulpelis terodė septynis laipsnius.

- Arta, širdele, - švelniai tarė Gilbretas, - patarčiau atsikratyti bjauraus įpročio dėvėti vualines sukneles, antraip tu būtinai persišaldysi. - Jam pabarbenus pirštais į valdymo skydą, oro šliuzai spragtelėjo ir užsidarė, o liukai susiliejo su blizgančiu, glotniu korpusu. Poliarizuoti jų stiklai apsiblausė. Įsijungė dirbtinės laivo šviesos, ir šešėliai išgaravo.

Nugrimzdusi į minkštą piloto krėslą, Artemidė perbraukė delnais ranktūrius. Ant jų ilsėdavosi *Bairono* rankos. Dėl karščio, rausvai nudažiusio skruostus, kalti šildytuvai, tvirtino sau mergina, ir uždaryti liukai, nuslopinę šalto vėjo gūsius.

Belaukiant minutės išsitempia tarsi guma. Artemidė pajuto daugiau nebegalinti tylėti. Reikėjo eiti kartu su *juo*, dingtelėjo maištinga mintis, kurią mergina tučtuojau pataisė, pakeisdama "jį" į "juos".

- Dėdė Gilai, kam mums tas radijo siųstuvas?

Gilbretas pakėlė galvą nuo valdymo skydo.

- Ką sakei?

- Mes bandėme užmegzti ryšį iš kosmoso, bet nesėkmingai. Ką gero duos siųstuvas, jeigu jį sumontuosime planetos paviršiuje?

- Širdele, mes privalome surasti maištininkų pasaulį, - sunerimęs atsakė Gilbretas ir tylutėliai burbtelėjo: - Mes privalome. - Kurį laiką įdėmiai tyrinėjo panoraminį ekraną, paskui vėl prabilo: - Aš jų niekur nematau.

- Ko?

- Bairono ir monarcho. Kad ir kaip sukiočiau išorinius veidrodžius, vaizdą vis tiek užstoja kalvagūbris.

Kaip ir dėdė, Artemidė tegalėjo įžiūrėti saulės apšviestą uolą.

Gilbretas paliko ramybėje kontrolinius prietaisus ir tarė:

- Užtat monarcho jachta matosi kuo aiškiausiai.

Artemidė išvydo slėnyje, maždaug už mylios, akinančiai blizgantį laivą. Vieną sekundės dalį pasirodė, jog *tai* yra tikrasis jų priešas, o ne tiranai. Visiškai netikėtai ji užsigeidė, kad "Kietaširdis" niekada nebūtų skridęs į Lingeiną - kad jie trise būtų pasilikę kosminėje erdvėje ir smagiai, nors nepatogiai, leidę laiką. O dabar ji tegalėjo *skaudinti* Baironą, užuot susitaikiusi...

- Ko *jis* nori? - nustebo Gilbretas.

Mergina dirstelėjo į dėdę, regėdama jį lyg pro drėgną miglą. Skubiai sumirksėjus, šią pavyko išsklaidyti.

- Kas?

- Rizetis. Manau, jog ten Rizetis. Bet jis eina ne mūsų linkme.

Artemidė pribėgo prie panoraminio ekrano.

- Padidink vaizdą, - liepė ji.

- Per mažas atstumas, kad sugebėtum įžiūrėti ką nors ryškesnio negu raibulius, - paprieštaravo Gilbretas.

- Padidink vaizdą, - neatlyžo Artemidė.

Murmėdamas merginos dėdė įjungė teleskopą visu pajėgumu, ir ekrane akimoju išaugo uolienų luitai, kurie švysčiojo pro šalį sulig kiekvienu valdymo svirties virptelėjimu. Vienai sekundei jiedu aiškiai išvydo Rizetį, bet šis iš karto pradingo už ekrano ribų. Gilbretas tučtuojau pakreipė teleskopinę kamerą ir vėl užfiksavo pulkininko figūrą.

- Jis ginkluotas. Matai? - parodė pirštu Artemidė.

- Ne.

- Jis laiko rankose ilgavamzdį blasterį.

Mergina puolė prie kombinezonų saugyklos.

- Arta! Ką tu darai?

- Eisiu laukan. Nejau nesupranti, kad Rizetis juos seka? Monarchas nesiruošia montuoti jokio radijo siųstuvo. Tai spąstai Baironui. - Sunkiai dvėsuodama ji rangėsi į kombinezoną.

- Liaukis! Tavo vaizduotė pernelyg įsiaudrino.

Tačiau Artemidė žvelgė kiaurai Gilbretą tarsi visiškai jo nematydama. Mirtinai išblyško įsitempęs veidas. Ir kaip ji anksčiau nesusiprotėjo! Rizetis tiesiog meilinosi tam kvaileliui - jausmingam kvaileliui! - giedodamas ditirambus jo tėvui, kartodamas, kad Videmoso rančeris buvo didis žmogus, kol Baironas galutinai suminkštėjo. Jo poelgius įtakojo mintys apie tėvą. Kaip gali žmogus leistis užvaldomas monomanijos?

- Dėde, atidaryk oro šliuzą.

- Arta, tu niekur neisi. Net nežinai, kur jie yra.

- Aš juos surasiu. Atidaryk šliuzą.

Gilbretas papurtė galvą.

Suspaudusi prie kombinezono pritvirtintą dėklą, mergina pagrasino:

- Dėde Gilai, nemanyk, kad aš juo nepasinaudosiu.

Suvokęs, kad spokso į grėsmingą neuroninio rimbo vamzdį, Gilbretas prisivertė nusišypsoti.

- Nagi, Arta, ramiau.

- Atidaryk šliuzą! - sušvokštė Artemidė.

Jam įvykdžius įsakymą, mergina išlėkė laukan ir ėmė ropštis į kalvagūbrį jausdama, kaip iš po kojų byra akmenėliai, o kūną talžo vėjo gūsiai. Ji elgėsi neką geriau už Baironą, vien dėl savo absurdiško išdidumo susidėjusi su monarchu. Pagalvojus apie tą šaltakraują būtybę, nukrėtė šiurpas.

Užkopusi ant kalvos keteros Artemidė apsidairė, bet nieko neišvydo. Laikydama rankoje neuroninį rimbą ji ryžtingai nudrožė į priekį.

Per visą kelionę Baironas su monarchu tylėjo lyg vandens į burną prisisėmę. Jiedu stabtelėjo ties saulės spindulių ir vėjo nugairinta uola, po kuria driekėsi status šimto pėdų skardis.

Jaunasis Videmosas žengė prie uolos krašto ir palenkęs galvą apačioje išvydo tyrlaukius, iki pat horizonto nusėtus akmeniniais rieduliais.

- Mūsų atrastas pasaulis negyvas, Džonti, - tarė jis.

Skirtingai nuo Bairono, monarchui buvo svetimas smalsumo jausmas. Likęs stovėti savo vietoje, jis pasakė:

- Šią vietą aptikome prieš nusileisdami. Ji idealiai mums tinka.

Idealiai tinka *tau*, pagalvojo vaikinas ir pasitraukęs nuo skardžio prisėdo ant žemės. Įsiklausė į savo anglies dvideginio balionėlio šnypštimą, paskui tyliu balsu pasiteiravo:

- Ką papasakosite jiems grįžęs į laivą, Džonti? Gal man atspėti?

Nustojęs krapštyti lagaminą su radijo įranga monarchas išsitiesė:

- Apie ką jūs šnekate?

Jausdamas, kaip nuo šalčio stingsta veidas Baironas patrynė pirštinėta ranka išraudusią nosį. Jis sėdėjo atsisegęs kombinezoną, kurio atlapus nūnai kedeno vėjo šuorai.

- Kodėl mes čia atėjome?

- Verčiau negaiškite laiko, Farilai, o padėkite sumontuoti radijo siųstuvą.

- Jums nereikalingas radijas. Mes bandėme susisiekti su maištininkais iš kosmoso, bet nesulaukėme jokių rezultatų. To paties galėtume tikėtis ir įrengę siųstuvą planetos paviršiuje. Lygiai taip pat nesėkmingai išmėginome subeterinį ryšį, todėl aišku kaip dieną, kad jonizuoti, radijo bangoms nepralaidūs viršutiniai atmosferos sluoksniai čia niekuo dėti. Be to, nė vienas iš mūsų grupės nėra patyręs radistas. Taigi, Džonti, kurių galų mudu čia atsibeldėme?

Monarchas įsitaisė priešais Baironą nerūpestingai tapšnodamas lagaminą.

- Gal jūs pats pasakytumėte, jei taip nerimaujate?

- Aš tenoriu išsiaiškinti tiesą. Rizetis paminėjo, kad jūs ruošiatės šiai kelionei ir patarė man prisijungti prie jūsų. Greičiausiai liepėte savo pavaldiniui perduoti man, esą eidamas drauge su jumis aš galėčiau įsitikinti, kad jūs negavote jokių slaptų pranešimų. Protinga mintis, jei nekreipsime dėmesio į vieną dalyką - aš nemaniau, kad jums buvo atsiųstos kokios nors slaptos žinios. Šiaip ar taip, leidausi įtikinamas ir priėmiau pasiūlymą.

- Nes privalote išsiaiškinti tiesą? - pašaipiai tarstelėjo Džontis.

- Būtent. Esu tikras, jog dabar viską žinau.

- Tuomet apšvieskite ir *mane.*

- Jūs ketinate mane nužudyti. Esame čia vieni, šalia uolos, nuo kurios nukritęs žmogus garantuotai užsimuštų. Nebus jokių smurto žymių. Jokių blasteriu apdegintų galūnių. Grįžęs į laivą jūs išklosite liūdną istoriją apie nelaimingą atsitikimą. Tvirtinsite, kad aš paslydau ir nudribau nuo skardžio. Gal net iškilmingai mane palaidosite, iš išorės gedėdamas, o viduje džiūgaudamas, kad sugebėjote pašalinti mane iš savo kelio.

- Kodėl gi jūs ėjote drauge, jei tuo tikite?

- Kad nebūčiau netikėtai užkluptas. Mudu neturime ginklų, o aš esu fiziškai stipresnis už jus. - Baironas išplėtė šnerves ir lėtai sulenkė dešiniąją ranką, pademonstruodamas savo raumenis.

Džontis nusijuokė.

- Galbūt dabar, kai jums nebegresia mirtis, galėtume pasirūpinti radijo siųstuvu?

- Mes dar nebaigėme. Noriu išgirsti iš jūsų prisipažinimą, kad ruošėtės mane užmušti.

- Nejau? Įdomu, kaip priversite mane atlikti žudiko vaidmenį savo improvizuotoje dramoje? Gal jėga ištrauksite pripažinimą? Supraskite, Farilai, aš nuolaidžiauju vien todėl, kad atsižvelgiu į jauną jūsų amžių, vardą ir užimamą aukštą padėtį. Bet viskam yra ribos. Iki šiol jūs kėlėte daugiau rūpesčių negu suteikėte naudos.

- Teisingai. Nes sugebėjau išlikti gyvas!

- Akivaizdu, kad kalbate apie pavojus, kuriuos patyrėte keliaudamas į Rodiją. Bet aš nesirengiu antrą kartą aiškintis.

Baironas pašoko ant kojų.

- Į jūsų pasakėles įsivėlė viena klaida.

- Tikrai?

- Tikrai! Atsistokite, antraip aš jus per prievarta pakelsiu nuo žemės.

Niauriai prisimerkęs monarchas pakluso.

- Patarčiau susilaikyti nuo smurto protrūkio, jaunuoli.

- Išklausykite mane, - garsiai tarė Baironas nekreipdamas dėmesio į plevėsuojančius kombinezono atlapus. - Jūs minėjote išsiuntęs mane į Rodiją tam, kad tiranai pagalvotų, neva valdytojas įsivėlęs į sąmokslą.

- Tai tiesa.

- Tai melas. Jūs paprasčiausiai bandėte mane nužudyti, iš pat pradžių pranešęs kapitonui, koks asmuo skrenda jo laineriu. Nemanėte, kad man bus leista pasimatyti su Hinriku.

- Jei būčiau norėjęs jus užmušti, Farilai, galėjau pakišti į jūsų kambarį *tikrą* radiacinę bombą.

- Jums patogiau, kad, žiūrint iš šalies, dėl mano mirties atrodytų kalti tiranai.

- Aš galėjau nužudyti jus ir kosmose, kai pirmą kartą atvykau į "Kietaširdį".

- Be abejo. Vienu metu laikėte į mane nukreipęs blasterį. Tikėjotės susitikti su manimi kateryje, bet pavaldiniams apie tai neprasitarėte. Kai Rizetis užmezgė ryšį ir išvydo mane, jums teko atsisakyti pirminio plano. Tuo metu padarėte nedovanotiną klaidą tvirtindamas, kad pasakėte saviškiams, esą tiranų laivu skrenda Videmoso rančerio sūnus. Vėliau Rizetis išsidavė nieko apie tai nežinojęs. Negi užmiršote papasakoti pavaldiniams apie savo intrigas, Džonti?

Nuo šalčio pabalęs monarcho veidas dar labiau išblyško.

- Už tokius žodžius jus tikrai reikėtų nužudyti. Visgi kodėl aš nenuspaudžiau gaiduko, kol Rizetis dar nebuvo pasirodęs vaizdo ekrane?

- Jūsų sprendimą nulėmė politiniai sumetimai. Tiksliau sakant, Artemidė Hinridė. Lenkiu galvą prieš jūsų talentą taip staigiai pakeisti planus. Užmušdamas mane jos akivaizdoje, būtumėte sužlugdęs kur kas svarbesnį žaidimą.

- Vadinasi, aš linkęs akimirksniu įsimylėti?

- Meilė! Kodėl gi ne, kai kalbama apie merginą iš Hinridų giminės? O jūs negaišote laiko. Kai nepavyko perkelti jos į savo jachtą, pareiškėte, kad Hinrikas išdavė mano tėvą. - Prieš pratęsdamas jis truputį patylėjo. - Taigi buvau priverstas palikti jums visišką veiksmų laisvę. Neabejoju, kad išnaudojęs šią progą įstengėte patraukti merginą į savo pusę. Dabar mėginsite įvykdyti savo užmojus nebijodamas, jog prarasite galimybę padovanoti Hinridams įpėdinių.

Džontis atsiduso.

- Farilai, saulė krypsta link horizonto, darosi vis šalčiau. Maža to, mane išvargino jūsų nesąmonių kratinys. Bent pasakykite, kodėl man turėtų rūpėti jūsų mirtis? Žinoma, jei tokia akivaizdi paranoja gali būti kuo nors pagrįsta.

- Dėl tos pačios priežasties, dėl kurios jūs nužudėte mano tėvą.

- *Ką?*

- Negi galvojote, kad aš bent akimirkai patikėjau jumis, kai kaltinote Hinriką išdavyste? Hinriką, apgailėtiną bukagalvį? Argi mano tėvas - visiškas kvailys? Ar jis tikrai būtų galėjęs palaikyti valdytoją sveikai protaujančiu žmogumi? Net jei nepažinotų jo, nejau nebūtų po penkių minučių pašnekesio suvokęs, kad bendrauja su bejėgiška marionete? Ar mano tėvas būtų plepėjęs su Hinriku apie slaptus dalykus, pasirašydamas sau mirties nuosprendį? Ne, Džonti. Videmoso rančerį išdavė žmogus, kuriuo jis labiausiai pasikliovė.

Žengtelėjęs atatupstas ir paspyręs į šalį lagaminą monarchas ryžtingai atrėmė kaltinimus:

- Pateikdamas tokias niekingas užuominas jūs elgiatės kaip beprotis.

Baironas suvirpėjo, bet ne nuo šalčio.

- Mano tėvas buvo labai populiarus tarp jūsų žmonių, Džonti. Pernelyg populiarus. Negalėdamas to pakęsti jūs atsikratėte varžovu. O tada nusprendėte imtis manęs, kad nemėginčiau tapti naujuoju Videmoso rančeriu arba atkeršyti už tėvo mirtį. Ar tai tiesa? - jo šūksnis nugriaudėjo lyg perkūno trenksmas.

- Ne. - Džontis pritūpė ir atidarė lagaminą. - Aš galiu įrodyti, kad jūs klystate. Pažiūrėkite į radijo įrangą. - Jis numetė detales prie vaikino kojų.

Baironas nudelbė jas nustebusiu žvilgsniu.

- Ką tai įrodo?

Džontis atsistojo.

- Nieko. O dabar pakelkite galvą.

Monarchas laikė rankoje blasterį, jo krumpliai pabalo nuo įtampos. Netikėtai pakito abejinga balso intonacija.

- Jūs įgrisote man iki gyvo kaulo. Laimei, daugiau manęs nevarginsite.

- Paslėpėte blasterį lagamine? - šaltai paklausė Baironas.

- Be abejo. Jūs išties galvojote, kad savo rankomis numesiu jus nuo uolos tarsi būčiau paprastas uosto krovėjas ar angliakasys? Aš esu Lingeino monarchas... - jo veidą perkreipė grimasa, kairioji ranka staigiu judesiu brūkštelėjo per kaklą - ...

ir man atsibodo veidmainiškas Videmoso rančerių idealizmas. - Užmiršęs mandagybes jis sušnibždėjo: - Judinkis. Eik prie uolos.

Nenuleisdamas akių nuo ginklo Baironas atsitraukė ir lygiai taip pat familiariai atrėžė:

- *Tu* nužudei mano tėvą.

- Taip, aš nužudžiau tavo tėvą! - suriko monarchas. - Galiu pakartoti tai dar sykį, kad paskutinėmis gyvenimo akimirkomis žinotum - žmogus, ištaškęs tavo tėvą dezintegracijos kameroje, garantuos tau kelionę į nebūtį ir pasilaikys Hinridų mergaitę sau. Drauge su jos kraičiu. Duodu tau dar vieną minutę. Apmąstyk mano žodžius. Tik nedrįsk krutinti rankų, antraip jas nurėšiu nebodamas, kad mano vyrams tai sukels įtarimų. - Atrodė, tarsi pro įtrūkusią apgaulingai šaltą išorę prasiveržė ilgai slopinta aistra.

- Mėginai nužudyti mane ir anksčiau, tiesa?

- Taip. Tu nesuklydai. Ar nuo to jautiesi geriau? Traukis!

- Ne, - atrėžė Baironas ir nuleido rankas. - Šauk, jei taip nori.

- Manai, kad neišdrįsiu?

- Šauk, ko lauki?

- Su malonumu. - Monarchas nutaikė blasterio vamzdį į Bairono galvą, stovėdamas vos už keturių pėdų nuo jaunuolio, ir paspaudė gaiduką.

19. PRALAIMĖJIMAS!

Tedoras Rizetis atsargiai aplenkė ratu aukštikalnę nenorėdamas, kad jį kas nors pamatytų. Šiame uolėtame pasaulyje sunku atrasti tinkamą slėptuvę, tačiau pulkininkas jautėsi pakankamai saugiai, kulniuodamas tarp suvirtusių kristalinių uolienų luitų. Retsykiais vyriškis stabtelėdavo ir mėgindamas sušildyti nuo šalčio nutirpusį veidą priglausdavo prie jo minkštas pirštines.

Įsispraudęs tarp dviejų, “V” formos granito monolitų Rizetis išvydo tolumoje porelę ir patapšnojo savo blasterio dėklą. Kūną truputį sušildė spinduliai, kuriuos skleidė už nugaros tvis-

kanti saulė. Neblogai. Jei Baironas su monarchu atsigręš, jų akis spigins ryški šviesa.

Per komunikatorių aiškiai girdėjosi jųdviejų balsai. Rizetis šyptelėjo. Kol kas planas veikia be priekaištų, neskaitant to, kad protinga, tačiau perdėtai pasitikinti savimi auka nenumatė pulkininko pasirodymo. Jo blasterio dar gali prisireikti, siekiant išspręsti visas problemas.

Lūkuriuodamas Rizetis žiūrėjo, kaip monarchas nusitaiko į nejudantį Baironą.

Tuo tarpu Artemidė nematė dviejų figūrų, stypsančių prie skardžio pakraščio. Prieš penkias minutes pastebėjusi pulkininko šešėlį, nuo to laiko mergina sekė jam iš paskos.

Kažkodėl Rizetis žingsniavo greičiau už ją. Šokinėdama tarp akmeninių riedulių Artemidė du kartus prarado pusiausvyrą ir išsitiesė ant žemės. Kai antrą sykį svyruodama atsistojo, iš prakirsto riešo sunkėsi kraujas.

Jis vėl paspartino žingsnį, ir Artemidė nieko nedelsdama nukėblino įkandin. Rizečiui pradingus blizgančių riedulių sangrūdoje, ją apėmė neviltis. Mergina atsirėmė į uolą, taip išsekusi, jog net nepažiūrėjo į nuostabią, rausvą vulkaninės prigimties atskalą, menančią pirmykščius laikus.

Visas savo mintis ji sutelkė į pastangas atsikratyti dusinančio pojūčio.

Netikėtai pačiai sau Artemidė pastebėjo pulkininką, susigūžusį prie dvišakės uolos. Ji ištiesė ranką su neuroniniu rimbu ir nusvirduliavo į priekį. Atsukęs nugarą vyriškis pakėlė ginklą ir kruopščiai prisitaikė.

Ji nieku gyvu nespės.

Teks kitais būdais patraukti jo dėmesį.

- Rizeti! - sušuko mergina. - Rizeti, nešauk!

Artemidė vėl suklupo. Akyse aptemo, tačiau sąmonės ji neprarado. Pakankamai ilgai, kad pajustų veriantį skausmą, kūnui atsitrenkus į žemę; pakankamai ilgai, kad pirštu paliestų kontaktinį ginklo jungiklį; pakankamai ilgai, kad suprastų - rimbo spindulys nepasieks taikinio.

Kažkas paėmė ją ant rankų. Mergina bandė atsimerkti, bet nepajėgė praplėšti vokų.

- Baironai? - išlemeno ji.

Atsakymas nuskambėjo neaiškiai, tačiau tai nebuvo svarbu.

Balsas priklausė Rizečiui, kuris tarstelėjo dar porą žodžių, paskui staiga nutilo. Viskas baigta!

Ji nugrimzdo į juodą tamsą.

Monarchas stypsojo sustingęs mažiausias dešimt sekundžių. Baironas nekrutėdamas stebėjo, kaip į jį nutaikytas blasterio vamzdis pamažu leidžiasi žemyn.

- Regis, tavo ginklas sugedęs, - paniekinamai vyptelėjo jaunuolis. - Gal reikėtų jį patikrinti?

Bekraujis monarcho veidas pakaitomis krypčiojo tai į Baironą, tai į blasterį. Jis iššovė į savo auką iš keturių pėdų atstumo, bet kažkodėl ši liko sveika gyva. Nuostabos išraiška išblėso, kai Džontis perskyrė buožę į dvi dalis ir pamatė, kad ginkle trūksta energetinės kapsulės. Vietoj jos žiojėjo tuščia ertmė. Įniršęs monarchas sušnypštė ir nusviedė šalin bevertį metalo luitą, kuris žvangėdamas tėškėsi į uolą.

- Vyras prieš vyrą! - virpančiu, nekantraujančiu balsu pareiškė Baironas.

Tylėdamas priešininkas atsitraukė per žingsnį atgal.

Jaunuolis lėtai pajudėjo į priekį.

- Žinau daugybę būdų, kaip galėčiau tave užmušti, bet nė vienas manęs netenkina. Jei pasinaudočiau blasteriu, tave nuo mirties teskirtų milijoninė sekundės dalis. Nė nesuvoktum, kad iškeliauji anapilin, o tai negerai. Manau, kad reikėtų tave sudoroti plikomis rankomis. Bent patirčiau malonumą.

Jo kojų raumenys įsitempė, tačiau būsimą šuolį nutraukė veriantis, paniškas riksmas:

- Rizeti! Rizeti, nešauk!

Skubiai atsisukęs Baironas spėjo pastebėti kažką judant prie uolų, stūksančių už šimto jardų, ir metalo blyksnį. Kitą akimirką ant jo nugaros užvirto žmogaus kūnas, ir neatlaikęs svorio vaikinas keliaklupsčias sudribo ant žemės.

Monarcho spyris pataikė jam į juosmenį, kumščio smūgis nutvilkė sprandą. Sukriokęs Baironas vos neprarado sąmonės ir išsiskėtojo ant žemės. Monarchas pašoko ant kojų ir užgriuvo priešininką, taip staigiai, kad jaunasis Videmosas vos spėjo sulenkti kojas. Jiedu raičiojosi vienas kito glėbyje, žliaugdami lediniu prakaitu.

Pakilę ant kojų kurį laiką jie lėtai ruošėsi antpuoliui. Bai-

ronas pastūmė anglies dvideginio balionėlį toliau nuo krūtinės, kad jis nesimaišytų po ranką. Monarchas nusisegė savąjį, tada sugriebė už metalinės žarnelės ir įsukęs jį ore sviedė į jaunuolį, kuris pritūpė išgirsdamas virš galvos švilpesį.

Pašokęs Baironas metėsi ant monarcho, kol šis nespėjo atgauti pusiausvyros. Viena ranka tvirtai suspaudė jo riešą, kita žiebė priešininkui į veidą. Sulinkęs Džontis žengė atatupstas.

- Stokis, - įsakė Baironas, - tavęs laukia daugiau panašių dovanėlių. Mes niekur neskubame.

Pirštine palietęs savo fizionomiją monarchas su pasibjaurėjimu nužvelgė krauju išterliotą delną. Jo veidas persikreipė, ranka instinktyviai siekė numesto metalinio balionėlio. Kai ją primynė Bairono pėda, monarchas agoniškai suklykė.

- Tu esi pernelyg arti skardžio, Džonti. Gali netyčia nubildėti žemyn. Stokis, ir aš numesiu tave į kitą pusę.

- Palaukite! - iš tolumos atsklido Rizečio šūksnis.

- Nušauk šitą žmogų, Rizeti! - užriaumojo monarchas. - Nušauk! Iš pradžių sudegink rankas, paskui kojas ir tik tada pribaik.

Pulkininkas lėtai priglaudė ginklo buožę prie savo peties.

- Kaip manai, Džonti, kas ištraukė energetinę kapsulę iš tavo blasterio? - ironiškai pasiteiravo Baironas.

- Ką? - nieko nesuprasdamas burbtelėjo Lingeino valdovas.

- Kas turėjo teisę paliesti tavo ginklą, Džonti? Aš asmeniškai nesu jo akyse regėjęs. Kas šiuo metu taikosi į tave? Ne į mane, Džonti - į *tave*!

Atsigręžęs į Rizetį monarchas suklykė:

- Išdavike!

Pulkininkas grėsmingai atkirto:

- Sere, jūs maišote mane su žmogumi, dėl kurio išdavystės žuvo didysis Videmoso rančeris.

- Tai ne aš, - pakratė galvą monarchas. - Jeigu taip sakė šis jaunikiis, netikėk juo.

- Sere, aš ne tik išėmiau iš ginklo energetinį užtaisą, bet ir įjungiau atvirąjį jūsų komunikatoriaus kanalą. Kiekvieną ištartą jūsų žodį girdėjo visi laivo įgulos nariai. Mes žinome, kas jūs toks.

- Aš esu jūsų valdovas.

- Ir visų laikų šlykščiausias išdavikas.

Kelias sekundes monarchas tylėjo dėbčiodamas į piktus priešininkų veidų. Svirduliuodamas išsitiesė ir pasistengė sukaupti savitvardos likučius.

- Koks skirtumas, net jei tai tiesa? - bemaž abejingu balsu prabilo jis. - Jūs negalite man nieko padaryti. Akivaizdu, kad maištininkai įsikūrė paskutinėje šios sistemos planetoje, ir aš vienintelis žinau jos koordinates.

Kažkokiu būdu monarchui pavyko atgauti orumą. Nepaisant sulaužyto riešo, ištinusios viršutinės lūpos ir kraujo dryžiais išterliotų skruostų, jis spinduliavo valdovams būdingą išdidumą.

- Tu pasakysi mums, - suurzgė Baironas.

- Nė nesitikėkite. Jau minėjau, kad vieną žvaigždę vidutiniškai gaubia septyniasdešimt kubinių šviesmečių. Jei mėginsite jos ieškoti aklai, turėsite vieną galimybę iš dviejų šimtų penkiasdešimt kvadrilijonų, kad pavyks priartėti prie žvaigždės - *bet kurios* žvaigždės - arčiau negu per milijardą mylių.

Bairono smegeninėje dingtelėjo netikėta mintis.

- Nuvesk jį į "Kietaširdį"! - liepė jaunuolis pulkininkui.

- Ledi Artemidė... - sumurmėjo Rizetis.

- Ten *ji* šaukė? - įsiterpė Baironas.

- Viskas gerai. Mergina saugi. Ji išėjo laukan be anglies dvideginio balionėlio. Kai iš kraujotakos sistemos išsiskyrė CO_2 likučiai, iš karto sulėtėjo automatinis kvėpavimas. Bėgdama ji nesusiprotėjo alsuoti giliau, todėl apalpo.

Baironas susiraukė.

- Kodėl ji stengėsi tau sutrukdyti? Norėjo apsaugoti savo vaikiną?

- Teisingai! - atsakė Rizetis. - Tačiau ledi Artemidė manė, kad, būdamas monarcho pavaldiniu, aš ketinu nušauti *jus*. Ką gi, nuvesiu šitą žiurkę atgal į laivą. Beje, Baironai...

- Taip?

- Negaiškite laiko. Jis tebėra monarchas, todėl įgulos nariai reikalaus paaiškinimo. Ne taip jau lengva ištrinti iki kaulų smegenų įsigėrusį paklusnumą... Ledi Artemidė laukia už uolos. Siūlyčiau jums paskubėti, kol ji mirtinai nesušalo.

Merginos veidas slypėjo po gobtuvu, grakščias kūno linijas bjaurojo storas beformis kombinezonas, tačiau išvydęs ją Baironas paspartino žingsnį.

- Kaip laikaisi? - paklausė jis.

- Ačiū, neblogai. Atleisk, jei pridariau tau rūpesčių.

Jie žvelgė vienas į kitą lyg nežinodami, kaip pratęsti pokalbį. Baironas prašneko pirmas:

- Žinau, kad negaliu pasukti atgal laiko, atsižadėti savo darbų ir žodžių. Norėčiau, kad tu šį tą suprastum.

- Tavo paaiškinimus jau supratau prieš daugelį dienų. - Jos akyse žybtelėjo liepsnelės. - Negi vėl kalbėsi apie mano tėvą?

- Ne. Man nekilo jokių abejonių, jog tavo tėvas nekaltas. Įtariau monarchą nuo pat pradžių, bet negalėjau įrodyti jo kaltės, nebent būčiau įviliojęs į spąstus ir privertęs prisipažinti, jam mėginant pasikėsinti į mano gyvybę.

Jausdamas pasibjaurėjimą savimi Baironas pratęsė:

- Aš pasielgiau neką geriau už monarchą, kuris užmušė mano tėvą. Nesitikiu, jog tu man atleisi.

- Ką tu šneki? - nustebo Artemidė.

- Jis norėjo tavęs Arta. Politine prasme, tu esi tobulas vedybų objektas. Hinridų vardas būtų kur kas naudingesnis jo tikslams negu Videmoso. Aš specialiai judu suartinau. Bjauriai su tavimi elgiausi, nes vyliausi, kad sutelksi visą dėmesį į monarchą. Taip ir atsitiko. Būtent tada Džontis nusprendė manimi atsikratyti, o mudu su Rizečiu paspendėme jam pinkles.

- Tu mylėjai mane visą tą laiką?

- Ar tuo neįmanoma patikėti?

- Ir buvai pasiryžęs paaukoti savo jausmus vardan tėvo bei šeimos garbės. Kaip tame kvailame eilėraštyje - " Įkandin blėstančios pagarbos, pranyksta ir meilė."

- Maldauju, Arta, nekalbėk taip! - sumišo Baironas. - Aš nė kiek savimi nesididžiuoju. Tiesiog tuo metu nesugalvojau nieko geresnio.

- Galėjai papasakoti man apie savo planus. Kur kas mieliau būti sąjungininku negu įrankiu.

- Tai ne tavo kova. Jei monarchas būtų mane nužudęs, galbūt jaustumeis ne tokia įskaudinta. Gal net ištekėtum už jo ir laimingai gyventum.

- Kadangi pergalę pavyko išplėšti *tau*, gal dabar aš liūdžiu netekusi *monarcho*?

- Tai netiesa.

- Iš kur žinai?

Baironas griebėsi paskutinio šiaudo.

- Arta, bent pasistenk suprasti mano apgailėtinų ir kvailų poelgių motyvus. Pasistenk nuslopinti neapykantą.

- Bandžiau tavęs nemylėti, bet, kaip matai, to nepavyko padaryti.

- Vadinasi, tu man atleidi?

- Todėl, kad suprantu? Ne! Jei kalbėtume tik apie bjaurius motyvus, tu niekada gyvenime nesulauktum mano atleidimo. Kita vertus, kaip kitaip tave susigrąžinčiau, jei neatleisčiau?

Artemidė įsikniaubė į vaikino krūtinę, o šis, savo ruožtu, pabučiavo šalčio nugairintas jos lūpas. Įsimylėjėlius skyrė dvigubas storo kombinezono sluoksnis, užčiuopti kūną trukdė rankas dengiančios pirštinės. Baironas tegalėjo lytėti lūpomis baltą, lygų jos veidą.

Galų gale jaunuolis susirūpinęs pastebėjo:

- Netrukus nusileis saulė, oras dar labiau atvės.

- Keista, bet man visai nešalta, - švelniai atsakė Artemidė.

Jiedu sugrįžo atgal į katerį.

Stojęs prieš penkiasdešimt Lingeino laivo įgulos narių, Baironas atrodė visiškai pasitikintis savimi, nors iš tiesų taip nesijautė. Penkiasdešimt veidų, priklausančių žmonėms, kurie iš prigimties įpratę paklusti monarchui!

Kai kuriuos perkalbėjo Rizetis, kiti pakeitė nuomonę apie Lingeino valdovą, per komunikatorių paslapčia klausydami jo pokalbio su Baironu. Visgi įdomu, kiek liko neryžtingai ar net priešiškai nusiteikusių?

Kol kas jaunojo Videmoso šnekos nedavė teigiamų rezultatų. Pasviręs į priekį jis griežtai pareiškė:

- Už ką jūs kovojate, vyrai? Dėl ko rizikuojate gyvybėmis? Manau, kad dėl laisvos Galaktikos, kurioje kiekvienas pasaulis turėtų galimybę rūpintis savo gerove, nevergaudamas jokiems šeimininkams. Ar aš teisus?

Nuvilnijusiam pritarimo murmesiui pristigo entuziazmo.

- Už ką kaunasi monarchas? - tęsė Baironas. - Už save. Jis yra Lingeino valdovas. Pasiekus pergalę, jam priklausytų visos Ūko Karalystės. Kokia jums nauda iš to, kad chano vietą užimtų monarchas? Ar dėl to verta mirti?

Kažkas iš klausytojų suriko:

- Monarchas - vienas iš mūsų, o ne šlykštus tiranas.

Jam antrino pritarimo šūksnis:

- Monarchas ieškojo maištininkų, kad pasiūlytų jiems savo

pagalbą. Nejau tai negarbingas tikslas?

- Norint įgyvendinti savo tikslus, visų pirma reikia pasižymėti tvirtomis charakterio savybėmis, - ironiškai atšovė Baironas. - Jis būtų atvykęs į maištininkų pasaulį, lydimas galingos organizacijos. Monarchas manė galėsiantis pasiūlyti Lingeino pagalbą ir netgi prestižinę sąjungą su Hinridais, o tada parklupdyti juos po savo kojomis. Toks buvo jo tikslas.

Kai monarcho užmojams iškilo grėsmė, ar jis bent akimirkai sudvejojo prieš nuspręsdamas rizikuoti jūsų gyvybėmis vardan savo tikslų? Mano tėvas - sąžiningas, laisvę mylintis žmogus - pasirodė jam pavojingas. Išduodamas jį monarchas galėjo sužlugdyti mūsų bendrą reikalą. Kuris iš jūsų jaučiasi saugus šalia žmogaus, pasiryžusio tarnauti tiranams, kad patenkintų savo įgeidžius? Kuris iš jūsų jaučiasi saugus tarnaudamas bailiam išdavikui?

- Jau geriau, - sušnibždėjo Rizetis. - Pataikei į dešimtuką.

Iš galinių eilių pasigirdo tas pats prieštaraujantis balsas:

- Monarchas žino, kur yra maištininkų pasaulis. O kaip dėl *jūsų*?

- Aptarsime tai vėliau. Dabar svarbiausia suprasti, kad Lingeino monarchas gali mus pražudyti. Privalome nuversti jo valdžią ir pasirinkę kilnesnį kelią išsivaduoti iš sužlugusių vilčių nasrų...

- ... kad patirtumėte pralaimėjimą, - įsiterpė švelnus balsas. Atsigręžęs Baironas su siaubu nužvelgė jo šeimininką.

Penkiasdešimčiai įgulos narių pašokus ant kojų, vieną akimirką atrodė, kad jie puls į priekį. Tačiau, paklusdami Rizečio įsakymui, vyrai atėjo į pasitarimą neginkluoti, o priešais juos pasirodę tiranų kareiviai turėjo blasterius.

Už Bairono ir Rizečio stovėjo pats Saimokas Aratapas su ginklu rankose.

20. KUR?

Lygindamas kiekvieno iš ketveriukės charakterio savybes, komisaras pajuto, kaip širdį užvaldo džiaugsmingas susijaudinimas. Jam teko garbė dalyvauti išties įdomiame žaidime sąmokslo mozaikoje po truputį mažėjo tuščių vietų. Kaip gerai,

kad majoras Androsas liko kosminėje erdvėje kartu su tiranų kateriais.

Į planetą nusileido tiktai flagmanas kuriuo skrido Aratapas ir šio erdvėlaivio įgulos nariai. To turėtų užtekti. Kuo mažiau žmonių, tuo geriau.

- Leiskite jus informuoti, - prašneko komisaras maloniu balsu, - kad Lingeino valdovo laivas, lydimas majoro Androso, skrenda į Tiraną. Monarcho vyrai bus teisiami dėl išdavystės pagal visus įstatymus. Kaip paprastai, sąmokslininkų laukia pelnyta bausmė. Bet ką man daryti su jumis?

Šalia sėdintis Rodijos valdytojas liūdnai šniurkštelėjo:

- Supraskite, mano duktė dar labai jauna. Ji pati nežinojo, kur įsivėlė. Artemide, pasakyk jiems...

- Jūsų dukterį, - pertraukė Hinriką Aratapas, - greičiausia paleisime. Kiek žinau, jai pasipiršo kilmingas Tirano dvariškis. Turėsime tai omenyje.

- Aš tekėsiu už jo, jei paleisite likusius, - tvirtai ištarė Artemidė.

Baironas buvo beketinąs pakilti, bet susilaikė išvydęs įsakmų Aratapo rankos mostą.

- Miledi, ką jūs šnekate! - šyptelėjo tiranų komisaras. - Žinoma, aš galiu sudaryti sandėrius, tačiau juos visų pirma turės patvirtinti chanas. Ką gi jūs siūlote?

- Aš sutinku tekėti.

- Mums užtenka jūsų tėvo sutikimo. Gal norite pasakyti dar ką nors svarbaus?

Aratapas lūkuriavo, kol galutinai iširs tamprios jų valios jėgos gijos. Net ir nesižavėdamas savo dabartiniu vaidmeniu, jis ketino tobulai atlikti patikėtą užduotį. Pavyzdžiui, mergina netrukus prapliups raudoti, savo ašaromis darydama jaunuoliui sveikintiną įtaką. Aiškiai buvo matyti, kad jiedu myli vienas kitą. Įdomu, ar sužinojęs šias aplinkybes senasis Pohangas vis dar norės ją vesti? Greičiausiai taip, nusprendė jis nesąmoningai pastebėdamas, kad mergina labai patraukli. Sukriošėlis dvariškis nė už ką nesutiks jos atsisakyti.

Ledi Artemidė susitvardė neišliedama nė vienos ašarėlės. Nuostabu, pagalvojo Artapas. Ji tikra užsispyrėlė. Vis dėlto sandėris nepradžiugins senojo Pohango.

- Pageidausite užtarti žodelį ir dėl savo pusbrolio? - kreipėsi jis į Hinriką.

Rodijos valdytojo lūpos krustelėjo, bet neišspaudė jokio garso.

- Man nereikia užtarimo! - atrėžė Gilbretas. - Aš nekeliaklupsčiausiu tiranams. Prašau, galite mane nušauti.

- Jus apėmė isterija, - pastebėjo Aratapas. - Juk žinote, kad negaliu nušauti jūsų be teismo.

- Jis yra mano pusbrolis, - sušnibždėjo Hinrikas.

- Pasistengsime to neužmiršti, o jums patarčiau suvokti, kad kilmingųjų teikiama nauda neužglaisto kvailų jų klaidų. Tikiuosi, jūsų pusbrolis išmoko skaudžią pamoką.

Komisarą patenkino Gilbreto reakcija. Tas seniokas nuoširdžiai troško mirties. Dovanojus gyvybę, bus galima jį palaužti.

Nukreipęs mąslų žvilgsnį į Rizetį, vieną iš Lingeino valdovo pavaldinių, Aratapas truputį sumišo. Medžioklės pradžioje, remdamasis geležine logika - bent jau taip atrodė, - jis nelaikė monarcho svarbiu faktoriumi. Ką gi, kartais praverčia ir klaidos, kurios neleidžia iškilti į paviršių arogancijai.

- Jūs kvailai elgėtės tarnaudamas išdavikui, - tarė komisaras. - Verčiau iš karto būtumėte perėjęs į mūsų pusę.

Rizetis išraudo.

Aratapas pratęsė:

- Galas jūsų gabaus karininko reputacijai, jei tik tokią turite. Kadangi nepriklausote kilmingųjų luomui, jūsų byla nebus susieta su valstybiniais reikalais. Per atvirą teismo procesą visuomenė sužinos, kad jūs tebuvote mūsų marionetės įrankis. Labai gaila.

- Regis, jūs ruošiatės pasiūlyti man sandėrį?

- Sandėrį?

- Kad galėtumėte parodyti chanui rimtus įkalčius. Nejau nenorite tiksliai išsiaiškinti, kaip buvo rengiamas maištas?

Aratapas papurtė galvą.

- Ne. Šią informaciją pateiks monarchas. Net ir be jo, mums tereikėtų paskelbti karą Lingeinui. Esu tikras, kad lengvai sudorotume maištininkų irštvą. Todėl tarp mūsų nebus jokių susitarimų.

Paskutinįjį ketveriukės narį Aratapas pasiliko pabaigai. Jis - protingiausias iš visos šutvės, tačiau pernelyg jaunas ir nekantrus, kad keltų pavojų.

Baironas nelaukė, kol Aratapas prabils.

- Kaip sugebėjote mus atsekti? - paklausė vaikinas. - Ar jis dirbo jums?

- Monarchas? Ne šiuo atveju. Vargšelis neapskaičiavo savo jėgų žaisdamas dvigubą žaidimą.

Visiškai ne vietoje, tarytum nekantraujantis vaikas, įsiterpė Hinrikas:

- Tiranai išrado prietaisą, kuris padeda susekti laivus per hipererdvę.

- Būčiau dėkingas, jeigu jūsų kilnybė susilaikytų nuo pastabų, - ūmiai atsigręžęs tarstelėjo Aratapas, ir Hinrikas susigūžė.

Žinoma, šioji informacija nebus naudinga ketveriukei, tačiau komisaras nenorėjo, kad išsisklaidytų bent viena iš abejonių, kankinančių jaunuolį.

- Verčiau pašnekėkime apie tikrus faktus, - pasakė Baironas. - Esame čia ne todėl, kad jūs puoselėjate mums meilius jausmus. Kodėl nevykstame į Tiraną drauge su kitais? Tiesa ta, kad jūs nežinote, kaip mus užmušti. Du iš mūsų yra Hinridai, aš esu Videmosas, Rizetis - aukšto rango Lingeino laivyno karininkas. O penktasis, bailys ir išdavikas, tebėra Lingeino monarchas. Jei mus nužudysite, pradės bruzdėti visos Ūko Karalystės. Neturite kitos išeities, tiktai *sudaryti* su mumis kokį nors sandėrį.

- Jūs beveik neklystate, - sutiko Aratapas. - Mes sekėme jums įkandin, nesvarbu kaip. Galite nekreipti dėmesio į pernelyg lakią valdytojo vaizduotę. Jūs buvote sustoję prie trijų žvaigždžių, bet jų sistemose neradote tinkamų planetų. Ketvirtas sykis nemelavo. Kai nusileidote į šią uolėtą planetą, tą patį padarėme ir mes. Nusprendėme šiek tiek lukteléti ir pažiūrėti, kokių veiksmų imsitės. Laimei, nesuklydome pasirinkę tokį variantą. Per atvirąjį komunikatoriaus kanalą išgirdome jūdviejų su monarchu ginčą ir sužinojome tai, ko reikėjo.

Monarchas sakė, kad jums teliko aplankyti dar vieną planetą, skriejančią Ūko gelmėse. Jis paminėjo, jog tai gali būti maištininkų pasaulis. Man iš karto pasidarė įdomu. Maištininkų pasaulis! Gal kartais žinote jo koordinates?

Atsisėdęs Aratapas paeiliui nužvelgė tylinčių kalinių veidus.

- Nėra jokio maištininkų pasaulio, - prabilo Baironas.
- Jūs nieko neieškojote?
- Mes nieko neieškojome.
- Kvailystės.

Baironas abejingai gūžtelėjo pečiais.

- Jūs pats elgiatės kvailai, jei manote sulaukti išsamesnio atsakymo.

- Aš esu tikras, jog tai pagrindinė sąmokslininkų irštva, - atsakė Aratapas. - Jūs likote gyvi tik todėl, kad noriu ją surasti. Kiekvienas iš jūsų turite ką išlošti. Miledi, galėčiau išvaduoti jus nuo nepageidaujamos santuokos. Milorde Gilbretai, įrengtume jums laboratoriją ir leistume ramiai dirbti. O taip, mes žinome apie jus daugiau nei pats galvojate. - Aratapas skubiai nusisuko nuo senioko, kurio veidas skausmingai persikreipė. To betrūko, kad jis pradėtų žliumbti. - Pulkininke Rizeti, jūs išvengtumėte karinio teismo pažeminimo ir išsaugotumėte reputaciją. Jūs, Baironai Farilai, vėl taptumėte Videmoso rančeriu. Be to, mes panaikintume nuosprendį jūsų tėvui.

- Ir sugrąžintumėte jam gyvybę?

- Išsaugotume garbingą jo vardą.

- Tėvo garbę įrodė veiksmai, dėl kurių jis buvo nuteistas mirties bausme, - atšovė Baironas. - Ne jūsų galioje išpūsti arba sumenkinti jo nuopelnus.

- Vienas iš keturių pasakys man, kur surasti maištininkų pasaulį, - pratęsė Aratapas tarsi neišgirdęs vaikino pastabos. - Vienas iš jūsų pasirodys supratingas ir bus deramai apdovanotas. Likusieji bus ištekinti, įkalinti arba nuteisti mirtimi, priklausomai nuo to, kuris variantas jums labiausiai tinka. Perspėju, man nesvetimas sadistiškas elgesys. - Patylėjęs pridūrė: - Na, kuriam atsiriš liežuvis? Jei nešnekėsite, tą padarys jūsų kaimynas. Prarasite viską, o mes vis tiek turėsime reikalingą informaciją.

- Veltui švaistote laiką, - tarė Baironas. - Jūsų kruopštus planas neduos pageidaujamų vaisių. Nėra jokio maištininkų pasaulio.

- Monarchas sako ką kitą.

- Tuomet jam ir užduokite savo klausimus.

Aratapas susiraukė. Jaunuolis aiškiai persistengė blefuodamas.

Monarchas paniekinamai išsiviepė.

- Leiskite tuo suabejoti. Skirtingai nei aš, jie nežino jums reikalingo pasaulio koordinačių.

- Regis, aš neminėjau, kokios būtent informacijos man reikia, monarche.

- Tai akivaizdu, - kimiai sukrenkštė Džontis. Tačiau jo balsas, kaip ir seniau, skambėjo šaltakraujiškai. - Jei nuspręsiu šnekėti, reikalauju, kad būtų išsaugota Lingeino monarchija.

- Su sąlyga, kad ji bus atidžiau saugojama, - mandagiai pridūrė Aratapas.

- Patikėjęs juo, tapsite dar bjauresniu išdaviku, - suriko Rizetis. - Garantuoju, kad už savo poelgį būsite nužudytas.

Sargybinis žengtelėjo į priekį, tačiau Baironas buvo numatęs tokią įvykių eigą. Jis stipriai suspaudė pulkininką ir patraukė į save.

- Nekvailiokite, - sumurmėjo. - Jūs nieko negalite padaryti.

- Atvirai kalbant, man nerūpi nei monarchijos, nei Rizečio, nei mano paties likimas, - pareiškė Džontis. - Privalote pažadėti, kad juos užmušite. - Dėmėmis išmuštas veidas sugižo, jam dūrus pirštu į Baironą. - Svarbiausia, šitą.

- Tokia kaina mane tenkina.

- Daugiau nieko jūsų neprašau, tik leiskite tapti jo budeliu. Neįsivaizduojate, kokį malonumą patirčiau blasterio spinduliu čirškindamas jo kūną. Jei su tuo nesutiksite, ne bėda. Pateiksiu jums slaptus duomenis, kuriuos jis pageidautų nuslėpti. Jūsų ieškomo pasaulio koordinačių r, q ir f - atitinkamai lygios 7352.43 parsekams ir 1.7836 bei 5.2112 radianams.

- Dėkui, - burbtelėjo Aratapas užrašydamas skaičius.

Neištvėręs Rizetis vėl užstaugė:

- Išdavike! Išdavike!

Netekęs pusiausvyros Baironas paleido pulkininką ir nudribo ant kelių.

- Sustok! - beviltiškai šūktelėjo jis.

Urgzdamas Rizetis puolė sargybinį ir staigiu judesiu ištraukė iš jo rankų blasterį, bet nespėjo šiuo pasinaudoti, nes griuvo ant žemės, partrenktas kitų tiranų kareivių. Nėręs į besiraitančių kūnų tirštumą Baironas sugriebė pulkininką už gerklės ir trūktelėjo gargaliuojantį vyriškį link savęs.

- Išdavike, - sušvokštė Rizetis, beviltiškai bandydamas nusitaikyti į monarchą. Jis iššovė! Tą pačią sekundę, nublokštas ant grindų, prarado ginklą.

Pakėlęs galvą Baironas išvydo, kad blasterio spindulys išsprogdino dešinįjį monarcho petį ir pusę krūtinės. Nuo groteskiškai karančio dilbio atsikabino magnetizuota įmova. Pirštai, riešas ir alkūnė paprasčiausiai suanglėjo. Mirksėdamas Lingeino valdovas vos bepastovėjo ant kojų. Po akimirkos jo akys apsiblausė, o kūnas išsiskėtojo ant žemės.

Išgąstingai sušukusi Artemidė įsikniaubė į Bairono glėbį. Jaunuolis nė nekrūptelėdamas nužvelgė tėvo žudiko lavoną ir lėtai nusisuko. Hinrikas, įsispraudęs į kambario kampą, kažką nerišliai burbtelėjo ir sukikeno.

Vienintelis Aratapas išliko ramus.

- Pašalinkite kūną, - liepė jis.

Kareiviai akimirksniu įvykdė įsakymą, išvalydami kraujo klaną šiluminiais spinduliais. Apie egzekuciją priminė tiktai kelios nuodėgulių žymės.

Atsistojęs Rizetis nuožmiai dėbtelėjo į Baironą.

- Kas jums darosi? Aš vos neprašoviau pro šalį.

- Jūs pakliuvote į Aratapo spąstus, - pailsusiu balsu atsakė jaunuolis.

- Juk man pavyko nugalabyti tą šunsnukį, ar ne?

- Tai ir buvo spąstai. Jūs padarėte jam paslaugą.

Rizetis prikando liežuvį. Tuo tarpu komisaras su pasitenkinimu klausėsi vaikino. Pasirodo, jaunojo Videmoso smegenyse netrūksta vingių.

- Aratapas tvirtino nugirdęs mudviejų su monarchu pokalbį. Vadinasi, jis žinojo, kad reikiamą informaciją tegali suteikti Džontis, - paaiškino Baironas. - Komisaras tiesiog erzino mus norėdamas, kad tinkamu metu prarastume sveiko proto likučius. Aš buvau pasiruošęs atsispirti instinktams. Jūs, deja, nesusivaldėte.

- Maniau, kad būtent jūs atliksite šį darbą, - švelniai įsiterpė Aratapas.

- Jau būtumėte negyvas, jei *aš* turėčiau blasterį. - atrėžė Baironas ir vėl kreipėsi į Rizetį: - Nejau neaišku, kad jis norėjo nužudyti monarchą svetimomis rankomis? Tiranai - tikri gyvatės. Aratapas gavo informaciją, už kurią nieko nesumokėjo.

- Teisingai, - linktelėjo galva tiranų komisaras.

Iš koridoriaus atsklido sirenos gaudesys.

- Aš padariau paslaugą ne tik jam, bet ir sau pačiam, - paprieštaravo Rizetis.

- Klystate, - pertraukė jį komisaras. - Mūsų jaunojo draugo analizė ne visai tiksli. Jūs įvykdėte dar vieną nusikaltimą. Mėginant jus nuteisti dėl išdavystės, tektų spręsti labai subtilias politines problemas. Tačiau už Lingeino valdovo žmogžudystę jus teis saviškiai, o tiranams teliks nusiplauti rankas. Tai ypač patogu...

Išgirdęs gausmą, jis nutilo, susiraukė ir pravėrė duris.

- Kas atsitiko?

- Visuotinis pavojaus signalas, - atidavęs pagarbą išpylė sargybinis. - Kažkas įvyko saugyklose.

- Gaisras?

- Dar neišsiaiškinome, sere.

Teraunau juos Galaktika, pagalvojo komisaras ir skubiai sugrįžo į kambarį.

- Kur yra Gilbretas?

Tik dabar visi pastebėjo, jog senasis valdytojo pusbrolis dingęs.

- Nieko tokio, mes jį surasime, - tarė Aratapas.

Sargybiniai aptiko Gilbretą variklių skyriuje, susigūžusį tarp gigantiškų mechanizmų, ir nutempė jį atgal į komisaro kajutę.

- Jums nepavyks ištrūkti iš laivo, milorde, - šaltai pastebėjo Aratapas. - Nevertėjo įjungti visuotinio pavojaus signalo ir gaišinti mūsų laiko. - Jis dirstelėjo į Baironą. - Jūsų pavogtą katerį - *manąjį* katerį, - Farilai, įtraukėme į flagmaną. Pasinaudosime juos tirdami maištininkų pasaulį. Kai tik apskaičiuosime Šuolio trajektoriją, galėsime įsitikinti ar velionis monarchas kalbėjo tiesą. Išlepusios mūsų kartos atstovams nedažnai tenka patirti tokių nuotykių.

Sulig šiais žodžiais Aratapas prisiminė tėvą, kitados vadovavusį tiranų laivų eskadrai, pavergusį daugelį pasaulių. Kaip gerai, kad būsimų įdomių įvykių netemdo Androso šešėlis.

Komisaro nurodymu, kaliniai buvo išskirti. Artemidę įkurdino tėvo kajutėje. Baironą bei Rizetį sargybiniai nuvedė priešingomis kryptimis. Gilbretas pasimuistė kareivių gniaužtuose ir suriko:

- Paleiskite mane. Aš nenoriu likti vienas.

Aratapas atsiduso. Anot istorinių šaltinių, šio žmogaus senelis garsėjo, kaip didis valdovas. Stebėdamas gėdingą sceną jis įsakė:

- Įkalinkite milordą Gilbretą drauge su kitais.

Kareiviai įstūmė valdytojo pusbrolį į Baiorono kamerą. Tylėdami jiedu sulaukė erdvėlaivio "nakties", kai visos lempos prigeso iki blankaus purpurinio žvilgesio. Šviesos užteko, kad sargybiniai įžiūrėtų juos pro vaizdo kameras, tačiau ji nebuvo tokia ryški, kad trukdytų kaliniams užmigti.

Tačiau Gilbretas neketino sumerkti akių.

- Baironai, - sušnibždėjo jis. - Baironai.

Pakirdęs iš snaudulio vaikinas sumurmėjo:

- Ko reikia?

- Viskas gerai, Baironai. Aš sugebėjau tai padaryti.

- Verčiau pamiegotum, Gilai.

- Man pasisekė, Baironai. Aratapas mano, kad jis gudrus, bet aš gudresnis. Argi ne juokinga? Nesijaudink, Baironai. Nesijaudink. Aš viską sutvarkiau. - Jis karštligiškai papurtė jaunąjį Videmosą.

Šis atsisėdo.

- Kas tau yra?

- Nieko, nieko. Aš viską sutvarkiau. - Gilbretas klastingai išsišiepė, tarsi mažas berniukas, iškrėtęs linksmą išdaigą.

- Ką tu sutvarkei? - vaikinas sugriebė jį už pečių ir pastatė ant kojų. - Atsakyk.

- Jie rado mane variklių skyriuje, - suburbėjo jis. - Manė, jog slepiuosi. Bet tai ne tiesa. Specialiai įjungiau pavojaus signalą saugykloje, nes norėjau pabūti vienas kelias minutes. Baironai, aš padariau taip, kad hiperatominiuose varikliuose įvyktų trumpas sujungimas.

- Ką?

- Tai visai nesunku. Užtrukau porą akimirkų. Kai tik jie panirs į hipererdvę, dėl grandininės reakcijos visos kuro atsargos virs gryna energija, ir laivas - drauge su mumis, Aratapu bei informacija apie maištininkų pasaulį - išgaruos lyg dūmas.

Atsitraukęs vaikinas išsprogino akis.

- Ką tu padarei!

Siūbuodamas visu kūnu Gilbretas apglėbė delnais savo galvą.

- Mes žūsime, Baironai. Aš nebijau mirties. Bet nenoriu būti vienas, kai tai atsitiks. Džiaugiuosi, kad esu su tavimi. Nesijaudink, tu nepajusi jokio skausmo. Jokio... skausmo.

- Kvailys! Beprotis! Mes dar galėjome išsigelbėti!

Gilbretas negirdėjo nieko, išskyrus savo paties dejones. Baironas puolė link durų.

- Sargyba! - užstaugė jis. - *Sargyba*!

Kiek liko laiko - valandos ar tik minutės?

21. ČIA?

Koridoriumi atbildėjęs kareivis gaižiai įsakė:

- Atsitrauk.

Apatiniame laivo lygyje esančios kameros neturėjo durų, tačiau Baironą nuo sargybinio skyrė energetinis laukas, kurį palytėjus apimdavo jausmas, tarytum kištum ranką į guminę sieną. Įsitempusi šioji tapdavo tvirta lyg plieninė pertvara.

Net ir jausdamas energetinio lauko kutenimą Baironas žinojo, kad, skirtingai nuo materijos, neuroninio rimbo spindulys gali nesunkiai jį įveikti. O sargybinio rankose aiškiai matėsi ginklas.

- Aš privalau susitikti su komisaru Aratapu, - tvirtai pareiškė jaunuolis.

- Dėl to sukėlėte tokį triukšmą? - subjurusią kareivio nuotaiką įtakojo nepopuliari naktinė pamaina ir pralošta kortų partija. - Perduosiu jam žinią, kai įsijungs šviesos.

- Tai labai svarbus reikalas, - neatlyžo Baironas.

- Teks palūkėti. O dabar atsitraukite, antraip paragausite rimbo spindulio.

- Su manimi kameroje sėdi Gilbretas Hinridas. Jis labai blogai jaučiasi. Jei Hinridas mirs tiranų laive vien todėl, kad neleidote pašnekėti su valdžia, jūsų už tai nepaglostys.

- Kas jam yra?

- Nežinau. Paskubėkite, nebent jums atsibodo gyventi.

Sargybinis kažką suniurnėjo ir pasišalino.

Baironas matė, kaip jis išnyksta purpurinėje prietemoje. Įtempęs ausis vaikinas stengėsi įsiklausyti į Šuoliui paruoštų variklių dunksėjimą, bet nieko neišgirdo. Žengęs prie Gilbre-

to, sugriebė senioko plaukus ir švelniai atvertė galvą. Tiek persikreipusio veido išraiškoje, tiek akyse atsispindėjo gyvuliškas siaubas.

- Kas jūs toks?

- Čia aš, Baironas. Kaip jautiesi?

- Baironas? - sumurmėjo Gilbretas tarsi pirmą kartą girdėdamas vardą. - Baironas! - pagaliau atpažino savo bendražygį. - Ar mes jau hipererdvėje? Nebijok mirties. Tu nieko nepajusi.

Vaikinas paleido galvą. Neverta niršti ant Gilbreto, kuris manė darąs visiems paslaugą, nepaisant to, kad dėl šios turėjo paaukoti gyvybę.

Iš nevilties jaunasis Videmosas sugriežė dantimis. Kodėl jie neleidžia susitikti su Aratapu? Pats nepajuto, kaip atsistojęs puolė trankyti kumščiais sieną. Jei čia būtų durys, jis lengvai išlaužtų užtvarą. Jei kelią užtvertų grotos, įtempęs jėgas praskirtų metalinius strypus.

Tačiau energetinio lauko niekas neįveiktų. Jis vėl suriko.

Išgirdęs žingsnius Baironas mėtėsi link koridoriaus. Negalėdamas iškišti galvos už kameros ribų jis paprasčiausiai sustingo.

- Traukitės nuo lauko, - sumaurojo pasirodęs sargybinis. - Traukitės gilyn į kamerą, ištieskite rankas. - Drauge su juo atėjo karininkas.

Baironas pakluso nenuleisdamas akių nuo neuroninio rimbo.

- Čia ne Aratapas, - tarė jis. - Aš noriu šnekėti su komisaru.

- Jei Gilbretas Hinridas serga, jums reikalingas gydytojas, o ne komisaras, - atkirto karininkas.

Blykstelėjusi melsva žiežirba paliudijo, kad sargybinis išjungė energetinį lauką. Karininkui įžengus į kamerą, Baironas pastebėjo ant uniformos medicinos personalo emblemą.

Užstojęs jam kelią jaunuolis pasakė:

- Išklausykite mane. Būtina kuo greičiau atšaukti Šuolį. Vienintelis komisaras gali tai įsakyti, todėl aš privalau su juo pasimatyti. Ar suprantate? Kadangi esate karininkas, jus turite teisę jį pažadinti.

Gydytojas ištiesė ranką ketindamas nustumti Baironą, bet šis išvengė smūgio.

- Sargybini, išveskite šitą žmogų, - nuskambėjo irzlus šūksnis.

Nieko nedelsdamas vaikinas užvirto ant artėjančio kareivio, iš pradžių sugriebė jį už pečių, paskui geležiniais gniaužtais suspaudė rankos, laikančios ginklą, riešą.

Porą sekundžių jiedu grūmėsi tylėdami, įtempę visas jėgas. Akies krašteliu pastebėjęs, kaip gydytojas bando prasmukti pro šalį, idant įjungtų pavojaus signalą, Baironas paleido sargybinio petį ir čiupo karininko kulkšnį. Po juo besirangančiai aukai beveik pavyko išsivaduoti, tuo tarpu medicinos personalo atstovas ėmė įnirtingai kratyti koją, tačiau jaunuolis jų nepaleido. Jausdamas, kaip ant kaklo ir smilkinių iššoka gyslos, Baironas trūktelėjo abi rankas į save.

Kimiai užkriokęs gydytojas sudribo paslikas. Sargybinio rimbas su žvangesiu nubarškėjo ant grindų.

Stryktelėjęs jam įkandin Baironas nučiuožė ant kelių ir stvėrė ginklą.

- Tylos, - sušvokštė vaikinas. - Kad man nė garso. Meskite ant žemės viską, ką turite.

Kareivis svyruodamas atsistojo - jo tunikoje žiojėjo plyšys, akyse tvyksčiojo neapykantos kupinas žvilgsnis - ir nusviedė šalin trumpą, metalinėmis sagtimis apkaltą kuoką. Gydytojas buvo beginklis.

- Atleiskite, - tarė Baironas pakeldamas kuoką, - neturiu nei noro, nei laiko su jumis tąsytis.

Purpurinę prietemą du kartus perskrodė balzganas rimbo spindulys, ir sargybinis drauge su karininku sustingo tokia poza, kuria ką tik stovėjo. Jie griuvo ant žemės groteskiškai sulenkę galūnes, tarsi būtų užšaldyti.

Jaunasis Videmosas atsisuko į Gilbretą, spoksantį į jį bereikšmėmis akimis.

- Atleisk, - pakartojo Baironas, - tačiau teks suparalyžiuoti ir tave.

Rimbas blykstelėjo trečiąjį sykį, ir senasis valdytojas nuvirto ant šono, patraukdamas nuo vaikino apatišką žvilgsnį.

Baironas išsėlino į tuščią koridorių įveikęs išjungto energetinio lauko užtvarą. Erdvėlaivyje tvyrojo "naktis", kurios metu nemiegodavo tik vienas kitas sargybinis ar darbininkas, todėl egzistavo didelė tikimybe, kad jam pavyks išvengti nemalonių susidūrimų.

Nėra laiko ieškoti Aratapo. Reikia bėgti tiesiai į variklių skyrių, o šis turėtų būti laivo priešakyje.

Jį aplenkė vyras su inžinieriaus kombinezonu.

- Kiek laiko liko iki naujo Šuolio? - paklausė Baironas.

- Pusvalandis, - mestelėjo per petį inžinierius.

- Variklių skyrius - priešakyje?

- Iš pradžių eik tiesiai, paskui trapu aukštyn. - Vyriškis staiga atsisuko. - Kas tu toks?

Baironas neatsakė. Rimbas žybtelėjo ketvirtą sykį. Jis peržengė kūną ir nudrožė į priekį. Liko pusė valandos.

Lipdamas trapu vaikinas išgirdo žmonių balsus ir vietoj purpurinės prieblandos išvydo baltą šviesą. Stabtelėjęs jis įsikišo rimbą į kišenę. Užsiėmę savais darbais tie vyrukai tikriausiai neatkreips jokio dėmesio į atėjūną.

Įslinkęs pro liuką Baironas pastebėjo milžiniškus masės--energijos konverterius, prie kurių zujo pigmėjiško ūgio tiranai. Patalpoje švytėjo galybė įvairių prietaisų ekranų, pateikiančių informaciją visiems, kas į juos pažvelgdavo. Tokio dydžio laivas, beveik prilygstantis keleiviniam laineriui, gerokai skyrėsi nuo miniatiūrinio tiranų katerio. Čionykščiams automatiniams varikliams, galintiems aprūpinti energija ne vieną miestą, reikėjo kruopščios priežiūros.

Jaunasis Videmosas užkopė į balkoną, iš vidaus juosiantį variklių skyrių. Netoliese, ankštame kambarėlyje prie kompiuterių, darbavosi du vyrai.

Pro šalį einantys inžinieriai nė nežvilgtelėjo į Baironą, skubiai nukulniavusį link mažosios patalpos durų.

Abu tiranai pakėlė galvas nuo kompiuterių.

- Ko nori? - paklausė vienas jų. - Ką čia veiki? Grįžk į savo postą. - Vyriškis puikavosi leitenanto antpečiais.

- Paklausykite. Hiperatominiuose varikliuose įvyks trumpas sujungimas. Juos būtina pataisyti, - tarė Baironas.

- Aš jau esu matęs šitą žmogų, - prabilo antrasis tiranas. - Tai vienas iš kalinių. Laikyk jį, Lensi.

Nelaukdamas, kol vyrukas šoks link durų, Baironas metėsi prie stalo, įsikibo į valdymo kabinos prižiūrėtoją ir stipriai jį pastūmė.

- Teisingai. Aš esu kalinys, Baironas Videmosas, bet tai nesvarbu. Atidžiai paklausykite. Hiperatominiuose varikliuose

tikrai įvyks trumpas sujungimas. Patikrinkite, jei manimi netikite.

Spoksodamas į neuroninį rimbą leitenantas lėtai ištarė:

- Mes negalime to padaryti, sere, neįsakius vyriausiajam karininkui arba komisarui. Keisdami Šuolio trajektoriją, sugaištume ne vieną valandą.

- Tuomet susisiekite su valdžia. Iškvieskite komisarą.

- Ar leisite pasinaudoti komunikatoriumi?

- Paskubėkite.

Leitenantas ištiesė ranką link komunikatorius mikrofono, bet, užuot sugriebęs jį, trinktelėjo kumščiu per mygtukus, kyšančius stalo pakraštyje.

Baironas pavėlavo užvožti kuoka per riešą. Dejuojančiam leitenantui įgrūdus sužeistą ranką į užantį, visame laive nuaidėjo pavojaus signalai.

Balkoną užplūdo sargybiniai. Vaikinas nėrė iš valdymo kabinos, apsižvalgė ir daug nedelsdamas stryktelėjo per turėklus. Su griausmu atsitrenkė į denį ir žaibiškai nusirideno, kad išvengtų taiklių adatinių ginklų šūvių. Tik tada, kai pritūpė vieno iš variklio gaubto šešėlyje, pajuto, kaip dešiniąją koją varsto aitraus skausmo dūriai. Esant taip arti laivo korpuso, smarkiai padidėja gravitacija, o šokti teko iš aukštai. Patempęs kelio sausgysles, jis daugiau negalės lakstyti nuo persekiotojų. Reikės ieškoti kitos išeities.

- Nešaudykite! Aš neginkluotas! - suriko Baironas ir nusviedė į atvirą erdvę kuoką bei neuroninį rimbą, atimtą iš sargybinio. - Atėjau jūsų perspėti. Jei atliksite Šuolį, mes visi mirsime. Patikrinkite atominius variklius, nes juose gali įvykti trumpas sujungimas. Jei aš klystu, jūs tuščiai sugaišite porą valandų. Jei esu teisus, išgelbėsite savo gyvybes.

- Čiupkite jį! - kažkas sušuko.

- Ar jūs visai nebranginate savo gyvybių? - sumaurojo Baironas.

Jis išgirdo artėjančių kojų dundėjimą ir susigūžė po arkiniu gaubtu. Nuo variklio viršaus nučiuožė kareivis, spausdamas rankomis šilumą skleidžiantį korpusą, tarytum šis būtų mylima nuotaka. Baironas tyliai lūkuriavo, pasirengęs bet kurią akimirką šokti prie savo ginklų.

Staiga milžinišką patalpą užliejo nenatūraliai griausmingas balsas:

- Grįžkite į savo vietas. Nutraukite pasiruošimo Šuoliui procedūras. Patikrinkite hiperatominius variklius.

Per garsiakalbius nuaidėjo dar vienas Aratapo įsakymas:

- Atveskite jaunuolį pas mane.

Baironas leidosi suimamas. Jo rankas suspaudė du kareiviai, bet nestipriai, tarsi būgštaudami, kad kalinys gali sprogti. Dėl maudžiančios kojos vaikinas gerokai šlubavo.

Iškrapštytas iš guolio Aratapas nė nespėjo apsivilkti oficialios uniformos. Regėdamas blyškias, abejingas komisaro akis, jaunuolis prisiminė, kad šis dažniausiai nešioja kontaktinius lęšius.

- Jūs sukėlėte nemenką sumaištį, Farilai, - prašneko Aratapas.

- Nes norėjau išgelbėti laivą. Patraukite nuo manęs tuos sargybinius. Kol neištirsite variklių, aš pažadu būti ramus.

- Kareiviai pasiliks čia, kol sulauksime naujienų iš inžinierių.

Lėtai slenkant minutėms, jiedu nepratarė nė žodžio. Pagaliau virš užrašo "Variklių skyrius" užsižiebė raudona lemputė.

Aratapas įjungė komunikatorių.

- Pateikite ataskaitą!

Iš garsiakalbio atsklido nerimastinga greitakalbė:

- "C" korpuso varikliams gresia trumpas sujungimas. Netrukus pradėsime remonto darbus.

- Perkelkite Šuolio pradžią šešiom valandom į priekį, - liepė Aratapas ir atsisukęs į Baironą šaltai pareiškė: - Jūs buvote teisus.

Paraginti įsakmaus rankos mosto, sargybiniai atidavė pagarbą ir išsinešdino iš kambario.

- Prašyčiau supažindinti mane su smulkmenomis, - pareikalavo komisaras.

- Sugadinti variklius šovė į galvą Gilbretui Hinridui. Tas žmogus neatsako už savo veiksmus, todėl jo negalima bausti.

Aratapas linktelėjo.

- Sveikas protas - ne pati stipriausia Hinridų savybė. Bet tegul tai pasilieka tarp mūsų. Vis dėlto man įdomu, kas privertė jus išgelbėti laivą? Kiek suprantu, dėl rimtos priežasties jūs neabejodamas paaukotumėte gyvybę.

- Nėra jokios priežasties, - atsakė Baironas. - Jau minėjau, kad maištininkų pasaulis neegzistuoja, ir galiu tai pakartoti. Kaip žinote, sąmokslą rezgė Lingeinas. Man terūpėjo susekti tėvo žudiką. Ledi Arta norėjo išsivaduoti nuo nepageidaujamos santuokos saitų. O Gilbretas tėra paprasčiausias beprotis.

- Gal paaiškinsite, kodėl paslaptingąja maištininkų planeta tikėjo monarchas? Kokio pasaulio koordinates jis man davė?

- Jo įsitikinimus įtakojo pamišėlio vizijos. Remdamasis prieš dvidešimt metų sukurtais Gilbreto svaičiojimais, monarchas apskaičiavo, kad viena iš penkių planetų, esančių Ūko gelmėse, įkūnija svajonių pasaulį. Visa tai nesąmonės.

- Visgi šis tas neduoda man ramybės, - tarstelėjo komisaras.

- Ką?

- Kodėl jūs taip stengiatės atkalbėti mane nuo paieškų? Atlikę Šuolį, mes patys išsiaiškintume, ar sakote tiesą. Tarkim, apimti nevilties, jūs sukūrėte įmantrų planą, kaip įrodyti, jog maištininkų pasaulis neegzistuoja - Gilbretas specialiai sugadina variklius, o jūs savo ruožtu išgelbėjate laivą. Aš turėčiau sau pasakyti: jei iš tiesų būtų toks pasaulis, Farilas leistų tiranams išgaruoti. Romantiškai nusiteikęs jaunuolis garantuotai pasirinktų didvyrio mirtį. Tačiau jis nusprendė rizikuoti ir perspėti savo priešus dėl pavojaus. Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad Gilbretas išprotėjęs, kad maištininkai išgalvoti ir kad man vertėtų atsisakyti užmačių juos surasti. Ar suprantate, kur lenkiu?

- Taip.

- Drąsūs jūsų veiksmai bus deramai įvertinti chano rūmuose. Jūs ne tik išsaugosite savo gyvybę, bet ir išgelbėsite sąmokslininkus. Ne, sere, akivaizdūs dalykai visada kelia įtarimų. Mes būtinai atliksime Šuolį.

- Neprieštarauju, - sutiko Baironas.

- Jūs stebėtinai šaltakraujis. Gaila, kad nesate tiranas, - burbtelėjo komplimentą Aratapas. - Dabar privalėsite grįžti į kamerą. Teks įjungti energetinį lauką, kad jūs vėl neužsimanytumėte pabėgti.

Baironas linktelėjo.

Grįžęs į kalėjimą jaunasis Videmosas nepamatė sargybinio, kurį anksčiau buvo išvertęs iš kojų. Tačiau sustingusį Gilbreto kūną apžiūrinėjo tas pats gydytojas.

- Dar neatsigavo? - paklausė Aratapas.

Komisaro balsas privertė medicinos personalo karininką krūptelėti.

- Rimbo poveikis išblėso, sere, bet aš nežinau, ar jis atsigaus. Šis žmogus senas, be to, patyrė rimtą psichologinę traumą.

Apimtas siaubo Baironas suklupo ant grindų. Nepaisydamas diegiančio skausmo, jis ištiesė ranką ir švelniai palietė Gilbreto pečius.

- Gilai, - sušnibždėjo, įsmeigęs akis į baltą nuo prakaito sudrėkusį veidą.

- Šalin, vyruti, - kriokteléjo karininkas, sužvejodamas vidinėje kišenėje juodą medicininių reikmenų futliarą. - Gerai, kad bent adatos nesulūžo, - suniurnėjo jis ir pritraukė į švirkštą bespalvio skysčio, kurį tuojau pat suleido į Gilbreto ranką. Paskui žengė atgal, laukdamas vaistų poveikio.

Senasis valdytojo pusbrolis sumirksėjo ir atsimerkęs nudelbė aplinkinius bereikšmiu žvilgsniu.

- Aš nieko nematau, Baironai, - sukuždėjo jis. - Aš nieko nematau.

Vaikinas palinko arčiau.

- Viskas gerai, Gilai. Pailsėk.

- Ne. - Gilbretas pabandė atsikelti. - Baironai, kiek laiko liko iki Šuolio?

- Nedaug, nedaug.

- Pabūk su manimi. Aš nenoriu mirti vienas. - Jo galva nusviro, pirštai mėšlungiškai krūptelėjo ir suglebo.

Gydytojas susikūprino, patikrino pulsą, ir išsitiesė.

- Mes pavėlavome. Jis mirė.

Bairono akis užtvindė ašaros.

- Atleisk, Gilai, - sumurmėjo jis tyliai, kad kiti neišgirstų. - Tu nieko nežinojai. Nieko nesupratai.

Ilgai slenkančios valandos slėgė jaunąjį Videmosą lyg nepakeliama našta. Aratapas neleido jam dalyvauti laidotuvių ceremonijoje. Gilbreto kūnas bus sudegintas branduolinėje krosnyje, stūksančioje erdvėlaivio gelmėse; jo atomai, išspjauti į kosmosą, amžiams susilies su tarpžvaigždine materija.

Artemidė su Hinriku neabejotinai stebės kremacijos procesą. Ar jie - ar *ji* - supras, kad Baironas neturėjo kitos išeities? Gydytojas suleido į kelią kremzlinio ekstrakto, kuris beveik akimoju ištirpdė koją varstančius dieglius. Kita vertus, į fizinį skausmą galima nekreipti dėmesio.

Pajutęs galvos svaigulį jis suvokė, kad erdvėlaivis paniro į hiperedvę. Nerukus pykinimo jausmas išgaravo.

Dar visai neseniai Baironas buvo visiškai tikras dėl savo analizės. O jeigu ji klaidinga? O jei laivas keliauja tiesiai į maištininkų irštvą? Tiranai surinks prieš juos galingą armadą, tuo tarpu jis mirs su mintimi, kad užuot išgelbėjus sąmokslininkus, teko rizikuoti savo gyvybe, idant šie būtų sužlugdyti.

Užvaldytas slogios nuotaikos, vaikinas prisiminė dokumentą, kurio teko ilgai ir bergždžiai ieškoti.

Keista, kad juo daugiau niekas nesidomi. Susirūpinus dėl maištininkų pasaulio, paslaptingai pradingęs dokumentas tiesiog iškrito iš galvos.

Galbūt kažkas specialiai stengiasi atitraukti nuo jo dėmesį? Pavyzdžiui, Aratapas, skrendantis į maištininkų pasaulį be jokios palydos. Iš kur toks pasitikėjimas savo jėgomis? Negi jis mano pajėgsiąs užkariauti planetą vienu vieninteliu laivu?

Monarchas tvirtino, kad dokumentas išgaravo iš akiračio prieš daugelį metų. Kam gi jis atiteko?

Tikriausiai tiranams. Visai įmanoma, kad jie žino paslaptį, kurios dėka vienas laivas galėtų sunaikinti pasaulį.

Jei tai tiesa, tuomet niekas neatsilaikys prieš pavergėjų galią.

Aratapui įžengus į kamerą, Baironas atsistojo.

- Monarchas pateikė teisingas koordinates, - prabilo komisaras. - Mes radome žvaigždę.

- Na, ir kas?

- Anot mūsų astronautikos specialistų, tai baltoji nykštukė, prieš milijoną metų buvusi supernova. Ji negali turėti planetų.

- Vadinasi...

- Vadinasi, jūs nemelavote. Nėra jokio maištininkų pasaulio.

22. TEN!

Aratapo puoselėjamos filosofinės nuostatos negalėjo nuslopinti širdį persmelkusio apmaudo. Kurį laiką jis jautėsi taip, lyg būtų įsikūnijęs į savo tėvą ir pastarosiomis savaitėmis vadovavęs laivų eskadrai, pasiruošusiai sutriuškinti chano priešus.

Deja, paaiškėjo, kad Tirano valdovui niekas negresia. Pergalingų žygių į kitas planetas teks atsisakyti. Jis liks paprastu komisaru, pasmerktu spręsti menkavertes problemas. Nei daugiau, nei mažiau.

Jausdamas apmaudą nieko gero nepasieksi, todėl Aratapas pasistengė nusiraminti

- Vadinasi, jūs nemelavote, - tarė jis. - Nėra jokio maištininkų pasaulio. - Atsisėdęs rankos mostu pasiūlė Baironui padaryti tą patį.

Pažvelgęs į rimtas jaunojo Videmoso akis komisaras suvokė, kad jiedu pirmą kartą susitiko vos prieš mėnesį. Stebėtina, bet dabar vaikinas atrodė daug vyresnis - ir nė kiek neišsigandęs. Aš visai išglebau, pagalvojo Aratapas. Įdomu, ar daug yra tiranų, kurie jaučia prielankumą užkariautų pasaulių atstovams? Ar daug yra tiranų, kurie link jiems gero?

- Aš paleisiu valdytoją ir ledi Artemidę, - pasakė jis. - Politine prasme, tai būtų protingiausia išeitis. Tiksliau sakant, vienintelė. Išsiųsiu juos į Rodiją "Kietaširdžiu". Neatsisakysite tapti katerio pilotu?

- Ketinate dovanoti man laisvę? - nustebo Baironas.

- Taip.

- Kodėl?

- Jūs išgelbėjote ne tik mano laivą, bet ir gyvybę.

- Abejoju, kad asmeninis dėkingumas įtakoja jūsų poelgius, kai kalbama apie valstybinės svarbos reikalus.

Aratapas vos susivaldė nenusijuokęs. Jam *išties* patiko vaikinas.

- Jei norite, galiu pateikti kitą priežastį. Kol bandžiau sutraukyti milžinišką sąmokslininkų tinklą, rezgamą aplink chaną, jūs kėlėte grėsmę. Paaiškėjo, jog tinklas kiauras - smulkius Lingeino intrigantus pavadinti rimtais maištininkais tiesiog ne-

apsiverčia liežuvis, - tad jūs daugiau nesate pavojingas. Atvirai kalbant, mes padarytume didelę klaidą nusprendę teisti kalinius.

Būtų neįmanoma šimtu procentu kontroliuoti teismo proceso, kuris, žinoma, vyktų Lingeine. Prasidėjus diskusijoms apie neegzistuojantį maištininkų pasaulį, mažiausiai pusė Tirano pavaldinių nuspręstų, kad nėra dūmų be ugnies. Mes patys pakurstytume sąjungos idėjos kibirkštį, suteiktume pagrindą sąmokslui, įžiebtume tikėjimą geresne ateitimi. Visą likusią šimtmečio dalį tiranams tektų malšinti maišto židinius.

- Todėl ir dovanojate mums laisvę?

- Ne visai laisvę - šiaip ar taip, jūs nepasižymite ištikimybe. Kai numalšinsime neramumus Lingeine, naujo monarcho veikla bus labiau suvaržyta. Iš politinio žemėlapio išnyks pavadinimas "Valstybių asociacija", o Tiranui nusikaltusius tenykščius nebūtinai nubaus Lingeino teisinė sistema. Su sąmokslu susijusius žmones ištremsime į kaimyninius Tirano pasaulius, kur jie negalės nė žioptelėti be mūsų žinios. Jums bus uždrausta grįžti į Nefelą ir tapti naujuoju rančeriu. Turėsite pasilikti Rodijoje drauge su pulkininku Rizečiu.

- Gerai, - linktelėjo Baironas. - Kaip dėl būsimų ledi Artemidės vedybų?

- Pageidaujate jas suardyti?

- Jums greičiausiai ne paslaptis, kad mudu norėtume susituokti. Pats minėjote, kad yra būdų, kaip atšaldyti tirano jaunikio įkarštį.

- Tuo metu visomis įmanomomis priemonėmis siekiau užsibrėžto tikslo. Pamenate seną posakį: "Melas nesvetimas nei įsimylėjėliams, nei diplomatams"?

- Bet jūs *nemelavote*, komisare. Tereikėtų paminėti chanui, kad žinomas rūmų dvariškis, puoselėjantis neaiškius tikslus, užsimanė vesti galingos pavaldaus pasaulio šeimos atstovę. Maištui gali vadovauti ne tik Lingeino monarchas, bet ir ambicingas tiranas.

Šį kartą Aratapas neištvėrė ir nusijuokė.

- Jūs samprotaujate, lyg būtumėte vienas iš mūsiškių. Tačiau tai neišdegs. Norite patarimo?

- Kokio?

- Veskite ją pats, ir kuo greičiau. Įvykusį faktą būtų sunku

pakeisti, turint omenyje aplinkybes. Pohangui surasime kitą moterį.

Padvejojęs Baironas ištiesė ranką.

- Ačiū, sere.

Komisaras paspaudė jo delną.

- Tarp mūsų kalbant, Pohangas nekelia man susižavėjimo, bet patarčiau atminti vieną dalyką. Nors vesite Rodijos valdytojo dukterį, pats niekada neužimsite jos tėvo vietos. Tokio tipo žmonės, kaip jūs, mums netinka.

Aratapas žvelgė į panoraminį ekraną, stebėdamas mažėjantį "Kietaširdį", širdyje jausdamas pasitenkinimą dėl priimto sprendimo. Jis išlaisvino jaunuolį ir išsiuntė subeteriu pranešimą į Tiraną. Išgirdus naujienas, majorą Androsą greičiausiai nutrenks apopleksija, o rūmuose nestigs rėksnių, raginančių atstatydinti Aratapą iš komisaro pareigų.

Jei prireiks, jis asmeniškai nukeliaus į Tiraną ir kokiu nors būdu privers chaną išklausyti visą istoriją. Sužinojęs smulkmenas valdovų valdovas pritars įvykių eigai, padėsiančiai iš anksto numatyti galimus priešų veiksmus.

"Kietaširdis" virto blyškiu taškeliu, vos matomu tarp žvaigždžių, kurios nutvisko akiratyje tą pačią akimirką, kai jie išniro iš Ūko gelmės.

Rizetis žvelgė į panoraminį ekraną, stebėdamas mažėjantį tiranų flagmaną.

- Taigi vyrukas mus paleido, - prabilo pulkininkas. - Garbės žodis, jei visi tiranai būtų tokie, kaip jis, aš mielai užsiverbuočiau į jų laivyną. Tikra velniava. Atrodo, tarsi komisaras visiškai neturėtų tiranams būdingų bruožų. Kaip manai, ar jis mus girdi? - po patirtų nuotykių Rizetis su Baironu pradėjo bendrauti familiariau.

Jaunasis Videmosas įjungė automatinį valdymo prietaisų režimą ir atsisuko į pašnekovą.

- Žinoma, ne. Aratapas gali sekti mus per hipererdvę, kaip ir anksčiau, bet šnipų spinduliai "Kietaširdžio" nepasieks. Pameni, kai pirmą kartą mus sugavo, jis tebuvo girdėjęs mūsų pokalbius planetoje, ne daugiau.

Įėjusi į piloto kabiną Artemidė prispaudė prie lūpų smilių.

- Ne taip garsiai, - sušnibždėjo mergina. - Regis, jis miega. Baironai, ar mes greitai nusigausime į Rodiją?

- Užteks vieno Šuolio. Aratapas atliko visus būtinus apskaičiavimus.

- Man reikia nusiplauti rankas, - burbtelėjo Rizetis ir dingo iš kabinos.

Tą pačią akimirką Artemidė nugrimzdo į Bairono glėbį. Vaikinas švelniai pabučiavo jos kaktą ir akis. Stipriau apkabino pečius ir susirado lūpas, gerdamas drėgną jų šilumą.

- Aš tave myliu, - tarė Artemidė.

- Aš tave myliu labiau už viską, - atsakė jis.

Toliau sekęs pašnekesys neišsiskyrė originalumu, tačiau suteikė abiem nepakartojamą malonumą.

Po kurio laiko Baironas paklausė:

- Ar ištekėtum už manęs, kol nenusileidome?

Artemidė truputį susiraukė.

- Bandžiau paaiškinti tėvui, kad jis tebėra Rodijos valdytojas ir šio laivo kapitonas. Sakiau, jog iš katerio išgaravo visi tiranai. Nežinau... jis labai susijaudinęs ir sutrikęs. Galbūt, kai pailsės, pamėginsiu vėl šnektelėti...

Baironas švelniai nusijuokė.

- Nesijaudink, mes lengvai jį įtikinsime.

Griausmingai bildėdamas į kabiną sugrįžo Rizetis.

- Gaila, kad daugiau neturime kapsulės. Čia taip mažai vietos, kad vos begali apsisukti.

- Iki Rodijos ne daugiau poros valandų kelio, - atsakė Baironas. - Netrukus panirsime į hipererdvę.

- Žinau. - Rizečio veidą perkreipė grimasa. - Ir liksime Rodijoje iki mirties. Nemanyk, kad skundžiuosi. Mes likome gyvi, ir tai nuostabu. Bet pabaiga ganėtinai absurdiška.

- Geresnės pabaigos negalėjome tikėtis, - tyliai atsiliepė Baironas.

Rizetis pervėrė jį įdėmiu žvilgsniu.

- Sakai, reikėtų pradėti viską iš naujo? Abejoju. Gal tau ir pavyktų tai padaryti, bet ne man. Aš pernelyg senas tokioms intrigoms. Tiranai galutinai pavergs Lingeiną, ir aš daugiau niekada nematysiu savojo pasaulio. Štai, dėl ko nerimauju. Gimęs Lingeine praleidau ten visą savo gyvenimą. Nemanau, kad pritapsiu kur nors kitur. Tu pakankamai jaunas - greitai užmirši Nefelą.

- Tedorai, gyvenimas verda ne tik gimtojoje planetoje. Didžiausia pastarųjų šimtmečių klaida yra ta, kad mes nesugebėjome įsisąmoninti šio fakto. *Visos* planetos įkūnija gimtuosius mūsų namus.

- Gal ir taip - jei *būtų buvęs* maištininkų pasaulis.

- Tedorai, maištininkų pasaulis *egzistuoja*.

- Aš nenusiteikęs juokauti, Baironai, - gaižiai atkirto Rizetis.

- Patikėk manimi. Toks pasaulis *yra*. Turėjome susigaudyti iš karto. Faktai badyte badė akis. Jie beldėsi į mano sąmonės duris, tačiau niekaip nesugebėjo šių praverti - bent jau iki to momento, kai mudu prie uolos sudorojome Džontį. Ar pameni, kaip jis tvirtino, kad būdami vieni mes nieku gyvu nerasime penktosios planetos? Ar atsimeni jo žodžius?

- Netiksliai.

- Jis sakė: "Vieną žvaigždę vidutiniškai gaubia septyniasdešimt kubinių šviesmečių. Jei mėginsite jos ieškoti aklai, turėsite vieną galimybę iš dviejų šimtų penkiasdešimt kvadrilijonų, kad pavyks priartėti prie žvaigždės - *bet kurios* žvaigždės - arčiau negu per milijardą mylių." Būtent tada man dingtelėjo netikėta mintis.

- Į mano smegeninę nieko išganingo nedingtelėjo, - papurtė galvą Rizetis. - Būtų malonu, jei šį tą paaiškintum.

- Ką turi omenyje, Baironai? - įsiterpė Artemidė.

- Nejau nesuprantate, apie kokį siaubingai neįtikėtiną atsitiktinumą pasakojo Gilbretas? Prisimenate jo istoriją? Į katerį pataikęs meteoras pakeitė skrydžio trajektoriją, bet išniręs iš hipererdvės laivas atsidūrė žvaigždinės sistemos *ribose*.

- Vadinasi, maištininkų pasaulis tėra bepročio prasimanymai.

- Nebent skrydį į žvaigždinę sistemą būtų įtakojusios tam tikros aplinkybės.

- Kokios?

- Anot monarcho, Gilbreto laivo varikliai turėjo išlikti sveiki, todėl hiperatominių postūmių galia - kitais žodžiais tariant, šuolių ilgiai - nepakito. Išskyrus jų kryptį. Dėl pastarųjų pokyčio, kateris paniro į Ūką ir milžiniškame erdvės plote sugebėjo aptikti vieną iš penkių žvaigždžių. Tai visiška nesąmonė.

- Kokią siūlai alternatyvą?

- Akivaizdu, kad meteoras nepaveikė nei variklių galios, nei skrydžio krypties. Laivas paprasčiausiai lėkė senąja, iš anksto nustatyta trajektorija ir, be abejo, nusigavo į žvaigždinę sistemą. Šiuo atveju, tikimybių teoriją galime užmiršti.

- Bet jis skrido...

- ...į Rodiją. Nejau tai ne logiška išvada?

- Vadinasi, maištininkų pasaulis turėtų būti prie pat mūsų namų! - sušuko Artemidė. - Tai neįmanoma.

- Kodėl neįmanoma? Jis yra kažkur Rodijos sistemoje. Jei norime paslėpti objektą, galime tai padaryti dviem būdais. Nukišti ten, kur niekas nerastų, pavyzdžiui, Arklio Galvos ūke. Arba padėti tiesiai po nosimi, kur nesusiprotėtum pažvelgti.

Įsivaizduokite, kas įvyko, kai Gilbreto kateris nusileido maištininkų planetoje. Valdytojo pusbrolį išsiuntė atgal į Rodiją. Jis tvirtino, esą sąmokslininkai tenorėjo atsikratyti laivu bijodami, kad šį atsekę tiranai pavojingai priartėtų prie jų planetos. Kodėl gi jie paliko Gilbretą gyvą? Būtų daug paprasčiau numarinti katerio keleivį, kad vėliau jam nekiltų pagunda papasakoti apie savo nuotykius, kas, beje, ir atsitiko.

Vėlgi tokią įvykių eigą galima paaiškinti remiantis prielaida, kad maištininkų pasaulis yra jūsų gimtojoje sistemoje. Kur kitur Hinrido gyvybė būtų taip gerbiama, išskyrus Rodiją?

Sugniaužti Artemidės kumščiai mėšlungiškai krūptelėjo:

- Jei tai tiesa, Baironai, mano tėvui gresia siaubingas pavojus.

- Grėsė visus pastaruosius dvidešimt metų, - sutiko jaunasis Videmosas, - tik galbūt ne ta prasme, kaip tau atrodo. Kartą Gilbretas prisipažino man, kad, mėginant apsimesti nevykėliu diletantu, tenka gerokai pasistengti. Privalai įsijausti į savo vaidmenį netgi bendraudamas su draugais arba likęs vienas. Žinoma, vargšelis pasirodė esąs prastas aktorius. Jis išdavė savo tikrąją esybė tau, Arta, monarchui ir man, nepaisant to, kad mudu buvome pažįstami labai trumpai.

Tačiau turėdamas svarių priežasčių žmogus *galėtų* taip gyventi - meluoti savo dukrai, ištekinti ją už bjauraus sukriošėlio, jei tai padėtų užsitarnauti tiranų pasitikėjimą, apsimesti silpnapročiu...

- Tai absurdas! - atgavusi balsą išspaudė Artemidė.

- Anaiptol. Jis buvo valdytoju dvidešimt metų. Per tą laiką tiranų dėka Rodija labai sustiprėjo. Jie manė, kad Hinrikas tė-

ra marionetė, kurią galima tampyti už virvučių kada tik užsigeidi. Tuo tarpu valdytojas, vaizduodamas nekenksmingą idiotą, ištisus dvidešimt metų organizavo maištą.

- Tai tik spėlionės, Baironai, - prašneko Rizetis. - Pavojingos prielaidos.

- Klysti, - atšovė vaikinas. - Kai paskutinį kartą šnekėjau su Džončiu, pareiškiau, kad mano tėvą nužudęs išdavikas yra jis, o ne valdytojas, nes Videmoso rančeris nebūtų suteikęs Hinrikui inkriminuojančios informacijos. Tačiau sakydamas tai, aš žinojau, jog mano tėvas būtent taip ir padarė. Gilbretas galėjo išsiaiškinti apie Džončio dalyvavimą sąmoksle tik tuo atveju, jei girdėjo tėvo ir valdytojo pokalbį.

Mes apsirikome galvodami, kad rančeris dirba Džončiui ir mėgina užsitikrinti Hinriko pagalbą. Kur kas labiau tikėtina, kad vykdydamas pastarojo nurodymus jis tapo sąmokslininkų agentu monarcho organizacijoje ir stengėsi užkirsti kelią pirmalaikiam, Lingeine bręstančio maišto sprogimui, kuris galėtų sužlugdyti kruopštų dviejų dešimtmečių darbą.

Kaip manote, kodėl aš siekiau išgelbėti Aratapo laivą, Gilbretui prisipažinus, kad jis sugadino variklių energijos tiekimo bloką? Dėl savęs nesirūpinau, nes tuo metu netikėjau, jog būsiu išlaisvintas. Arta, tu taip pat nebuvai pagrindinis faktorius. Aš norėjau išgelbėti valdytoją, svarbiausią žmogų iš mūsų visų. Vargšas Gilbretas to nesuprato.

Rizetis papurtė galvą.

- Atleisk, tačiau tai labiau primena fantazijas.

- Tai gryna tiesa, - nugriaudėjo energingas, savimi pasitikintis balsas. Už durų stovėjo valdytojas, varstantis bendražygius rimtu žvilgsniu.

Artemidė pribėgo prie jo.

- Tėve! Baironas sako...

- Aš girdėjau, ką sakė Baironas. - Švelniu rankos mostu Hinrikas perbraukė savo plaukus. - Tai gryna tiesa. Aš netgi būčiau sutikęs su tavo vedybomis.

Sumišusi mergina žengė atatupsta.

- Tavo balsas skamba kažkaip kitaip. Tarsi...

- Tarsi būčiau ne tavo tėvas, - liūdnai užbaigė jis. - Arta, kai grįšime į Rodiją, viskas liks po senovei. Privalėsi su tuo susitaikyti.

Rizetis spoksojo į Hinriką išsproginęs akis; paprastai rausvas jo veidas išblyško, savo atspalviu niekuo nesiskirdamas nuo pražilusių plaukų. Jaunasis Videmosas tylėjo netekęs amo.

- Ateik čia, Baironai, - pakvietė jį valdytojas. Vaikinui priartėjus, Hinrikas patapšnojo jo pečius. - Kitados aš ketinau paaukoti tavo gyvybę. Tai gali pasikartoti ateityje. Iki tam tikros dienos aš nepajėgsiu apginti nė vieno iš jūsų. Iš išorės, kaip visada, atrodysiu lyg bevalis silpnaprotis. Ar suprantate?

Jie linktelėjo.

- Deja, žalos nepataisysi, - tęsė Hinrikas. - Prieš dvidešimt metų aš nebuvau taip įsijautęs į savo vaidmenį, kaip šiais laikais. Turėjau užmušti Gilbretą, bet negalėjau prisiversti to padaryti. Dėl mano silpnumo, priešai išgirdo apie maištininkų pasaulį, sužinojo, kad aš esu jo vadovas.

- Mes vieni tai žinome, - paprieštaravo Baironas.

Hinrikas karčiai nusišypsojo.

- Ach, jaunystė, jaunystė... Gal manai, kad esi protingesnis už Aratapą? Tavo samprotavimai, išaiškinę paslaptingosios planetos koordinates ir jos vadą, remiasi faktais, kuriuos gerai žinodamas Aratapas padarys lygiai tokias pačias išvadas. Be abejo, garbingas amžius, atsargus charakterio būdas ir užimamos atsakingos pareigos privers jį viską įdėmiai patikrinti, nepaisant to, kiek laiko užtruks tyrimo procesas.

Nejau galvoji, kad jis paleido tave jausdamas dėkingumą už išgelbėtą gyvybę? Kaip ir ankstesniais kartais, komisaras naudojasi tavimi, kad nuvestum jį pas maišto organizatorių, tai yra, pas mane.

Baironas išbalo.

- Vadinasi, aš turėsiu išvykti iš Rodijos?

- Ne. Pabėgdamas įrodytum Aratapui, kad jo spėjimai teisingi. Pasilik su manimi, ir tiranus dar ilgą laiką kankins abejonės. O aš įgyvendinsiu savo tikslus ne vėliau, kaip po vienerių metų.

- Bet, valdytojau, jūs greičiausiai nesate susipažinęs su kai kuriais faktoriais. Pavyzdžiui, dokumentas...

- Kurio ieškojo tavo tėvas?

- Taip.

- Skirtingai nei aš, jaunuoli, tavo tėvas nežinojo smulkmenų. Aš tiesiog stengiausi apsisaugoti, todėl net artimiausiems

pavaldiniams nepasakojau visko. Senasis rančeris išsiaiškino apie dokumento egzistavimą savarankiškai, kai lankėsi mano bibliotekoje. Suvokęs jo svarbą dar sykį įrodė savo išskirtines proto savybes. Visgi pasitaręs su manimi, jis būtų sužinojęs, kad dokumento seniai nėra Žemėje.

- Teisingai, sere. Esu tikras, kad jį turi tiranai.

- Iš kur tokios mintys? *Aš* turėjau dokumentą ištisus dvidešimt metų. Būtent jo dėka atsirado maištininkų pasaulis. Būtent jo dėka supratau, kad mums lemta kovoti dėl laisvės ir pasiekti pergalę.

- Tai išties galingas ginklas?

- Galingiausias visoje Visatoje. Jis sunaikins tiek tiranus, tiek mus, tačiau išgelbės Ūko Karalystes. Jei ne dokumentas, nugalėję tiranus mes paprasčiausiai pakeistume vienus feodalus kitais, prieš kuriuos taip pat būtų rezgami sąmokslai. Mūsų politinės sistemos beviltiškai paseno. Atėjo laikas subręsti - kitados tokie pokyčiai įvyko ir Žemės planetoje. Galaktikoje užgims naujos valstybės, kuriose neliks vietos nei chanams, nei monarchams, nei rančeriams ar valdytojams.

- Vardan Kosmoso! - netikėtai užriaumojo Rizetis. - Kam gi liks?

- Žmonėms.

- Žmonėms? Kaip jie valdys? Sprendimus privalo priimti vienas asmuo.

- Nebūtinai. Mano turima kopija susijusi su nedidele vienos planetos dalimi, tačiau jos turinį galima pritaikyti visai Galaktikai. - Hinrikas vyptelėjo. - Nagi, brangieji, aš pasiruošęs judu sutuokti. Nemanau, jog mūsų padėtis dėl to pablogės.

Baironas tvirtai apkabino Artemidę, kuri meiliai jam nusišypsojo. Vienai akimirkai, “Kietaširdžiui” panirus į hiperedvę, jie pajuto galvos svaigulį.

- Prieš pradėdamas, sere, gal šiek tiek papasakokite apie dokumento turinį? - prabilo jaunasis Videmosas. - Patenkinęs savo smalsumą, galėčiau sutelkti mintis į Artą.

Mergina skambiai nusijuokė.

- Maldauju, tėve, įvykdyk prašymą. Man nereikalingas išsiblaškęs jaunikis.

Hinrikas šyptelėjo.

- Aš mintinai žinau, kas jame parašyta. Klausykite.

Panoraminiame ekrane spindint Rodijos saulei, Hinrikas ištarė žodžius, sukurtus gilioje senovėje, kai Galaktikoje tebuvo viena vienintelė apgyvendinta planeta:

- Mes, Jungtinių Valstijų tauta, siekdami sukurti tobulesnę sąjungą, stiprinti teisėtumą, užtikrinti šalies rimtį, organizuoti kolektyvinę gynybą, rūpintis visų gerove ir išsaugoti laisvės palaimą mums ir mūsų ainiams, nustatome ir priimame šią Jungtinių Amerikos Valstijų Konstituciją...

Vertė
Bronius BRUŽAS

ROBERT A. HEINLEIN

DŽERIS BUVO ŽMOGUS

Nereikia kaltinti marsiečių. Žmonija šiaip ar taip būtų sukūrusi plastinę biologiją.

Prisiminkit kad ir plačiai žinomus kinologų darbo vaisius: milžinus pažeistomis liaukomis senbernarą ir danų dogą, kvailus mažyčius išsigimėlius čichuachua ir pekiną. O egzotiškos auksinės žuvytės?

Viską pradėjo dar daktaras Morganas, kai išaugino pakitusias drozofilas, rentgenu švitindamas jų chromosomas. Po šito net trečioji Hirosimą išgyvenusiųjų karta nebeišmokė mūsų nieko naujo; nelaimingi luošiai tik iliustravo žinomas genetikos tiesas.

Ponas ir ponia Bronsonai van Fogeliai, išsiruošę į Fynikso Veislės Fermą, negalvojo apie socialinį perversmą; tiesiog ponas van Fogelis panoro nusipirkti pegasą. Užsiminė apie tai per pusryčius:

- Ar tu neužimta šįryt, brangioji?

- Nelabai, o ką?

- Norėčiau nulėkti į Arizoną užsisakyti pegasą.

- Pegasą? Skraidantį arklį? Kodėl, mielasis?

Jis šyptelėjo.

- Šiaip sau. Storulis Dodžis sukiojosi vakar klube su šešiakoju taksiu; buvo kokio jardo, jeigu ne ilgesnis. Atrodė neblogai, bet dručkis taip pūtėsi, kad panorau nušluostyti jam nosį. Tik įsivaizduok, Marta: nusileidžiu ant klubo sraigtasparnių platformos, apsižergęs sparnuotą žirgą! Dručkiui akys išsprogs!

Ponia van Fogel liovėsi žiūrėjusi į Džersio paplūdimį ir atlaidžiai pažvelgė į vyrą. Jos neapgausi, tai nepigus sumanymas. Bet Braunis toks mielas!

- Kada išvykstam?

Kai jie atskrido, vietos laikrodžiai rodė dviem valandom ankstesnį rytą negu iškeliaujant. Didžiulė iš oro matoma iškaba penkiasdešimties pėdų raidėmis skelbė:

- Darbo jėgos tiekimas? - perskaitė ji.- Aš maniau, čia tik daro naujus gyvulius?

- Jie ne tik kuria, bet ir vykdo serijinę gamybą, - paaiškino jis reikšmingai. - Prekiauja per motininę korporaciją "Darbininkai". Turėtum žinoti, juk valdai nemažą dalį "Darbininkų" akcijų.

- Nori pasakyti, aš valdau gaują beždžionių? Tu nejuokauji?

- Turbūt nesakiau tau. Mudu su Heskilu... - jis pasilenkė į priekį ir pranešė dispečeriui, kad leisis rankiniu režimu. Pilotažas buvo vienas iš jo pasididžiavimų.

Išjungęs autopilotą, užbaigė trumpai, nes laivo nutupdymas reikalavo dėmesio:

- Mudu su Heskilu permetėme tavo Dženeral Atomiks dividendus į "Darbininkus". Gera investicija: juodo darbo antropoidams kol kas tikrai nestinga. - Jis spragtelėjo jungikliais. Reaktyvinių variklių gausmas nutraukė pokalbį.

Bronsonas iškvietė valdytoją dar ore, tad juos pasitiko. Raudono kilimo ir dvilinkų liokajų, tiesa, nebuvo, bet valdytojas nėrėsi iš kailio, stengdamasis sudaryti būtent tokį įspūdį.

- Ponas van Fogelis? Ir *ponia* van Fogel! Mums didžiulė garbė, iš tiesų! - Jis pakvietė juos į mažytį ištaigingą unimobilį; mašina nurūko nusileidimo taku, pakilo rampa ir sustojo administracinio pastato vestibiulyje. Valdytojas ponas Bleikslis sukosi aplink juos, kol susodino prie fontano savo apartamentų poilsio kambaryje, uždegė po cigaretę ir įteikė po aukštą, vėsų kokteilį.

Bronsoną van Fogelį šitoks dėmesys erzino. Buvo akivaizdu, kad jį inspiruoja žmonos padėtis ir milijonai. Žmonės, pasirengę įrodyti, kad jis pats, o ne sėkminga santuoka sukrovė Brigso turtus, buvo kur kas mielesni.

- Atvykom su reikalu, Bleiksli. Turiu jums užsakymą.

- Šit kaip? Ką gi, esame jūsų paslaugoms. Ko norėtumėt, pone?

- Noriu, kad pagamintumėt man pegasą.

- Pegasą? Skraidantį žirgą?

- Visiškai teisingai.

Bleikslis suspaudė lūpas.

- Jūs rimtai norite arklio, kuris skristų? Gyvulio, panašaus į mitinį pegasą?

- Taip, taip. Būtent tai turiu galvoje.

- Sutrikdėte mane, pone van Fogeli. Suprantu, kad norite unikalios dovanos savo damai. O gal tiktų nykštukinis drambliukas? Dvidešimties colių ūgio, visiškai kambarinis, moka skaityti ir rašyti. Laiko plunksną straubliuku; labai sumanus.

- Ar jis kalba? - pasiteiravo ponia van Fogel.

- Na, matot, brangioji ponia, jo balso stygos... ir liežuvis... jie nepritaikyti kalbėti. Jei reikalaujate, pažiūrėsiu, ką mūsų plastobiologai galėtų padaryti.

- Paklausyk, Marta...

- Turėk, jei nori, savo pegasą, Brauni, bet aš manau, tas žaislinis drambliukas man patiks. Ar galėčiau jį pamatyti?

- Be abejonės. Hartstonai!

Šis atsakė Bleiksliui:

- Taip, bose?

- Atvesk Napoleoną į mano poilsio kambarį.

- Tučtuojau, pone.

- Dabar, pone van Fogeli, dėl jūsų pegaso... Įtariu, kad bus problemų, bet pirma pasitarkime su ekspertu. Daktaras Kargriu yra tikra mūsų organizacijos siela, žymiausias šių laikų biokonstruktorius - žemiškos kilmės, suprantama. - Jis pakėlė balsą, kad įsijungtų relės. - Daktare Kargriu!

- Ko norit, pone Bleiksli?

- Daktare, ar malonėtumėt užsukti į mano biurą?

- Aš užimtas. Vėliau.

Ponas Bleikslis atsiprašė, išėjo į darbo kabinetą ir sugrįžęs pranešė, kad daktaras Kargriu atvyks netrukus. Tuo metu pasirodė Napoleonas. Miniatiūra tiksliai išlaikė savo didingų protėvių proporcijas; jis atrodė tarsi stebuklingai atgijusi dramblio statulėlė.

Drambliukas žengė tris mažus žingsnelius į kambarį ir, pakėlęs straubliuką, pasveikino kiekvieną iš jų. Saliutuodamas poniai van Fogel, dar ir priklaupė.

- Ak, koks gudruolis! - suulbėjo ji. - Ateik, Napoleonai.

Drambliukas pažvelgė į Bleikslį, šis linktelėjo. Napoleonas

prisiartino ir padėjo straubliuką jai ant kelių. Ji pakasė jam už ausies. Jis palaimingai sumykė.

- Parodyk poniai, kaip moki rašyti, - liepė Bleikslis. - Atsinešk daiktus iš mano kambario.

Napoleonas palaukė, kol ji baigė kasyti itin malonų niežulį, tada tingiai nulapsėjo šalin ir sugrįžo nešinas keliais lakštais storo balto popieriaus bei dideliu pieštuku. Jis patiesė lakštą priešais ponią van Fogel, grakščiai prispaudė jį priekine kojele, suėmė pieštuką straubliuku ir didelėmis nelygiomis raidėmis parašė: TU MAN PATINKI.

- Mielas! - Ji puolė ant kelių ir apkabino drambliuko kaklą. - Aš tiesiog privalau jį turėti. Kiek jis kainuoja?

- Napoleonas yra iš ribotos šešių vienetų serijos, - atsargiai prabilo Bleikslis. - Norėtumėt unikalaus gaminio, ar leisite parduoti ir kitus?

- Ak, man nesvarbu. Aš noriu Napio. Galiu parašyti jam raštelį?

- Žinoma, ponia. Rašykite didelėmis raidėmis adaptuota anglų kalba. Napoleonas moka beveik visus žodžius. Jo kaina, realizuojant visą partiją, yra 350 tūkstančių dolerių. Įskaitytos penkerių metų veterinarinės priežiūros išlaidos.

- Brauni, išrašyk džentelmenui čekį, - pasakė ji per petį.

- Bet, Marta...

- Nevargink manęs, Brauni. - Ji nusisuko į savo numylėtinį ir ėmė rašyti. Kai įėjo daktaras Kargriu, ponia van Fogel net nepakėlė akių.

Kargriu buvo šiurkščios išvaizdos vyriškis su baltu kombinezonu ir chirurgo kepuraite. Jis be emocijų paspaudė ištiestas rankas, užsidegė cigaretę ir atsisėdo. Bleikslis paaiškino.

Kargriu papurtė galvą.

- Tai fiziškai neįmanoma.

Van Fogelis atsistojo.

- Matau, - tarė jis atšiauriai, - kad man iš pat pradžių derėjo kreiptis į Naujojo Gyvenimo Laboratorijas. Atvykau čia, nes esame finansiškai suinteresuoti jūsų firma, bet akivaizdu, kad buvau perdaug naivus, patikėjęs jūsų reklaminėmis pagyromis.

- Sėskit, jaunuoli! - įsakė Kargriu. - Keliaukit su savo užsakymu pas tuos atgrubnagius idiotus, jeigu norit. Bet įspėju: jie neužaugins sparnų net žiogui. Pirma paklausykit manęs.

Mes galime užauginti bet ką ir paversti tai gyvu padaru.

Galiu padaryti jums gyvą daiktą - nepavadinčiau to gyvūnu - tokio dydžio ir formos kaip štai šitas stalas. Niekam jis nebūtų tinkamas, bet gyventų. Ėstų maistą, vartotų cheminę energiją, tuštintųsi ir būtų dirglus. Bet tai būtų tik paikų manipuliacijų išdava. Mechaniškai stalas ir gyvūnas yra du skirtingi dalykai. Jų skirtingos funkcijos, tad skirtinga ir išvaizda. Taigi aš galiu padaryti jums sparnuotą arklį...

- Sakėt, kad negalit.

- Nepertraukit. Galiu padaryti sparnuotą arklį, kuris atrodys kaip pasakų paveikslėliuose. Jeigu norite už tai mokėti - mes padarysime. Mes siekiame pelno. Bet skristi jis negalės.

- Kodėl ne?

- Nes jis nesutvertas skraidyti. Protėvis, sukūręs šį mitą nieko neišmanė apie aerodinamiką, o dar mažiau - apie biologiją. Jis pritaisė arkliui sparnus, tiesiog prilipdė juos, prismeigė smeigtukais. Deja, skraidanti mašina šitaip nedaroma. Įsidėmėk, sūneli, kad gyvūnas iš esmės yra mašina, šiluminis mechanizmas su traukių ir hidraulinių sistemų valdymo organais. Jos veikimą apibrėžia konkretūs mechanikos dėsniai. Aerodinamikoj gaudaisi?

- Na, aš esu pilotas.

- Še tau! Na, tai pasistenk suprasti. Arkliui neduotas šiluminis variklis, tinkamas skraidyti. Jis degina šieną, o šito nepakanka. Pasiknebinėję arklio viduriuose, galėtumėm pasiekti, kad jo dietą sudarytų vien cukrus, ir tada jam galbūt užtektų energijos skristi trumpus nuotolius. Bet ir tuomet jis nebūtų panašus į mitinį pegasą. Norint prikabinti sparnų raumenis, jam prireiktų dešimties pėdų ilgio krūtinkaulio. Sparnų ilgis siektų aštuoniasdešimt pėdų. Suglausti tokie sparnai uždengtų jį kaip palapinė. Susiduriam su kubo-kvadrato taisykle.

- Ką?

Kargriu nekantriai mostelėjo.

- Keliamoji galia lygi duoto dydžio kvadratui, keliama masė - to paties dydžio kubui, kai kiti dydžiai lygūs. Per daug neiškraipydamas proporcijų, galėčiau padaryti katės didumo pegasą.

- Ne, man reikia tokio, kuriuo galėčiau joti. Man nesvarbu sparnų ilgis, ir sutinku su dideliu krūtinkauliu. Kada galiu jį gauti?

Kargriu pažvelgė į jį su pasidygėjimu, gūžtelėjo ir atsakė:

- Turiu pasitarti su B'na Krytu. - Jis ėmė švilpti ir suokti; dalis sienos priešais juos ištirpo ir jie išvydo laboratoriją. Pirmame trimačio paveikslo plane stovėjo natūralaus didumo marsietis.

Kai padaras sučiulbo, atsakydamas Kargriu, ponia van Fogel atsisuko pažiūrėti, bet tuoj vėl nudelbė akis. Ji žinojo, kad tai kvaila, bet tiesiog negalėjo pakęsti marsiečių išvaizdos; o tokiais, kurie pasikeitė ją į pusiau žmogišką, ypatingai šlykštėjosi.

Mokslininkai pačirškė ir pagestikuliavo minutę kitą, ir Kargriu vėl atsisuko į van Fogelį.

- B'na sako, galit tai pamiršti. Per ilgai užtruks. Jis domėjosi, kaip jums patiktų gražus vienaragis, arba pora, su garantija, kad dauginsis?

- Vienaragiai - senas triukas. Kiek užtruks pegasas?

Po dar vieno girgždančių durų pokalbio Kargriu atsakė:

- Geriausiu atveju dešimt metų; šešiolika - su garantija.

- Dešimt metų? Tai juokinga!

Kargriu supyko.

- *Aš* maniau, kad prireiks penkiasdešimties, bet jeigu B'na sako, kad gali padaryti tai per tris ar keturias kartas, vadinasi, jis gali. B'na yra geriausias biomikrochirurgas abejose planetose. Jo chromosomų chirurgija neprilygstama. Galų gale, jaunuoli, natūralus procesas tokiam rezultatui pasiekti užtruktų iki milijono metų, jeigu apskritai būtų įmanomas. Jūs ką, manot, kad pinigai gali nupirkti stebuklą?

Van Fogeliui pakako išauklėjimo susigėsti.

- Atleiskite, daktare. Pamirškim tai. Dešimt metų - iš tiesų per ilgai. O kaip dėl kitos galimybės? Sakėte, kad galima padaryti pegasą kaip iš paveikslėlio, jeigu aš neprašysiu, kad jis skristų. Ar galėčiau jodinėti juo raitas? Žemės paviršiumi?

- Na, žinoma. Polo nepažaistumėt, bet jodinėti - kodėl gi ne.

- Tuomet aš sutinku. Paklauskit Benio Kryso, ar kuo ten jis vardu, kiek tai užtruks.

Marsietis jau pranyko iš ekranų.

- Kam man jo klausti? - atšovė Kargriu. - Tai mano kasdieninė praktika - paprasčiausia manipuliacija. B'na pagalbos pri-

reikia, kai keičiami ir transplantuojami genai, tai yra, tikram genetiniam darbui. Paruošiu jums gyvulį per aštuoniolika mėnesių.

- Negalit apsisukti greičiau?

- Ką jūs sau manote, žmogau? Užauginti naujagimį kumeliuką reikia vienuolikos mėnesių. Mėnesio man prireiks projektavimui ir planavimui. Embrioną išimsime ketvirtą dieną ir toliau auginsime dirbtinėje gimdoje. Brendimo metu operuosiu dešimt ar dvylika kartų - implantavimas, skiepijimas ir panašiai - esat girdėjęs. Taigi po metų turėsime gimusį kumeliuką su sparnais. Po pusantrų pristatysiu jums šešių mėnesių pegasą.

- Imu.

Kargriu užrašė pastabas ir perskaitė:

- Vienas sparnuotas arklys, neskraidantis, sterilus. Bazinė veislė jūsų pasirinkimu; siūlyčiau palominą arba arabų. Sparnai kondoro pavyzdžiu, balti. Plunksnos dirbtinės, su pakraščiu įskiepytomis paukščio arba tinkamo pakaitalo plunksnomis. - Jis perdavė popierių. - Pasirašykit šitą, ir pradėsim, nelaukdami oficialios sutarties.

- Sutarta, - sutiko van Fogelis. - Kiek moku? - Jis padėjo savo autografą prie Kargriu parašo.

Kargriu paskaičiavo: specialistų ir technikų darbo valandos, pirkiniai, papildomos išlaidos - ir perdavė juodraštį Bleikksliui. Žinoma, jis pridūrė šiek tiek savo moksliniam tyrimui finansuoti, tačiau, kai Bleikslis išvertė viską į dolerius ir centus, net jo antakiai kilstelėjo.

- Tai bus lygiai du milijonai dolerių.

Van Fogelis sudvejojo. Paminėjus pinigus, jo žmona atsigręžė. Bet tuoj pat ji vėl sutelkė dėmesį į mokytą drambliuką.

Bleikslis skubiai pridūrė:

- Žinoma, tai už vienintelį unikalų gaminį.

- Suprantama, - gyvai sutiko van Fogelis ir pasirašė po skaičiais.

Van Fogelis buvo pasirengęs grįžti, bet žmona užsispyrė pažiūrėti “beždžionių”, kaip ji vadino darbininkus antropoidus. Žinia, kad valdo nemenką dalį šių subžmogiškų padarų, ją suintrigavo. Bleikslis noriai pasiūlė ekskursiją po laboratorijas, kur darbininkai buvo auginami iš tikrų beždžionių.

Kompleksas išsidėstė septyniuose korpusuose, kuriuos va-

dino septyniomis Sutvėrimo Dienomis. Didžiulį Pirmosios Dienos pastatą užėmė Kargriu ir jo vadovaujamos tarnybos, operacinės, inkubatoriai bei laboratorijos. Marta van Fogel čia šiurpdama, čia žavėdamasi žiūrėjo į gyvus organus ir embrionus, kurių dirbtinį gyvenimą palaikė protingos apykaitos sistemos iš stiklo ir metalo bei nuostabūs automatai.

Ji nepajėgė įvertinti šių įrengimų; visa tai ją slėgė. Kai jau beveik pasmerkė plastinę biologiją, Napoleonas, truktelėjęs už skverno, priminė, kad čia gimsta ne tik monstrai, bet ir mieli padarai.

Į Antrosios Dienos pastatą jie neužsuko. Jis priklausė B'na Krytui ir jo rasės kolegoms.

- Ten mes negalėtumėm likti gyvi, jūs, be abejo, žinote, - paaiškino Bleikslis. Van Fogelis linktelėjo. Jo žmona nuskubėjo šalin; ji nenorėjo jokių marsiečių, net pasislėpusių už storo stiklo.

Visi kiti statiniai buvo skirti komercinių darbininkų gamybai ir vystymui. Trečiojoje Dienoje visokių rūšių antropoidai buvo tobulinami ir pritaikomi greitai besikeičiantiems rinkos poreikiams. Ketvirtąją Dieną - didžiausią iš visų korpusų - užėmė inkubatoriai masinei komercinių antropoidų gamybai. Bleikslis paaiškino, kad normalaus gimdymo čia atsisakyta.

- Tokia technologija įgalina tiksliai kontroliuoti dirbtines variacijas, pavyzdžiui, ūgį, be to, sutaupo tūkstančius patelių darbo valandų.

Ponią van Fogel ypač sužavėjo Penktoji Diena. Čia įsikūrė antropoidų vaikų darželis, kur mažieji išdykėliai buvo mokomi kalbos ir gyvenimo bendruomenėje įgūdžių, atsižvelgiant į jiems skirtą socialinę padėtį. Jie dirbo paprastus darbelius: rūšiavo sageles, kasė duobutes smėlio dėžėse, o paskatinimui už gerą ir spartų darbą gaudavo saldainį.

Šeštoji Diena buvo skirta baigiamajam antropoidų lavinimui. Čia kiekvienas įgydavo būsimą specialybę: valytojo, žemkasio bei ypač svarbias žemės ūkiui - sėjėjo, ravėtojo, derliaus rinkėjo.

- Vienas fermeris, įdarbinęs tris neošimpanzes, gali užauginti tokį vaisių derlių, kokiam anksčiau būtų prireikę dvylikos samdomų darbininkų, - gyrėsi Bleikslis.

Jie pasigrožėjo modifikuotomis gorilomis, dirbančiomis be-

veik neįmanomai sunkius darbus, stabtelėjo prie mažųjų neokapucinų, raškančių vaisius nuo butaforinių medžių viršūnių, ir patraukė link Septintosios Dienos.

Šiame pastate buvo vykdoma radioaktyvioji genų mutacija, todėl jis stovėjo atokiau. Dėl remonto judantis takas neveikė, tad teko eiti pėsčiomis. Pakeliui išsidėstė darbininkų gardai ir barakai. Keletas antropoidų susispietė prie vielinio aptvaro ir ėmė jiems šaukti:

- Cigretė! Cigretė! Prašom, misi! Prašom, bos! Cigretė!

- Ką jie sako? - paklausė ponia van Fogel.

- Prašo cigarečių, - atsakė Bleikslis susierzinęs. - Žino, kad negalima, bet jie gi kaip vaikai. Tuoj sutvarkysim. - Jis priėjo prie aptvaro ir pašaukė seną patiną. - Ei, grandini!

Pašauktas darbininkas be įprasto drobinio sijonėlio dar ryšėjo ant rankos sudriskusį raištį. Jis atsisuko ir nukrypavo prie tvoros.

- Grandini, - įsakė Bleikslis. - Varyk šituos mulkius šalin iš čia.

- Okei, bos, - atraportavo senis ir ėmė stumti arčiausiai stovinčius. - Šarin, jūs, murkiai, šarin!

- Bet aš turiu kelias cigaretes, - paprieštaravo ponia van Fogel, - ir būčiau mielai jiems davusi.

- Nereikia jų lepinti, - atsakė valdytojas. - Juos mokė, kad gėrybės sukuriamos tik darbu. Nuoširdžiai atsiprašau už savo vargšus vaikus; šitie aptvaruose jau sensta ir kartais pamiršta gerą elgesį.

Nieko nesakydama, ji nužingsniavo toliau palei tvorą, kur, prisispaudusi prie vielos, žvelgdama į juos švelniomis, liūdnomis akimis kaip vaikas prie kepyklos lango, stovėjo sena neošimpanzė. Ji nedalyvavo grūstinėse dėl tabako, tad grandinis paliko ją ramybėje.

- Norėtum cigaretės? - paklausė ponia van Fogel.

- Prašom, misi.

Ji ištraukė vieną ir padavė. Neobeždžionė priėmė dovaną su negrabia padėka, užsitraukė giliai į plaučius, pasimėgaudama išpūtė per šnerves ir baikščiai tarė:

- Ačiū, misi. Aš - Džeri.

- Laba diena, Džeri.

- Rabas, misi. - Beždžionė pritūpė, sulenkdama kelius, nu-

lenkusi galvą ir prispaudusi rankas prie krūtinės.

- Eime, Marta, - pakvietė vyras. Jiedu su Bleiksliu prisiartino ir stovėjo už jos.

- Tuojau, - atsakė ji. - Susipažink, Brauni: mano draugas Džeris. Argi nepanašus į dėdę Albertą? Tik labai jau liūdnas. Kodėl tu nusiminęs, Džeri?

- Jie nesupranta abstrakčių klausimų, - įsiterpė Bleikslis.

Bet Džeris jį nustebino.

- Džeri rūdna, - pareiškė jis tokiu tragišku balsu, kad Marta van Fogel nebežinojo, juoktis ar verkti.

- Kodėl, Džeri? - švelniai paklausė ji. - Kodėl tau taip liūdna?

- Nėr darbo - pranešė jis. - Cigretės nėr. Sardainio nėr. Nėr darbo.

- Tai seni darbininkai, jų darbingas amžius jau pasibaigė, - pakartojo Bleikslis. - Tinginiavimas juos slegia, bet užimti neturim kuo.

- Šit kaip! - tarė ponia van Fogel. - O kodėl neduodat jiems sagučių rūšiuoti, ar dar ko nors, kaip tiems vaikučiams?

- Jie ir su tuo nesusitvarkytų, - atsakė jai Bleikslis. - Šitie darbininkai jau nusenę.

- Džeris nenusenęs! Jūs girdėjot, kaip jis kalba.

- Na, gal ir ne. Minutėlę. - Jis atsisuko į beždžionžmogį, kuris pritūpė pakasyti Napoleono galvos, iškišęs per tvorą ilgą pirštą. - Ei, žioply! Ateik čia.

Bleikslis panaršė aplink gauruotą darbininko kaklą ir užčiuopė ploną plieninę grandinėlę su metaliniu žetonu. Išnagrinėjęs įrašą, jis pripažino:

- Jūsų teisybė. Jo amžius čia niekuo dėtas, bet akys nusilpusios. Prisimenu šitą partiją; nesėkmingas mutacijų derinys sukėlė kataraktą. - Jis gūžtelėjo pečiais.

- Betgi tai ne priežastis versti jį kankintis be darbo.

- Ponia van Fogel, dėl Dievo, nereikia šitaip jaudintis. Jie neužtrunka šiuose aptvaruose; na, keletą dienų, ne ilgiau.

- Ak, - jai kiek palengvėjo, - vadinasi, vis dėlto yra vieta, kur jie gali pailsėti. O ten ar gauna kokio darbo? Matot, Džeris nori dirbti. Tiesa, Džeri?

Neošimpanzė iš visų jėgų stengėsi sekti pokalbį. Suvokęs paskutinį klausimą, Džeris išsišiepė.

- Džeri dirba! Tikras darykas! Gerai dirba. - Jis sulenkė pirštus, suspaudė į kumščius ir iškėlė abu nykščius.

Ponas Bleikslis kiek pasimetė.

- Iš tiesų, ponia van Fogel, tam nėra jokio reikalo. Matot... - Jis užsikirto.

Van Fogelis klausėsi pokalbio sudirgęs. Žmonos kaprizai jį visada erzino, nebent sutapdavo su jo paties. Negana to, jis jau kaltino Bleikslį dėl savo neapgalvoto išlaidumo; nuojauta kuždėjo, kad žmona kokiu nors būdu privers jį brangiai mokėti už lengvabūdišką poelgį. Supykęs ant abiejų, jis įterpė pačią netinkamiausią pastabą.

- Nebūk paika, Marta. Niekas neišleidžia jų į pensiją. Juos likviduoja.

Praėjo kiek laiko, kol ji suvokė ką išgirdusi. Na, o tada tiesiog pašėlo.

- Kaip... kaip... Nežinojau, kad šitaip daroma! Jums turi būti gėda! Jūs... jūs savo senelę galėtumėt nušauti!

- Ponia van Fogel... maldauju jūsų!

- Neponinkit manęs! Jūs privalote liautis, girdite? - Ji žiūrėjo į mirties aptvarus, į šimtus slampinėjančių ten senų darbininkų. - Tai siaubinga! Jūs išnaudojate šituos vargšus, kol jų jėgos išsenka, o tada atimate mažyčius jų džiaugsmus ir *pašalinate* juos! Stebiuosi, kad nesuvalgote!

- Kaip nesuvalgo, - šiurkščiai atsiliepė jos vyras. - Maistas šunims.

- Ką?! Na gerai, šito man jau gana!

- Ponia van Fogel, - maldavo Bleikslis. - Leiskite paaiškinti.

- Paaiškinti?! Pamėginkit! Linkiu, kad jums pasisektų!

- Na, matot, kaip yra... - Jo žvilgsnis užkliuvo už Džerio, susirūpinusia išraiška stovinčio prie tvoros. - Šalin, žioply!

Džeris nušliurino šalin.

- Palauk, Džeri! - liepė ponia van Fogel. Džeris sustojo dvejodamas. - Liepkite jam sugrįžti, - įsakė ji Bleiksliui.

Valdytojas prikando lūpą, bet pašaukė:

- Grįžk atgal. - Nors turėjo profesinį įprotį keliaklupsčiauti prieš pinigų maišą, jis pajuto poniai van Fogel augančią neapykantą. Aiškins jam, kaip turi tvarkyti biznį - nagi, galų gale! - Ponia van Fogel, mane žavi jūsų humanizmas, bet jūs tiesiog

nesuprantate situacijos. Mes pažįstame savo darbininkus ir darome tai, kas jiems geriausia. Jie miršta be skausmo, nesulaukę, kol negalia virs jiems kančia. Jie nugyvena laimingą gyvenimą, laimingesnį nei jūsų ar mano. Mes tik apsaugome juos nuo blogosios gyvenimo dalies, nieko daugiau. Ir prašau nepamiršti, jeigu ne mes, vargšai gyvuliai niekada nebūtų išvydę pasaulio.

Ji papurtė galvą.

- Netaukškit niekų! Tuoj imsit man Bibliją cituoti. Šitai turi liautis, pone Bleiksli. Jūs asmeniškai atsakysite.

Bleikslis išbalo.

- Aš atsakingas direktorių tarybai.

- Jūs taip manot? - Ji atidarė rankinę ir išsitraukė telefoną. Buvo taip susijaudinusi, kad net nerinko tiesioginio numerio, o iškvietė vietos operatorių. - Fyniksas? Sujunkit su Didžiojo Niujorko Miurei Hilu 9Q-4004, ponas Heskilas. Skubiai - privilegijuotas abonentas 777. Paskubėkit. - Ji laukė atsiliepiant savo vadybininko, nekantriai trepsėdama koja ir apdovanodama Bleikslį įsiutusiais žvilgsniais. - Heskilai? Čia Marta van Fogel. Kiek aš turiu "Darbininkų" akcijų? Ne, ne, nieko tokio... kiek procentų?... Štai kaip? Gerai, šito negana. Man būtinai reikia 51 % iki ryt ryto... gerai, tegul įgaliojimas, bet kad būtų... aš neklausiu, kiek kainuoja, pasakiau, kad būtų. Judinkitės. - Ji išjungė telefoną ir atsisuko į vyrą. - Mes išvykstam, Brauni, ir pasiimam Džerį su savimi. Pone Bleiksli, būkit toks malonus išvesti jį iš šito gardo. Brauni, išrašyk jam čekį pagal sąskaitą.

- Klausyk, Marta...

- Aš jau nusprendžiau, Brauni.

Ponas Bleikslis atsikosėjo. Dabar bent kiek apramins šitą moteriškę.

- Darbininkai, ponia, neparduodami. Atleiskite. Tai kompanijos politika.

- Puiku. Aš pasitenkinsiu ilgalaike nuoma.

- Šis darbininkas jau išimtas iš darbo rinkos. Jis neišnuomojamas.

- Ar mano bėdos su jumis dar nesibaigė?

- Kaip norite, madam! Šis darbininkas neperleidžiamas jokiomis sąlygomis. Tačiau kaip paslaugą tamstai, aš nusprendžiau suteikti jums teisę disponuoti šia nuosavybe nemokamai.

Turėkite galvoje, kad mūsų firmos politiką diktuoja labai konkretus rūpinimasis verslo subjektų gerove bei ilgametė praktika. Todėl pasiliekame teisę bet kuriuo metu tikrinti, ar deramai rūpinatės šiuo darbininku. - Še, pamanė sau įsiutęs, šitai tave atvėsins.

- Žinoma. Ačiū, pone Bleiksli. Jūs labai malonus.

Kelionė atgal į Didįjį Niujorką nebuvo linksma. Napoleonui ji visai nepatiko ir jis to neslėpė. Džeris buvo kantrus, bet jį pykino. Dar gerokai prieš nusileidžiant van Fogeliai tarpusavyje nebesišnekėjo.

- Prašau atleisti, ponia van Fogel. Akcijų tiesiog neįmanoma buvo nupirkti. Turėjome gauti įgaliojimą O'Tūlo paketui, bet kažkas perėmė jį vos valandą prieš man užklausiant.

- Bleikslis.

- Be abejonės. Nereikėjo prie jo išsiduoti. Suteikėt laiko įspėti darbdavius.

- Negaiškit aiškindamas, kokių klaidų pridariau vakar. Ką ketinate daryti šiandien?

- O ką aš galiu, brangioji ponia? Įvykdysiu visus jūsų nurodymus, kokius tik duosite.

- Nekalbėkit niekų. Privalote būti apsukresnis už mane; moku jums algą, kad už mane galvotumėt.

Ponas Heskilas bejėgiškai skėstelėjo rankomis. Jo darbdavė išsitraukė cigaretę su tokia jėga, kad toji sulūžo.

- Kodėl neateina Vainbergas?

- Betgi, ponia van Fogel, čia nėra jokių teisinių aspektų. Jūs norite akcijų. Mes neįstengiame jų nupirkti arba gauti įgaliojimus. Taigi...

- Aš moku Vainbergui, kad aplenktų teisines kliūtis. Iškvieskit jį.

Vainbergas kaip tik ėjo iš savo biuro; Heskilas pasigavo jį vidiniu ryšiu.

- Sidni, - pakvietė jis. - Čia Oskaras Heskilas. Ar negalėtum užsukti pas mane?

- Oi, atleisk. Ketvirtą valandą tiks?

- Sidni, jūs reikalingas nedelsiant! - įsiterpė klientės balsas. - Čia Marta van Fogel.

Mažas žmogelis bejėgiškai gūžtelėjo pečiais.

- Tučtuojau, - sutiko jis. Kad ją kur, tą moteriškę. Ir kodėl jis nepaklausė žmonos, kai ši įkalbinėjo išeiti į pensiją sulaukus šimto dvidešimt penkerių?

Po dešimties minučių Vainbergas klausėsi Heskilo paaiškinimų, nuolat pertraukiamų klientės. Kai jie baigė, jis skėstelėjo rankomis.

- Ko gi jūs norite, ponia van Fogel? Tie darbininkai yra kompanijos turtas. Nupirkti nuosavybės teisių jums nepavyko - jus sustabdė. Bet aš, tiesą sakant, nematau, dėl ko jūs taip jaudinatės. Juk gavote darbininką, kurio gyvybę norėjote išsaugoti.

Ji išsižiojo kalbėti, bet pritrūko oro. Šiaip taip atgavusi žadą, atsakė:

- Tai neturi reikšmės. Ką reiškia vienas darbininkas iš milijonų? Aš noriu sustabdyti šitas žudynes apskritai.

Vainbergas papurtė galvą.

- Jeigu galėtumėt įrodyti, kad tie gyvūnai likviduojami nehumaniškais būdais arba prieš likviduojant jais netinkamai rūpintasi, arba tas naikinimas netikslingas...

- Netikslingas? Žinoma, taip ir yra!

- Brangioji ledi, teisine prasme - greičiausiai ne. Regis, 1972-siais buvo precedentas, Džiulijus Hartmanas ir kiti prieš Hartmanų dvarą. Teismas pripažino negaliojančia testamento dalį, kuri reikalavo sunaikinti vertingą persiškų kačių kolekciją. Bet norint pasinaudoti šia teorija, jums tektų įrodyti, kad šitie padarai, net kai pasensta, yra vertingesni gyvi negu mirę. Jūs negalite priversti savininko laikyti nuostolingą turtą.

- Klausykit, Sidni, aš pasikviečiau jus ne tam, kad aiškintumėt, kaip to negalima padaryti. Jeigu galiojantys įstatymai netinka, tai pasirūpinkit, kad atsirastų nauji.

Vainbergas žvilgtelėjo į susikrimtusį Heskilą ir atsakė:

- Matot, ponia van Fogel, mūsų federalinė Asociacija nutarė neremti jokios įstatymų leidybos per šią administracijos kadenciją.

- Kas per nesąmonės! Kodėl?

- Įstatymų Leidėjų Gildija priėmė naują garbingos praktikos kodeksą, kurį mes laikome visai negarbingu. Diferencijuoti mokesčiai, baudžiantys daugiausiai uždirbančius, specialūs veteranų paramos fondai ir taip toliau - viskas labai gražiai skamba, bet iš esmės kodeksas yra tiesiog plėšikiškas. Net Brigso

Fondas tokiomis sąlygomis kažin ar pajėgs investuoti į visuomeninį sektorių.

- Na, na. Gražu, kai įstatymų leidėjai susimeta su profsąjungomis, jie juk profesionalai. Kyšiai turėtų išaugti. Paduokit į teismą ir baigta.

- Ponia van Fogel, - paprieštaravo Vainbergas, - kaip, jūsų manymu, aš paduosiu į teismą organizaciją, kuri juridiškai neegzistuoja? Teisine prasme jokios Įstatymų Leidėjų Gildijos nėra, kaip nėra pagalbinės subsidijuojamos įstatymų leidybos apskritai.

- O vaikus randa kopūstų lysvėje. Pakaks išsisukinėti, džentelmenai. Ką ketinate daryti?

Pamatęs, kad Heskilas nesiruošia kalbėti, prabilo Vainbergas:

- Manau, ponia van Fogel, turime pasamdyti neasocijuotą advokatą.

- Na, jau ne, su šitais aš neprasidedu. Aš... net nesuprantu, kaip jie mąsto. Sidni, aš paprasta ištekėjusi moteriškė.

Vainbergas krūptelėjo, išgirdęs tokią išpažintį, ir pastebėjo sau, kad bet kokia kaina privalo nuslėpti informaciją, jog jo paties samdomas neasocijuotas advokatas įtrauktas į jos algalapius. Jis visada palaikė paprasto ir doro patikėtinio įvaizdį, kaip ir reikalavo visuomenės nuomonė, bet jau seniai suprato, kad Martos van Fogel problemų sprendimas retkarčiais pareikalauja ne visai įprasto juridinio traktavimo.

- Žmogus, kurį turiu galvoje, yra laisvas menininkas, - neatlyžo jis. - Suprasti jį visai nebūtina. Mums juk nereikia suprasti kompozitoriaus, kad įvertintumėm simfoniją. Siūlyčiau bent jau pasikalbėti su juo.

- Na, gerai, gerai! Atveskit jį.

- Atvesti čia? Ponia brangioji! - Heskilas neteko žado. Vainbergas taip pat neslėpė nuostabos.

- Jeigu iškils aikštėn, kad konsultavotės su tuo žmogumi, teismas ne tik atmes bet kokį jūsų ieškinį; visos Brigso iniciatyvos bus pasmerktos daugeliui metų.

Ponia van Fogel gūžtelėjo pečiais.

- Jau tie vyrai. Niekad nesuprasiu, kaip jūs mąstote. Kodėl negalima konsultuotis su neasocijuotu advokatu taip pat atvirai kaip su astrologu?

Džeimsas Roderikas Makojus nebuvo stambus vyras, bet atrodė stambus. Jis įsigudrino būti pastebimas net tokioje milžiniškoje patalpoje kaip ponios van Fogel salonas. Ant jo vizitinės kortelės buvo parašyta:

DŽ. R. MAKOJUS
"TIKRASIS MAKOJUS"
Neasocijuotas advokatas su licencija
Užglaistymas, ypatingi kontaktai, versijos.
Šimto procentų garantija

PAL. TEL. 9-8M4554
Kviesti Maką

Nurodytas numeris priklausė ištaigingo Trijų Planetų Klubo plaukymo baseinui. Biurui Makojus negaišo laiko, o visas bylas laikė galvoje - vieninteleje saugioje vietoje.

Kol ponia van Fogel aiškino savo bėdą, jis sėdėjo ant grindų ir mėgino išmokyti Džerį žaisti kauliukais.

- Tad kaip jūs manot, pone Makojau? Ar galim apkaltinti juos žiauriu elgesiu su gyvūnais? Mano spaudos tarnyba paruoštų dirvą.

Makojus atsistojo.

- Džerio akys ne tokios jau prastos; pamėginau sukčiauti - išsyk pastebėjo. Ne, - tęsė jis, - žiauraus elgesio versija niekam tikus. Kaip tik to "Darbininkai" ir laukia. Bus pasirengę įrodyti, kad antropoidai tik ir trokšta būti nužudyti.

Džeris viltingai parito kauliukus.

- Viskas, Džeri. Dink.

- Okei, bos. - Beždžionžmogis atsikėlė ir nupėdino prie didžiulio stereovizoriaus, užpildžiusio kambario kampą. Napoleonas nulapsėjo iš paskos ir įjungė vaizdą. Džeris, nuspaudęs selektoriaus mygtuką, pasigavo bliuzo dainininką. Napoleonas tuoj pat perjungė programą, paskui dar kartą ir dar, kol surado triukšmingą, bet populiarią grupę. Baigęs paiešką, ėmė mušti ritmą straubliuku.

Džeris pasijuto nuskriaustas ir perjungė atgal į bliuzo dainininką. Napoleonas užsispyręs ištiesė savo kibią nosį ir išjungė visai.

Džeris pasakė nepadorų žodį.

- Berniukai! - pašaukė ponia van Fogel. - Baikit peštis. Džeri, leisk Napiui pasirinkti, ką nori. Pažiūrėsi stereo, kai Napis eis dienos miego.

- Okei, misi bos.

Makojus susidomėjo.

- Džeris mėgsta muziką?

- Mėgsta? Jis ją tiesiog įsimylėjęs. Pats mokėsi dainuoti.

- Šit kaip? Turiu tai išgirsti.

- Būtinai. Napi, išjunk stereo. - Drambliukas pakluso, nors įsigudrino atrodyti įsižeidęs. - Eikš, Džeri - nagi, "Skambėkit, varpeliai". - Ji padėjo jam įstoti: - *"Skambėkit, varpeliai, skambėkit, varpeliai, skambėkit per visą dienelę..."*

Ir jis pasigavo:

- *Kambėkit, varpariai, kambėkit, varpariai, kambėkit per visa dėnere;*

Och kaip gera rėkt rogutem, nešk toryn, širgeri.

Tai buvo klaiku; jis nepataikė melodijos ir, kreiva koja mušdamas ritmą, atrodė neišpasakytai juokingas. Bet jis dainavo.

- Oho, čia tai bent! - atsiliepė Makojus. - Gaila, Napis nemoka kalbėti - būtų duetas.

Džeris sutriko.

- Napi gerai karba, - pranešė jis. Pasilenkęs prie drambliuko, pašnibždėjo į ausį. Napoleonas atsakė urzgimu ir inkštimu. - Matot, bos? - tarė Džeris triumfuodamas.

- Ką jis sako?

- Sako, ar gari Napi dabar šiurėt stereo?

- Tegul, Džeri, - įsiterpė ponia van Fogel. Beždžionžmogis tyliai kažką pasakė draugužiui. Napoleonas nepatenkintas kvyktelėjo ir neįjungė.

- Džeri! - tarė šeimininkė. - Aš nesakiau nieko panašaus. Jis *neprivalo* klausyti tavo bliuzo. Eik šalin, Džeri. Napi, žiūrėk, ką nori.

- Jis ką, bandė gudrauti? - susidomėjęs paklausė Makojus.

- Be abejo.

- Hm... Džeris turi tikro piliečio savybių. Nuskusk jį, apauk, ir puikiai pritaps mano gimtinėje. - Jis pažvelgė į antropoidą. Džeris žiūrėjo į jį sutrikęs, bet kantrus. Ponia van Fogel išmetė purviną drobinį sijonėlį, simbolizavusį jo vergišką pri-

klausomybę, ir dabar Džeris vilkėjo šviesių tonų škotišką kiltą, papuoštą kailiniu krepšeliu ir spalvotais kaspinais.

- Kažin, ar jis galėtų išmokti groti dūdmaišiu? - paklausė Makojus. - Regis, pradedu užčiuopti versiją.

- Na, nežinau. Ką turit galvoje?

Makojus atsisėdo sukryžiavęs kojas ir ėmė ridenti kauliukus.

- Nekreipk dėmesio, - atsakė po kiek laiko. - Niekam tikus versija. Bet ką nors sugalvosim. - Jis išrideno keturias šešiukes iš eilės. - Sakai, Džeris - vis dar korporacijos nuosavybė?

- Formaliai taip. Abejoju, ar jie kada nors mėgins jį atsiimti.

- Norėčiau, kad pamėgintų. - Jis surinko kauliukus ir atsistojo. - Viskas aišku, sesute. Man reikia pakalbėti su tavo spaudos atstovu. Ir gali nebesijaudinti.

Žinoma, poniai van Fogel derėjo pabelsti prieš įeinant į vyro kambarį. Bet tada ji nebūtų nugirdusi, ką jis kalbėjo ir kam.

- Visiškai teisingai, - išgirdo ji vyro balsą. - Jis mums nebereikalingas. Pasiimkite jį, ir kuo greičiau, tuo geriau. Tik pasirūpinkit, kad atsiųsti žmonės turėtų pasirašytą orderį, įpareigojantį mus jį grąžinti.

Nesuprasdama pokalbio, ponia van Fopgel nieko pikto nenujautė, tiesiog buvo smalsu. Per vyro petį ji pažvelgė į videoekraną. Ir pamatė ten Bleikslio veidą. Jo balsas kalbėjo:

- Puiku, pone van Fogeli, pasiimsime antropoidą rytoj.

Ji priėjo prie ekrano.

- Minutėlę, pone Bleiksli... - tada atsisuko į vyrą. - Brauni, ką, dėl Dievo meilės, tu čia išdarinėji?

Iš netikėtumo jo veido išraiška tapo tokia, kokios prieš žmoną jis niekad iki šiol sau neleisdavo.

- Kodėl nepasibeldei?

- Gal ir gerai padariau. Brauni, ar aš teisingai išgirdau? Tu prašei pono Bleikslio pasiimti Džerį? - Ji atsisuko į ekraną. - Tai tiesa, pone Bleiksli?

- Tikra tiesa, ponia van Fogel. Ir, tiesą sakant, šis nesusipratimas labai...

- Nutilkit. - Ji pasisuko atgal į vyrą. - Brauni, kaip tu tai paaiškinsi?

- Marta, baik kvailioti. Su tuo drambliu ir beždžione mūsų namai virto zoologijos sodu. Žinok, kad aš pagavau tavo brangųjį Džerį rūkant mano specialiai užsakytus cigarus... jau nekalbant apie tai, kad abudu ištisą dieną spokso stereo, ir žmogus nebeturi nė minutės ramybės. Aš neketinu kentėti viso to savo namuose.

- Kieno namuose, Brauni?

- Tai neturi nieko bendro. Aš neketinu...

- Gerai. - Ji vėl nusigręžė į ekraną. - Pone Bleiksli, mano vyras, regis, bus praradęs žavėjimąsi egzotiškais gyvūnais. Malonėkit sustabdyti pegaso užsakymą.

- Marta!

- Geru už gera, Brauni. Aš galiu apmokėti tavo kaprizus, bet velniai mane griebtų, jeigu mokėsiu už tavo šunybes. Sutartis nutraukta, pone Bleiksli. Detales aptarsite su ponu Heskilu.

Bleikslis gūžtelėjo.

- Jūs, žinoma, suprantate, kad šios užgaidos jums kainuos. Baudos...

- Aš sakiau, detales aptarsite su ponu Heskilu. Dar vienas klausimas, pone Bleiksli. Ar padarėte, kaip aš jums sakiau?

- Ką turite galvoje?

- Jūs puikiai žinote. Aš klausiu, ar tie vargšai padarai gyvi ir sveiki?

- Tai ne jūsų reikalas. - Tiesą sakant, jis sustabdė naikinimą; direktoriai nenorėjo rizikuoti, kol paaiškės, ko gali imtis Brigso Fondas. Bet suteikti jai malonumo jis neketino.

Ponia van Fogel nužvelgė jį kaip menkavertį daiktą.

- Sakot, ne mano? Tai įsidėk galvon, tu, mažas niekingas kirmine: aš laikau tave asmeniškai atsakingu. Jeigu bent vienas iš jų numirs *nuo bet ko,* aš pasitiesiu tavo kailį sau po kojomis.- Ji išjungė ryšį ir atsigręžė į vyrą. - Brauni...

- Nereikia nieko sakyti, - atšovė jis tuo šaltu balsu, kuris paprastai padėdavo atvesti ją į protą. - Aš būsiu klube. Viso gero.

- Kaip tik tai ir norėjau pasakyti.

- Ką?

- Aš įsakysiu, kad drabužius tau atsiųstų. Ar dar ką nors turi šiuose namuose?

Jis spoksojo į ją.

- Netaukšk niekų, Marta.

- Aš netauškiu niekų. - Ji nužvelgė jį nuo galvos iki kojų. - Dievaži, tu tikrai gražus, Brauni. Kokia buvau kvaila, tikėdamasi nusipirkti vyriškį už čekių knygelę. Turbūt merginos gauna juos veltui arba visai negauna. Ačiū už pamoką. - Ji nusisuko ir išskubėjo iš kambario į savo apartamentus.

Po penkių minučių, pasitaisiusi makijažą ir keliais dūmais nuraminusi nervus, ji skambino į Trijų Planetų Klubo baseiną. Makojus priėjo prie ekrano, nešinas bilijardo lazda.

- A, tai tu, saldžioji katyte. Na, ko nori, greit - man keturi rutuliai iki pergalės.

- Aš su reikalu.

- Gerai, gerai. Rėžk.

Ji nupasakojo jam esmę.

- Aš apgailestauju, kad nutraukiau sutartį dėl skraidančio arklio, pone Makojau. Tikiuosi, tai nesutrukdys jūsų darbui. Tiesiog praradau savitvardą.

- Puiku. Prarask dar kartą.

- Kaip tai?

- Tu riedi tiesiai į duobutę, vaikeli. Iškviesk Bleikslį dar kartą. Aprėk jį. Pasakyk, kad slėptų savo kiaušinius toliau, nes padarysi jų iškamšą ir pasikabinsi ant sienos. Pasiūlyk jam, tegul pabando atsiimti Džerį.

- Aš nesuprantu.

- Tau ir nereikia, mergužėle. Įsidėmėk: bulių kautynės neprasideda, kol bulius pakankamai neįsiutęs. Liepk Vainbergui gauti laikiną nutartį, draudžiančią "Darbininkams" atsiimti Džerį. Perduok savo vyriausiajam spaudos atstovui, kad skambtelėtų man. Tada pasikviesk žinių berniukus ir papasakok jiems, ką manai apie Bleikslį. Būk žiauri. Pasakyk jiems, kad ketini sustabdyti šitas masines žudynes net jeigu teks pakloti paskutinį centą.

- Na... gerai. Ar užsuksite pas mane prieš jiems atvykstant?

- Ne. Turiu grįžti prie žaidimo. Gal rytoj. Ir nesikrimsk dėl to kvailo sparnuoto arklio. Visada maniau, kad tavo senis skysto proto, be to, sutaupei krūvą monetų. Jų tau prireiks, kai atsiųsiu sąskaitą. Oi aš tave apkarpysiu! Kol kas.

Švytinčios raidės bėgančia eilute ant „Taims" pastato sienos skelbė: "TURTINGIAUSIA PASAULIO MOTERIS PRA-

DEDA KOVĄ UŽ BEŽDŽIONŽMOGIO GYVYBĘ". Kiek aukščiau didžiuliame videoekrane puikavosi Džeris su savo juokingu kalniečio apdaru. Šį paveikslėlį keitė Brigso rezidencija, apsupta nedidelės policininkų armijos, ir pati ponia van Fogel, aiškinanti visiems, kas netingi klausytis, įskaitant kelias naujienų agentūras, kad asmeniškai gins Džerį iki paskutinio atodūsio.

"Darbininkų" bendrovės spaudos centras neigė bet kokius ketinimus atsiimti Džerį. Niekas šių protestų neišgirdo.

Tuo tarpu teismui buvo pateiktas ieškinys, kuriuo nuolatinis ir pilnateisis Jungtinių Valstijų gyventojas Džeris (pavardė nenurodyta) reikalavo uždrausti juridiniam asmeniui "Darbininkai", jo vadovybei ir tarnautojams, paveldėtojams bei bendrasavininkėms daryti ieškovui bet kokią fizinę žalą ir ypač žudyti jį.

Per savo advokatą, plačiai žinomą ir didžiai gerbiamą Augustą Pomfrį, Džeris kreipėsi į teismą *savo vardu.*

Marta van Fogel sėdėjo teismo salės dalyje, skirtoje žiūrovams, tačiau ją supo sekretoriai, asmens sargyba, tarnaitė, žiniasklaidos atstovai, o viena televizijos kamerų buvo nuolat nukreipta į jos pusę. Marta nerimavo. Makojui reikalaujant, Pomfrį su byla supažindino Vainbergas, tokiu būdu išsaugodamas paslaptyje neasocijuoto advokato dalyvavimą. Bet apie Pomfrį ji turėjo savo nuomonę...

Makojus taip pat pareikalavo, kad teisme Džeris nevilkėtų savo gražaus naujojo rūbo, ir aprengė jį išblukusiomis brezentinėmis kelnėmis bei tokiu pat švarkeliu. Ponia van Fogel laikė tai prasto skonio spektakliu.

Labiausiai ji nerimavo dėl paties Džerio. Apšvietimas, triukšmas ir gausybė žmonių, rodės, visiškai jį sutrikdė.

Be to, Makojus atsisakė atvykti į posėdį. Jis paaiškino, kad tai visiškai neįmanoma, kad vien jo dalyvavimas nuteiks teismą priešiškai, o Vainbergas pritarė. Vyrai! Jų smegeninės suktos, jiems *patinka* siekti tikslo aplinkkeliais. Tai tik dar kartą patvirtino jos nuomonę, kad iš vyrų derėtų atimti balso teisę.

Bet jai labai trūko ramaus Makojaus pasitikėjimo savimi. Neturėdama jo šalia, ji stebėjosi, kaip apskritai galėjo patikėti tokį svarbų reikalą šitam neatsakingam plevėsai viščiuko

smegenimis. Ji kramtė nagus ir troško, kad jis būtų čia.

"Darbininkų" bendrovei atstovaujantys advokatai pradėjo gynybą pareiškimu, prašydami teismo nutraukti bylą be svarstymo. Motyvas: Džeris yra korporacijos nuosavybė, sudėtinė bendrojo kapitalo dalis, tad jo ieškinys yra niekinis. Taip pat nykštys galėtų paduoti į teismą smegenis.

Garbusis Augustas Pomfris solidžiai, kaip tikras valstybės vyras, nusilenkė teismui ir besiginančiai šaliai.

- Iš tiesų keista, - pradėjo jis, - girdėti tik juridinę prasmę turinčios, bedvasės, dirbtinės visumos, vadinamos juridiniu "asmeniu", atstovą teigiant, kad padaras iš kūno ir kraujo, būtybė, kupina svajonių, lūkesčių ir aistrų, teisiškai neegzistuoja. Štai aš matau šalia savęs mūsų vargšą giminaitį Džerį. - Jis patapšnojo beždžioniukui per petį. Šis pasimetęs nusitvėrė jo rankos. Pomfris neprieštaravo. - Bet ieškodamas abstraktaus darinio "Darbininkai" - ką aš randu? Nieko. Keli žodžiai ant popieriaus, keletas pasirašytų blankų...

- Teismui leidus, norėčiau paklausti, - įsiterpė vadovaujantis atsakovo advokatas, - ar mokslingasis ieškovas neigia ribotos atsakomybės akcinės bendrovės teisę disponuoti turtu?

- Ieškovas atsakys? - kreipėsi teisėjas.

- Dėkoju. Mano garbusis kolega uždavė nesusijusį su byla klausimą. Aš tik teigiu, kad ginčas dėl Džerio priklausomybės "Darbininkų" bendrovei yra atsietas, neesminis ir neturi nieko bendro su ieškiniu. Aš asmeniškai esu juridinės visumos, Didžiojo Niujorko miesto, dalis. Bet ar tai atima iš manęs kaip asmens mano pilietines teises? Po teisybei, tokia priklausomybė net nedraudžia man bylinėtis su šia juridine struktūra, jeigu manau, kad su manimi neteisėtai pasielgiama. Šiandien susirinkome čia tam, tad triumfuotų teisingumas, o ne akla įstatymo raidė. Ateina laikas išsivaduoti iš absurdiškų rėmų, kai negyva popierinė teisinių aktų visuma gali neigti šio mūsų vargšo giminaičio egzistavimą. Kreipiuosi į mokslinguosius atsakovo atstovus, ragindamas pripažinti, jog Džeris iš tikrųjų, *de facto* egzistuoja, ir pradėkime nagrinėti bylą iš esmės.

Jie pasitarė. Atsakė neigiamai.

- Puiku. Mano klientas prašo jį apklausti, idant teismas galėtų nustatyti jo buvimo faktą.

- Protestuoju! Šis antropoidas negali būti apklausiamas. Jis yra sudėtinė turtinė atsakovo dalis.

- Tai nustatys teismas, - sausai atsakė teisėjas. - Protestas atmestas.

- Eik ir atsisėsk į tą kėdę, Džeri.

- Protestuoju! Šis gyvulys negali prisiekti - tai peržengia jo suvokimo ribas.

- Ką galite į tai atsakyti, atstove?

- Teismui leidus, - tarė Pomfris, - paprasčiausia būtų pasodinti jį į šią kėdę ir išsiaiškinti.

- Tegul liudija. Prašau atlikti priesaikos procedūrą.

Marta van Fogel įsikibo ranktūrių. Makojus mokė Džerį šito ištisą savaitę. Ar sugebės vargšelis vienas, kai šalia nėra mokytojo?

Klerkas ėmė cituoti priesaikos tekstą. Džeris sėdėjo sutrikęs, laukdamas.

- Jūsų kilnybe, - kreipėsi Pomfris, - kai liudija vaikai, praktikuojamas tam tikras teksto supaprastinimas, pritaikant jų mentaliniams sugebėjimams. Ar leisite man? - Jis priėjo prie Džerio.

- Džeri, mano berniuk, tu esi geras darbininkas?

- Tikras darykas! Džeri gerai dirba!

- O gal tu blogas darbininkas, ką? Tingus? Slepiesi nuo grandinio?

- Ne, ne, ne! Džeri gerai dirba. Kasa. Sodina. Nekasa daršovės. Kasa pikžorę. Sunkiai dirba.

- Kaip matote, - kreipėsi Pomfris į teismą, - mano klientas labai gerai skiria teisybę nuo neteisybės. Dabar pažiūrėkime, ar jam būdingos moralinės vertybės, reikalaujančios sakyti tiesą. Džeri,...

- Taip, bos.

Pomfris iškėlė plaštaką prieš antropoido veidą.

- Kiek matai pirštų?

Džeris ėmė skaičiuoti, baksnodamas pirštu:

- Viens... du... trys... keturi... ee... penki.

- Šeši pirštai, Džeri.

- Penki, bos.

- Šeši pirštai, Džeri. Gausi cigaretę. Šeši.

- Penki, bos. Džeri nemeruoja.

Pomfris skėstelėjo rankomis.

- Ar teismas juo patikės?

Teismas patikėjo. Marta van Fogel atsiduso su palengvėjimu. Džeris nelabai gerai skaičiavo, be to, ji bijojo, kad pamiršęs pamokas nenusitvertų kyšio. Bet jam buvo pažadėta cigarečių kiek panorės ir dar šokolado, jeigu tik nepamirš tvirtinti, kad penki yra penki.

- Manyčiau, - tęsė Pomfris, - kad Džerio kaip asmens egzistavimo klausimas išspręstas. Jeigu jis gali liudyti, tai, be abejonės, gali ir bylinėtis. Ar garbieji kolegos pripažįsta?

"Darbininkams" atstovaujanti teisininkų komanda sutiko - pačiu laiku, nes teisėjas jau ėmė niauktis. Mažytis spektaklis paliko jam didelį įspūdį.

Šitaip laimėjęs iniciatyvą, Pomfris perėjo į puolimą.

- Teismui maloniai leidus ir atsakovo gynybai neprieštaraujant norėčiau pasiūlyti svarstymo eigą, kuri leistų mums sutrumpinti teisminius ginčus. Ketinu pateikti svarstyti prielaidą. Jos pagrindu beliks atsakyti į kelis klausimus ir tokiu būdu išspręsti bylą vienos ar kitos šalies naudai. Dabar prašyčiau konstatuoti, kad "Darbininkų" bendrovės, veikiančios per savo samdinius, ketinimas yra atimti mano kliento gyvybę.

Konstatuoti atsisakė.

- Šit kaip? Tokiu atveju prašau teismo priimti domėn plačiai žinomą faktą, kad antropoidai darbininkai, praradę gebėjimą nešti pelną, yra sunaikinami. Dabar prašau iškviesti liudininkus, pradedant Horacijumi Bleiksliu, kurie parodys, kad Džeriui buvo ir lieka paskelbtas toks mirties nuosprendis.

Po dar vieno skubaus pasitarimo konstatuota, kad Džeris iš tiesų buvo pasmerktas eutanazijai.

- Dabar, - tarė Pomfris, - teikiu teismo svarstymui prielaidą: Džeris nėra gyvulys; jis yra žmogus. Nužudyti jį yra nusikaltimas - tai žmogžudystė.

Iš pradžių stojo tyla. Paskui salės eilėmis nuvilnijo nuostabos šūksnis. Žmonės seniai apsiprato su kalbančiais ir dirbančiais gyvūnais. Bet pripažinti juos individais, asmenybėmis, *žmonėmis?* Tolygu laukti išdidaus Romos piliečio sutinkant, kad vergai irgi turi jausmus.

Pomfris nelaukė, kol jie atsitokės.

- Kas yra žmogus? Gyvų ląstelių ir audinių visuma? Teisinė sąvoka, kaip šis juridinis "asmuo", ketinantis atimti Džerio gy-

vybę? Ne, žmogus yra kur kas daugiau. Žmogus yra visuma vilčių ir baimių, ilgesio ir siekių, didesnių negu jis pats. Daugiau negu pelenai, iš kurių jis kilo. Mažiau negu Kūrėjas, iš pelenų jį pakėlęs. Džerį paėmė iš džiunglių ir padarė kažkuo didesniu negu vargani jo protėviai. Taip pat kaip jus arba mane. Tad mes prašome šio teismo pripažinti jo žmogiškumą.

Priešininko advokatai pamatė, kad teismas sujaudintas, ir reagavo greitai. Jie pareiškė, jog antropoido negalima pripažinti žmogumi, nes jis neturi žmogaus išvaizdos ir proto. Pomfris pakvietė pirmą liudininką - neprilygstamąjį B'na Krytą.

Šiaipjau būdingos marsiečiui prastos nuotaikos nė kiek nepakėlė trys nuobodžios dienos kelioninėje cisternoje, nekalbant apie priverstinį pasitraukimą nuo darbų dėl dalyvavimo paikuose žemiečių žaidimuose.

Susierzinimą dar padidino laukimas, kol Pomfris privertė gynybą pripažinti B'na liudininku ekspertu. Kad ir nenorom, jie nusileido - pagaliau, jis buvo jų pačių mokslinių tyrimų direktorius. Be to, jo balsas atstovavo visą Marso valdomą "Darbininkų" dalį - nors šio fakto priminti neprireikė.

Kol iškvietė vertėją priesaikai - dar gaišatis. Savimyla B'na Krytas kaip visi marsiečiai niekad nesivargino mokytis anglų kalbos. Jis čirpė ir čiulbėjo, atsakydamas į reikalavimą sakyti tiesą, visą tiesą, ir taip toliau. Vertėjas pasimetė.

- Jis teigia negalįs to padaryti, - informavo teisėją.

Pomfris paprašė tikslaus vertimo. Vertėjas graudžiai pažvelgė į teisėją.

- Jis sako, kad jeigu pasakys visą tiesą, tai jūs, kvailiai, - na, ne visai "kvailiai", tai marsietiškas žodis, reiškiantis begalvį kirminą - niekada jos nesuprasite.

Teismas trumpai pasitarė dėl įžeidimo. Kai marsiečiui paaiškino, kad galbūt teks praleisti kelionės cisternoje dar trisdešimt dienų, jis nusileido iš aukštybių ir sutiko pasakyti tiek tiesos, kiek įmanoma. Jam leido liudyti.

- Jūs esate žmogus? - paklausė Pomfris.

- *Pagal jūsų įstatymus ir standartus aš esu žmogus.*

- Kokiu pagrindu? Jūsų kūnas nepanašus į mūsiškį, jūs net negalite kvėpuoti mūsų oru. Jūs nemokate mūsų kalbos, o jūsų mąstymas mums svetimas. Tad kaip galite būti žmogumi?

Marsietis rūpestingai paaiškino:

- Cituoju iš Žemės ir Marso Sutarties, kurią privalote gerbti kaip pagrindinį įstatymą: "Visiems Didžiosios Rasės atstovams, besilankantiems trečiojoje planetoje, užtikrinamos visos teisės ir laisvės, kuriomis naudojasi vietinė dominuojanti trečiosios planetos rasė". Šis skyrius, kaip išaiškino Tarpplanetinis Tribunolas, reiškia, kad Didžiosios Rasės atstovai yra "žmonės", kad ir ką tai reikštų.

- Kodėl vadinate savo rūšį Didžiąja Rase?

- Dėl mūsų protinio pranašumo.

- Pranašumo prieš žmones?

- Mes esame žmonės.

- Pranašumo prieš Žemės žmones?

- Tai yra savaime suprantama.

- Taip, kaip mes esame pranašesni už šį padarą vardu Džeris?

- Tai nėra savaime suprantama.

- Daugiau klausimų neturiu, - pareiškė Pomfris.

Kažin, ar gynybos atstovams vertėjo bloginti ir šiaip prastą padėtį. Tačiau jie paprašė B'na Kryto apibrėžti skirtumą tarp žmogaus ir darbininko antropoido intelekto. Neprilygstamasis B'na pedantiškai paaiškino, kad esminius skirtumus stelbia kultūrų skirtybės, be to, tiek antropoidai, tiek žmonės taip menkai išnaudoja savo intelektualinį potencialą, kad spėlioti, kuri rasė trečiojoje planetoje virs dominuojančia, dar gerokai per anksti.

Jis ėmė svarstyti, kaip, apjungiant geriausias antropoidų ir žmonių savybes, galima būtų sukurti išties pažangią rasę, bet jo apklausą skubiai nutraukė.

- Teismui leidus, - kreipėsi Pomfris, - mes dar nesvarstėme mūsų prielaidos, tik paneigėme atsakovo argumentą, jog žmogų apibūdina konkreti išvaizda ir nustatytas intelekto lygis. Todėl prašau iškviesti ieškovą, idant teismas nustatytų, ar jis iš tiesų yra žmogus.

- Garbingajam teismui leidus... - Juristų komanda tarėsi nuo tada, kai B'na Kryto cisterną išvežė iš salės. Dabar prabilo jų vadovaujantis advokatas. - Ieškinio esmę, kaip matyti, sudaro šios nuosavybės gyvybės išsaugojimas. Nebėra reikalo tęsti ginčų. Atsakovas pripažįsta, kad ši nuosavybė, disponuojama dabartinio globėjo, galės mirti natūralia mirtimi, ir prašo nutraukti svarstymą.

- Koks jūsų požiūris? - teismas kreipėsi į Pomfrį.

Šis glaudžiau apsisiautė savo togą.

- Mes neprašome šios korporacijos labdaros. Mes prašome teisingumo. Prašome, kad Džerio žmogiškumas būtų pripažintas kaip teisinė norma. Ne balso teisės ar teisės disponuoti turtu, ne įprastų priežiūros formų, nustatytų jo gentainiams, panaikinimo. Tik prašome, kad jis būtų pripažintas žmogumi bent tiek, kiek ta akvariumo pabaisa, ką tik buvusi čia!

Teisėjas atsisuko į Džerį.

- Džeri, tu šito nori?

Šis susirūpinęs pažvelgė į Pomfrį, paskui atsakė:

- Okei, bos.

- Eik į liudytojo vietą.

- Vieną minutę... - Gynybos vyresnysis visai pasimetė. - Prašau teismo priimti domėn, kad šio ieškinio tenkinimas gali sužlugdyti nusistovėjusią komercinę praktiką, būtiną ekonominiam...

- Protestuoju! - Pomfris įpykęs pašoko ant kojų. - Niekada negirdėjau tokio begėdiško bandymo paveikti teismą. Mano garbusis kolega galėtų lygiai taip pat ginti žmogžudį, apeliuodamas į politinius motyvus. Aš kategoriškai...

- Nusiraminkit, - tarė teisėjas. - Teismas nepriima pastabos. Prašom apklausti liudininką.

Pomfris nusilenkė.

- Mes mėginame išsiaiškinti šios keistos sąvokos - "žmogiškumas" - esmę. Matėme, kad jis nepriklauso nuo formos, rasės, gimtosios planetos, ar proto aštrumo. Po teisybei, jo neįmanoma apibūdinti, bet galima jį pajusti. Pajusti širdimi, siela. - Jis pasisuko į Džerį. - Džeri, ar nepadainuotum teisėjui savo naujosios dainelės?

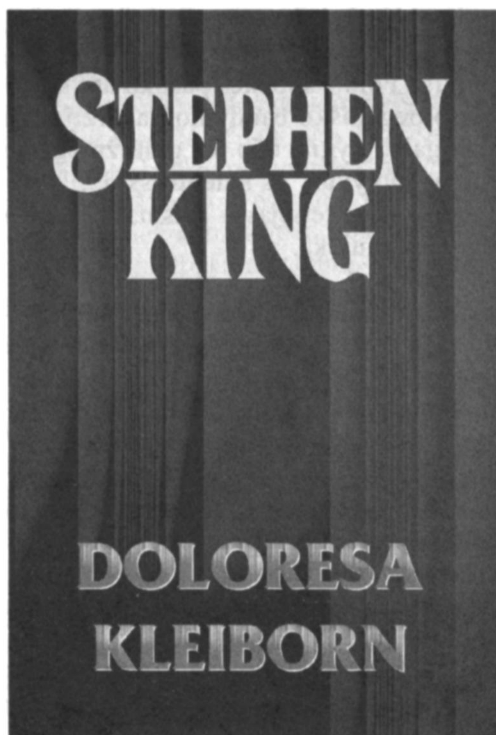
- Tikras darykas. - Jis nervingai pažiūrėjo į televizijos kameras, daugybę mikrofonų ir atsikosėjo.

- Šemyn, šemyn upe savanos,
Tori, rabai toryy;
Štai kur veršias būūt širdyys manaa...

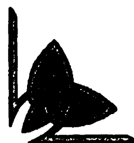
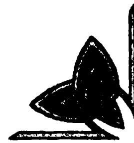
Aplodismentų griausmas atėmė jam žadą; teisėjo plaktukas išgąsdino dar labiau - bet tai neturėjo reikšmės. Sprendimas nebekėlė abejonių. Džeris buvo žmogus.

Vertė
Gediminas URBONAITIS

Stephen'o King'o
"Rinktinių raštų"
naujausias tomas!

Nuo šiol **"Eridano"** leidyklos knygynėlyje šias **PFAF** serijos knygas galite nusipirkti su nuolaida!

Knygos po 5 Lt.:

76 - Bunch, Chris & Cole, Allan - "Stenas"
78 - Bradbury, Ray - "Amžinos atostogos"
79 - Bunch, Chris & Cole, Allan - "Vilkų pasauliai"
80 - Cook, Glen - "Ilgėjantys šešėliai"
81 - Chalker, Jack L. - "Vidurnaktis prie sielų šulinio"
84 - Bujold, Lois McMaster - "Ginklo broliai"
85 - Farmer, Philip Jose - "Deira"
91 - Hogan, James P. - "Operacija "Protėjas" 1kn.
92 - Hogan, James P. - "Operacija "Protėjas" 2kn.
94 - Anderson, Poul - "Ugnies laikai"
109 - Wold, Allen L. - "Drakono lobis"
110 - Anderson, Poul - "Laiko sargyba"
111 - Heinlein, Robert A. - "Galaktikos pilietis"
115 - Martin, George R. R. - "Tafo klajonės"
116 - Barnes, Steven & Niven, Larry - "Svajonių parkas"
117 - Anderson, Poul - "Laiko labirintai"
118 - Simak, Clifford D. - "Šekspyro planeta"
120 - Blish, James - "Atgijusios žvaigždės"
121 - Anderson, Poul - "Laiko skydas"
122 - Bear, Greg - "Era" 1kn.
123 - Bear, Greg - "Era" 2kn.
124 - Tubb, E.C. - "Gato vėjai"
125 - Zelazny, Roger - "Devyni Ambero princai"
126 - Zelazny, Roger - "Avalono ginklai"
127 - Bradley, Marion Zimmer - "Raudonojo mėnulio medžiotojai"
129 - Bear, Greg - "Amžinybė" 1kn.
130 - Bear, Greg - "Amžinybė" 2kn.
131 - Zelazny, Roger - "Vienaragio ženklas"
132 - Zelazny, Roger - "Oberono ranka"
133 - Lethem, Jonathan - "Pistoletas su muzika"
134 - Zelazny, Roger - "Chaoso rūmai"
135 - Dietz, William - "Asmens sargybinis "
136 - Asimov, Isaac - "Fondas ir Imperija"

Nuo šiol **"Eridano"** leidyklos knygynėlyje šias **PFAF** serijos knygas galite nusipirkti su nuolaida!

Knygos po 5 Lt.:

137 - Harrison, Harry - "Mirties planeta prieš flibustjerus"
138 - Asimov, Isaac - "Antrasis Fondas"
139 - Asprin, Robert - "Blėnių vežėčios"
140 - Wilson, Colin - "Kosmoso vampyrai"
141 - Chalker, Jack L. - "Demonai vaivorykštės juostoje"
142 - Chalker, Jack L. - "Bėgimas į chaoso ištakas"
143 - Chalker, Jack L. - "Devyniasdešimt trilijonų faustų"
144 - Watson, Ian - "Kosmoso inkvizitoriai"
145 - Watson, Ian - "Inkvizitoriaus misija"
146 - Harrison, Harry - "Mirties planeta ir pragaro išperos"
147 - Cherryh, C.J. - "Goblinų veidrodis"
148 - Lanier, Sterling E. - "Nenugalėtasis Hieras"
149 - Kapp, Colin - "Chaoso formos"
151 - Simak, Clifford D. - "Projektas "Popiežius"
152 - Dietz, William - "Prakeiktųjų legionas"
153 - Pohl, Frederick & Williamson, Jack - "Laiko dainiai"
154 - Watt-Evans, Lawrence - "Denerio skeveldros"
155 - Norton, Andre - "Kosmoso sargasai"
156 - Simak, Clifford D. - "Žvaigždžių paveldas"
157 - MacBride Allen, Roger - "Garbės fakelas"
158 - Bradley, Marion Zimmer - "Kasandra" (1 kn.)
159 - Bradley, Marion Zimmer - "Kasandra" (2 kn.)
160 - Norton, Andre - "Maro laivas"
161 - Baldwin, Bill - "Vairininkas"
162 - Sheffield, Charles - "Vasaros potvynis"
163 - Sheffield, Charles - "Divergencija"
164 - Kapp, Colin - "Chaoso ginklas"
165 - Asimov, Isaac - "Akmenėlis danguje"
167 - Bayley, Barrington J. - "Amžinybės ramsčiai"
168 - Steel, Alen - "Jericho iteracija"
170 - Howard, Robert E. - "Konanas"

TURINYS

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

Isaac Asimov

ŽVAIGŽDĖS LYG DULKĖS

Mokslinis fantastinis romanas ir apsakymas

GINTARAS ALEKSONIS
redaktorius
GINTAUTAS K. IVANICKAS
meninis redaktorius

www.eridanas.lt

Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra 10 p.
SL Nr. 950. Ofsetinė spauda 7 sąl.sp.l.
Užsakymo Nr. 455 Kaina sutartinė. 8 Lt. 40 ct.
"Naujasis Eridanas", 3009 Kaunas, Partizanų 4. Tel. 73-39-67.
Spausdino Adomo Jakšto spaustuvė, Girelės 22, Kaišiadorys.

Kažkas mėgino nužudyti
Baironą Farilą.
Beveik neabejotina, kad jo
mirtis naudinga
tik Tiranui, žiauriai Imperijai,
kuri niokoja Ūko karalystes.
Bandydamas išsigelbėti,
Baironas pabėga
į kosmosą, tačiau netrukus
supranta, jog aplinkui
knibžda vieni
išdavikai bei tiranų šnipai...

